

MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyilvánosan Működő Részvénytársaság

Konszolidált Éves Jelentés

2016. december 31.

Tartalomjegyzék

Konzolidált pénzügyi kimutatások (Független Könyvvizsgálói Jelentéssel együtt)

A vezetés beszámolója és elemzése

Felelősségvállalási nyilatkozat

MOL MAGYAR OLAJ- ÉS GÁZIPARI NYRT.

NEMZETKÖZI PÉNZÜGYI BESZÁMOLÁSI STANDARDOK SZERINT KÉSZÍTETT KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOK A FÜGGETLEN KÖNYVVIZSGÁLÓI JELENTÉSEL EGYÜTT

2016. december 31.

Budapest, 2017. március 13.

HERNÁDI Zsolt
elnök-vezérigazgató,
az igazgatóság elnöke

SIMOLA József
pénzügyi vezérigazgató-helyettes

KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI KIMUTATÁSOK

Bevezetés

Általános információ

A MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt. (a továbbiakban MOL Nyrt., MOL vagy a Társaság) 1991. október 1-jén alakult meg a jogelőd Országos Kőolaj- és Gázipari Tröszt (OKGT) átalakulásával. Az állami vállalatok átalakulási törvénye értelmében az OKGT eszközei és kötelezettségei a fordulónappal átértékelésre kerültek. A MOL Nyrt. és leányvállalatai (a továbbiakban MOL Csoport, vagy a Csoport) kőolaj, földgáz és gáztermék kutatásával és termelésével, szállításával, és kőolaj tárolásával, finomításával, finomítói termékek kis- és nagykereskedelmével, valamint polimerek, olefinok és poliolefinok gyártásával, értékesítésével foglalkozik. A Társaság székhelye Magyarországon, a 1117 Budapest, Október huszonharmadika u. 18. címen található.

A Társaság részvényeit a Budapesti és a Varsói Értéktőzsdén jegyzik. A nemzetközi tőkepiacokon a Luxemburgi Értéktőzsde jegyzi a Társaság letéti jegyeit (DR), melyeket a Londoni Értéktőzsdén, valamint tőzsdén kívüli kereskedelemben az Amerikai Egyesült Államokban is forgalmaznak.

A beszámoló elfogadása és megfelelési nyilatkozat

Az Igazgatóság a konszolidált éves beszámolót 2017. március 13-án fogadta el.

A konszolidált éves beszámoló azon Nemzetközi Számviteli Standardok (IFRS) szerint készült, melyek az Európai Unió (EU) Hivatalos Lapjában rendeleti formában kihirdetésre és beiktatásra kerültek. Az IFRS-t a Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok Bizottság (IASB) és a Nemzetközi Pénzügyi Beszámolás Értelmező Bizottság (IFRS IC) által megfogalmazott standardok és értelmezések alkotják.

Tartalomjegyzék

Független Könyvvizsgálói Jelentés.....	2
Elsődleges kimutatások	
A konszolidált jövedelemre vonatkozó kimutatás	10
A konszolidált átfogó jövedelemre vonatkozó kimutatás.....	11
A konszolidált pénzügyi helyzetre vonatkozó kimutatás.....	12
A konszolidált saját tőke változásaira vonatkozó kimutatás.....	13
A konszolidált cash flow-ra vonatkozó kimutatás	14
Kiegészítő melléklet – A számviteli politika meghatározó elemei és egyéb magyarázó információk	
1. A számviteli politika meghatározó elemei és egyéb magyarázó információk.....	15
Tárgyévi eredmény	
2. Szegmens információk	17
3. Összes működési bevétel	19
4. Összes működési költség.....	21
5. Pénzügyi eredmény	23
6. Társult és közös vezetésű vállalkozások	23
7. Adózás.....	26
8. Egyéb átfogó jövedelem elemei	29
Nem-pénzügyi eszközök és kötelezettségek	
9. Ingatlanok, gépek és berendezések és immateriális javak	30
10. Üzleti kombinációk és tranzakciók kisebbségi tulajdonosokkal	37
11. Értékesítések	38
12. Jelentős nem kontrollált befektetések	39
13. Egyéb befektetett eszközök.....	40
14. Készletek.....	40
15. Egyéb forgóeszközök	41
16. Céltartalékok.....	41
17. Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek	45
18. Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek	45
19. Értékesítésre tartott eszközök és kötelezettségek	45
Pénzügyi instrumentumok, tőke és pénzügyi kockázatkezelés	
20. Pénzügyi kockázatkezelési politika.....	49
21. Pénzügyi instrumentumok levezetése.....	52
22. Valós érték hierarchia.....	54
23. Vevő és egyéb követelések.....	54
24. Pénzeszközök és pénz-egyenértékesek.....	55
25. Tőkekezelés.....	55
Egyéb pénzügyi információk	
26. Mérlegen kívüli kötelezettségek.....	59
27. A konszolidált cash flow kimutatással kapcsolatos információk	61
28. Egy részvényre jutó eredmény.....	62
29. Tranzakciók kapcsolt felekkel.....	63
30. Beszámolási időszak utáni események	64
31. Mellékletek	65

Független Könyvvizsgálói Jelentés

A MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyilvánosan Működő Részvénytársaság részvényesei részére

Vélemény

Elvégeztük a MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyilvánosan Működő Részvénytársaság és leányvállalatai (a „Csoport”) mellékelt 2016. évi konszolidált pénzügyi kimutatásainak a könyvvizsgálatát, amely konszolidált pénzügyi kimutatások a 2016. december 31-i fordulónapra elkészített konszolidált pénzügyi helyzetre vonatkozó kimutatásból - melyben az összes eszköz 4.103.786 millió Ft, az időszak nyeresége 251.655 millió Ft nyereség -, az ezen időponttal végződő évre vonatkozó konszolidált jövedelemre vonatkozó kimutatásból, konszolidált átfogó jövedelemre vonatkozó kimutatásból, konszolidált saját tőke változásaira vonatkozó kimutatásból, konszolidált cash flow-k-ra vonatkozó kimutatásból, valamint a számviteli politika jelentős elemeinek összefoglalását is tartalmazó konszolidált kiegészítő mellékletből áll.

Véleményünk szerint a konszolidált pénzügyi kimutatások megbízható és valós képet adnak a Csoport 2016. december 31-én fennálló konszolidált vagyoni helyzetéről valamint az ezen időponttal végződő pénzügyi évre vonatkozó konszolidált jövedelmi helyzetéről és konszolidált cash flow-iról a Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardokkal - ahogyan azokat az EU befogadta - („EU IFRS-ek”) foglaltakkal összhangban.

A vélemény alapja

Könyvvizsgálatunkat a Nemzetközi Könyvvizsgálati Standardokkal és Magyar Nemzeti Könyvvizsgálati Standardokkal összhangban és a könyvvizsgálatra vonatkozó - Magyarországon hatályos - törvények és egyéb jogszabályok alapján hajtottuk végre. Ezen standardok értelmében fennálló felelősségünk bővebb leírását jelentésünk „A könyvvizsgálónak a konszolidált pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatáért való felelőssége” szakasza tartalmazza.

A konszolidált pénzügyi kimutatások általunk végzett könyvvizsgálatára vonatkozó, a Nemzetközi Könyvvizsgálói Etikai Standard Testület Könyvvizsgálói Etikai Kódexe (IESBA Kódex) szerinti és a Magyarországon hatályos etikai követelményeknek megfelelő, függetlenek vagyunk a Csoporttól, és ugyanezen etikai követelményekkel összhangban eleget tettünk egyéb etikai felelősségeinknek is.

Meggyőződésünk, hogy az általunk megszerzett könyvvizsgálati bizonyíték elegendő és megfelelő alapot nyújt véleményünkhöz.

Kulcsfontosságú könyvvizsgálói kérdések

A kulcsfontosságú könyvvizsgálati kérdések azok a kérdések, amelyek szakmai megítélésünk szerint a legjelentősebbek voltak a tárgyidőszaki konszolidált pénzügyi kimutatások általunk végzett könyvvizsgálata során. Ezeket a kérdéseket a konszolidált pénzügyi kimutatások egésze általunk végzett könyvvizsgálatának összefüggésében és az arra vonatkozó véleményünk kialakítása során vizsgáltuk, és ezekről a kérdésekről nem bocsátunk ki külön véleményt.

Teljesítettük „A könyvvizsgálónak a konszolidált pénzügyi kimutatások könyvvizsgálataért való felelőssége” szakaszban leírt felelősségünket, beleértve az alább részletezett kérdésekkel kapcsolatosakat is. Ennek megfelelően a könyvvizsgálatunk magába foglalta a konszolidált pénzügyi kimutatásokban foglalt lényeges hibás állításokra vonatkozó kockázatbecslésünk alapján kialakított eljárásoknak a végrehajtását. A könyvvizsgálati eljárásaink eredményei - beleértve az alábbi kérdéseket célzóan végrehajtott eljárásokat is - nyújtanak alapot a konszolidált pénzügyi kimutatásokra vonatkozó könyvvizsgálói véleményünkhöz.

Olaj és gázkészletek becslésének folyamata

A Csoport kőolaj és földgáztartalékainak becslése jelentős egyedi megítélés kérdése a becsült mennyiségek meghatározásához kapcsolódó jelentős technológiai bizonytalanság illetve a bonyolult szerződéses feltételek miatt, melyek meghatározzák a Csoport részesedését a bemutatandó készletekből.

A kőolaj és földgáztartalékok becslésének folyamatát kulcsfontosságú könyvvizsgálói kérdésnek tartjuk mivel a kőolaj és földgáztartalékok a Csoport jövőbeli teljesítményének alapvető indikációi és ezek a becslések jelentős tételeket érintenek a konszolidált jövedelemre vonatkozó kimutatásban és a konszolidált pénzügyi helyzetre vonatkozó kimutatásban.

Audit eljárásaink során megértettük a kőolaj és földgáztartalékok meghatározásának folyamatát és teszteltük a folyamatba beépített kontrollok kialakítását. A Csoport technikai szakembereinek hozzáértését és tárgyilagosságát értékeltük, hogy megítélhessük, hogy megfelelően képzetek ahhoz, hogy a kőolaj és földgáztartalékok becslését végrehajtsák. Interjút folytattunk a Csoport vezetésével és úgy terveztük meg és hajtottuk végre az audit eljárásainkat, hogy megítélhessük, hogy a kőolaj és földgáztartalékok becsléséhez alkalmazott módszertan a korábbi években alkalmazott módszertannal konzisztens.

Adatok teszteléseit hajtottunk végre és kiválasztottuk azokat az elemeket, melyek előző évhez képest jelentősen változtak. A kiválasztott elemeknél teszteltük, hogy a változások megfelelő időszakban és a Csoport belső szabályzatának megfelelően kerültek-e lekönyvelésre, valamint a tárgyévi tartalék mennyiségeket hozzáegyeztettük alátámasztó dokumentumokhoz, mint például műszaki kiértékelések és a Készlet és Vagyonértékelő Biztonság döntéseinek jegyzőkönyvei. Analitikus eljárásokat

végeztünk a kőolaj és gáztartalékok tárgyevi változásain és megvizsgáltuk, hogy minden jelentős változás jóváhagyásra került a Vagyonértékelő Biztosság által.

Ellenőriztük a Csoport kőolaj és földgáztartalékaival kapcsolatban a konszolidált kiegészítő mellékletben bemutatott jegyzeteinek helyességét.

A Csoport a kőolaj és földgáztartalékok becslésére vonatkozó megjegyzéseit a konszolidált kiegészítő melléklet 9.g) Értékcsökkenés és értékvesztés című pontjában mutatja be.

Árbevételek elszámolása

Árbevétel elszámolására akkor kerül sor, amikor az érintett termékre vonatkozó kockázatok és hasznok átkerülnek a vevőhöz.

Az árbevétel értékének meghatározása a vevő által elért diszkontok és különböző kedvezmények figyelembevételével történik. A Csoport különböző piacain alkalmazott szerződések számossága és sokszínűsége miatt úgy gondoljuk, hogy az év során elért értékesítés alapján meghatározott diszkontok és kedvezmények becslése bonyolult terület, ami miatt az árbevétel elszámolását kulcsfontosságú könyvvizsgálati területnek tartjuk.

Audit eljárásaink során megítéltük, hogy a Csoport számviteli politikái az árbevétel elszámolására, beleértve a diszkontokra és egyéb kedvezményekre vonatkozó számviteli politikákat is, megfelelőek-e illetve a releváns standardokkal összhangban vannak-e.

Teszteltük, hogy a Csoport megfelelő kontrollokat állított fel illetve azokat hatékonyan működteti a diszkontok és kedvezmények kalkulációjával kapcsolatban valamint az árbevétel elszámolásának időzítésével kapcsolatban. A fordulónap körüli árbevétel tranzakciókat és a fordulónap után kiállított jóváíró számlákat teszteltük, hogy megítéljük, hogy az árbevétel megfelelő időszakra került elszámolásra. Alapvető elemző eljárásokat hajtottunk végre az árbevétel számlákon és ellenőriztük az árbevétellel kapcsolatban a konszolidált kiegészítő mellékletben bemutatott információk helyességét.

A Csoport árbevétellel kapcsolatos bemutatásait és az árbevétel elszámolására vonatkozó számviteli politikáit a konszolidált kiegészítő melléklet 3. pontjában mutatja be.

Eszköz értékvesztések

A kőolaj és gáz piaci árának változása jelentős hatással lehet a Csoport könyveiben szereplő eszközeinek - beleértve a tengeri és szárazföldi kutatás-termelési, finomítói, töltőállomás hálózati és szolgáltatásokhoz kapcsolódó befektetett eszközöket, valamint a goodwill-t - könyv szerinti értékére. Egy jelentős és gyors csökkenés a piaci árakban gyorsan hatást gyakorol a Csoport tevékenységére és pénzáramaira. A konszolidált pénzügyi kimutatások kapcsán elsődleges kockázatként értékeltük a fent felsorolt eszközök könyv szerinti értékére gyakorolt hatást, melyek közül többnél a jövőbeni pénzáramok támasztják alá a könyv szerinti értéket.

Az eszközök értékvesztése összetett és megítélést kívánó terület, mely jelentős hatással lehet az eszközök értékelésére, ezért az eszközök értékvesztését kulcsfontosságú könyvvizsgálói kérdésnek tekintjük.

Megvizsgáltuk a vezetés által az említett eszközök értékelésére használt módszertant, hogy eldöntsük annak számviteli sztenderdeknek való megfelelését és hogy az konzisztensen kerül-e alkalmazásra. Megértettük az eszközök értékelésének a folyamatát, és teszteltük folyamatba épített belső ellenőrzési pontok kialakítását. Azon eszközök esetében, amelyeknél a Csoport nem azonosított értékvesztés elszámolására utaló tényezőt, értékeltük a Csoport feltételezéseit, amelyeket az értékvesztésre utaló tény vizsgálata során használt. Az értékelésünk során az értékelési modell legfontosabb bemenő adatainak tekintetében figyelembe vettük a jelenlegi iparági és a Csoport által alkalmazott várakozásokat.

Azon eszközök esetében, ahol készült értékvesztés kalkuláció, külső adatokat használtunk, hogy megítéljük és alátámasszuk a Csoport által az értékvesztés modellekben használt feltételezéseket, melyek közül a legfontosabbak a jövőbeni olajárak, szénhidrogén készletek mértéke és az alkalmazott díszkontráták. A díszkontráták megítéléshez kapcsolódóan bevontuk a munkába szakértőinket is.

Könyvvizsgálati eljárásokat végeztünk az értékvesztés számítások és érzékenység vizsgálatok matematikai összefüggéseinek, illetve az elszámolt értékvesztések teljeskörűségének vonatkozásában.

Értékeltük a Csoport által bemutatott közzétételeket az immateriális javak és tárgyi eszközök értékelésének vonatkozásában.

Az immateriális javakhoz és tárgyi eszközökhöz kapcsolódó közzétételek a konszolidált kiegészítő melléklet 9-es pontjában találhatóak.

Kereskedési tevékenység

A nem jóváhagyott kereskedési tevékenység (amely tartalmazza a leszállítási és elszámolási ügyleteket termékekre és hozzájuk kapcsolódó derivatívákra) magában hordozza a csalás kockázatát árbevétel és nyereség elszámolás vonatkozásában, mivel ösztönözheti a kereskedési pozíciók átértékelését, hogy minimalizálható legyen a kereskedési veszteség, illetve növelhető vagy csökkenthető legyen annak nyeresége, vagy átvihető legyen a nyereség egyik évről a másikra, amikor a bónusz célok már elérésre kerültek, és így az egyéni bónuszok maximalizálhatóak lehetnek az egyes pénzügyi években. A nem jóváhagyott kereskedési tevékenység kockázatát a Csoport bevételeire és nyereségére gyakorolt lehetséges jelentős hatásaival kulcsfontosságú könyvvizsgálói kérdésnek ítéltük meg.

Könyvvizsgálati eljárásaink során teszteltük az ügyletkötési folyamatba a Csoport által beépített belső ellenőrzési pontok kialakítását és működését, melyek a nem jóváhagyott kereskedési tevékenységet megakadályozzák. Eljárásaink során kiválasztottunk harmadik feleket, akiknek egyenlegközlő leveleket küldtünk, hogy az év végén nyitott ügyletek egyenlegeit megerősítsük.

Szakértőink bevonásával kiválasztott mintán keresztül teszteltük a derivatív ügyletek valós értékét a szerződések, és a külső forrásokból származó piaci árak figyelembevételével. Teszteltük az ügyletek és a konszolidált pénzügyi kimutatásokba könyvelt összegek teljeskörűségét, melyek során eljárásokat végeztünk könyveletlen kötelezettségek azonosítására, illetve eljárásokat végeztünk az árbevételek, a beszerzések, a vevői és szállítói tételek elszámolása kapcsán.

Értékeljük a kereskedési ügyletek eredményével és részleteivel kapcsolatos közzétételek megfelelőségét, melyek a konszolidált kiegészítő melléklet 20-as és 21-es pontjaiban kerültek bemutatásra.

Egyéb információk

Az egyéb információk a MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyilvánosan Működő Részvénytársaság 2016. évi konszolidált üzleti jelentéséből és a MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyilvánosan Működő Részvénytársaság Éves Jelentésének Áttekintés, Vezetés Beszámolója és Elemzése, Társaságirányítás ("Vállalatirányítási jelentés"), Kiegészítő és Fenntarthatósági Információk fejezeteiből és a Kormányzatok Felé Teljesített Kifizetésekről szóló jelentéséből állnak. A vezetés felelős a konszolidált üzleti jelentésnek a számviteli törvény, illetve egyéb más jogszabály vonatkozó előírásaival összhangban történő elkészítéséért. A jelentésünk „Vélemény” szakaszában a konszolidált pénzügyi kimutatásokra adott véleményünk nem vonatkozik az egyéb információkra.

A konszolidált pénzügyi kimutatások általunk végzett könyvvizsgálataival kapcsolatban a mi felelősségünk az egyéb információk átolvasása és ennek során annak mérlegelése, hogy az egyéb információk lényegesen ellentmondanak-e a konszolidált pénzügyi kimutatásoknak vagy a könyvvizsgálat során szerzett ismereteinknek, vagy egyébként úgy tűnik-e, hogy azok lényeges hibás állítást tartalmaznak.

A konszolidált üzleti jelentésen kívüli egyéb információk vonatkozásában, ha az elvégzett munkánk alapján arra a következtetésre jutunk, hogy az egyéb információk lényeges hibás állítást tartalmaznak, kötelességünk ezt a tényt jelenteni. Ebben a tekintetben nincs jelenteni valónk.

A konszolidált üzleti jelentéssel kapcsolatban, a számviteli törvény alapján a mi felelősségünk továbbá a konszolidált üzleti jelentés átolvasása során annak a megítélése, hogy a konszolidált üzleti jelentés a számviteli törvény, illetve, ha van, egyéb más jogszabály vonatkozó előírásaival összhangban készült-e.

A Vállalatirányítási jelentéssel kapcsolatban a számviteli törvény alapján a mi felelősségünk továbbá annak a megítélése, hogy abban megfelelően bemutatásra kerültek-e a Csoport belső ellenőrzési és kockázatkezelési rendszereinek főbb jellemzői a konszolidált pénzügyi kimutatások készítésének összefüggésében valamint a számviteli törvény 95/A. § c), d), f, h, és i) pontja szerinti információk. A Vállalatirányítási jelentés tekintetében nyilatkoznunk kell továbbá, hogy a Csoport rendelkezésre bocsátotta-e a számviteli törvény 95/B. § (2) bekezdés a)-d) és g) pontja szerint előírt információkat.

Véleményünk szerint a MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyilvánosan Működő Részvénytársaság 2016. évi konszolidált üzleti jelentése összhangban van a MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyilvánosan Működő Részvénytársaság 2016. évi konszolidált pénzügyi kimutatásaival és a konszolidált üzleti jelentés a számviteli törvény előírásaival összhangban készült. A konszolidált üzleti jelentés részét képező Vállalatirányítási jelentésben megfelelően bemutatásra kerültek továbbá a Csoport belső ellenőrzési és kockázatkezelési rendszereinek főbb jellemzői a konszolidált pénzügyi kimutatások készítésének összefüggésében valamint a számviteli törvény 95/A. § c), d), f, h, és i) pontja szerinti információk.

Mivel egyéb más jogszabály a Csoport számára nem ír elő a konszolidált üzleti jelentésre vonatkozó további követelményeket, ezért ezzel kapcsolatban a konszolidált üzleti jelentésre vonatkozó véleményünk nem tartalmaz a számviteli törvény 156.§ (5) bekezdésének h) pontjában előírt véleményt.

A fentiekén túl a Csoportról és annak környezetéről a könyvvizsgálat során megszerzett ismereteink alapján jelentést kell tennünk arról, hogy a tudomásunkra jutott-e bármely lényegesnek tekinthető hibás közlés (lényeges hibás állítás) a konszolidált üzleti jelentésben, és ha igen, akkor a szóban forgó hibás közlés (hibás állítás) milyen jellegű. Ebben a tekintetben nincs jelenteni valónk.

A konszolidált üzleti jelentés részét képező Vállalatirányítási jelentés tekintetében megerősítjük továbbá, hogy a Csoport rendelkezésre bocsátotta a számviteli törvény 95/B. § (2) bekezdés a)-d) és g) pontja szerint előírt információkat.

A vezetés és az irányítással megbízott személyek felelőssége a konszolidált pénzügyi kimutatásokért

A vezetés felelős a konszolidált pénzügyi kimutatások elkészítéséért és valós bemutatásáért az EU IFRS-ekkel összhangban, valamint az olyan belső kontrollokért, amelyeket a vezetés szükségesnek tart ahhoz, hogy lehetővé váljon az akár csalásból, akár hibából eredő, lényeges hibás állításoktól mentes konszolidált pénzügyi kimutatások elkészítése.

A konszolidált pénzügyi kimutatások elkészítése során a vezetés felelős azért, hogy felmérje a Csoportnak a vállalkozás folytatására való képességét és az adott helyzetnek megfelelően köztegye a vállalkozás folytatásával kapcsolatos információkat, valamint a vezetés felel a vállalkozás folytatásának elvén alapuló számvitel konszolidált pénzügyi kimutatásokban való alkalmazásáért, azt az esetet kivéve, ha a vezetésnek szándékában áll megszüntetni a Csoportot vagy beszüntetni az üzletszerű tevékenységet, vagy amikor ezen kívül nem áll előtte más reális lehetőség.

Az irányítással megbízott személyek felelősek a Csoport pénzügyi beszámolási folyamatának felügyeletéért.

A könyvvizsgálónak a konszolidált pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatáért való felelőssége

A könyvvizsgálat során célunk kellő bizonyosságot szereznünk arról, hogy a konszolidált pénzügyi kimutatások egésze nem tartalmaz akár csalásból, akár hibából eredő lényeges hibás állítást, valamint az, hogy ennek alapján a véleményünket tartalmazó független könyvvizsgálói jelentést bocsássunk ki. A kellő bizonyosság magas fokú bizonyosság, de nem garancia arra, hogy a Nemzetközi Könyvvizsgálati Standardokkal és a Magyar Nemzeti Könyvvizsgálati Standardokkal összhangban elvégzett könyvvizsgálat mindig feltárja az egyébként létező lényeges hibás állítást. A hibás állítások eredhetnek csalásból vagy hibából, és lényegesnek minősülnek, ha ésszerű lehet az a várakozás, hogy ezek önmagukban vagy együttesen befolyásolhatják a felhasználók adott konszolidált pénzügyi kimutatások alapján meghozott gazdasági döntéseit.

Egy, a Nemzetközi Könyvvizsgálati Standardokkal és a Magyar Nemzeti Könyvvizsgálati Standardokkal összhangban elvégzésre kerülő könyvvizsgálatnak a részeként szakmai megítélést alkalmazunk, és szakmai szkepticizmust tartunk fenn a könyvvizsgálat egésze során. Emellett:

- ▶ Azonosítjuk és felbecsüljük a konszolidált pénzügyi kimutatások akár csalásból, akár hibából eredő lényeges hibás állításainak kockázatait, az ezen kockázatok kezelésére alkalmas könyvvizsgálati eljárásokat alakítunk ki és hajtunk végre, valamint véleményünk megalapozásához elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyítékot szerzünk. A csalásból eredő lényeges hibás állítás fel nem tárásának kockázata nagyobb, mint a hibából eredőé, mivel a csalás magában foglalhat összejátszást, hamisítást, szándékos kihagyásokat, téves nyilatkozatokat, vagy a belső kontroll felülírását;

- ▶ Megismerjük a könyvvizsgálat szempontjából releváns belső kontrollt annak érdekében, hogy olyan könyvvizsgálati eljárásokat tervezzünk meg, amelyek az adott körülmények között megfelelőek, de nem azért, hogy a Csoport belső kontrolljának hatékonyságára vonatkozóan véleményt nyilvánítsunk.
- ▶ Értékeljük a vezetés által alkalmazott számviteli politika megfelelőségét és a vezetés által készített számviteli becslések és kapcsolódó közzétételek ésszerűségét.
- ▶ Következtetést vonunk le arról, hogy helyénvaló-e a vezetés részéről a vállalkozás folytatásának elvén alapuló számvitel alkalmazása, valamint a megszerzett könyvvizsgálati bizonyíték alapján arról, hogy fennáll-e lényeges bizonytalanság olyan eseményekkel vagy feltételekkel kapcsolatban, amelyek jelentős kétséget vethetnek fel a Csoport vállalkozás folytatására való képességét illetően. Amennyiben azt a következtetést vonjuk le, hogy lényeges bizonytalanság áll fenn, független könyvvizsgálói jelentésünkben fel kell hívunk a figyelmet a konszolidált pénzügyi kimutatásokban lévő kapcsolódó közzétételekre, vagy ha a közzétételek e tekintetben nem megfelelőek, minősítenünk kell véleményünket. Következtetéseink a független könyvvizsgálói jelentésünk dátumáig megszerzett könyvvizsgálati bizonyítékon alapulnak. Jövőbeli események vagy feltételek azonban okozhatják azt, hogy a Csoport nem tudja a vállalkozást folytatni.
- ▶ Értékeljük a konszolidált pénzügyi kimutatások átfogó prezentálását, felépítését és tartalmát, beleértve a konszolidált kiegészítő mellékletben tett közzétételeket, valamint értékeljük azt is, hogy a konszolidált pénzügyi kimutatásokban teljesül-e az alapul szolgáló ügyletek és események valós bemutatása.
- ▶ Elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyítékot szerzünk a Csoport gazdasági egységei pénzügyi információira vonatkozóan ahhoz, hogy a konszolidált pénzügyi kimutatásokról véleményt fejezhessünk ki. Mi vagyunk a felelősek a csoport-könyvvizsgálat irányításáért, felügyeletéért és eredményéért. A könyvvizsgálói véleményünkért kizárólag a miénk marad a felelősség.

Kommunikáljuk az irányítással megbízott személyek felé - egyéb kérdések mellett - a könyvvizsgálat tervezett hatókörét és ütemezését, a könyvvizsgálat jelentős megállapításait, beleértve a Csoport által alkalmazott belső kontrollnak a könyvvizsgálatunk során általunk azonosított jelentős hiányosságait is.

Ezen felül az irányítással megbízott személyek felé nyilatkozunk arról, hogy megfeleltünk a függetlenségünkre vonatkozó releváns etikai előírásoknak, és kommunikálunk feléjük minden olyan kapcsolatot és egyéb ügyet, amely ésszerű megfontolás mellett érintheti a függetlenségünket, valamint, ahol releváns, a kapcsolódó óvintézkedéseket is.

Az irányítással megbízott személyek felé kommunikált kérdések közül meghatározzuk azokat, amelyek a legnagyobb jelentőséggel bírtak a jelen időszaki konszolidált pénzügyi kimutatások könyvvizsgálata során, és amelyek ily módon kulcsfontosságú könyvvizsgálati kérdéseknek minősülnek. Ezeket a kérdéseket a könyvvizsgálói jelentésünkben is bemutatjuk, hacsak jogszabály nem tiltja kifejezetten adott kérdés nyilvános bemutatását vagy - rendkívül ritka esetben - nem döntünk úgy, hogy valamely ügyet nem lehet kommunikálni, mert ésszerű várakozások alapján annak hátrányos következményei súlyosabbak lennének, mint a kommunikáció közérdekű hasznai.

Budapest, 2017. március 13.

Bartha Zsuzsanna
megbízásért felelős partner
Ernst & Young Kft.
1132 Budapest, Váci út 20.
Nyilvántartásba-vételi szám: 001165

Bartha Zsuzsanna
Kamarai tag könyvvizsgáló
Kamarai tagsági szám: 005268

A KONSZOLIDÁLT JÖVEDELEMRE VONATKOZÓ KIMUTATÁS

	Magyarázatok	2016 millió forint	2015 módosított millió forint
Nettó árbevétel	3	3.553.005	4.090.662
Egyéb működési bevétel	3	25.316	86.988
Összes működési bevétel	3	3.578.321	4.177.650
Anyagjellegű ráfordítások		2.571.717	3.035.165
Személyi jellegű ráfordítások		240.260	266.814
Értékcsökkenés és értékvesztés		315.483	860.609
Egyéb működési költségek és ráfordítások		221.382	248.794
Saját termelésű készletek állományváltozása		-33.771	40.365
Saját előállítású eszközök aktivált értéke		-44.655	-56.866
Összes működési költség	4	3.270.416	4.394.881
Üzleti tevékenység nyeresége / vesztesége (-)		307.905	-217.231
Pénzügyi műveletek bevételei		49.502	89.811
Pénzügyi műveletek ráfordításai		99.254	182.437
Pénzügyi műveletek nyeresége / vesztesége (-)	5	-49.752	-92.626
Részesedés a társult és közös vezetésű vállalkozások eredményéből	6	14.390	1.962
Adózás előtti nyereség / veszteség (-)		272.543	-307.895
Nyereségadó	7	20.888	21.507
Tárgyévi nyeresége / vesztesége (-)		251.655	-329.402
Ebből:			
Anyavállalati részvényesek részesedésére jutó eredmény		263.497	-260.999
Nem irányító tulajdonosok részesedésére jutó eredmény		-11.842	-68.403
Anyavállalati részvényeseket megillető egy részvényre jutó eredmény	28	2.872	-2.925
Anyavállalati részvényeseket megillető egy részvényre jutó higitott eredmény	28	2.872	-2.925

A KONSZOLIDÁLT ÁTFOGÓ JÖVEDELEMRE VONATKOZÓ KIMUTATÁS

	Magya- rázatok	2016. dec. 31. millió forint	2015. dec. 31. módosított millió forint
Tárgyév nyeresége / (vesztesége)		251,655	-329,402
Egyéb átfogó jövedelem			
<i>A következő időszakokban a konszolidált jövedelemre vonatkozó kimutatásban elszámolandó egyéb átfogó jövedelem:</i>			
Külföldi tevékenységek beszámolási pénznemre történő átszámítása miatti átváltási különbözet adóhatással együtt	8	-13,970	19,194
Nettó befektetés-fedezeti ügyletek adóhatással együtt	8	-5,161	-13,113
Értékesíthető pénzügyi eszközök, halasztott adó hatással	8	3,690	3,881
Cash-flow fedezeti ügyletek, halasztott adó hatással együtt	8	789	-3,136
Részesedés a társult vállalkozások egyéb átfogó jövedelméből	8	7,849	5,667
A következő időszakokban a konszolidált jövedelemre vonatkozó kimutatásban elszámolandó egyéb átfogó jövedelem:		-6,803	12,493
<i>A következő időszakokban a konszolidált jövedelemre vonatkozó kimutatásban nem elszámolandó egyéb átfogó jövedelem:</i>			
Nyugdíj céltartalék kötelezettség saját tőkében könyvelt aktuáriusi nyeresége (+) / vesztesége (-)	8	839	1,248
A következő időszakokban a konszolidált jövedelemre vonatkozó kimutatásban nem elszámolandó egyéb átfogó jövedelem:		839	1,248
Tárgyévi egyéb átfogó jövedelem, adóhatással együtt		-5,964	13,741
Tárgyévi összes átfogó jövedelem		245,691	-315,661
Ebből:			
Anyavállalati részvényesek részesedése		250,466	-258,942
Nem irányító tulajdonosok részesedése		-4,775	-56,719

A KONSZOLIDÁLT PÉNZÜGYI HELYZETRE VONATKOZÓ KIMUTATÁS

	Magyarázatok	2016. dec. 31. millió forint	2015. dec. 31. módosított millió forint	2015. jan. 01. módosított millió forint
BEFEKTETETT ESZKÖZÖK				
Tárgyi eszközök	9	2.193.419	2.204.371	2.491.858
Immateriális javak	9	183.561	209.372	344.883
Befektetések társult és közös vállalkozásokban	6	257.090	230.188	209.156
Egyéb befektetett pénzügyi eszközök	21	63.652	55.560	79.542
Halasztott adó eszközök	7	125.055	113.467	74.999
Egyéb befektetett eszközök	13	44.403	45.268	42.049
Összes befektetett eszköz		2.867.180	2.858.226	3.242.487
FORGÓESZKÖZÖK				
Készletek	14	385.142	339.905	364.348
Vevő- és egyéb követelések	23	476.531	410.967	498.886
Értékpapírok	21	53.910	63.147	222.467
Egyéb rövid lejáratú pénzügyi eszközök	21	26.829	27.959	22.960
Nyerésigadó követelés	7	7.945	6.051	15.937
Pénzeszközök és pénzeszköz egyenértékesek	24	216.928	131.838	203.052
Egyéb forgóeszközök	15	66.239	76.790	71.885
Értékesítésre tartott eszközök	19	3.082	-	-
Összes forgóeszköz		1.236.606	1.056.657	1.399.535
Összes eszköz		4.103.786	3.914.883	4.642.022
SAJÁT TŐKE				
Jegyzett tőke	25	79.260	79.241	79.229
Tartalékok		1.149.315	1.633.977	1.670.516
Anyavállalati részvényesek részesedésére jutó eredmény		263.497	-260.999	-
Anyavállalati részvényesek részesedése a saját tőkéből		1.492.072	1.452.219	1.749.745
Nem irányító tulajdonosok részesedésére jutó eredmény		309.554	364.349	445.993
Összes saját tőke		1.801.626	1.816.568	2.195.738
HOSSZÚ LEJÁRATÚ KÖTELEZETTSÉGEK				
Hosszú lejáratú hitelek	21	436.922	461.681	455.038
Egyéb hosszú lejáratú pénzügyi kötelezettségek	21	6.160	6.069	5.364
Céltartalékok várható kötelezettségekre - hosszú távú	16	405.175	414.671	391.749
Halasztott adókötelezettségek	7	47.766	64.419	46.971
Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek	17	22.658	24.564	23.274
Összes hosszú lejáratú kötelezettség		918.681	971.404	922.396
RÖVID LEJÁRATÚ KÖTELEZETTSÉGEK				
Rövid lejáratú hitelek	21	440.372	206.814	509.158
Szállítók és egyéb kötelezettségek	21	493.389	432.680	524.810
Egyéb rövid lejáratú pénzügyi kötelezettségek	21	202.056	195.485	197.325
Céltartalék várható kötelezettségekre - rövid távú	16	32.423	52.261	44.694
Nyerésigadó kötelezettség		2.615	15.258	5.542
Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek	18	212.624	224.413	242.359
Összes rövid lejáratú kötelezettség		1.383.479	1.126.911	1.523.888
Összes kötelezettség		2.302.160	2.098.315	2.446.284
Összes saját tőke és kötelezettség		4.103.786	3.914.883	4.642.022

A KONSZOLIDÁLT SAJÁT TŐKE VÁLTOZÁSAIRA VONATKOZÓ KIMUTATÁS

	Jegyzett tőke millió forint	Tőketartalék millió forint	Valós értékelési tartalék millió forint	Átváltási tartalék millió forint	Eredménytartalék millió forint	Tartalékok összesen millió forint	Anyavállalati részvényesek részesedésére jutó eredmény millió forint	Anyavállalati részvényesekre jutó saját tőke millió forint	Nem irányító tulajdonosok részesedése millió forint	Összes saját tőke millió forint
Nyitó egyenleg 2015.jan.01.	79,229	-325,669	2,832	242,004	1,751,349	1,670,516	-	1,749,745	445,993	2,195,738
Számviteli politika változás hatása	-	549,535	-	-	-549,535	-	-	-	-	-
Módosított nyitó egyenleg 2015.jan.01.	79,229	223,866	2,832	242,004	1,201,814	1,670,516	-	1,749,745	445,993	2,195,738
Tárgyév eredménye	-	-	-	-	-	-	-260,999	-260,999	-68,403	-329,402
Tárgyévi egyéb átfogó jövedelem	-	-	-1,586	1,470	2,173	2,057	-	2,057	11,684	13,741
Tárgyévi összes átfogó jövedelem	-	-	-1,586	1,470	2,173	2,057	-260,999	-258,942	-56,719	-315,661
Tulajdonosoknak fizetett osztalék	-	-	-	-	-40,903	-40,903	-	-40,903	-	-40,903
Nem irányító tulajdonosoknak fizetett osztalék	-	-	-	-	-	-	-	-	-16,613	-16,613
Részvényalapú kifizetés miatti saját tőke változás	12	-	-	-	148	148	-	160	-	160
Tranzakció nem irányító tulajdonosokkal	-	-	-	-	2,159	2,159	-	2,159	-8,312	-6,153
Átsorolás	-	-	-	2,298	-2,298	-	-	-	-	-
Módosított záró egyenleg 2015.dec.31.	79,241	223,866	1,246	245,772	1,163,093	1,633,977	-260,999	1,452,219	364,349	1,816,568
Tárgyév eredménye	-	-	-	-	-	-	263,497	263,497	-11,842	251,655
Tárgyévi egyéb átfogó jövedelem	-	-	2,761	-17,488	1,696	-13,031	-	-13,031	7,067	-5,964
Tárgyévi összes átfogó jövedelem	-	-	2,761	-17,488	1,696	-13,031	263,497	250,466	-4,775	245,691
Előző évi anyavállalati részvényesek részesedésére jutó eredmény átvezetése	-	-	-	-	-260,999	-260,999	260,999	-	-	-
Tulajdonosoknak fizetett osztalék	-	-	-	-	-47,782	-47,782	-	-47,782	-	-47,782
Nem irányító tulajdonosoknak fizetett osztalék	-	-	-	-	-	-	-	-	-2,533	-2,533
Részvényalapú kifizetés miatti saját tőke változás	19	-	-	-	314	314	-	333	-	333
Saját részvények bevonása	-	-4,477	-	-	4,477	-	-	-	-	-
Leányvállalatok megszerzése / értékesítése	-	-	-	-	-	-	-	-	-4,834	-4,834
Nem irányító tulajdonosok részesedésének megszerzése	-	-	-	-	-163,164	-163,164	-	-163,164	-42,653	-205,817
Záró egyenleg 2016.dec.31.	79,260	219,389	4,007	228,284	697,635	1,149,315	263,497	1,492,072	309,554	1,801,626

A KONSZOLIDÁLT CASH FLOW-RA VONATKOZÓ KIMUTATÁS

	Magyarázatok	2016 millió forint	2015 módosított millió forint
Adózás előtti eredmény		272.543	-307.895
<i>Az adózás előtti eredmény módosításai az üzemi tevékenységből származó nettó pénzáramláshoz</i>			
Értékcsökkenés és értékvesztés	4	315.483	860.609
Céltartalékok növekedése / csökkenése (-)	16	-27.272	5.251
Eszköz értékesítés és divesztíció nyeresége (-) / vesztesége		659	-2.684
Kamatráfordítások és kamatbevételek (-) nettó eredménye	5	40.790	42.000
Egyéb pénzügyi ráfordítások és bevételek (-) nettó eredménye	5	8.963	50.626
Részesedés társult és közös vezetésű vállalatok eredményéből	6	-14.390	-1.962
Egyéb pénzmozgással nem járó tételek		13.908	-5.982
Fizetett nyereségadók	7	-63.415	-24.381
Üzleti tevékenység nettó pénzáramlása forgótőke változás nélkül		547.269	615.582
<i>Működő tőke változása:</i>			
Készletek (növekedése) / csökkenése	14	-41.706	4.980
Vevő- és egyéb követelések (növekedése) / csökkenése	23	-47.040	82.737
Szállítók és egyéb kötelezettségek növekedése / (csökkenése)		78.389	-72.481
Egyéb követelések és kötelezettségek (növekedése) / csökkenése	15, 18	-17.527	-44.015
Üzleti tevékenység nettó pénzáramlása		519.385	586.803
Beruházások	2	-289.438	-370.002
Tárgyi eszközök és immateriális javak értékesítésének bevétele		4.623	3.462
Üzleti kombinációk megszerzésére fordított nettó pénzeszköz	10	-29.935	-59.247
Üzleti kombinációk eladásából származó nettó pénzeszköz	11	-3.562	-551
Egyéb pénzügyi eszközök növekedése / csökkenése		-423	195.344
Kapott kamatok és egyéb pénzügyi bevételek	5	3.962	9.098
Kapott osztalékok	5	7.805	8.643
Befektetési tevékenység nettó pénzáramlása		-306.968	-213.253
Hosszú lejáratú kötvények kibocsátása		233.348	-
Hosszú lejáratú kötvények visszafizetése		-	-234.908
Kölcsönök és hitelek felvétele		1.056.074	1.816.777
Kölcsönök és hitelek törlesztése		-1.088.709	-1.930.939
Fizetett kamatok és egyéb pénzügyi ráfordítások	5	-61.255	-30.557
Tulajdonosoknak fizetett osztalékok	25	-47.802	-42.166
Nem irányító tulajdonosoknak fizetett osztalékok		-2.550	-16.613
Tranzakciók nem irányító tulajdonosokkal		-214.987	-6.282
Finanszírozási tevékenység nettó pénzáramlása		-125.881	-444.688
Árfolyam átváltási különbözetek pénzeszközökön és pénzeszköz egyenértékeseken		-1.446	-76
Pénzeszközök növekedése / csökkenése (-)		85.090	-71.214
Pénzeszközök és pénzeszköz egyenértékesek állománya az időszak elején		131.838	203.052
Pénzeszközök és pénzeszköz egyenértékesek állománya az időszak végén		216.928	131.838

KIEGÉSZÍTŐ MELLÉKLET – A SZÁMVITELI POLITIKA MEGHATÁROZÓ ELEMEI ÉS EGYÉB MAGYARÁZÓ INFORMÁCIÓK

E szakasz ismerteti a konszolidált beszámoló elkészítésének alapjait és az alkalmazott számviteli politikákat. A területspecifikus számviteli politikák, kritikus becslések és megítélések a vonatkozó magyarázatokban kerülnek részletezésre. A szakasz összefoglalja továbbá az idei évtől alkalmazott új, valamint a jövőben alkalmazandó vagy hatályba lépő számviteli standardokat, módosításokat és értelmezéseket.

1. A számviteli politika meghatározó elemei és egyéb magyarázó információk

a) A beszámoló készítésének alapja

A konszolidált éves beszámoló a 2016. december 31-én kibocsátott és hatályos standardok és IFRS IC értelmezések szerint készült.

A konszolidált pénzügyi kimutatások a vállalkozás folytatásának és bekerülési értéken való értékelés elvével összhangban készültek. A bekerülési érték elvének alkalmazása érdekében a konszolidált éves beszámoló úgy tekinti a MOL Nyrt.-t, mintha az 1991. október 1-jén jött volna létre az eszközök és források aznapi értékével, figyelembe véve az IFRS miatt szükséges módosításokat.

b) Konszolidációs elvek

A 2016. december 31-el lezárult üzleti évre vonatkozó konszolidált pénzügyi kimutatások a MOL Nyrt-re és annak leányvállalataira, valamint a Csoport társult és közös vezetésű vállalkozásaira vonatkozó adatokat tartalmazzák. A MOL Nyrt. és annak leányvállalatai a továbbiakban együttesen „Csoport”-ként szerepelnek.

A Csoport akkor irányít egy befektetést, ha a befektetéséből származóan változó hozamoknak van kitéve, illetve azokkal kapcsolatban jogokkal rendelkezik, és a befektetés tárgyát képező gazdálkodó egységen lévő hatalma révén képes befolyásolni ezen hozamokat. Hatalom akkor áll fenn, ha a befektetőt meglévő jogai képessé teszik a befektetés tárgyát képező gazdálkodó egység lényeges tevékenységeinek befolyásolására. Lényeges tevékenységek azok, melyek meghatározzák a befektetés tárgyát képező gazdálkodó egység hozamait.

Ha a Csoportnak hosszú távú tőkeérdekeltsége van egy vállalkozásban, amely felett jelentős befolyást tud gyakorolni, akkor ezen befektetések elszámolásakor a tőkemódszert alkalmazza a konszolidált pénzügyi kimutatásai elkészítése során.

Egy megállapodás közös ellenőrzés alatt áll, ha a lényeges tevékenységeivel kapcsolatos döntésekhez az ellenőrzésben részt vevő felek egyhangú hozzájárulása szükséges.

Ha a Társaság egy megállapodással kapcsolatos eszközökre vonatkozó jogokkal és a kötelezettségekre vonatkozó kötelezettségekkel rendelkezik, akkor a megállapodás közös tevékenységnek minősül. A Társaság konszolidált pénzügyi kimutatásaiban a közös tevékenység eszközeinek, forrásainak, bevételeinek és ráfordításainak rá eső része összevonásra kerül a konszolidált beszámoló megfelelő soraival.

Ha a Társaság a közös megállapodás nettó eszközeire vonatkozó jogokkal rendelkezik, akkor a megállapodás közös vállalkozásnak minősül. A Csoport közös vállalkozásokban lévő érdekeltségei a tőkemódszer alkalmazásával kerülnek kimutatásra.

c) Kötelező érvényű változás a számviteli politikában

A MOL -csoport már 2016-tól alkalmazta azokat a standardokat, melyek 2016-tól vagy azt követően váltak kötelezően alkalmazandóvá. Az alkalmazott standardoknak nincs jelentős hatásuk Csoport beszámolójára:

- ▶ IAS 1 - Pénzügyi kimutatások prezentálása – Közzétételekre vonatkozó kezdeményezésből származó módosítások

d) Közzétett, de nem hatályos IFRS standardok

A közzétett, de nem még hatályos IFRS standardok megtalálhatók az 1. számú mellékletben.

e) A számviteli politika lényeges elemei

Beszámolási pénznem

Az alapul szolgáló gazdasági események tartalmára és körülményeire való tekintettel az anyavállalat funkcionális, valamint a Csoport beszámolási pénzneme a magyar forint.

A pénzügyi kimutatások adatai millió forintban szerepelnek, a kerekítési szabályoknak megfelelően millió forintra kerekítve.

Külföldi pénznemben történő tranzakciók

A külföldi pénznemben történő tranzakciók a beszámolási és a külföldi pénznem adott tranzakció napján érvényes árfolyamán átváltott értéken kerülnek kimutatásra. A tranzakciók pénzügyi rendezésekor érvényben lévő árfolyamnak az

eredeti bekerülési árfolyamtól való eltérése esetén, a különbözet az adott időszakra szóló konszolidált jövedelemre vonatkozó kimutatásban kerül elszámolásra. A külföldi pénznemben kifejezett pénzügyi eszközök, illetve a külföldi érdekelttség megszerzésén keletkezett goodwill és valós értékelési különbözete az időszaki záró árfolyamon kerülnek átváltásra.

A külföldi érdekeltségekkel kapcsolatos pénzügyi eszközökön keletkező árfolyam különbözete az egyéb átfogó jövedelem kimutatásban kerül elszámolásra, amennyiben azok rendezése az előrelátható jövőben nem várható vagy nem tervezett.

A Csoport külföldi leányvállalatainak pénzügyi kimutatásai a mérlegtételek esetében év végi árfolyamon, a jövedelemre vonatkozó kimutatás tételeinek esetében súlyozott éves átlagárfolyamon kerülnek átváltásra. Az átváltási különbözete az egyéb átfogó jövedelem átváltási tartalék sora tartalmazza. A külföldi tevékenység kivezetése esetén a hozzá tartozó, az egyéb átfogó jövedelemben elszámolt kumulatív különbözet az adott időszak jövedelemre vonatkozó kimutatásában kerül elszámolásra, kivéve azokat a szintén kivezetett árfolyam-különbözete, amelyek előzőleg a külső tulajdonosokra jutottak.

Külföldi érdekelttség részleges értékesítése esetén, ha ez nem jár az ellenőrzési jog elvesztésével, a felhalmozott árfolyam különbözete arányos része nem az eredményben kerül elszámolásra, hanem átsorolásra kerül a külső tulajdonosok részesedései közé. Egyéb értékesítések, mint például társult vállalkozások, vagy közös vezetésű vállalkozások értékesítése esetében, ahol a konszolidáció módszere nem változik, a felhalmozott árfolyam-különbözete arányos része az eredményben kerül elszámolásra.

f) Kritikus számviteli feltételezések és becslések

A számviteli politika alkalmazása során használt kritikus feltételezések

A számviteli politika alkalmazása során a Társaság vezetése bizonyos feltételezésekkel élt, melyek jelentősen befolyásolhatják a konszolidált éves beszámolóban szereplő összegeket (eltekintve a lentebb részletezett becslési bizonytalanságoktól). Ezen feltételezések a megfelelő magyarázatokban részletesen kifejtésre kerülnek.

Bizonytalanságok a becslésekben

Az IFRS követelményeinek megfelelő konszolidált éves beszámoló készítése megköveteli becslések alkalmazását, melyek befolyásolják a konszolidált éves beszámolóban és a magyarázatokban szereplő összegeket. Ezen becslések a menedzsment jelenlegi eseményekre vonatkozó legjobb ismeretein alapulnak, azonban a tényleges eredmények azoktól eltérhetnek. A becslési bizonytalanságok a megfelelő magyarázatokban részletesen kifejtésre kerülnek.

TÁRGYÉVI EREDMÉNY

E szakasz ismerteti a Csoport 2016. december 31-én és 2015. december 31-én végződő pénzügyi éveinek eredményét és teljesítményét. A közzétételek a jövedelemre vonatkozó kimutatás struktúráját követik, és információt nyújtanak a szegmensadatokról, összes működési bevételről, összes működési kiadásról, pénzügyi eredményről, a társult és közös vezetésű vállalkozásokról. Az adózással, a részvény alapú juttatásokkal, a társult és közös vezetésű vállalkozásokkal kapcsolatos pénzügyi helyzetre vonatkozó kimutatások szintén itt kerülnek ismertetésre.

2. Szegmens információk

Számviteli politika

A Csoport üzleti szempontból három fő üzleti egységre osztható: Upstream (Kutatás–Termelés), Downstream (Feldolgozás és Kereskedelem), és Gáz-Midstream.

A Csoport ezen üzleti egység bontás mentén készíti jelentéseit a menedzsment számára, amely felelős az üzleti erőforrások szegmensek részére való hozzárendeléséért, illetve a teljesítmények megítéléséért.

2016	Upstream millió forint	Downstream millió forint	Gáz Midstream millió forint	Központ és egyéb millió forint	Szegmensek közötti átadás millió forint	Összesen millió forint
Értékesítés nettó árbevétele						
Értékesítés Csoporton kívüli vevőknek	156,904	3,294,782	83,424	17,895	-	3,553,005
Szegmensek közötti értékesítés	214,304	6,318	5,986	170,754	-397,362	-
Értékesítés nettó árbevétele összesen	371,208	3,301,100	89,410	188,649	-397,362	3,553,005
Eredmények						
Üzleti tevékenység nyeresége / vesztesége (-)	37,038	299,016	41,439	-62,529	-7,059	307,905
Pénzügyi műveletek nyeresége / vesztesége (-)	-	-	-	-	-	-49,752
Részesedés a társult és közös vezetésű vállalkozások eredményéből	-	-	-	14,390	-	14,390
Adózás előtti nyereség / veszteség (-)	-	-	-	-	-	272,543
Nyereségadó	-	-	-	-	-	20,888
Tárgyév nyeresége / vesztesége (-)	-	-	-	-	-	251,655

2015 módosított	Upstream millió forint	Downstream millió forint	Gáz Midstream millió forint	Központ és egyéb millió forint	Szegmensek közötti átadás millió forint	Összesen millió forint
Értékesítés nettó árbevétele						
Értékesítés Csoporton kívüli vevőknek	206,713	3,738,399	100,572	44,978	-	4,090,662
Szegmensek közötti értékesítés	201,326	11,237	3,070	160,841	-376,474	-
Értékesítés nettó árbevétele összesen	408,039	3,749,637	103,642	205,818	-376,474	4,090,662
Eredmények						
Üzleti tevékenység nyeresége / vesztesége (-)	-469,615	264,214	45,612	-67,450	10,008	-217,231
Pénzügyi műveletek nyeresége / vesztesége (-)	-	-	-	-	-	-92,626
Részesedés a társult és közös vezetésű vállalkozások eredményéből	-	-	-	1,962	-	1,962
Adózás előtti nyereség / veszteség (-)	-	-	-	-	-	-307,895
Nyereségadó	-	-	-	-	-	21,507
Tárgyév nyeresége / vesztesége (-)	-	-	-	-	-	-329,402

2016	Upstream millió forint	Downstream millió forint	Gáz Midstream millió forint	Központ és egyéb millió forint	Szegmensek közötti átadás millió forint	Összesen millió forint
Egyéb szegmens információk						
Beruházások:	113.247	151.252	7.696	18.676	-	290.871
Tárgyi eszközök beszerzése	96.122	147.221	5.752	11.684	-	260.779
Immateriális javak beszerzése	17.125	4.031	1.944	6.992	-	30.092
Értékcsökkenés és értékvesztés	146.637	133.849	13.049	23.681	-1.733	315.483
Ebből: az eredmény terhére elszámolt értékvesztés	14.815	14.462	84	6.062	-249	35.174
Ebből: az eredmény terhére elszámolt értékvesztés visszairása	833	462	-	176	-	1.471

2015 módosított	Upstream millió forint	Downstream millió forint	Gáz Midstream millió forint	Központ és egyéb millió forint	Szegmensek közötti átadás millió forint	Összesen millió forint
Egyéb szegmens információk						
Beruházások:	191.910	129.643	5.718	24.763	-	352.034
Tárgyi eszközök beszerzése	105.883	125.437	4.882	20.186	-	256.388
Immateriális javak beszerzése	86.027	4.206	836	4.577	-	95.646
Értékcsökkenés és értékvesztés	710.571	111.245	14.015	29.912	-5.134	860.609
Ebből: az eredmény terhére elszámolt értékvesztés	510.770	3.320	140	10.052	-3.802	520.480
Ebből: az eredmény terhére elszámolt értékvesztés visszairása	1.427	3.145	-	75	-	4.647

Az üzleti eredmény a harmadik félnek, valamint más szegmensnek történő értékesítésekből származó eredményt tartalmazza. Az Upstream szegmens kitermelt kőolajat, kondenzátumokat és PB gázt ad át a Downstream szegmens, valamint földgázt a Gáz-Midstream szegmens számára. A Központ és egyéb szegmens leányvállalatai karbantartási, biztosítási és egyéb szolgáltatást nyújtanak az üzleti szegmenseknek. A belső transzferárak az aktuális piaci árakon alapulnak. A szegmens eredmények az adott divízióhoz tartozó teljes körűen konszolidált leányvállalatok eredményeit is tartalmazzák.

A fenti táblában feltüntetett immateriális javak és tárgyi eszközök beszerzése és az immateriális javak és tárgyi eszközök mozgástáblákban szereplő növekmények közötti különbség emissziós jogok vásárlásából, mezőfelhagyási céltartalék aktiválásából és térítés nélkül kapott eszközökből adódik.

a) Eszközök földrajzi régiók szerinti megoszlása

2016	Immateriális javak (9-es magyarázat) millió forint	Tárgyi eszközök (9-es magyarázat) millió forint	Befektetések társult és közös vezetésű vállalkozásokban (6-os magyarázat) millió forint
Magyarország	78,589	761,431	16,993
Horvátország	48,215	660,466	-
Szlovákia	6,316	461,874	2,412
Európai Unió egyéb része	20,754	200,795	40,049
Európa egyéb része	11,921	38,933	22,310
A világ egyéb része	17,766	69,920	175,326
Összesen	183,561	2,193,419	257,090

2015 módosított	Immateriális javak (9-es magyarázat) millió forint	Tárgyi eszközök (9-es magyarázat) millió forint	Befektetések társult és közös vezetésű vállalkozásokban (6-os magyarázat) millió forint
Magyarország	61,008	728,075	16,221
Horvátország	79,462	669,753	-
Szlovákia	8,059	477,071	1,481
Európai Unió egyéb része	25,138	186,523	23,132
Európa egyéb része	13,928	35,787	19,954
A világ egyéb része	21,777	107,162	169,400
Összesen	209,372	2,204,371	230,188

3. Összes működési bevétel

Számviteli politika

Nettó árbevétel

Árbevétel abban az esetben kerül elismerésre, ha valószínűsíthető a tranzakcióval összefüggő gazdasági előny társaság általi realizálása, valamint annak összege megfelelően mérhető. Az árbevétel összege az értékesítéshez kapcsolódó adók és engedmények nélkül elszámolásra akkor, amikor a javak átadása, illetve a szolgáltatás nyújtása megtörténik, valamint a kockázatok és hasznok átszállnak. A Csoport kurdisztáni működésének értékesítési tevékenységéből származó gazdasági hasznok beáramlásának valószínűségét felülvizsgálva a menedzsment úgy döntött, hogy az Irak kurdisztáni régióban történő értékesítések után árbevétel csak az ellenérték tényleges befolyása esetén kerül megjelenítésre.

Értékesítést terhelő adók

A bevételek, költségek és az eszközök az értékesítést terhelő adók nélkül kerülnek kimutatásra (pl. fogyasztási adó), kivéve:

- amikor egy eszköz megvásárlását vagy egy szolgáltatást terhelő adó nem visszaigényelhető az adóhatóságtól (pl. a leányvállalat nem tárgya a forgalmi adónak). Ebben az esetben az adó a megszerzett eszköz vagy szolgáltatás bekerülési értékének részeként kerül kimutatásra; illetve
- a követelések és kötelezettségek összegében kimutatott adók.

Az adóhatóságtól visszaigényelhető értékesítést terhelő adó a pénzügyi helyzetre vonatkozó kimutatásban követelésként, míg az adóhatóságnak fizetendő értékesítést terhelő adó kötelezettséggként kerül kimutatásra.

Egyéb működési bevétel

Az egyéb működési bevétel elszámolása ugyanazon számviteli politika alapján történt, mint az árbevétel elszámolása.

a) Árbevétel termék csoportonként

	2016 millió forint	2015 módosított millió forint
Kőolaj és kőolajtermékek árbevétele	2,435,736	2,819,023
Vegyipari termékek árbevétele	578,109	665,280
Földgáz és gáztermékek árbevétele	225,811	281,781
Szolgáltatások árbevétele	157,703	188,254
Egyéb termékek árbevétele	155,646	136,324
Összesen	3,553,005	4,090,662

b) Árbevétel földrajzi régiók szerinti megoszlása

	2016 millió forint	2015 módosított millió forint
Magyarország	960,933	1,104,296
Horvátország	404,814	470,374
Szlovákia	343,990	372,707
Csehország	320,540	346,500
Olaszország	281,488	393,908
Románia	226,355	219,137
Ausztria	213,124	277,980
Lengyelország	130,735	148,168
Szerbia	115,849	133,985
Németország	96,442	133,043
Svájc	82,856	69,328
Bosznia-Hercegovina	82,808	104,128
Szlovénia	74,508	77,568
Egyesült Királyság	49,222	56,674
Egyéb közép-kelet-európai országok	21,212	23,535
Európa egyéb része	84,845	68,792
A világ egyéb része	63,284	90,539
Összesen	3,553,005	4,090,662

2016-ban nem volt a Csoportnak olyan meghatározó vevője, amelytől származó árbevétel meghaladta volna a teljes nettó árbevétel 10%-át (2015-ben sem).

c) Egyéb működési bevétel

	2016 millió forint	2015 módosított millió forint
Kapott bírságok, késedelmi kamatok, kártérítések	7,282	3,702
Immateriális javak és tárgyi eszközök értékesítésének eredménye	3,387	2,150
Kapott támogatások	868	1,544
Bányajáradék visszatérítés	-	35,227
Átváltási tartalék feloldása (mezőfelhagyásokkal kapcsolatban)	-	27,794
Nem fedezeti célú termékár ügyletek eredménye	-	2,072
Egyéb	13,779	14,499
Összesen	25,316	86,988

A 35.227 millió forint bányajáradék visszatérítés az Európai Bizottság határozatának érvénytelenítését követően a Magyar Kormány által visszatérített összeghez kapcsolódik. A visszatérített bányajáradék 2010-ben került megfizetésre a MOL által. Az Európai Bizottság fellebbezett az Európai Unió Bíróságának ítélete ellen, de a 2015-ös jogerős ítéletet követően az összeg kimutatásra került egyéb bevételként.

Egyes upstream licenzek eladásra kerültek 2015-ben, a hozzájuk tartozó 27.794 millió forint átváltási tartalék feloldásra került a tevékenység megszűnésekor.

4. Összes működési költség

Számviteli politika

Összes működési költség

Amennyiben külön standard nem szabályozza, a működési költségek adott időpontban vagy adott időszak alatt kerülnek elszámolásra. Ha egy adott tranzakció egy konkrét IFRS hatáskörében tartozik, akkor annak a standardnak megfelelően kerül számviteli elszámolásra.

	2016 millió forint	2015 módosított millió forint
Anyagjellegű ráfordítások	2.571.717	3.035.165
Vásárolt kőolaj	1.251.839	1.491.544
Igénybevett anyagjellegű szolgáltatás	200.539	208.420
Eladott áruk beszerzési értéke	556.175	653.631
Vásárolt biodízel komponens	68.391	64.154
Nem szénhidrogén alapú alapanyagok	233.048	296.230
Közüzemi költségek	72.747	99.672
Közvetített szolgáltatások	19.329	28.371
Egyéb nyersanyagok	169.649	193.143
Személyi jellegű ráfordítások	240.260	266.814
Béreköltség	176.171	182.012
Társadalombiztosítási járulék	41.526	45.353
Egyéb személyi jellegű kifizetések	22.563	39.449
Értékcsökkenés és értékvesztés	315.483	860.609
Egyébb működési költségek és ráfordítások	221.382	248.794
Bányajáradékok	42.893	53.920
Stratégiai készletek tárolásáért fizetett díj	21.716	21.971
Adók és hozzájárulások	20.505	17.482
Bérelti díjak	29.023	32.269
Egyéb	107.245	123.152
Saját termelésű készletek állományváltozása	-33.771	40.365
Saját előállítású eszközök aktivált értéke	-44.655	-56.866
Összes működési költség	3.270.416	4.394.881

Személyi jellegű ráfordítások

A csökkenő személyi jellegű ráfordítások a hatékonyságnövelő programoknak és a megújított kollektív szerződéseknél köszönhető.

Az egyéb személyi jellegű ráfordítások magukban foglalják a béren kívüli juttatásokat, a költségtérítéseket, illetve a végkielégítéseket.

Részvény alapú juttatások

A Csoport bizonyos munkavállalói (a felső- és középvezetés tagjai) részvény alapú juttatásokban részesülnek, illetve egyes munkavállalók részvényekért, részvényre vonatkozó jogokért cserében végeznek szolgáltatásokat („részvény elszámolású tranzakciók”).

Részvény elszámolású tranzakciók

A részvény alapú juttatások költsége a juttatás időpontjában fennálló valós érték alapján kerül meghatározásra. A valós érték megállapítása általánosan elfogadott opcióárazási modellek (rendszerint a binomiális modell) alkalmazásával történik. A részvény elszámolású tranzakciók értékelése során kizárólag a piaci feltételek kerülnek figyelembe vételre (amelyek az anyavállalat részvényeinek árfolyamához kötődnek).

A részvény elszámolású tranzakciók - a saját tőke egyidejű növekedésével együtt - azon időszak alatt kerülnek elszámolásra, amelyben a teljesítménytől függő feltételek teljesülnek, egészen addig az időpontig, amikor az érintett munkavállalók teljes mértékben jogosulttá válnak a juttatásra („megszolgáltatás időpontja”). A részvény elszámolású tranzakciók halmozott költsége a beszámolás időpontjában tükrözi a megszolgáltatási időszakból eltelt időt, valamint azon juttatások mennyiségét, amelyek a Csoport vezetésének véleménye szerint a tőkeinstrumentumok darabszámára vonatkozó, rendelkezésre álló legjobb becslés alapján végül megszolgáltatásra kerülnek.

A még le nem hívott opciókat az egy részvényre jutó hozam megállapításánál, további hígító hatású részvénynek kell tekinteni.

Kézpénz elszámolású tranzakciók

A részvény alapú juttatások költsége a juttatáskor, annak időpontjában fennálló valós érték alapján kerül meghatározásra a binomiális modell alkalmazásával. A valós érték a megszolgáltatási időszak alatt a költségekkel szemben, a megfelelő kötelezettség egyidejű felvételével kerül elszámolásra. A kötelezettség összege mérleg fordulónapon (beleértve az elszámolás napját is) átértékelésre kerül, a valós értékben bekövetkezett változás a tárgyévi eredménnyel szemben kerül elszámolásra.

	2016 millió forint	2015 millió forint
Készpénzben elszámolt részvény alapú juttatások költsége / költségének visszaforgatása (-)	4.096	1.010
Részvényben elszámolt részvény alapú juttatások költsége	460	188
Részvény alapú juttatások költsége / költségének visszaforgatása (-)	4.556	1.198

A részvény alapú juttatások, mely a díjazás fontos eleme, a menedzsment hosszú távú ösztönzését szolgálják. Ezen ösztönzők biztosítják a MOL-csoport felsővezetőinek érdekeltségét a részvényárfolyam növelésében, ezáltal biztosítva a részvényesek stratégiai érdekeinek érvényesülését.

Az összetett hosszú távú menedzseri ösztönző rendszer két elemből áll: részvény alapú opciós juttatásból és a részvény teljesítményen alapuló ösztönzőből.

Részvény alapú opciós juttatás a menedzsment részére

A részvényopció egy hipotetikus MOL részvényekre szóló vételi opció, mely egy múltbeli kötési árfolyammal rendelkezik, így az elérhető nyereség az aktuális árfolyam és a kötési árfolyam különbözete. Az ösztönző jellemzői:

1. Évente induló, öt éves futamidejű, ahol a futamidő két év várakozási időszakra (a részvényopció még nem beváltható) és egy három éves beváltási időszakra bontható. Amennyiben a részvényopció nem került lehívásra, a beváltási időszak utolsó évének december 31-jén lejár.
2. A részvényopciós darabszámok besorolási kategóriánként kerülnek megállapításra.
3. Az opciós ösztönző kifizetését befolyásolja a felsővezető rövid távú teljesítményértékelése.

A részvényopció forint alapon kerül meghatározásra és helyi pénznemben kerül kifizetésre.

A kifizetés a beváltási periódusban a beváltás bejelentése alapján történik, mely az adott menedzseri kategóriában megállapított részvény darabszám és az árfolyam növekmény (induló ár és a beváltási ár különbözete) szorzataként kerül meghatározásra és kifizetésre.

A felsővezetői teljes kompenzációs csomag elemeként, a felsővezetők, akik hosszú távú ösztönzőre jogosultak, jogosultságot szereznek egy egyösszegű éves kifizetésre, amennyiben a MOL Nyrt. Közgyűlése osztalékfizetés mellett dönt az adott évre vonatkozóan. A kifizetés mértéke megegyezik az egy MOL részvényre jutó osztalék és az adott vezetőnek juttatott részvényopciós darabszám szorzatával.

	2016		2015	
	Átváltási opció darabszáma részvény	Súlyozott átlagos átváltási ár forint/részvény	Átváltási opció darabszáma részvény	Súlyozott átlagos átváltási ár forint/részvény
Év elején fennálló opciók	566.184	15.374	479.458	18.373
Év során juttatott opciók	162.848	13.141	213.973	12.209
Év során visszavett opciók	-55.345	14.232	-15.520	18.543
Év során lehívott opciók	-198.214	16.359	-	-
Év során lejárt opciók	-3.248	17.486	-111.727	22.839
Év végén fennálló opciók	472.225	14.280	566.184	15.374
Év végén lehívható opciók	201.683	16.594	259.574	17.808

Az IFRS 2-vel összhangban, a részvény alapú opciós juttatás készpénz elszámolású tranzakcióként került kimutatásra, az ösztönző megszolgáltatás időpontjában számított valós értékének az eltelte megszolgáltatási időszakra jutó részének ráfordításként történő elszámolásával. 2016-ban 2.509 millió forint költség került elszámolásra (2015-ben 780 millió forint). A részvény alapú opciós juttatással kapcsolatban 2016. december 31-én 2.992 millió forint kötelezettség jelent meg (2015. december 31-én 885 millió forint), mely az egyéb hosszú lejáratú és az egyéb rövid lejáratú kötelezettségek között került kimutatásra.

A valós értékek a binomiális opció árazási modell alapján kerültek meghatározásra. A modell alapadatai a következők:

	2016	2015
Súlyozott átlagos átváltási ár (forint / részvény)	14.280	15.374
December 31-i részvényárfolyam (forint / részvény)	20.635	14.255
Múltbéli adatokon alapuló várható volatilitás	22,76%	24,91%
Várható osztalék hozam	3,03%	4,03%
Várható élettartam (év)	2,60	2,58
Kockázatmentes kamatláb	0,86%	1,78%

A részvény teljesítményen alapuló ösztönző rendszer

A részvény teljesítményen alapuló ösztönző egy hároméves futamidejű, készpénzalapú ösztönző program, amely az úgynevezett összehasonlított részvényárfolyam modellen alapul. Az ösztönző jellemzői:

- ▶ A program évente indul, három éves várakozási időszakkal. A kifizetés a harmadik év után esedékes.
- ▶ A célkitűzés a MOL Nyrt. részvényárfolyamának növekedése összehasonlítva releváns és elismert regionális és iparág-specifikus részvénycsomag indexekkel (CETOP20 és Dow Jones Emerging Market Titans Oil&Gas 30 Index).

- ▶ Az értékelés alapja a MOL Nyrt. részvényárfolyamának éves (12 hónapos) teljesítménye összemérve az irányadó indexekkel három éves időtávon.
- ▶ A MOL részvényárfolyam alul/felüteljesítéséhez meghatározott kifizetési ráták tartoznak.
- ▶ Az ösztönző mértékét befolyásolja a felsővezető rövid távú teljesítményértékelése.

A 2016-os évvel kapcsolatban részvény teljesítményen alapuló ösztönző alapján várható kifizetés 1.587 millió forint (2015-ben 230 millió forint). Kötelezettségek a részvény teljesítményen alapuló ösztönzővel kapcsolatban 1.808 millió forint 2016. december 31-én (2015. december 31-én 1.194 millió forint volt) mely az egyéb hosszú lejáratú és az egyéb rövid lejáratú kötelezettségek között került kimutatásra.

Részvény-ösztönző rendszer az Igazgatóság tagjai részére

Az Igazgatóság tagjai a pozíciójukban eltöltött napok alapján válnak jogosulttá a MOL részvény meghatározott éves mennyiségére. Minden igazgató 100 darab részvényre jogosult havonta, az Igazgatóság elnöke további 25 részvényre jogosult havonta. Ha egy ügyvezető igazgató kap megbízást, mint az Igazgatóság elnöke, akkor erre a további részvényszámra a nem ügyvezető elnökhelyettes jogosult. Az új ösztönző program biztosítja, hogy az Igazgatóság tagjai a MOL részvények árfolyamának hosszú távú emelkedésében érdekeltek legyenek, mivel az adott évben megszolgált részvények kétharmadára kereskedési tilalom van érvényben további egy évig.

Az IFRS 2 szerint az ösztönző megfelel a tőkeinstrumentumban teljesített részvény alapú juttatási rendszer feltételeinek. Ennek következtében a juttatás valós értékét ráfordításként kell elszámolni az egy év megszolgálási időszak alatt a saját tőke növelésével párhuzamosan. A juttatás valós értéke a MOL részvény juttatás időpontjában érvényes átlagos jegyzésére alapján kerül meghatározásra, ahol a juttatás időpontjának az év első tőzsdei kereskedési napját tekintjük. A részvény program tekintetében 2016-ban 460 millió forint (2015-ben 188 millió Ft) került elszámolásra ráfordításként, ugyanakkora összeggel növelve a saját tőke értékét.

	2016	2015 módosított
Megszolgált részvények darabszáma	18.600	18.600
Részvényárfolyam a juttatás időpontjában (forint/részvény)	14.049	11.313

5. Pénzügyi eredmény

Önkéntes változtatás a számviteli politikában

2016-ban a Csoport felülvizsgálta azokat a tranzakciókat, amelyeken árfolyam-különbözet keletkezik. Ennek eredményeképpen a természetükben hasonló tranzakciókon keletkezett árfolyamnyereségek és -veszteségek havonta, külön aggregálva kerülnek kimutatásra. Az egyes tranzakció csoportokon keletkezett árfolyamnyereségek és -veszteségek összesítve kerülnek bemutatásra a jövedelemre vonatkozó kimutatásban a pénzügyi műveletek bevételei és ráfordításai között. Az előző időszaki adatok ennek megfelelően módosításra kerültek. 70.090 millió forint került átsorolásra.

	2016 millió forint	2015 módosított millió forint
Pénzügyi műveletek eredménye		
Kamatbevétel	3.440	7.750
Osztalékbevétel	6.095	5.155
Árfolyamnyereség	38.997	70.148
Egyéb pénzügyi bevételek	970	6.758
Pénzügyi műveletek bevételei	49.502	89.811
Kamatráfordítás	35.530	39.580
Cáttartalékok kamathatása	8.699	10.170
Árfolyamveszteség	39.369	114.031
Egyéb pénzügyi ráfordítások	15.656	18.656
Pénzügyi műveletek ráfordításai	99.254	182.437
Pénzügyi műveletek vesztesége	49.752	92.626

6. Társult és közös vezetésű vállalkozások

Számviteli politika

Pénzügyi helyzetre vonatkozó kimutatás

Társult vállalkozásnak minősülnek azok a vállalkozások, ahol a Társaság jelentős befolyást gyakorol, és amely nem leányvállalat vagy közös vezetésű vállalkozás. Egy megállapodás közös ellenőrzés alatt áll, ha a lényeges tevékenységeivel kapcsolatos döntésekhez az ellenőrzésben részt vevő felek egyhangú hozzájárulása szükséges. A közös megállapodásoknak két típusa van: a közös tevékenységek és a közös vállalkozások. A megállapodás típusát az határozza meg, hogy normál üzletmenet mellett a megállapodás felett közös ellenőrzést gyakorló feleknek milyen jogai és kötelezettségei származnak a megállapodásból. Közös megállapodásnak minősülnek azok a közös vállalkozások, amelyekben a felek a közös megállapodás nettó eszközeire vonatkozó jogokkal rendelkeznek.

A Csoport társult, illetve közös vállalkozásokban lévő érdekeltségei a tőkemódszer alkalmazásával kerülnek kimutatásra. A tőkemódszer alapján a társult vállalkozásokban meglévő befektetés a társult vállalkozás nettó eszközértékének megszerzést követő, Csoportra jutó változásával növelt bekerülési értéken kerül kimutatásra. A társult vállalkozáshoz kapcsolódó goodwill a befektetés könyv szerinti értékének része, és nem kerül amortizálásra.

A társult, illetve közös vállalkozásokban levő befektetések értékvesztésre utaló objektív bizonyítékok beazonosítása céljából felülvizsgálatra kerülnek. Amennyiben van ilyen bizonyíték, meghatározásra kerül a befektetés realizálható értéke és az elszámolandó értékvesztés. A korábbi években elszámolt veszteségek okának mérlegelése alapján kerül meghatározásra, hogy azok visszafordításra kerülhetnek-e.

Jövedelemre vonatkozó kimutatás

A jövedelemre vonatkozó kimutatás a társult, illetve közös vállalkozás működéséből származó eredményeknek a Csoportra jutó részét tartalmazza. A Csoport és a társult, illetve közös vállalkozás között történt tranzakciók nyeresége vagy vesztesége a vállalkozásokban lévő tulajdoni hányad mértékéig kerül kiszűrésre.

Önkéntes változtatás a számviteli politikában

A Csoport döntése értelmében a társult és közös vállalkozásokban lévő nettó befektetésekre elszámolt tárgyidőszaki értékvesztés a „Részeseadás társult vállalkozások eredményéből” soron kerül megjelenítésre, csökkentő tételként, a jövedelemre vonatkozó kimutatásban. A Csoport úgy véli, hogy a társult és közös vállalkozásokban lévő nettó befektetésekre vonatkozó értékvesztés a tőkemódszer részét képezi, és mint ilyen, hatékonyabban szemlélteti a társult és közös vállalkozások Csoportra jutó eredményét. Ezen változtatás nincs hatással a korábbi időszakokra.

Kötelező érvényű változás a számviteli politikában

A következő, 2016-ban vagy később kezdődő üzleti évektől hatályos szabályozásokat alkalmazza a MOL-csoport 2016-ban, melyeknek a MOL-csoport pénzügyi kimutatásaira nincs jelentős hatásuk.

- IFRS 11 – Közös szerveződések – Módosítás a közös tevékenységben szerzett részeseadás elszámolásában

Vállalat neve	Ország	Tevékenység	Tulajdoni hányad 2016	Eredmény hozzájárulás		Befektetés nettó értéke	
				2016 millió forint	2015 módosított millió forint	2016 millió forint	2015 módosított millió forint
Befektetés közös vezetésű vállalkozásokban							
BaiTex Llc / MK Oil and Gas B.V.	Oroszország / Hollandia	Kutatás és kitermelés / Kutatás befektetés menedzsment	51%	1,727	2,975	30,565	23,132
JSR MOL Synthetic Rubber Zrt.	Magyarország	Szintetikus gumi gyártása	49%	-358	-213	12,735	13,183
CM European Power International B.V.	Hollandia	Erőmű befektetés menedzsment	50%	9,484	55	9,484	-
Rossi Biofuel Zrt.	Magyarország	Bio-üzemanyag komponens gyártása	25%	863	611	2,691	2,875
Dunai Vízmű Zrt.	Magyarország	Víztermelés, ellátás	33%	-	-	1,400	-
Befektetés társult vállalkozásokban							
Pearl Petroleum Ltd.	Kurd régió / Irak	Gázkutatás	10%	-	2,951	156,064	152,313
MET Holding AG. (MET)	Svájc	Földgáz kereskedelem	40%	2,489	1,969	22,310	19,954
Ural Group Limited (Expl)	Kazahsztán	Kutatás és kitermelés	28%	-190	-6,785	19,262	17,087
Meroco a.s.	Szlovákia	Bio-dízel komponens gyártása (FAME)	25%	316	244	1,074	762
Messer Slovaft s.r.o	Szlovákia	Technológiai gáz termelése	49%	59	53	720	719
DAC ARENA a.s.	Szlovákia	Létesítmény menedzsment	23%	-	-	618	-
Egyéb társult vállalkozások				-	102	167	163
Összesen				14,390	1,962	257,090	230,188

A MOL-csoport Irak kurdisztáni régióban lévő tevékenységére kiható jelenlegi gazdasági helyzetet tekintve, a Csoportra jutó eredmény 2016-ban értékvesztésre került.

2016-ban a rendelkezésre álló tényeket és körülményeket tekintve a MOL-csoport felülvizsgálta az MK Oil and Gas B.V. és Ural Group Ltd. konszolidációjának módszertanát, melynek eredményeképp a két entitás tőkemódszerrel kerül konszolidálásra. A módosítás eredményeként összesen 40.219 millió forint került átszámításra a „Befektetések társult és közös vállalkozások” mérlegsorra, és 3.810 millió forint veszteség a „Részeseadás társult és közös vezetésű vállalkozások eredményéből” eredményysorra. A Csoport teljes nettó eszközértékére nem volt hatással a módosítás.

MK Oil and Gas B.V.

100%-ban tulajdonolt holding cégen keresztül (MH Oil and Gas B.V.), a MOL-csoportnak 51%-os tulajdoni részeseadása van az MK Oil and Gas B.V.-ben, aki a Baitex LLC kizárólagos tulajdonosa, ahol a Baitugan és Yerilkinsky blokkban végzett kitermelés koncessziós megállapodáson keresztül történik.

Felülvizsgálva a tulajdonosi- és vállalat irányítási struktúrára utaló tényeket és körülményeket, megállapítható, hogy közös kontroll áll fenn az MK Oil and Gas B.V.-ben, így a vállalat lényeges üzleti tevékenysége szükségessé teszi a felek egyhangú hozzájárulását a működési kontroll megosztására, valamint a cég nettó eszközértékéből történő részesedésre vonatkozóan.

JSR MOL Synthetic Rubber Zrt.

A Leodium Investment Kft., mely 100%-ban a MOL Nyrt. leányvállalata, 49%-os tulajdoni részesedéssel bír a JSR MOL Synthetic Rubber Zrt.-ben. A társaság mint közös vezetésű vállalkozás kerül kimutatásra és tőkemódszerrel kerül konszolidálásra.

CM European Power International B.V.

CM European Power International B.V. közös vállalkozásként került kimutatásra és tőkemódszerrel kerül konszolidálásra. A tárgyidőszaki eredménye a CM European Power Slovakia s.r.o-ban való részesedésének értékesítése következtében - mint egyszeri tranzakció - nőtt.

	BaiTex Lic / MK Oil and Gas B.V.		JSR MOL Synthetic Rubber Zrt.	
	2016 millió forint	2015 módosított millió forint	2016 millió forint	2015 millió forint
Közös vezetésű vállalkozás pénzügyi helyzetére vonatkozó kimutatás:				
Befektetett eszközök	54,151	37,200	38,431	8,696
Forgóeszközök	3,398	835	31,892	19,458
Hosszú lejáratú kötelezettségek	5,873	3,749	34,212	-
Rövid lejáratú kötelezettségek	7,777	4,076	10,121	1,250
Nettó eszközérték	43,899	30,210	25,990	26,904
Csoport tulajdoni hányada év végén	51%	51%	49%	49%
Csoportra jutó eszközérték	22,389	15,407	12,735	13,183
Eszközre jutó felértékelés	8,176	7,440	-	-
Aktivált finanszírozási költség	-	285	-	-
Befektetés könyv szerinti értéke	30,565	23,132	12,735	13,183
Közös vezetésű vállalkozás jövedelmére vonatkozó kimutatás:				
Értékesítés nettó árbevétele	39,145	32,524	-	4
Üzemi eredmény	8,655	8,690	-663	-432
Tulajdonosokra jutó nettó eredmény	7,253	7,586	-731	-433
Csoportra jutó eredmény	3,699	3,869	-358	-213
Eszközre jutó felértékelés eredménye	-874	-765	-	-
Aktivált finanszírozási költség eredménye	-328	36	-	-
Készletkonszolidáció eredménye	-807	108	-	-
Kamatkülönbözet	37	-273	-	-
Csoportra jutó konszolidált eredmény	1,727	2,975	-358	-213

Baitex Lic / MK Oil and Gas B.V. esetén nincs külön bemutatandó jelentős tétel.

JSR MOL Synthetic Rubber Zrt. esetén a forgóeszközök főként a pénzeszköz és pénzeszköz-egyenértékeseket, míg a hosszú lejáratú kötelezettségek hosszú lejáratú hitelt tartalmaznak.

Pearl Petroleum Company Limited

A MOL Csoportnak 10%-os részesedése van a Pearl Petroleum Company Limited-ben (továbbiakban Pearl), akin az Irak kurdisztáni régióban található Khor Mor és Chemchemical gáz- és kondenzátum mezők valamennyi jogának tulajdonosa. Mivel a részvényesi szerződés szerint a MOL-nak jelentős befolyása van a Pearl működésére, a társaság társult vállalatnak minősül és equity módszerrel kerül konszolidálásra.

MET Holding AG. (MET)

A MOL-csoportnak 40%-os tulajdoni részesedése van a MET-csoportban a Ticinum Kft.-n keresztül (aki 100% leányvállalata a MOL Nyrt.-nek). A társaság társult vállalatnak minősül és equity módszerrel kerül konszolidálásra.

A MET-csoport jelenlegi termékköre között szerepel a földgáz, áram, olaj és olaj termékek, a kereskedelmi tevékenysége központjában a nagykereskedelmi, kiskereskedelmi és kapacitás értékesítés áll.

A Csoport, a MET-csoportban való 40%-os tulajdonosi részesedése alapján 2016-ban 622 millió forint osztalékot kapott (2015-ben 2,961 millió forint)

Ural Group Limited

A MOL-csoport 27,5%-os részesedéssel rendelkezik az Ural Group Ltd-ben a MOL (FED) Kazakhstan B.V., holding cégen keresztül. Az Ural Group Ltd. 100%-os tulajdonosa az Ural Oil and Gas LLP-nek, aki koncessziós jogokkal bír a Fedorovsky blokkban Kazahsztánban.

Felülvizsgálva a jelenlegi tulajdonosi- és irányítási struktúrára utaló tényeket és körülményeket, megállapítható, hogy a MOL-csoportnak jelentős befolyása van a lényeges üzleti tevékenységen keresztül az Ural Group Limited-ben, ezért a befektetés társult vállalkozás minősítést kapott.

	Pearl Petroleum		MET Holding AG.		Ural Group Limit
	2016 millió forint	2015 millió forint	2016 millió forint	2015 millió forint	2016 millió forint
Társult vállalkozás pénzügyi helyzetére vonatkozó kimutatás:					
Befektetett eszközök	193,167	196,722	11,006	11,759	74,725
Forgóeszközök	688,727	608,385	217,326	232,478	1,864
Hosszú lejáratú kötelezettségek	310	65,498	3,081	5,407	1,428
Rövid lejáratú kötelezettségek	40,391	25,286	169,476	186,595	5,116
Nettó eszközérték	841,193	714,323	55,775	52,235	70,045
Csoport tulajdoni hányada év végén	10%	10%	40%	40%	28%
Csoportra jutó eszközérték	84,119	71,433	22,310	19,954	19,262
Eszközre jutó felértékelés	82,873	80,880	-	-	-
Értékvesztés	-10,928	-	-	-	-
Befektetés könyv szerinti értéke	156,064	152,313	22,310	19,954	19,262
Társult vállalkozás jövedelmére vonatkozó kimutatás:					
Értékesítés nettó árbevétele	62,749	99,782	1,481,481	986,503	-
Üzemi eredmény	66,036	-52,394	16,626	8,411	-653
Tulajdonosokra jutó nettó eredmény	109,282	29,505	6,223	4,922	-690
Csoportra jutó eredmény	10,928	2,951	2,489	1,969	-190
Eszközre jutó felértékelés eredménye	-	-	-	-	-
Értékvesztés	-10,928	-	-	-	-
Csoportra jutó konszolidált eredmény	0	2,951	2,489	1,969	-190

7. Adózás

Számviteli politika

A nyereségadó a jövedelemre vonatkozó kimutatásban kerül bemutatásra, kivéve, ha olyan tételhez kapcsolódik, amely az egyéb átfogó jövedelemben vagy közvetlenül a saját tőkében számoltak el, mivel ebben az esetben a kapcsolódó adót az egyéb átfogó jövedelemben vagy közvetlenül a saját tőkében kell megjeleníteni.

A folyó adófizetési kötelezettség a tárgyévi adózandó nyereség alapján kerül meghatározásra. Az adózandó nyereség eltér az adózás előtti eredménytől az átmeneti különbözetek miatt, illetve az adóalapot nem képző nyereségek és veszteségek, és az olyan tételek miatt, melyek más évek adózandó nyereségében kerülnek figyelembe vételre. A kötelezettség módszer szerint a céltartalék képzése a halasztott adó teljes összegére megtörtént. Halasztott adó azokban az esetekben keletkezik, amikor egy tétel éves beszámolóban történő elszámolásában, illetve az adótörvény szerinti elszámolásában időbeli különbség adódik. A halasztott adó követelés és kötelezettség megállapítása a mérleg fordulónapjáig hatályban lévő vagy kihirdetett (amennyiben a kihirdetés egyenértékű a hatályba lépéssel) adókulcs, illetve azon évek adóköteles bevételére vonatkozó adókulcsok felhasználásával történik, amikor az időbeli különbség miatti eltérés várhatóan megtérül.

A halasztott adókövetelések akkor kerülnek megjelenítésre, ha valószínű, hogy az eszközöket realizálni fogják a jövőben. A Csoport minden mérleg fordulónapon számba veszi a pénzügyi helyzetre vonatkozó kimutatásban el nem ismert halasztott adó követeléseket, valamint az elismert adó követelések könyv szerinti értékét. Nem kerül halasztott adókötelezettség elszámolásra a külföldi leányvállalatok jövedelmének jövőbeni átutalásának tekintetében, ha a Csoport ellenőrizni tudja a jövedelem megfizetését, és valószínű, hogy ilyen jövedelem nem kerül megfizetésre a belátható jövőben, vagy ha nem keletkezik kötelezettség az átutaláson.

A halasztott adó követelések és kötelezettségek egymással szemben történő elszámolására akkor van lehetőség, ha a társaságnak törvény általi joga van ahhoz, hogy az ugyanazzal az adóhatósággal szemben fennálló tényleges adóköveteléseit és kötelezettségeit egymással szemben beszámítsa, valamint a Csoportnak szándékában áll ezen eszközök és kötelezettségek nettó elszámolása.

Kritikus számviteli becslések és feltételezések

Az adókedvezmények megjelenítése menedzsment becslést igényel.

A halasztott adókövetelések felhasználhatóságának értékelése szintén becslést igényel a várható megtérülési időszak és rendelkezésre álló adóköteles jövedelem tekintetében.

a) Tárgyévi adó ráfordítás elemzése

A konszolidált beszámolóban 2016. december 31-én, illetve 2015. december 31-én jelentett jövedelemadók összetétele a következő:

	2016 millió forint	2015 módosított millió forint
Tárgyévi társasági adó és iparági nyereségadó	-34.931	-19.731
Helyi iparüzési adó és innovációs járulék	-13.651	-14.568
Halasztott adó	27.694	12.442
Halasztott adóban történt változás pénzügyi beszámoló módosítása miatt	-	350
Nyereségadó ráfordítás összesen	-20.888	-21.507

b) Fizetendő jövedelemadó

A Csoport által fizetendő jövedelemadót a csoportvállalatok egyedi beszámolóiban helyi szabályok szerint kimutatott adózás előtti eredményei alapján kell megállapítani.

A MOL Nyrt., mint Magyarországon működő, energiaellátó tevékenységet folytató társaság 21%-os tényleges adókulccsal számolt iparági nyereségadó megfizetésére kötelezett, a helyi szabályok szerint kimutatott adózás előtti eredménye alapján.

A helyi iparüzési adó a Magyarországon működő társaságok által a működési területük szerinti helyi önkormányzatnak fizetendő, árbevétel alapú adó. Az adóalap számításánál az árbevételből levonható az anyagköltség, az eladott áruk beszerzési értéke illetve a közvetített szolgáltatások értéke. Az adókulcs mértéke önkormányzatonként 1-2% között változó a helyi szabályozásoktól függően.

Norvégiában az olaj és gáziparban működő cégekre 25%-os (2015-ben 27%-os) társasági adó és 53%-os (2015-ben 51%-os) kiegészítő hozzájárulás (ún. "erőforrás bérleti díj") volt alkalmazandó 2016-ban. Mindkettő a kitermelési tevékenységből keletkező nettó működési eredményre fizetendő. Norvégiában az Upstream szegmensben tevékenykedő vállalatok számára a tárgyévben a kutatási tevékenységük után felmerülő veszteség visszaigényelhető.

Adókulcs változások

A halasztott adó számítása során figyelembe vett, 2017. január 1-től hatályos társasági adókulcsok az alábbiak:

- ▶ Magyarországon 9% (2016: 500 millió Ft-ot meghaladó adóalap esetén 19%, alatta 10%)
- ▶ Szlovákiában 21% (2016: 22%)
- ▶ Horvátországban 18% (2016: 20%)

A halasztott adó számításánál a beszámolási időszak végéig jogszabályba foglalt, vagy lényegileg jogszabályba foglalt adókulcsokat kell figyelembe venni.

c) Halasztott adó követelések és kötelezettségek

A konszolidált pénzügyi helyzetre vonatkozó kimutatásban szereplő halasztott adó egyenlege 2016. és 2015. december 31-én az alábbi tételekből áll:

	2016. dec. 31. millió forint	2015. dec. 31. módosított millió forint
Céltartalékok	110,759	112,02
Előző évek elhatárolt vesztesége	52,414	86,27
IFRS-re való áttérés halasztott adóhatása	40,516	
Tárgyi eszközök és immateriális javak	-77,349	-122,2
Csoporton belüli tranzakciók kiszűrése	-72,590	-53,60
Egyéb átmeneti különbségek ⁽¹⁾	23,540	26,59
Nettó halasztott adóeszköz	77,289	49,04
Halasztott adóeszközök összesen	125,055	113,46
Halasztott adókötelezettségek összesen	-47,766	-64,41
Nettó halasztott adóeszköz	77,289	49,04

(1) Az egyéb átmeneti különbségeken képzett halasztott adó tartalmazza a követelés leírásokat, készletértékelési különbségeket, pénzügyi instrumentumok ártértékelési és árfolyam különbségeket.

2016. december 31-én a 125.055 millió forint összegű teljes halasztott adókövetelés tartalmazza a negatív adóalapon keletkezett halasztott adót 20.330 millió forint és 24.236 millió forint értékben a MOL Nyrt. és az INA Csoport tekintetében. További 16.889 millió forint a MOL Nyrt. céltartalékain keletkező (csoporton belüli tranzakciók kiszűréseivel csökkentett) átmeneti különbségekhez kapcsolódik. Az üzleti terv alapján a vezetőség úgy ítéli meg, hogy valószínűleg elegendő jövőbeni adóköteles nyereség fog keletkezni, amellyel szemben realizálni lehet a megjelenített halasztott adóköveteléseket azelőtt, hogy bármely negatív adóalap az adott ország vonatkozó szabályozása alatt lejárna. 2016. december 31-én kimutatott 47.766 millió forint összegű halasztott adókötelezettség magába foglalja az immateriális javakon és tárgyi eszközökön keletkezett átmeneti különbségek halasztott adóhatását az FGSZ Zrt.-nél (16.338 millió forint), MOL Petrolkémia Zrt.-nél (4.311 millió forint) és Slovnaft a.s.-nél (33.928 millió forint). Slovnaft a.s. esetében a halasztott adókövetelések és halasztott adókötelezettségek nettó módon kerültek kimutatásra, csökkentve a halasztott adókötelezettség értékét 20.276 millió forinttal, amely halasztott adókövetelés főként céltartalékokon és előző évek elhatárolt veszteségein keletkezett.

A halasztott adóeszközök és kötelezettségek nettó állományában bekövetkezett változások elemzése:

	2016 millió forint	2015 módosított millió forint
Nettó halasztott adóeszköz január 1-jén	49.048	28.028
Konszolidált jövedelemre vonatkozó kimutatásban elszámolt	27.694	12.792
Közvetlenül a tőkében (egyéb átfogó jövedelemként) elszámolt	437	491
Leányvállalatok akvizíciója	-293	10.886
Leányvállalatok értékesítése	-102	-
Árfolyam-különbözetek	505	-3.149
Nettó halasztott adóeszköz december 31-én	77.289	49.048

A jövedelemre vonatkozó kimutatásban megjelenített halasztott adóbevétel főként a MOL Nyrt által elszámolt egyenleget tartalmazza (többnyire céltartalékok és előző évek elhatárolt vesztesége kapcsán keletkezett 25.784 millió forint halasztott adóbevétel).

d) Adófizetési kötelezettség levezetése

A számviteli nyereség alapján számított és a tényleges adófizetési kötelezettség közötti különbség számszerű levezetését az alábbi táblázat mutatja be:

	2016 millió forint	2015 módosított millió forint
Adózás előtti nyereség / veszteség (-) a konszolidált jövedelemre vonatkozó kimutatásban	272.543	-307.895
Csökkentve: Részesedés a társult vállalkozások eredményéből	-14.390	-1.962
Adózás és társult vállalkozások eredményéből való részesedés előtti nyereség / veszteség (-)	258.153	-309.857
Aktuális adókulcs alapján számított adóráfordítás (-) / adóbevétel (2016: 10%, 19%; 2015: 10%, 19%)	-49.049	30.986
IFRS-re való áttérés halasztott adóhatása	61.471	-
Adókulcs változásának hatása halasztott adóban	18.048	-
Nem adózó bevételek	6.095	463
Adókedvezmények	6.026	2.775
Meg nem forduló eltérések (adó szerinti érték - IFRS szerinti érték)	-23.943	47.629
Halasztott adó követeléseként el nem ismert veszteségek	-21.043	-124.225
Egyéb adóráfordítások (helyi iparüzési adó, különadók)	-9.125	-11.689
Eltérő adókulcsok hatása	-9.160	32.241
Elhatárolt negatív adóalap	142	313
Adóellenőrzések hatása	-350	-
Nyereségadó ráfordítás összesen	-20.888	-21.507
Effektív adókulcs	8%	n.a.

A fenti táblázat összehasonlításként szolgál a magyar társasági adó szerinti adóráfordítás és a tényleges konszolidált adóráfordítás között. Mivel a Csoport tagjai több országban is működnek, így az adott országban alkalmazott tényleges adókulcs eltér a magyar jogszabályok által előírt adókulcstól. Ennek eredménye az „Eltérő adókulcsok hatása” soron jelenik meg a fenti táblázatban.

e) Egyéb átfogó jövedelemben kimutatott nyereségadó

Az egyéb átfogó jövedelemben kimutatott nyereségadókat az alábbi táblázat tartalmazza:

	2016 millió forint	2015 módosított millió forint
Nettó befektetés fedezeti ügyletek nyeresége	891	1.694
Értékesíthető pénzügyi eszközök átértékelése	-491	-970
Cash-flow fedezeti ügyletekként kezelt pénzügyi instrumentumok átértékelése	-8	143
Nyugdíj céltartalék kötelezettség saját tőkében könyvelt aktuáriusi nyeresége / vesztesége (-)	45	-376
Összes egyéb átfogó jövedelemben kimutatott nyereségadó	437	491

f) Fel nem vett halasztott adókövetelések

Az alábbi, a Csoport tagjainál keletkezett elhatárolt negatív adóalapról és egyéb átmeneti különbözetekekből származó halasztott adó eszközök nem kerültek elszámolásra, azok bizonytalan megtérülése miatt:

	2016. dec. 31. millió forint	2015. dec. 31. módosított millió forint
Felhalmozott negatív adóalap - korlátlan ideig felhasználható	186.110	199.944
Felhalmozott negatív adóalap - 5 éven belül felhasználható	9.823	35.347
Felhalmozott negatív adóalap - 5 éven túl felhasználható	209.828	138.274
Egyéb átmeneti különbözetek	27.836	45.656
Összesen	433.597	419.221

8. Egyéb átfogó jövedelem elemei

	2016 millió forint	2015 módosított millió forint
Külföldi tevékenységek beszámolási pénznemre történő átszámítása miatti átváltási különbözet adóhatással együtt		
Nyereség / veszteség (-) az év folyamán	-25.580	46.988
Kivezetett mérlegtételek tartalékainak jövedelemre vonatkozó kimutatásban történő elszámolása	11.610	-27.794
Nyereségadó hatása	-	-
	-13.970	19.194
Nettó befektetés-fedezeti ügyletek adóval együtt		
Nyereség / veszteség (-) az év folyamán	-6.052	-14.807
Kivezetett mérlegtételek tartalékainak jövedelemre vonatkozó kimutatásban történő elszámolása	-	-
Nyereségadó hatása	891	1.694
	-5.161	-13.113
Értékesíthető pénzügyi eszközök, halasztott adó hatással		
Nyereség / veszteség (-) az év folyamán	4.181	4.851
Kivezetett mérlegtételek tartalékainak jövedelemre vonatkozó kimutatásban történő elszámolása	-	-
Nyereségadó hatása	-491	-970
	3.690	3.881
Cash-flow fedezeti ügyletek, halasztott adó hatással együtt		
Nyereség / veszteség (-) az év folyamán	-325	-6.693
Kivezetett mérlegtételek tartalékainak jövedelemre vonatkozó kimutatásban történő elszámolása	-9.221	-21.046
Fedezett készletek bekerülési értékének módosítása	10.343	24.460
Nyereségadó hatása	-8	143
	789	-3.136
Nyugdíj céltartalék kötelezettség saját tőkében könyvelt aktuáriusi nyeresége (+) / vesztesége (-)		
Nyereség / veszteség (-) az év folyamán	794	1.624
Kivezetett mérlegtételek tartalékainak jövedelemre vonatkozó kimutatásban történő elszámolása	-	-
Nyereségadó hatása	45	-376
	839	1.248
Részesedés a társult vállalkozások egyéb átfogó jövedelméből		
Nyereség / veszteség (-) az év folyamán	7.849	5.667
Egyéb átfogó jövedelem eredményen keresztül történő elszámolása kivezetett mérleg tételek miatt	-	-
Nyereségadó hatása	-	-
	7.849	5.667

NEM-PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK ÉS KÖTELEZETTSÉGEK

E szakasz ismerteti a Csoport azon nem-pénzügyi eszközeit és felmerült kötelezettségeit, amelyek a Csoport teljesítményéhez hozzájárulnak. Ugyancsak e szakasz tartalmazza a jelentős, feltáráshoz és felméréshez kapcsolódó kérdések közzétételeit, valamint a Csoport tárgyidőszaki akvizícióit és értékesítéseit.

9. Ingatlanok, gépek és berendezések és immateriális javak

a) Ingatlanok, gépek és berendezések

Számviteli politika

Az ingatlanok, gépek és berendezések a halmozott értékcsökkenéssel és értékvesztéssel csökkentett bekerülési (vagy az 1991. október 1-jén megállapított könyv szerinti) értéken kerülnek kimutatásra.

A bekerülési érték az eszköz árán túlmenően az import vámokat, vissza nem igényelhető adókat és az eszköz üzembe helyezéséhez közvetlenül kapcsolódó költségeket, például hitelfelvételi költségeket tartalmazza. A mezőfelhagyás és az eredeti állapot helyreállításának becsült költségei aktiválásra kerülnek az eszköz bekerülésekor, illetve, ha a mező elhagyásáról szóló döntés később születik, a döntés időpontjában. A költségekre vonatkozó becslések változása, módosítja a tárgyi eszközök könyv szerinti értékét. Az üzembe helyezést követően felmerülő költségek, mint a karbantartás vagy javítás (leszámitva a periodikus karbantartási költségeket), általában az eredmény terhére kerülnek elszámolásra a felmerülésükkel egy időben, kivéve a periodikus karbantartási költségek, amelyek az eszközök külön komponenseként kerülnek aktiválásra.

A beruházások között a folyamatban lévő beszerzések és előállítások szerepelnek bekerülési értéken, ami a beszerzési költségeket és a közvetlen önköltségeket foglalja magában. A beruházásokra értékcsökkenés, csak az eszköz üzembe helyezését követően kerül elszámolásra.

	Ingtatlanok millió forint	Műszaki gépek, berendezések, járművek millió forint	Egyéb gépek, berendezések millió forint	Befejezetlen beruházás millió forint	Összesen millió forint
Nyitó egyenleg 2015. január 1.					
Bruttó érték	2.860.640	2.149.005	173.488	467.208	5.650.341
Halmazott értékcsökkenés és értékvesztés	-1.481.444	-1.526.354	-139.444	-11.241	-3.158.483
Nettó érték	1.379.196	622.651	34.044	455.967	2.491.858
2015. évi változások					
Növekedések és aktiválások	144.683	222.728	11.765	-111.164	268.012
Leányvállalat vásárlása	27.410	5.337	575	90	33.412
Értékcsökkenési leírás	-163.405	-159.393	-9.221		-332.019
Értékvesztés	-102.652	-169.010	-517	-83.007	-355.186
Értékvesztés visszaírása	3.348	1.107	178	14	4.647
Értékesítések	-1.358	-630	-103	-44	-2.135
Leányvállalat értékesítése		-3	-54	-10	-67
Árfolyam-különbsétek	7.747	23.720	163	936	32.566
Átsorolások és egyéb mozgások	5.631	23.612	-471	34.511	63.283
Záró nettó érték	1.300.600	570.119	36.359	297.293	2.204.371
Záró egyenleg 2015. december 31.					
Bruttó érték	3.079.941	2.324.814	169.969	382.334	5.957.058
Halmazott értékcsökkenés és értékvesztés	-1.779.341	-1.754.695	-133.610	-85.041	-3.752.687
Nettó érték	1.300.600	570.119	36.359	297.293	2.204.371
2016. évi változások					
Növekedések és aktiválások	122.742	173.707	10.669	-45.225	261.893
Leányvállalat vásárlása	21.968	619	490	203	23.280
Értékcsökkenési leírás	-151.762	-107.826	-10.119	-	-269.707
Értékvesztés	-5.253	-8.900	-188	-6.021	-20.362
Értékvesztés visszaírása	966	323	32	3	1.324
Értékesítések	-2.368	-1.614	-554	-1.033	-5.569
Leányvállalat értékesítése	-2.219	-9.068	-23	-1.899	-13.209
Árfolyam-különbsétek	-2.366	-3.471	509	-7.115	-12.443
Átsorolások és egyéb mozgások	25.358	164	-160	-1.521	23.841
Záró nettó érték	1.307.666	614.053	37.015	234.685	2.193.419
Záró egyenleg 2016. december 31.					
Bruttó érték	3.226.680	2.350.377	174.155	314.202	6.065.414
Halmazott értékcsökkenés és értékvesztés	-1.919.014	-1.736.324	-137.140	-79.517	-3.871.995
Nettó érték	1.307.666	614.053	37.015	234.685	2.193.419

Az összehasonlító időszak adatai módosításra kerültek, mivel az értékcsökkenési módszer megváltozott az Irak kurdisztáni régióban lévő eszközök tekintetében. Ennek következtében a tárgyi eszközök értéke 4.428 millió forinttal csökkent.

Eszköz vásárlások 2016-ban

A Csoport 2016-ban nem hajtott végre jelentősebb eszköz vásárlást.

Eszköz vásárlások 2015-ben

Északi-tengeri eszközök vásárlása a Ithaca Petroleum Limited-től

A Csoport 2015-ben bővítette portfólióját az Északi-tenger Norvégiahoz tartozó részén az Ithaca Petroleum Limited-től megvásárolt Ithaca Petroleum Norge révén, amely 14 kutatási-termelési licenz részesedés megszerzését jelentette. Az ügylet eszközvásárlásként került kimutatásra, mely során a tárgyi eszközök és immateriális javak 14.390 millió forint értékben növekedtek.

Lízingelt eszközök

Számviteli politika

Annak meghatározása, hogy egy megállapodás lízing-e, vagy tartalmaz-e ilyen elemet, a megállapodás megkötésének időpontjában fennálló tartalmától függ. Ha a megállapodás teljesítése egy specifikus eszköz használatától függ, illetve az eszköz használatának jogát ruhazza át, akkor úgy tekintendő, hogy lízing elemet tartalmaz, és ennek megfelelően kerül elszámolásra.

A pénzügyi lízing a lízing kezdetekor a lízingelt eszköz valós értékén vagy, amennyiben az alacsonyabb, a minimális lízingfizetések jelenértékén kerül aktiválásra. A pénzügyi lízing szerződés megkötésekor felmerült kezdeti költségek a lízingelt eszköz valós értékét növelő vagy csökkentő tételként kerülnek elszámolásra. A lízingfizetések megosztásra kerülnek a pénzügyi

költség és a fennálló kötelezettség csökkenése között úgy, hogy az a kötelezettség fennálló állományára vonatkozó állandó kamatlábat eredményezzen. A pénzügyi költségek közvetlenül a pénzügyi ráfordításokkal szemben kerülnek elszámolásra.

Az operatív lízing alapján történő lízingfizetések a jövedelemre vonatkozó kimutatásban ráfordításként, lineárisan a lízing időtartama során kerülnek elszámolásra.

A tárgyi eszközök tartalmazzák azon eszközöket, amelyeket pénzügyi lízing keretében vásárolt meg a Csoport:

	2016 dec. 31. millió forint	2015. dec. 31. millió forint
Bruttó érték	7.174	7.334
Halmazott értékcsökkenés	-3.965	-3.612
Nettó érték	3.209	3.722

Hitelfelvételi költségek

Számviteli politika

A hitelfelvételi költségek (beleértve a kamatokat, a finanszírozáshoz kapcsolódó egyéb költségeket, illetve a beruházás finanszírozásához felvett devizahiteleken keletkezett árfolyam-különbözetet), melyek az eszközök előállításához és beszerzéséhez közvetlenül kapcsolódnak, aktiválásra kerülnek egészen az eszköz üzembe helyezésének vagy értékesítésének időpontjáig. Minden egyéb hitelfelvételi költség abban az időszakban kerül elszámolásra, melyben felmerül.

A tárgyi eszközök bruttó értéke a minősített eszközök beruházása során felmerült hitelfelvételi költségeket is magában foglalja. A bruttó érték növekedéseként 2016 során 818 millió forint (2015 módosított: 3.037 millió forint) hitelfelvételi költség került aktiválásra a tárgyi eszközökre. Az átlagos (árfolyam-különbözetet is magában foglaló) finanszírozási ráta 2016-ban 1,9% (2015-ben módosított 2,5%) volt.

Állami támogatások

Számviteli politika

Az állami támogatások valós értéken kerülnek elszámolásra, ha megfelelően bizonyított, hogy a Társaság megkapja a támogatást, és valamennyi kapcsolódó követelménynek megfelel. Az eszközözök kapcsolódó állami támogatást halasztott bevételeként kell kimutatni, és az eszköz élettartama alatt egyenlő részletekben kell az eredménnyel szemben feloldani.

A tárgyi eszközök 2016-ban 11.182 millió forint (2015-ben 12.477 millió forint) értékben tartalmaznak kormányzati támogatásokból finanszírozott eszközöket. Az összeg nagy részét az FGSZ Zrt. egyes eszközei (melyeket részben a magyar-román és a magyar-horvát gázátadó megépítésére, valamint csomóponti átalakításokra megítélt európai uniós támogatásból finanszírozott), valamint a Slovnaft a.s. azon eszközei teszik ki, melyeket a szlovák állam finanszírozott annak érdekében, hogy vészhelyzet esetén állami szerveket lássanak el.

	2016 millió forint	2015 módosított millió forint
Nyitó egyenleg január 1-jén	12.477	11.957
Tárgyévben kapott támogatások	173	1.617
Elhatárolt támogatások feloldása	-1.440	-1.074
Árfolyam-különbözet	-28	-23
Záró egyenleg december 31-én (lásd 17. és 18. jegyzet)	11.182	12.477

b) Immateriális javak

Számviteli politika

Az immateriális javak bekerülési értéken kerülnek felvételre a könyvekben. Az üzleti kombináció során megszerzett immateriális javak bekerülési értéke az akvizíció időpontjában érvényes valós érték.

A bekerülést követően az immateriális javak értéke – a goodwilltól eltekintve – az eredeti bekerülési érték felhalmozott amortizációval és felhalmozott értékvesztéssel csökkentett értéken kerülnek kimutatásra.

A saját előállítású immateriális javak, a fejlesztési költségek kivételével nem kerülnek aktiválásra.

A fejlesztési költségek aktiválásra kerülnek, amennyiben a bekerülési kritérium az IAS 38 értelmében teljesül. Amortizáció nem kerülhet elszámolásra a fejlesztési szakaszban felmerült költségekre. A fejlesztési költségek könyv szerinti értéke évente felülvizsgálatra kerül értékvesztés szempontjából, amikor az eszköz használatba vétele még nem történt meg, vagy gyakrabban, ha a beszámolási év során arra utaló jel merült fel, hogy a könyv szerinti érték nem térül meg.

Kibocsátási kvóták

Az ingyenesen juttatott kvóták nem kerülnek megjelenítésre a mérlegben, míg a vásárolt kvóták kezdeti megjelenítése az immateriális eszközök között történik bekerülési értéken a kibocsátó egység könyveiben, majd negyedévente valós értékre kell átértékelni eredménnyel szemben.

	Vagyoni értékű jogok millió forint	Szellemi termékek millió forint	Kutatási költségek aktivált értéke millió forint	Goodwill millió forint	Összesen millió forint
Nyitó egyenleg 2015. január 1.					
Bruttó érték	152.997	47.321	280.307	91.226	571.851
Halmazott értékcsökkenés és értékvesztés	-91.724	-36.743	-45.663	-52.838	-226.968
Nettó érték	61.273	10.578	234.644	38.388	344.883
2015. évi változások					
Növekedések és aktiválások	6.312	4.342	86.007	-	96.661
Leányvállalat vásárlása	391	176	-	-	567
Értékcsökkenési leírás	-9.437	-2.655	-665	-	-12.757
Leírások	-14.402	-7	-149.622	-1.263	-165.294
Értékesítések	-677	-	-	-	-677
Kvóta átértékelés	2.307	-	-	-	2.307
Árfolyam-különbségek	494	-23	4.791	-38	5.224
Átsorolások és egyéb mozgások	3.907	-1.666	-63.783	-	-61.542
Záró nettó érték	50.168	10.745	111.372	37.087	209.372
Záró egyenleg 2015. december 31.					
Bruttó érték	147.600	48.592	188.762	89.146	474.100
Halmazott értékcsökkenés és értékvesztés	-97.432	-37.847	-77.390	-52.059	-264.728
Nettó érték	50.168	10.745	111.372	37.087	209.372
2016. évi változások					
Növekedések és aktiválások	15.531	5.811	16.838	-	38.180
Leányvállalat vásárlása	2.432	70	-4	4.282	6.780
Értékcsökkenési leírás	-8.055	-2.946	-1.072	-	-12.073
Leírások	-3.743	-31	-11.038	-	-14.812
Értékvesztés visszairása	-	-	147	-	147
Értékesítések	-8.164	-7	-	-	-8.171
Kvóta átértékelés	-1.763	-	-	-	-1.763
Leányvállalat értékesítése	-179	-	-2.580	-	-2.759
Árfolyam-különbségek	-1.240	47	1.435	-77	165
Átsorolások és egyéb mozgások	2.161	-1.309	-32.357	-	-31.505
Záró nettó érték	47.148	12.380	82.741	41.292	183.561
Záró egyenleg 2016. december 31.					
Bruttó érték	151.222	54.770	179.477	92.713	478.182
Halmazott értékcsökkenés és értékvesztés	-104.074	-42.390	-96.736	-51.421	-294.621
Nettó érték	47.148	12.380	82.741	41.292	183.561

Az összehasonlító időszak adatai módosításra kerültek, mivel az értékcsökkenési módszer megváltozott az Irak kurdisztáni régióban lévő eszközök tekintetében. Ennek következtében az immateriális javak értéke 121 millió forinttal csökkent.

Goodwill

Számviteli politika

Az üzletrész megszerzésének ellenértéke és az üzletrész révén a leányvállalatokban megszerzett eszközöknek, kötelezettségeknek és függő kötelezettségeknek a megszerzés napján érvényes valós értéke közötti különbséget az eszközök között, goodwill-ként kerül kimutatásra a konszolidált pénzügyi kimutatásokban.

A bekerülést követően a goodwill nyilvántartása értékvesztéssel csökkentett bekerülési értéken történik. Az értékvesztés vizsgálat céljából a megszerzéskor a keletkező goodwill a kombináció szinergiáiból részesülő jövedelemtermelő egységekhez vagy azok csoportjaihoz kerül hozzárendelésre, függetlenül attól, hogy vannak-e egyéb, ezen egységekhez, illetve csoporthoz rendelt eszközei vagy kötelezettségei a Csoportnak.

Az üzleti kombináció révén keletkezett goodwill-t az akvizíció időpontjában azon jövedelemtermelő egységekhez kell rendelni, melyek az üzleti kombináció hasznait várhatóan élvezni fogják. Az értékvesztés elszámolása előtt a goodwill könyv szerinti értéke az alábbiak szerint került felosztásra:

	2016. dec. 31	2015. dec. 31.
	millió forint	millió forint
Goodwill (nettó könyvszerinti érték)		
Downstream	39.265	35.068
Horvát kiskereskedelmi hálózat	15.302	15.247
Ausztriai nagykereskedelem és logisztika	7.915	7.969
Cseh kiskereskedelmi hálózat	6.789	6.830
Romániai kiskereskedelmi hálózat	4.500	4.545
Magyarországi és szlovén kiskereskedelmi hálózat	4.282	-
MOL Petrolkémia	477	477
Központ és egyéb	2.027	2.019
Horvát olajmező szolgáltatások	2.027	2.019
Goodwill összesen	41.292	37.087

Olaj- és gázkutatási és mezőfejlesztési költségek elszámolása

Számviteli politika

A kutatási és mezőfejlesztési költségek elszámolása a Successful Efforts módszer szerint történik.

Licensz- és tulajdonszerzési költségek

A kutatási- és tulajdonjogok megszerzésére fordított összegek immateriális javakként aktiválásra kerülnek, és a kutatás várható időtartama alatt lineárisan amortizálódnak. Valamennyi tulajdon évente felülvizsgálatra kerül annak megerősítésére, hogy a Csoport tervez-e további fúrási tevékenységet végezni, valamint szükséges-e értékvesztést elszámolni. Amennyiben a Csoport nem tervez további tevékenységet, a licenz és tulajdonjogok maradványértéke leírásra kerül. Abban az esetben, ha vannak bizonyított készletek ('bizonyított készlet' vagy 'kereskedelmi készlet') és a mezőfejlesztés belső jóváhagyása megtörtént, a vonatkozó költség a tárgyi eszközök (ingatlanok) közé kerül átsorolásra.

Kutatási költségek

A geológiai és geofizikai kutatási költségek felmerüléskor az eredmény terhére kerülnek elszámolásra. A kutatófúrásokhoz közvetlenül kapcsolódó költségek, felmerüléskor aktiválásra kerülnek az immateriális javak között a fúrás befejezéséig és az eredmény kiértékeléséig. Ezen költségek a munkabéreket, a felhasznált anyagokat, üzemanyagokat, a fúróberendezéshez kapcsolódó költségeket, késedelmi díjakat és a vállalkozóknak fizetett összegeket tartalmazzák. Amennyiben nincs szénhidrogén találat, a kutatási költségek sikertelen fúrásként leírásra kerülnek. Szénhidrogén találat esetén, amely – további kútfúrásokat is tartalmazó lehatároló tevékenység (kutató- vagy kutatási jellegű rétegtani próbafúrások) függvényében – valószínűsíthetően alkalmas kereskedelmi célú termelésbe állításra, a költségek továbbra is eszközként kerülnek kimutatásra. Valamennyi ilyen eszköz évente legalább egyszer felülvizsgálatra kerül technikai, kereskedelmi és menedzsment szempontból annak megerősítésére, hogy a társaságnak továbbra is szándékában áll a találatot termelésbe állítani vagy másként értéket kivonni belőle. Amennyiben ez a szándék már nem áll fenn, a költségek leírásra kerülnek. Amikor a bizonyított kőolaj- vagy földgáz készletek meghatározásra kerülnek, és a mezőfejlesztésről döntés születik, a vonatkozó költségek a tárgyi eszközök közé kerülnek átsorolásra.

Mezőfejlesztési költségek

Az infrastruktúra elemeinek (például csővezetékek) építéséhez, létesítéséhez és üzembe helyezéséhez, illetve termelő- vagy lehatároló kutak mélyítéséhez (beleértve a sikertelen termelő- és lehatároló kutakat) kapcsolódó költségek tárgyi eszközként aktiválásra kerülnek.

Kritikus számviteli becslések és feltételezések

A Successful Efforts módszer alkalmazása az ásványok feltárásához és felméréséhez kapcsolódó eszközök esetében

A menedzsment feltételezésekkel él akkor, amikor az aktivált feltáráshoz és felméréshez kapcsolódó eszközöket áttekinti és a feltárási tevékenység folytatásának szándékát, illetve képességét eldönti.

Kutatási költségek aktivált értéke

A feltáráshoz és felméréshez kapcsolódó eszközöket megtestesítő költségek aktivált értékének átsorolása a tárgyi eszközök közé, a bizonyított kőolaj és földgáz készletek meghatározásának időpontjában történik.

A feltáráshoz és felméréshez kapcsolódó költségek aktivált értékén felül, 2016-ban 4.202 millió forint (2015-ben 7.130 millió forint) olyan kutatási költség merült fel, mely nem felelt meg az aktiválás követelményének. A Successful Effort módszerrel összhangban ezek a költségek a különféle operatív költség sorokon kerültek elszámolásra a konszolidált jövedelemre vonatkozó kimutatáson belül.

Az egyéb kutatási és fejlesztési költségek kevésbé jelentősek a szénhidrogén kutatási költségekhez viszonyítva. Egyéb kutatási és fejlesztési költségként 2016-ban 1.132 millió forint (2015-ben 1.744 millió forint) merült fel.

Meddő fúrások értékvesztése

	2016 millió forint	2015 módosított millió forint
Sikertelen fúrások		
Omán	5.149	3.050
Magyarország	4.310	7.498
Norvégia	1.311	2.248
Egyesült Királyság	162	-
Horvátország	106	4.213
Irak Kurdisztán régió	-	102.794
Kamerun	-	15.204
Pakisztán	-	8.325
Kazahsztán	-	5.836
Egyéb	-	454
Összesen	11.038	149.622

c) Értékcsökkenés**Számviteli politika**

Eszközök értékcsökkenési leírása az üzembe helyezésüket követően kezdődik. Az immateriális javak és tárgyi eszközök minden komponensének értékcsökkenés elszámolása lineáris módon történik, a hasznos élettartam alapján. A különféle eszközök általános hasznos élettartama az alábbi kulcsok alapján alakul jellemzően:

- ▶ Szoftverek 3 – 5 év
- ▶ Épületek 10 – 50 év
- ▶ Finomítói berendezések 4 – 12 év
- ▶ Gáz és olaj szállító és tároló berendezések 7 – 50 év
- ▶ Töltőállomások és felszereléseik 5 – 30 év
- ▶ Egyéb gépek és berendezések (telekommunikációs és automatizálási berendezések) 3 – 10 év

Az egyes szénhidrogén mezőkhöz vagy a hozzájuk tartozó szállítási rendszerekhez kapcsolódó olaj- és gáztermelő- és gyűjtő berendezések értékcsökkenése a bizonyított és feltárt, gazdaságosan kitermelhető szénhidrogén készletek alapján, a termelés arányában kerül elszámolásra. A készletek felülvizsgálata a jövőre nézve évente történik. A több szénhidrogén termelő mezőhöz kapcsolódó szállítóberendezések értékcsökkenése egyedileg, lineárisan, a várható hasznos élettartam alapján történik. A bérelt berendezéseken végzett felújítások aktivált értékének értékcsökkenése a várható hasznos élettartam és a bérleti időszak közül a rövidebbik alapján történik. A periodikus karbantartási költségek a következő hasonló karbantartásig hátralévő időszak alatt kerülnek elszámolásra.

Az immateriális javak élettartama véges vagy nem meghatározható. A véges élettartamú eszközök amortizációja lineáris módszerrel történik az élettartamra vonatkozó legjobb becslés alapján.

A hasznos élettartamok és az értékcsökkenési módszerek legalább évente felülvizgálatra kerülnek az adott eszköz által nyújtott tényleges gazdasági haszon alapján.

Kritikus számviteli becslések és feltételezések

A Csoport becsült kőolaj és földgáztartalmáinak meghatározása jelentős becslések alkalmazását igényli mely becslések évente felülvizgálatra és frissítésre kerülnek. Számos tényező befolyásolja a Csoport kőolaj és földgáztartalmának mennyiségének becslését (pl: geológiai és mérnöki adatok, olajmezők teljesítménye, akvizíciós és divesztíciós tevékenység, új kutak fúrása, nyersanyagárak). A MOL csoport bizonyított olajkészleteinek becslését az elfogadható bizonyossági szint mellett a szigorú szakmai és kereskedelmi értékelésre alapozza figyelembe véve az iparági konvenciókat, gyakorlatot és hatósági követelményeket. A kőolaj és földgáz tartalékok adatai alapján kerülnek számításra a Csoport olaj és gáztermelő eszközeinek értékcsökkenés és értékvesztés adatai. A becslésben bekövetkezett változások hatásai a jövőre nézve csak a fennmaradó könyv szerinti érték leírását érinti a hasznos élettartam figyelembe vételével. A kőolaj és földgáz mezők értékének változása szintén közvetlen hatással van használati érték kalkulációkra melyek az eszközök realizálható értékét határozzák meg.

Kötelező érvényű változás a számviteli politikában

A következő, 2016-ban vagy később kezdődő üzleti évektől hatályos szabályozásokat alkalmazza a MOL-csoport 2016-ban:

- IAS 16 - Ingatlanok, gépek és berendezések és IAS 38 – Immateriális javak - Értékcsökkenés számítására elfogadott módszerek tisztázása (árbevétel alapú elszámolás tilalma)

d) Eszközök értékvesztése**Számviteli politika**

Amennyiben arra utaló jelek merülnek fel, hogy a realizálható érték a könyv szerinti érték alá kerülhet, a tárgyi eszközök és az immateriális javak értékvesztése felülvizgálatra kerül. Amennyiben a realizálható érték a könyv szerinti érték alá kerül, a bekerülési értéken kezelt eszközök vonatkozásában értékvesztést kell az eredmény terhére elszámolni. A realizálható érték az eszköz használati értéke és piaci értéke közül a magasabb. A piaci érték az az összeg, amely független felek közötti tranzakció során az eszközért megkapható, míg a használati érték az eszköz folyamatos használatból és annak hasznos élettartamának végén történő értékesítésből származó cash flow-k nettó jelenértéke. A realizálható érték meghatározása eszközönként egyedileg, illetve amennyiben ez nem lehetséges, jövedelemtermelő egységenként történik. A nem meghatározható élettartamú immateriális javakra amortizáció nem kerül elszámolásra, azonban ezek esetében az értékvesztés vizsgálatára minden pénzügyi év végén sor kerül.

A Csoport minden fordulónapon megvizsgálja, hogy a korábban elszámolt értékvesztés okai fennállnak-e még. A korábban elszámolt értékvesztés visszairására csak akkor van lehetőség, ha az utolsó értékvesztés megállapítása során figyelembe vett körülményekben változás következett be. Az értékvesztés visszairására csak olyan szintig van lehetőség, hogy az eszköz könyv szerinti értéke nem haladhatja meg annak megtérülési értékét, vagy az eszköz értékcsökkenéssel csökkentett könyv szerinti értékét, ami akkor lett volna, ha az értékvesztés elszámolására nem kerül sor.

Kritikus számviteli becslések és feltételezések

Befektetett eszközökön és goodwill-on elszámolt értékvesztés

Az értékvesztés számítása során meg kell becsülni a pénztermelő egységek megtérülő értékét. A használati érték általában a várható, diszkontált jövőbeni cash-flow-k alapján kerül meghatározásra. A cash-flow-k meghatározása során a legjelentősebb változók a diszkontráták értéke, maradványérték, vizsgált periódus hossza, illetve a feltételezések alkalmazása, amelyek alapján a pénzbeáramlásokat és pénzkirámlásokat megbecsüljük (nyersanyagárak, működési költségek, jövőbeni termelési adatok, globális és regionális kereslet-kínálat a kőolaj, földgáz és finomított termékek iránt).

A tárgyi eszközök és a goodwill értékvesztésének meghatározása

2016-ban az alábbi jelentős értékvesztés elszámolások és visszairások merültek fel:

Upstream eszközök értékvesztés tesztje

A MOL-csoport által elvégzett értékvesztés tesztek az alábbi feltételezések mentén készültek:

- ▶ Megtérülési érték számítása során az eszközök hosszú távú használatának feltételezése
- ▶ Diszkontráták: a megtérülési érték számítások figyelembe veszik a pénz időértékét, az eszköz-specifikus kockázatokat és a megtérülési rátát, amely a piacon hasonló kockázatú, pénzáramlású és időtartamú befektetésért elvárható lenne. A ráta a hasonló eszközökre vonatkozó piaci tranzakciók alapján vagy egy olyan tőzsdei cég súlyozott átlagos tőkeköltsége (WACC) alapján kerül becsülésre, amely a vizsgálat tárgyát képező eszközhöz hasonló eszközzel vagy eszközportfólióval rendelkezik, hasonló potenciállal és kockázatokkal.
- ▶ A számítás során a hivatalos, 2016 - 2021 időszakra vonatkozó Upsream szegmens üzleti tervben szereplő az adózás előtti WACC premissza került alkalmazásra (8%) növelve az adott ország ország-kockázati felárával. Ennek értelmében az értékvesztés számításhoz használt WACC értéke 2016-ban 8,5% és 17,9% között alakult.
- ▶ A modellekben használt olaj és gáz árakra vonatkozó feltételezések: körülbelül 60 USD/hordó 2017 és 2019 között, valamint 2020-tól növekvő árak (81 USD/hordó 2030-ra).

Értékvesztés és leírások (sikertelen fúrások nélkül) - 2016*	Upstream millió forint	Downstream millió forint	Központ és egyéb millió forint	Gáz Midstream millió forint	Összesen millió forint
Horvátország	1.461	537	5.749	84	7.831
Magyarország	1.183	5.440	-	-	6.623
Olaszország	-	5.982	-	-	5.982
Szlovákia	-	1.028	-	-	1.028
Szlovénia	-	888	-	-	888
Románia	329	-	-	-	329
Egyesült Királyság	239	-	-	-	239
Egyéb	316	587	313	-	1.216
Összesen	3.528	14.462	6.062	84	24.136

*Interszegmens hatással együtt

Értékvesztés és leírások (sikertelen fúrások nélkül) - 2015 módosított*	Upstream millió forint	Downstream millió forint	Központ és egyéb millió forint	Gáz Midstream millió forint	Összesen millió forint
Egyesült Királyság	217,719	-	-	-	217,719
Horvátország	68,936	1,941	9,941	-	80,818
Irak Kurdisztán régió	28,296	-	-	-	28,296
Szíria	18,610	-	-	-	18,610
Kamerun	10,429	-	-	-	10,429
Oroszország	7,730	-	-	-	7,730
Magyarország	3,977	674	33	140	4,824
Kazahsztán	1,413	-	-	-	1,413
Románia	-	285	-	-	285
Egyéb	236	420	78	-	734
Összesen	357,346	3,320	10,052	140	370,858

*Interszegmens hatással együtt

2016-ban és 2015-ben az Upstream szegmensben elszámolt értékvesztés főként a termelő mezőket, sérült eszközöket és beruházásokat érintette.

A Downstream szegmensben 2016-ban és 2015-ben értékvesztés főként értékesítésre tartott eszközökön (lásd 19. magyarázat), beruházásokon, megrongálódott eszközökön és töltőállomásokon került elszámolásra.

2016-ban és 2015-ben leginkább a Zagreb 1 platform miatt merült fel értékvesztés (lásd 19. magyarázat).

Goodwill értékvesztése

Számviteli politika

A goodwill értékvesztés vizsgálatára évente (illetve amennyiben a körülmények indokolják, gyakrabban) kerül sor. Az értékvesztés azon jövedelemtermelő egység (vagy azok csoportja) realizálható értékének meghatározásával kerül megállapításra, amelyhez a goodwill hozzá lett rendelve. Ha a jövedelemtermelő egység (vagy csoport) realizálható értéke alacsonyabb, mint a könyv szerinti érték, értékvesztés kerül elszámolásra. A goodwill értékvesztése nem visszairható a későbbi időszakokban. A Csoport a goodwill értékvesztés felülvizsgálatát december 31-ével végzi el.

A Csoport azon jövedelemtermelő egységek realizálható értéke alapján határozza meg a goodwill értékvesztésének szükségességét, melyekhez a goodwill kapcsolódik.

A jövedelemtermelő egységek realizálható értéke a jövedelemtermelő egység becsült hátralévő hasznos élettartama alatt várható jövőbeni pénzáramok figyelembevételével, nettó jelenérték kalkuláció alapján kerül meghatározásra. A nettó jelenérték kalkuláció során alkalmazott főbb feltételezések a névleges pénzáramok, a diszkontráta, valamint a növekedési ütem időszaki várható változásaira vonatkoznak. A menedzsment olyan adózás előtti diszkontrátákat határoz meg, amelyek tükrözik a pénz időértékére vonatkozó jelenlegi piaci értékeléseket és a jövedelemtermelő egységekre jellemző kockázatokat.

Downstream

Az adózás előtti súlyozott átlagos tőkekölség ráták (WACC), melyek használatával az előrejelzett pénzáramok diszkontálásra kerültek és amelyek tükrözik a Downstream szegmensre és a különböző országokra jellemző kockázatokat, 7,7% és 11,7% között mozogtak.

A növekedési ráták az iparági növekedési előrejelzések alapján kerülnek meghatározásra. A Csoport az előjelzett pénzáramokat a kiskereskedelmi szegmens legújabb, menedzsment által a 2018-2020-as évre jóváhagyott pénzügyi költségvetései alapján készíti el és az ezt követő évek pénzáramait egy becsült, 1 és 3,5 % közötti növekedési ráta alapján vetíti ki.

Központ és egyéb szegmens

A horvátországi olajmező szolgáltatásokhoz kapcsolódó goodwill értékvesztésének számítása során az Upstream szegmensnél alkalmazott feltételezések kerültek alkalmazásra.

A 2016. év végén elvégzett értékvesztés vizsgálatok eredményeképpen nem került goodwill leírásra vagy értékvesztésre. A vezetőség úgy véli, hogy a legfőbb feltételezésekben esetlegesen bekövetkező változás nem eredményezné azt, hogy a pénztermelő egységek könyv szerinti értéke – melyekre goodwill lett allokálva - jelentősen meghaladná a megtérülési értéküket.

10. Üzleti kombinációk és tranzakciók kisebbségi tulajdonosokkal

Számviteli politika

A megszerzett üzletekre az akvizíciós számvitel módszere kerül alkalmazásra, amely a megszerzési értékviszonyok alapján történik az eszközök és források akvizíció időpontjára, azaz az irányítás megszerzésének napjára vonatkozó piaci értékének alapul vételével. Az üzleti kombinációk vonatkozásában a külső tulajdonosok részesedése a Csoport döntése értelmében vagy valós értéken, vagy a megszerzett társaság nettó eszközeinek valós értékéből a külső tulajdonosokra jutó összeg értékében kerül meghatározásra. Az év közben megszerzett vagy értékesített társaságok a tranzakció időpontjától kezdődően, illetve a tranzakció időpontjáig szerepelnek a konszolidált pénzügyi kimutatásokban.

A konszolidációba bevont társaságok közötti egyenlegek és tranzakciók, köztük az eredmények, valamint a nem realizált eredmények kiszűrésre kerülnek, kivéve, ha az ilyen veszteségek a kapcsolódó eszközök értékvesztésére utalnak. A konszolidált éves beszámoló készítése során a hasonló tranzakciókat és eseményeket egységes számviteli elveket követve kerülnek bemutatásra.

Az akvizíciót követően a külső tulajdonosok részesedése az eredetileg felvett érték, módosítva a megszerzett társaság tőkéjében bekövetkező változások külső tulajdonosokra jutó összegével.

A Csoport leányvállalatokban meglévő részesedésének olyan változásai, amelyek nem eredményezik a kontroll elvesztését, tőke tranzakcióként kerülnek elszámolásra.

a) ENI Slovenia d.o.o. és ENI Hungária Zrt. felvásárlása

2016. június 30-án a MOL-csoport lezárta az ENI Slovenia akvizícióját. Az akvizíció eredményeként a MOL-csoport kiskereskedelmi hálózata 17 töltőállomással bővült, a tranzakcióval várhatóan a Csoport meg fogja szilárdítani piaci pozícióját Szlovéniában a három legnagyobb kiskereskedelmi piaci szereplő egyikeként. Az újonnan vásárolt töltőállomások a Csoport jelenleg 40 állomásból álló hálózatát egészítették ki és a felvásárlás egyúttal lehetőséget nyújtott a kiskereskedelmi piacon való megjelenésre Ljubljánban.

2016. augusztus 1-jén a MOL Nyrt. lett az ENI Hungária Zrt. kizárólagos tulajdonosa, amely nagykereskedelmi tevékenysége mellett 173 töltőállomással rendelkezik Magyarországon. A felvásárlás eredményeként a MOL-csoport magyarországi kiskereskedelmi hálózata több, mint 500 töltőállomást ölel fel. Ezáltal a Csoport piaci pozícióját erősíteni tudja a piaci részesedés növelésén és a várható szinergia hatásokon keresztül annak érdekében, hogy a közép-kelet-európai régió vezető üzemanyag értékesítője legyen.

Az akvizíciók kapcsán az üzleti kombinációk számviteli elszámolása még nem zárult le 2016. december 31-én, így az átvett eszközök és kötelezettségek értékelése még nem véglegesített.

	Könyv szerinti érték millió forint	Előzetes valós érték módosítás millió forint	Előzetes akvizíciókori valós érték millió forint
Befektetett eszközök	23,418	2,321	25,739
Immateriális javak	303	293	596
Tárgyi eszközök	22,885	1,772	24,657
Befektetések	192	-	192
Halasztott adóeszközök	38	256	294
Forgó eszközök	11,026	-231	10,795
Készletek	2,696	-	2,696
Vevő és egyéb követelések	3,981	-231	3,750
Egyéb forgóeszközök	515	-	515
Pénzeszközök	3,834	-	3,834
Hosszú lejáratú kötelezettségek	-277	-963	-1,240
Céltartalékok	-277	-752	-1,029
Halasztott adókötelezettségek	-	-211	-211
Rövid lejáratú kötelezettségek	-7,928	-	-7,928
Szállítók	-5,192	-	-5,192
Adó és hozzájárulások	-1,677	-	-1,677
Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek	-1,059	-	-1,059
Nettó eszközérték	26,239	1,127	27,366
Akvizíciókor keletkezett, nem végleges goodwill			
Összes ellenérték (részesezés megszerzésekor érvényes árfolyamon)			31,595
Csökkentve: megszerzett nettó eszközök valós értéke			-27,366
Akvizíciókor keletkezett, nem végleges goodwill			4,229
Nettó pénzkiramlás leányvállalat megszerzésekor			
Fizetett ellenérték (kifizetésekor érvényes árfolyamon)			31,057
Csökkentve: megszerzett pénzeszközök egyenlege			-3,834
Nettó pénzkiramlás			27,223

A megszerzett vállalatok az akvizíció és a mérleg fordulónap közötti időszakban a következő nettó árbevétellel és időszaki adózás utáni nyereséggel / veszteséggel (-) járultak hozzá a Csoport tárgyévi konszolidált eredményéhez:

	Nettó árbevétel millió forint	Tárgyév nyeresége / vesztesége (-) millió forint
Megvásárolt leányvállalatok		
ENI Slovenia doo és ENI Hungária Zrt.	29.759	-1.464

Az akvizíciós költségek nem voltak jelentősek.

b) Leányvállalatokban lévő részesezés változása – ellenőrzésben bekövetkező változás nélkül

A MOL-csoport megvásárolta a ČEZ-csoporttól annak 50%-os részesezését a CM European Power Slovakia s.r.o.-ban (CMEPS). Ennek eredményeként a Slovnaft a.s. lett a CMEPS kizárólagos tulajdonosa 2016. november 30-án.

Leányvállalatokban lévő részesezés változása - ellenőrzésben bekövetkező változás nélkül

	millió forint
Ellenőrzést nem biztosító részesezés tulajdonosainak fizetett ellenérték	-25.414
Ellenőrzést nem biztosító részesezés könyv szerinti értéke	12.682
Eredménytartalékban kimutatott különbözet	-12.732

11. Értékesítések

2016. október 28-án a MOL-csoport eladta a Matjushkinskaya Vertical LLC-ben lévő részesezését. Az Orosz Szövetségi Monopóliumellenes Szolgálat jóváhagyását követően a tranzakció teljesítésére 2016. novemberében került sor.

2016. január 27-én a Csoport értékesítette az IES Csoporthoz tartozó Greengas S.r.l.-ben meglévő 49%-os részesezését.

	Matjushkinskaya Vertical LLC millió forint	Greengas S.r.l. millió forint
Befektetett eszközök	19.002	177
Forgó eszközök	288	7.360
Eszközök összesen	19.290	7.537
Hosszú lejáratú kötelezettségek	-3.007	-
Rövid lejáratú kötelezettségek	-786	-2.086
Kötelezettségek összesen	-3.793	-2.086
Ellenőrzést nem biztosító részesedések	-	2.780
Értékesített nettó eszközök	15.497	2.671
Eladási ár	443	1.684
Halmozott átváltási tartalék kivezetése	-11.820	-348
Értékesítésen keletkező veszteség	-3.234	-639
Értékesítés nettó pénzáramlásának elemzése		
Eladási ár	443	1.684
Értékesítés kapcsán kivezetett pénzeszközök	-8	-5.697
Nettó pénzáramlás	435	-4.013

Az értékesítések eredménye az egyéb működési költségek között kerül kimutatásra.

12. Jelentős nem irányító tulajdonosok

INA-Industrija nafte d.d.

A MOL-csoport 49%-os részesedéssel rendelkezik az INA-Industrija nafte d.d.-ben (továbbiakban INA d. d.). Mivel a részvényesi szerződés biztosítja a MOL-csoport irányítási jogát az INA d.d. felett, így teljeskörűen kerül konszolidálásra 51% nem ellenőrző részesedés kimutatása mellett.

Külső tulajdonosokra jutó tőkerészesedés aránya:

Név	Nem irányító tulajdonosokra jutó részesedés aránya	
	2016. dec. 31.	2015. dec. 31.
INA-Industrija nafte d.d.	51%	51%
	2016	2015
	millió forint	millió forint
Nem irányító tulajdonosok részesedése	302.951	317.205
Nem irányító tulajdonosok részesedéséhez kapcsolódó veszteség	-11.653	-57.926

Az INA Csoport összevont pénzügyi adatai az alábbiak szerint alakultak. Az adatok a Csoporton belüli tranzakciók kiszűrésének hatásait nem tartalmazzák.

	2016	2015
	millió forint	millió forint
Átfogó jövedelemre vonatkozó kimutatás		
Összes működési bevétel	651.794	780.249
Összes működési költség	-664.611	-934.922
Pénzügyi műveletek vesztesége	-6.687	-17.171
Adózás előtti veszteség	-19.504	-171.844
Nyerésadó bevétel / ráfordítás (-)	-7.453	33.619
Tárgyév nyeresége vesztesége	-26.957	-138.225
Összes átfogó jövedelem	-22.886	-113.763
Nem irányító tulajdonosok részesedésére jutó eredmény	-11.653	-57.926
Nem irányító tulajdonosoknak fizetett osztalék	-	-3.147

	2016 millió forint	2015 millió forint
Összefoglaló pénzügyi helyzetre vonatkozó kimutatás		
Forgóeszközök	187.498	173.484
Befektetett eszközök	869.404	920.541
Összes eszköz	1.056.902	1.094.025
Rövid lejáratú kötelezettségek	-248.526	-243.479
Hosszú lejáratú kötelezettségek	-213.398	-227.573
Összes kötelezettség	-461.924	-471.052
Összes saját tőke	594.978	622.973
Anyavállalati részvényesek részesedésére jutó eredmény	292.027	305.768
Nem irányító tulajdonosok részesedésére jutó eredmény	302.951	317.205

	2016 millió forint	2015 millió forint
Összefoglaló cash-flow adatok		
Üzleti tevékenységből származó nettó pénzáramlás	95.437	81.735
Befektetési tevékenység nettó pénzáramlása	-66.663	-61.364
Finanszírozási tevékenység nettó pénzáramlása	-23.809	-26.571
Pénzeszközök növekedése / (csökkenése)	4.965	-6.200

Magnolia Finance Ltd.

2016. március 21-én a MOL-csoport visszavásárolta a Magnolia Ltd. által kibocsátott kötvényeket. A Csoport a tranzakció eredményeképp megszerezte a Magnoliában lévő nem irányító részesedését. A visszavásárlás ellenértéke, valamint a nem irányító részesedés könyv szerinti értékének különbözete a tőkében került elszámolásra a visszavásárolt saját részvények értékének részeként.

Név	Nem irányító tulajdonosokra jutó részesedés aránya	
	2016. dec. 31.	2016. dec. 31.
Magnolia Finance Limited	0%	100%
	2016 millió forint	2015 millió forint
Nem irányító tulajdonosok részesedésére jutó eredmény nyitó egyenlege	31.757	42.249
Kupon és osztalékfizetés	-1.896	-10.492
Nem irányító tulajdonosok részesedésének megvásárlása	-29.861	-
Nem irányító tulajdonosok részesedésére jutó eredmény záró egyenlege	0	31.757

13. Egyéb befektetett eszközök

	2016. dec. 31. millió forint	2015. dec. 31. módosított millió forint
Kötelezően tartandó készletek	38.467	37.645
Beruházásokra adott előlegek	2.879	2.154
Bányajáradék előleg	1.502	2.248
Hosszú távú bérletre fizetett előleg	640	599
Immateriális javakra fizetett előleg	912	1.910
Üzleti kombinációk vásárlására adott előleg	-	556
Egyéb	3	156
Összesen	44.403	45.268

Az összehasonlító időszak adata módosításra került a IES S.p.A által jelentett kötelezően tartandó készlet Egyéb befektetett eszközök közé való átsorolása miatt 9.113 millió forint értékben.

14. Készletek

Számviteli politika

A lassan mozgó és elavult készletek leírását követően a készletek - beleértve a befejezetlen termelést is - a bekerülési érték és a nettó realizálható érték közül az alacsonyabbikon vannak kimutatva. A nettó realizálható érték megegyezik a szokásos üzletmenet során becsült eladási árral, csökkentve a befejezés becsült költségeivel és az értékesítés következtében felmerülő költségekkel. A vásárolt áruk értéke, beleértve a kőolajat és a vásárolt földgázt, elsősorban súlyozott átlagár alapján kerül

meghatározásra. A saját előállítású készletek értéke az anyagköltséget, a közvetlen bérköltséget és az üzemi általános költségek arányos részét foglalja magában, beleértve a bányajáradékot is. A nem realizálható készletek teljesen leírásra kerülnek.

	2016. dec. 31.		2015. dec. 31. módosított	
	Bekerülési érték millió forint	Nettó realizálható érték millió forint	Bekerülési érték millió forint	Nettó realizálható érték millió forint
Félfész és késztermékek	220.298	212.685	190.289	179.453
Egyéb alapanyagok	75.219	53.781	76.434	55.398
Vásárolt kőolaj	93.469	86.426	69.941	63.095
Egyéb áruk	33.737	32.250	43.956	41.959
Vásárolt földgáz	-	-	-	-
Összesen	422.723	385.142	380.620	339.905

2016-ban 6.027 millió forint értékvesztés került elszámolásra (2015-ben 14.830 millió forint), főként az alapanyagokkal és az árukészlettel kapcsolatban.

Az év során 3.344 millió forint értékvesztés került elszámolásra vezetékben lévő készletekre Irak kurdisztáni régióban.

Bázisidőszak módosításra került az IES S.p.A által jelentett 9.113 millió forint kötelezően tartandó készletek Egyéb befektetett eszközök közé sorolásának hatásával.

15. Egyéb forgóeszközök

	2016. dec. 31. millió forint	2015. dec. 31. módosított millió forint
Előre fizetett és visszaigényelhető adók (kivéve jövedelemadók)	40,103	52,573
Adott előlegek	12,332	13,784
Előre fizetett költségek	7,554	7,171
Egyéb ⁽¹⁾	6,250	3,262
Összesen	66,239	76,790

(1) Az Egyéb sor bevétel elhatárolásokat tartalmaz.

16. Céltartalékok

Számviteli politika

Céltartalékot kell megjeleníteni, ha egy múltbeli esemény következtében meglévő (jogi vagy vélelmezett) kötelme áll fenn, melynek rendezése valószínűsíthető a jövőben, és a kötelelem összegére megbízható becslés készíthető. A céltartalékként megjelenített összeg a meglévő kötelelem rendezéséhez szükséges ráfordításra vonatkozó legjobb becslés kell legyen. A hosszú lejáratú kötelelmek estében jelenértékre kell diszkontálni az összeget. Ebben az esetben a céltartalék könyv szerinti értéke időszakonként növekszik, hogy tükrözze a diszkont lebontását az idő múlásával. Ezt a növekedést a kamatráfordítások között kell megjeleníteni. A céltartalékként kimutatott összeget minden mérlegfordulónapkor szükséges megvizsgálni és az aktuális legjobb becslés szerint módosítani kell.

Ha a kötelelem fennállásának valószínűsége csekély vagy nem lehet az összegére vonatkozóan megbízható becslést adni, akkor megfelelő közzététel mellett céltartalékok képzése nem szükséges.

Szervezet átalakításra képzett céltartalék

A Csoport munkavállalói, a munkáltató részéről történő felmondás esetén, a vonatkozó magyar törvényeknek megfelelően, valamint a MOL és az alkalmazottak közötti Kollektív Szerződés értelmében végkielégítésre jogosultak. A konszolidált éves beszámolóban az ilyen jellegű céltartalék akkor kerül megjelenítésre, ha a szervezet-átalakítási program meghatározásra és kihirdetésre került, és a végrehajtás feltételei teljesültek.

Környezetvédelmi kötelezettségekre képzett céltartalék

A jelen és jövőbeni bevételekhez kapcsolódó környezetvédelmi kiadások, felmerüléskor jellegüknek megfelelően költségként kerülnek elszámolásra vagy aktiválандók. Környezetvédelmi költségek miatti kötelezettség akkor kerül felvételre, ha a környezetvédelmi kárfelmérés vagy kármentesítés valószínű és a céltartalék mértékének megállapítása a felmerülő költségekre vonatkozó legjobb becslés alapján történik. A hosszú lejáratú kötelezettségek esetében az elszámolt összeg a várható jövőbeli költségek jelenértéke.

Mezőfelhagyási kötelezettségekre képzett céltartalék

A Csoport a kőolaj- és földgáztermelő mezőkön a termelés felhagyását követően jelentkező jövőbeni költségeinek jelenértékére céltartalékokat képez. A kötelezettség felmerülésakor kell megképzenni a teljes céltartalékokat a mezőfelhagyási és helyreállítási költségek jelenértékének megfelelő mértékben. Ezzel egyidőben a kapcsolódó eszköz értékét is meg kell növelni a céltartalékkal megegyező értékben. A céltartalék értékére vonatkozó becslés a jelenleg ismert szabályozás, technológia és árszint alapján történik. A céltartalékkal megegyező összegű tárgyi eszköz szintén felvételre kerül, amelyre később a termelési vagy üzemegység részeként értékcsökkenés kerül elszámolásra (Downstream esetében lineárisan, Upstream esetében a termelés arányában). Bármely, a várható költségek jelenértékében bekövetkező változás, a céltartalék és a megfelelő tárgyi eszköz értékének egyidejű módosításaként jelenik meg.

Nyugdíjjuttatásokra képzett céltartalék

A rendszerek által biztosított juttatások költsége a Csoport által meghatározott juttatási rendszere szerint, rendszerenként külön kerül meghatározásra, a kivetített jóváírási egység módszerrel, aktuáriusi értékelés alapján. Az aktuáriusi nyereségek és veszteségek egyéb átfogó jövedelemként azonnal elszámolásra kerülnek. A rendszer bevezetése vagy a rendszerben történő változás következtében keletkező múltbeli szolgálat költsége azonnal elszámolásra kerül ráfordításként.

A nettó kamatráfordítás megállapításának alapja a nettó meghatározott jövőbeni juttatás, mely a pénzügyi eredmény részeként kerül kimutatásra. A program eszközeinek hozama és a kamatbevétele (mely a nettó kamatráfordítás része) közötti különbség az egyéb átfogó jövedelemben kerül elszámolásra.

Kibocsátási kvóták

A Csoport céltartalékot jelenít meg a becsült CO₂ kibocsátásra, ha a tényleges kibocsátás meghaladja az ingyenesen juttatott kvóták mértékét. Ha a tényleges kibocsátás meghaladja a kapott kibocsátási egységet, a hiányra aktuális piaci áron vagy megkötött forward áron céltartalékot kell képezni.

Önkéntes változtatás a számviteli politikában

A Csoport döntése értelmében a térítésmentesen kapott kvóták szegmensenkénti allokációja megváltozott. A döntés alapján ingyenesen juttatott kvóták csak az Upstream és Downstream szegmensben jeleníthetők meg. Ezen módosítás nincs kihatással a csoportszintű eredményre, kizárólag szegmensenkénti átsorolást jelent 1.354 millió forint értékben előző évre vonatkozóan.

Kritikus számviteli becslések és feltételezések

Becslés szükséges egy jogi ügy kimenetelének, kötelezettség felmerülésének valószínűségére és számszerűsítésére vonatkozóan. A becslésben rejlő bizonytalanság miatt a tényleges kifizetések eltérhetnek az eredetileg megbecsült összegtől.

A környezetvédelmi és mezőfelhagyási kötelezettségek köre, számszerűsítése és időbeli felmerülése

A Csoport céltartalékot mutat ki a jövőbeni leszerelési kötelezettségekre az olaj és gáz kitermelő létesítmények, csővezetékek kapcsán hasznos élettartamuk végeztével. Ezen leszerelési események a jövőben fognak bekövetkezni, így a pontos követelmény, aminek a bontáskor meg kell felelni, még bizonytalan. A leszereléshez használt technológiák és költségek folyamatosan változnak, ahogy a politikai, környezetvédelmi, biztonsági és közösségi elvárások is. A vonatkozó jogszabályok értelmezése mellett a vezetés a korábbi tapasztalatait felhasználva becsüli meg a környezetvédelmi és mezőfelhagyási céltartalékok értékét.

Aktuáriusi feltételezések alkalmazása a nyugdíj-juttatási kötelezettség számszerűsítésében

A meghatározott juttatási programok értéke aktuáriusi értékelés alkalmazásával történik. Az aktuáriusi értékelés során becslések történnek a diszkontráták, jövőbeli béremelések, a halálozási és munkaerő-áramlási ráták vonatkozásában. Ezen programok hosszú távú jellege miatt a becslések jelentős bizonytalanságot hordoznak.

Bizonyos peres ügyek kimenetele

A Csoport tagjai több peres ügyben, hatósági és polgári eljárásban érintettek, melyek a rendes üzletmenet során fordulnak elő. A céltartalékok akkor kerülnek megjelenítésre, amikor valószínűvé válik, hogy a múltbeli esemény következtében meglévő kötelelem teljesítéséhez gazdasági hasznok kiáramlására lesz szükség, és a várható pénzáramlás megbízhatóan becsülhető.

A kötelezettségek időbeli megjelenítése és számszerűsítése becslést követel meg a körülmények és tényelek figyelembe vételével, melyek változhatnak. Mivel a pénzáramlások a jövőben történnek meg, ezért a céltartalékok és kötelezettségek értékét rendszeresen felül kell vizsgálni és szükség szerint módosítani a megváltozott körülményeknek megfelelően.

	Környezet- védelem millió forint	Létszám- leépítés millió forint	Hosszútávú munkavállalói juttatások millió forint	Mező- felhagyás millió forint	Peres ügyek millió forint	Egyéb millió forint	Összesen millió forint
Egyenleg 2015. január 1. (módosított)	77.005	14.172	23.184	263.821	24.610	33.651	436.443
Leányvállalat bevonása / eladása (-)	-35	-54	-72	-	122	943	904
Képzés és korábbi becslések felülvizsgálata	4.440	10.315	1.520	6.004	2.927	17.141	42.347
Kamathatás	2.018	-	676	7.487	30	-	10.211
Árfolyam-különbözet	-234	-155	134	3.028	-34	2.428	5.167
Felhasználás	-4.503	-8.215	-3.776	-2.926	-2.461	-6.259	-28.140
Egyenleg 2015. december 31. (módosított)	78.691	16.063	21.666	277.414	25.194	47.904	466.932
Leányvállalat bevonása / eladása (-)	46	-	9	-3.007	-	222	-2.730
Képzés és korábbi becslések felülvizsgálata	2.251	1.550	397	4.902	2.518	-650	10.968
Kamathatás	1.771	-	444	6.484	-	-	8.699
Árfolyam-különbözet	666	29	2	-11.157	-95	586	-9.969
Felhasználás	-4.432	-14.704	-2.571	-165	-2.120	-12.310	-36.302
Egyenleg 2016. december 31.	78.993	2.938	19.947	274.471	25.497	35.752	437.598
Rövid lejáratú rész 2015. dec. 31.	6.164	9.980	2.506	633	14.695	18.283	52.261
Hosszú lejáratú rész 2015. dec. 31.	72.527	6.083	19.160	276.781	10.499	29.621	414.671
Rövid lejáratú rész 2016. dec. 31.	4.888	1.135	2.720	398	17.233	6.049	32.423
Hosszú lejáratú rész 2016. dec. 31.	74.105	1.803	17.227	274.073	8.264	29.703	405.175

Környezetvédelmi céltrantalék

2016. december 31-én 78.993 millió forint céltrantalék szerepel a pénzügyi helyzetre vonatkozó kimutatásban a múltban keletkezett, elsősorban a talaj- és talajvíz szennyeződésekkel, veszélyes hulladékokkal (pl. savgyanta) kapcsolatos magyarországi, horvátországi, szlovákiai és olaszországi kötelezettségekre. A céltrantalék meghatározásának alapjául a MOL belső, környezetvédelmi szakértő csoportja által készített felmérés szolgált. Az érték becslése a jelenleg ismert technológiák és mai árak alapján, kockázatokkal súlyozott cash flow meghatározásával történt, becsült kockázatmentes kamatlábbal diszkontálva. A 2016. december 31-i céltrantalék állomány 23.676 millió forint értékben tartalmaz az INA Csoport akvizíciója során felvett olyan függő kötelezettségeket, melyek az INA meglévő környezetvédelmi kötelezettségein alapulnak, illetve további 15.712 millió forint környezetvédelmi függő kötelezettséget az IES akvizíciója kapcsán (lásd 26. magyarázat).

Létszámleépítési céltrantalék

Folyamatos hatékonyság növelő projektek részeként a MOL Nyrt., a Slovnaft a.s., az INA d.d., az IES S.p.A és egyéb Csoport tagok a munkaező további optimalizálásáról döntöttek. Mivel a menedzsment elkötelezett a változások mellett és az átalakítási tervet az érintetteknek kellően részletezett formában kommunikálta, a Csoport céltrantalékot képzett azon költségek fedezetére, amely a jövőbeli fizetési kötelezettségek, kapcsolódó adók és járulékok adott időpontra vonatkozó nettó jelenértékének felelnek meg. A mantovai tevékenység átalakítása kapcsán az IES 9.145 millió forint értékű létszámleépítési céltrantalékot képzett 2013-ban, amely 2016. december 31-re 579 millió forintra csökkent. 2015-ben az INA létszámleépítési programjára 9.804 millió céltrantalékot képzett, amely 2016. december 31-re 793 millió forintra csökkent. A létszámleépítésre képzett céltrantalék záró egyenlege 2016. év végén 2.938 millió forint (2015. év végén 16.063 millió forint) volt.

Mezőfelhagyási kötelezettségre képzett céltrantalék

2016. december 31-én a termelés befejezését követő becsült mező- és kútfelhagyási költségekkel kapcsolatosan megképzett céltrantalék összege 274.471 millió forint volt. Ennek a költségnek körülbelül 6%-a várhatóan 2017 és 2021 között merül fel, a fennmaradó 94% pedig a 2022 és 2068 közötti időszakban fog felmerülni. A céltrantalék mértéke a vonatkozó jogszabályok jelenlegi értelmezése alapján, a jelenlegi árszinten került kiszámításra és a becsült kockázatmentes kamatlábbal lett diszkontálva. A termelés befejezése és az eredeti állapot helyreállítása során felmerülő kútlezárással és felszámolással kapcsolatos mezőfelhagyási tevékenység, külső erőforrások igénybevitelével kerül végrehajtásra. A vezetőség megítélése alapján a régióban ezen feladatokhoz elegendő kapacitás áll majd rendelkezésre. Az IAS 16 – Ingatlanok, gépek és berendezések standard alapján a megképzett céltrantalék feltételeknek megfelelő része a vonatkozó mezők értékére került aktiválásra.

Nyugdíjjuttatásokra képzett céltrantalék

2016. december 31-én a Csoport 19.947 millió forint céltrantalékot képzett a jelenlegi munkavállalók jövőbeni nyugdíjazásakor fizetendő juttatások és a törzsgárda jutalmak becsült értékének fedezetére. A nyugdíjazásakor egy összegben járó juttatás kerül kifizetésre minden munkavállalónak. A MOL munkavállalók a szolgálati idejüktől függetlenül 3 havi juttatásban részesülnek a nyugdíjazásakor fizetésük alapján, a MOL Petrolkémia Zrt. és a Slovnaft munkavállalói azonban a szolgálati idő függvényében, a nyugdíjazásakor fizetésük alapján legfeljebb 2, illetve 7 havi juttatásban részesülnek nyugdíjazásakor. Az említett juttatásokon kívül Magyarországon a nyugdíjba vonuló munkavállalók jogosultak a Munka Törvénykönyve alapján meghatározott felmentési időre járó távolléti díjnak megfelelő juttatásra. A felmentési idő a munkában töltött időtől függően 1-3 hónap hosszúságú lehet. Külön kezelésű alap egyik esetben sem került kialakításra. A céltrantalék mértékének meghatározása a kivetített jóváírási egység

módszerének használatával, hivatalos statisztikai adatokat tükröző aktuáriusi és pénzügyi feltételezések figyelembe vételével történt, melyek a Csoport üzleti tervében szereplő feltételezésekkel összhangban állnak. Az alapvető aktuáriusi feltételezések szerint a diszkontráta és a bérszínvonal emelkedése között hozzávetőleg 2%-os különbség van.

	2016 millió forint	2015 millió forint
A hosszútávú munkavállalói juttatási kötelezettség nettó jelenértéke az év elején	21.666	23.184
Leányvállalat bevonásának / eladásának (-) hatása	9	-72
Múltbeli szolgálat elszámolt költsége	496	-666
Tárgyévre jutó szolgálat költsége	1.910	3.800
Kamathatás	444	676
Céltartalék felhasználás	-2.571	-3.776
Aktuáriusi nyereség (-) / veszteség nettó hatása	-2.009	-1.614
<i>melyből:</i>		
Nyugdíjazási juttatás (lásd 8. magyarázat)	-794	-1.624
Törzsgárda juttatás	-1.215	10
Árfolyam-különbözet	2	134
A hosszútávú munkavállalói juttatási kötelezettség nettó jelenértéke az év végén	19.947	21.666

Az alábbi táblázat foglalja össze a tárgyévi juttatások nettó költségeinek elemeit, amelyek a jövedelemre vonatkozó kimutatásban a nyugdíjjuttatásokra képzett céltartalékra vonatkozóan személyi jellegű ráfordításként kerültek kimutatásra.

	2016 millió forint	2015 millió forint
Tárgyévre jutó szolgálat költségei	1.910	3.800
Aktuáriusi nyereség (-) / veszteség nettó hatása	-1.215	10
Múltbeli szolgálat elszámolt költsége	496	-666
Év végi egyenleg	1.191	3.144

A következő táblázat bemutatja a nyugdíjjuttatások számításakor használt főbb pénzügyi és aktuáriusi változókat, becsléseket.

	2016	2015
Diszkontráta %	1.7 - 3.0	2.0 - 3.7
Átlagos bérnövekedés %	0.0 - 2.0	0.0 - 2.0
Halálozási ráta (férfiak)	0.05 - 3.57	0.05 - 3.57
Halálozási ráta (nők)	0.02 - 1.53	0.02 - 1.53

Az aktuáriusi nyereségek (-) / veszteségek a következő tételekből álltak:

	Nyugdíjazási juttatás		Törzsgárda juttatás	
	2016 millió forint	2015 millió forint	2016 millió forint	2015 millió forint
Demográfiai feltételezések változásából eredő aktuáriusi nyereség (-) / veszteség	-867	-849	-605	-520
Pénzügyi feltételezések változásából eredő aktuáriusi nyereség (-) / veszteség	786	86	-345	-60
Tapasztalati módosításokból eredő aktuáriusi nyereség (-) / veszteség	-713	-861	-265	590
Aktuáriusi nyereség (-) / veszteség összesen	-794	-1.624	-1.215	10

Peres ügyek és egyéb céltartalékok

A peres ügyek és egyéb céltartalékok a kibocsátási kvótákra, jogi követelésekre és egyéb jövőbeni pénzügyi kötelezettségekre képzett céltartalékok összegét tartalmazzák.

2016. december 31-én a peres ügyek becsült költségére képzett céltartalék 25.497 millió forint (2015-ben 25.194 millió forint) volt.

A Csoport kibocsátási kvótákra képzett céltartaléka 2016. december 31-én 4.329 millió forint (2015. december 31-én 7.001 millió forint) volt. A MOL-csoport 2016-ban 4.293.688 kibocsátási kvótát kapott a magyar, horvát és szlovák hatóságoktól (2015-ben 4.427.304-et). A kibocsátási kvótákból 2016-ban összesen 6.374.298 tonna került felhasználásra (2015-ben 6.380.111 tonna).

17. Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek

	2016. dec. 31. millió forint	2015. dec. 31. módosított millió forint
Kapott és elhatárolt költségvetési támogatások (lásd 9. magyarázat)	10.553	11.808
Tárgyi eszközök kiváltásáért kapott elhatárolt kompenzáció	4.319	4.902
Kapott és elhatárolt egyéb támogatások	3.301	3.642
Állam felé fennálló kötelezettség eladott lakásokkal kapcsolatban	1.592	1.832
Munkavállalói lakásértékesítések halasztott bevétele	1.292	1.321
Egyéb	1.601	1.059
Összesen	22.658	24.564

18. Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek

A szállítói kötelezettségek nem kamatozó jellegűek és általában 30 napon belül kerülnek rendezésre.

	2016. dec. 31. millió forint	2015. dec. 31. módosított millió forint
Fizetendő adók és hozzájárulások (kivéve nyereségadók)	141.919	150.180
Munkavállalókkal szembeni kötelezettségek	35.723	33.003
Fizetendő vámok	9.867	10.463
Vevőktől kapott előlegek	7.607	8.897
Egyéb halasztott bevételek	4.806	4.985
Stratégiai készletezésért fizetendő díjak	3.794	4.243
Alapügyletek negatív valós érték értékelési különbözete	3.299	9.991
Kapott stratégiai kapacitás lekötési díj	1.466	-
Kapott és elhatárolt állami támogatások (lásd 9. magyarázat)	629	669
Egyéb	3.514	1.982
Összesen	212.624	224.413

A fizetendő adók és hozzájárulások főként bányajáradékból, társadalombiztosítási járulékból, általános forgalmi adóból és jövedéki adóból állnak.

19. Értékesítésre tartott eszközök és kötelezettségek

Számviteli politika

Egy befektetett eszköz vagy elidegenítési csoport akkor minősül értékesítésre tartottnak, ha annak könyv szerinti értéke elsődlegesen egy értékesítési ügylet, nem pedig a folyamatos használat során térül meg. Ez akkor valósul meg, ha az értékesítés nagyon valószínű, valamint az eszköz vagy elidegenítési csoport annak jelenlegi állapotában azonnal értékesíthető. A menedzsmentnek elkötelezettnek kell lennie az értékesítés mellett és annak várhatóan a minősítéstől számított egy éven belül meg kell felelnie a befejezett értékesítés feltételeinek, valamint az értékesítési terv végrehajtásához szükséges intézkedéseknek azt kell jelezniük, hogy nem valószínű a terv jelentős változtatása vagy a terv visszavonása.

Az értékesítésre tartottá minősítést megelőzően közvetlenül értékvesztés teszt végrehajtása szükséges. Az értékesítésre tartottá minősített befektetett eszközt vagy elidegenítési csoportot annak könyv szerinti értéke és az értékesítési költségekkel csökkentett valós értéke közül az alacsonyabban kell értékelni. Ha egy tárgyi eszköz vagy immateriális jószág értékesítésre tartottá minősítésre kerül, értékcsökkenés és amortizáció nem számolható el.

2016-ban megkezdődött a Zagráb 1 platform divesztíciója, melynek eredményeképp a 282 millió forint értékű eszköz értékesítésre tartottá került besorolásra. A besorolás előtt közvetlenül értékvesztés teszt került végrehajtásra, melynek eredményeképp a Csoport 5.937 millió értékvesztést számolt el. Az eszközök a Központi és egyéb szegmens jelentésadatait képezik.

2016-ban a Csoport elkötelezte magát az IES S.p.A kiskereskedelmi hálózat eszközeinek értékesítése mellett, valamint aktívan keresi az értékesítési lehetőségeket, melynek eredményeképp 5.982 millió forint értékvesztés elszámolása után 2.800 millió forint értékben sorolt át eszközöket az értékesítésre tartott kategóriába. Az eszközök a Downstream szegmens jelentésadatait képezik.

A menedzsment várakozásai szerint a következő tizenkét hónapban mindkét értékesítési tranzakció bekövetkezik.

	2016. dec. 31.	2015. dec. 31.
	millió forint	millió forint
Értékesítésre tartott eszközök és kötelezettségek		
Eszközök		
Tárgyi eszközök	3.082	-
Értékesítésre tartott eszközök és kötelezettségek	3.082	-
Kötelezettségek		
Értékesítésre tartott kötelezettségek	-	-

2015. december 31-én nem voltak értékesítésre tartott eszközök vagy kötelezettségek.

PÉNZÜGYI INSTRUMENTUMOK, TŐKE ÉS PÉNZÜGYI KOCKÁZATKEZELÉS

E szakasz ismerteti a Csoport tőkestruktúrájának menedzselésére és a pénzügyi kockázatok kezelésére vonatkozó politikákat és eljárásokat, valamint bemutatja azon pénzügyi instrumentumokat is, melyek segítségével a Csoport megvalósítja ezen politikákat. Ugyancsak e szakasz tartalmazza a fedezeti elszámolásra vonatkozó politikákat, illetve a pénzügyi instrumentumokra vonatkozó közzétételeket.

Számviteli politika

Bekerülési érték

A pénzügyi instrumentumok bekerüléskor valós értéken kerülnek kimutatásra (az eredménnyel szemben valós értéken nem értékelt eszközök és kötelezettségek esetén beleértve a tranzakciós költségeket is).

Követő értékelés

A követő értékelés az adott pénzügyi instrumentum besorolásán alapszik. A Csoport pénzügyi eszközei a kezdeti értékeléskor kerülnek besorolásra azok jellegének és céljának megfelelően.

Eredménnyel szemben valósan értékelt pénzügyi eszközök

Eredménnyel szemben valósan értékelt pénzügyi eszközök kategóriájába a kereskedési céllal tartott pénzügyi eszközök (beleértve a származékos ügyleteket, kivéve amelyek hatékony fedezeti instrumentumnak minősülnek), illetve a kezdeti megjelenítéskor az eredménnyel szemben valós értéken értékeltnek megjelölt pénzügyi eszközök tartoznak.

Az eredménnyel szemben valósan értékelt pénzügyi eszközök valós értéken kerülnek megjelenítésre a pénzügyi helyzetre vonatkozó kimutatásban, míg a kapcsolódó bevételek vagy ráfordítások a jövedelemre vonatkozó kimutatásban kerülnek elszámolásra.

Adott kölcsönök és követelések

Az adott kölcsönök és követelések olyan fix vagy meghatározható kifizetéssel rendelkező nem származékos pénzügyi eszközök, amelyek nem jegyzettek egy aktív piacon. A kezdeti értékelést követően az adott kölcsönök és követelések az effektív kamatláb módszer alapján meghatározott, esetleges értékvesztéssel csökkentett amortizált bekerülési értéken kerülnek értékelésre.

Értékesíthető pénzügyi instrumentumok

Az értékesíthető pénzügyi eszközök azok a nem származékos pénzügyi eszközök, melyeket a Csoport bekerüléskor értékesíthetőnek minősített, vagy nem tartoznak a fenti három pénzügyi eszköz kategória egyikébe sem. Az értékesíthető pénzügyi eszközök a megszerzést követően valós értéken kerülnek értékelésre, a nem realizált nyereség és veszteség közvetlenül az egyéb átfogó jövedelem valós érték értékelési tartalékba történő elszámolásával.

Valós értéken történő értékelés

Az instrumentumok valós értékének meghatározása a mérleg fordulónapján érvényes, tranzakciós költségek levonása nélküli jegyzett piaci árak alapján történik. A piaci jegyzésárral nem rendelkező befektetések valós értékének meghatározása más, lényegében azonos jellemzőkkel rendelkező instrumentumok érvényes piaci értéke, vagy a befektetések alapját képező nettó eszközöktől elvárt pénzáramok alapján történik.

A pénzügyi instrumentumok kivezetése

A pénzügyi instrumentumok kivezetése akkor történik meg, amikor a Csoport már nem rendelkezik a pénzügyi instrumentumban foglalt jogokkal, amely rendszerint az instrumentum eladásával, vagy az instrumentumból származó valamennyi pénzáramlás független, harmadik fél részére történő átadásával megvalósul. Abban az esetben, ha a Csoport nem adja át és nem is tartja meg a pénzügyi eszközhöz kapcsolódó összes kockázatot és hozamot, de megtartja az eszköz feletti ellenőrzést, a visszatartott hozamot eszközként, míg a megtartott kockázatból eredő lehetséges pénzáramlásokat kötelezettségként kell állományba venni.

Fedezeti ügyletek

A fedezeti elszámolás szempontjából az ügyletek a következő kategóriákba sorolhatók:

- ▶ valós érték fedezeti ügyletek;
- ▶ cash flow fedezeti ügyletek; vagy
- ▶ külföldi érdekeltségekbe történt nettó befektetések fedezeti ügyletek.

A fedezeti ügylet megkötésekor a Csoport formálisan megjelöli és dokumentálja a fedezeti kapcsolatot, amelyre a Csoport a fedezeti elszámolást alkalmazni kívánja, az ügylet megkötésének kockázatkezelési céljaival és stratégiájával együttesen. A dokumentáció tartalmazza a fedezeti ügylet azonosítását, a kapcsolódó fedezett tételt vagy ügyletet, a fedezni kívánt kockázat jellegét és azt, hogy a gazdálkodó hogyan fogja mérni a fedezeti ügylet hatékonyságát a fedezett tétel valós értékében vagy pénzáramokban létrejövő, a fedezett kockázatnak tulajdonítható változásoknak való kitétség ellentételezésében. Ezen fedezeti ügyletek várhatóan hatékonyak (80-125%) lesznek a fedezett kockázatnak tulajdonítható valósérték- vagy cashflow-változásokat ellentételező hatások elérésében, és folyamatosan értékelésre kerülnek annak megállapítása érdekében, hogy azok

folyamatosa hatékonyak voltak azon pénzügyi beszámolási időszakok alatt, amelyekre vonatkozóan a fedezeti ügyleteket megjelölésre kerültek.

A fedezeti elszámolás szigorú követelményeinek megfelelő fedezeti ügyletek elszámolása az alábbiak szerint történik:

Valós érték fedezeti ügyletek

A valós érték fedezeti ügyletek egy, a pénzügyi helyzetre vonatkozó kimutatásban kimutatott eszköz, vagy kötelezettség, vagy egy meg nem jelenített biztos elkötelezettség, vagy egy ilyen eszköz, kötelezettség vagy biztos elkötelezettség beazonosítható részének valós értékében bekövetkező változásoknak való olyan kitétség fedezése, amely egy bizonyos kockázathoz kapcsolódik és várhatóan az eredményt fogja érinteni.

Valós érték fedezeti ügyletek esetében a fedezett tétel könyv szerinti értéke a fedezett kockázatnak tulajdonítható nyereséggel vagy veszteséggel módosításra kerül. A fedezeti ügylet átértékelésre kerül valós értékre, és így mind a fedezett tétel, mind a fedezeti ügylet nyeresége vagy vesztesége az eredményben jelenik meg. Az amortizált bekerülési értéken szereplő tételekhez kapcsolódó valós érték fedezeti ügyletek esetében a könyv szerinti érték módosítása a lejáratig hátralévő időszak alatt kerül amortizálásra az eredménnyel szemben. Egy fedezett, effektív kamatláb módszerrel értékelt pénzügyi instrumentum könyv szerinti értékének módosítását az eredménnyel szemben kell amortizálni.

A Csoport akkor szünteti meg a valós érték fedezeti elszámolást, ha a fedezeti instrumentum lejár, eladásra kerül, megszűnik vagy lehívásra kerül, a fedezeti ügylet már nem felel meg a fedezeti elszámolás kritériumainak, vagy a Csoport visszavonja a fedezeti megjelölést.

Cash flow fedezeti ügyletek

A cash flow fedezeti ügylet a pénzáramok változékonyságából eredő olyan kitétségek fedezése, amelyek egy, a pénzügyi helyzetre vonatkozó kimutatásban szereplő eszköznek vagy kötelezettségnek, vagy egy nagy valószínűséggel előre jelzett ügylettel kapcsolatos bizonyos kockázatnak tulajdoníthatók és amelyek érinthetik az eredményt. A fedezeti ügylet nyereségének vagy veszteségének hatékony része közvetlenül az egyéb átfogó jövedelemben, míg a nem hatékony része az eredménnyel szemben kerül elszámolásra.

Az egyéb átfogó jövedelemben elszámolt összegeket akkor kell a jövedelemre vonatkozó kimutatásba átvezetni, amikor a fedezett tranzakció az eredményre hatást gyakorol. Ha a fedezett ügylet egy nem pénzügyi eszköz vagy kötelezettség megszerzésének költsége, a saját tőkében elszámolt összeget a nem pénzügyi eszköz vagy kötelezettség bekerülési értékében kell figyelembe venni.

Ha az előre jelzett ügylet várhatóan már nem fog bekövetkezni, a korábban az egyéb átfogó jövedelemben elszámolt összegeket át kell sorolni az eredménybe. Ha a fedezeti ügylet lejár, eladásra kerül, megszűnik, lecserélés vagy átforgatás nélkül lehívásra kerül vagy a fedezeti megjelölés visszavonásra kerül, a korábban az egyéb átfogó jövedelemben elszámolt összegek az egyéb átfogó jövedelemben maradnak, amíg az előre jelzett ügylet bekövetkezik. Ha az előre jelzett ügylet várhatóan már nem fog bekövetkezni, ezeket az összegeket át kell sorolni az eredménybe.

Nettó befektetés fedezete

Egy külföldi érdekeltségbe történt nettó befektetésre vonatkozó fedezeti ügylet, beleértve azon monetáris eszközök fedezetét is, amelyek a nettó befektetés részét képezik, a cash flow fedezeti ügyletekhez hasonló módon kerül elszámolásra. A fedezeti ügylet nyereségének vagy veszteségének hatékony része közvetlenül az egyéb átfogó jövedelemben, míg a nem hatékony része az eredménnyel szemben kerül elszámolásra. A külföldi egység kivezetésekor az egyéb átfogó jövedelemben így elszámolt nyereség vagy veszteség átsorolásra kerül az eredménybe.

Pénzügyi eszközök értékvesztése

A Csoport a pénzügyi eszközökre, illetve azok csoportjaira vonatkozóan minden mérlegfordulónapon értékvesztés-vizsgálatot végez. A pénzügyi eszközök, illetve a pénzügyi eszközök csoportjára vonatkozóan értékvesztés kerül elszámolásra, ha az értékvesztés fennállására egyértelmű bizonyíték létezik, amely lényegesen befolyásolja a pénzügyi eszköz vagy az eszközök csoportjának várható jövőbeli pénzáramait.

Amortizált bekerülési értéken nyilvántartott eszközök

Az értékvesztés összege megegyezik az eszköz könyv szerinti értékének és a jövőbeli pénzáramoknak (kivéve a jövőben várhatóan meg nem térülő, az értékelés időpontjáig még fel nem merült hitelezési veszteségeket) az eszköz az értékvesztés pillanatában aktuális effektív kamatlábjával diszkontált nettó jelenértékének különbözetével. Az értékvesztés összege a jövedelemre vonatkozó kimutatásban kerül elszámolásra.

Amennyiben egy későbbi időszakban az értékvesztés összege csökken, és a csökkenés az értékvesztés elszámolását követő időszakban bekövetkezett eseményből származik, a korábban elszámolt értékvesztés visszairandó. A jövedelemre vonatkozó kimutatásban elszámolt értékvesztés visszairását olyan mértékig lehet elszámolni, hogy az eszköz könyv szerinti értéke ne haladja meg az eszköz visszairás időpontjára vonatkozó amortizált bekerülési értékét.

Értékesíthető pénzügyi instrumentumok

Ha egy értékesíthető eszköz esetében értékvesztés elszámolására kerül sor, az eszköz (a tőketörlesztéseket és a halmozott amortizáció hatását is tartalmazó) könyv szerinti értéke és aktuális valós értéke közötti különbözetnek a korábban az eredményben elszámolt értékvesztéssel csökkentett összege, az egyéb átfogó jövedelemből a jövedelemre vonatkozó kimutatásba kerül átvezetésre. Értékesíthető pénzügyi eszközöknek minősített tőkeinstrumentumok esetében, az értékvesztés visszairása nem a jövedelem helyzetre vonatkozó kimutatásban kerül elszámolásra, hanem az egyéb átfogó jövedelemben. A hitelviszonyt megtestesítő instrumentumokra vonatkozó értékvesztés visszairása abban az esetben kerül a jövedelemre vonatkozó kimutatásban elszámolásra, ha az instrumentum valós értékének növekedése egyértelműen az értékvesztés eredményben történő elszámolását követő időszak eseményéből fakad.

Kritikus számviteli becslések és feltételezések

A pénzügyi instrumentumok valós értékének meghatározása során a menedzsment becsléseket alkalmaz a valós értékre jelentős hatást gyakorló tényezők jövőbeli alakulásával kapcsolatban (beleértve többek között a hozamgörbéket, árfolyamokat, a kockázatmentes kamatlábakat, illetve az átváltási opcióhoz kapcsolódóan a MOL részvények árfolyamának volatilitását és az elvárt osztalékhozamot).

A kölcsönök és követelések megtérülésének értékeléséhez, valamint a kapcsolódó céltartalékok szükségességének megítéléséhez a menedzsment mérlegelése szükséges. A mérlegelésekor figyelembe vett tényezők között szerepel a másik fél hitelminősítése, a jövőben várható fizetések összege és időzítése, illetve bármilyen más lehetséges tevékenység, amely csökkenti a nem fizetés kockázatát.

20. Pénzügyi kockázatkezelési politika

A MOL-csoporton belül a pénzügyi kockázatkezelési feladatok központosítottak, ezért a pénzügyi kockázati tényezők Csoport szinten kerülnek meghatározásra és mérésre egy Kockázatot Érték (Value-at-Risk, VaR) megközelítésre alapuló modell használatával. A felső vezetés részére negyedéves pénzügyi kockázati jelentés készül.

A kockázatkezelés általános megközelítése szerint az üzleti tevékenységet, mint egy megfelelően kiegyensúlyozott portfóliót kezeli. A MOL kizárólag a következő esetekben lép fel aktívan az árukitettség kezelése érdekében:

- ▶ Csoport szintű célok – pénzügyi mutatók és célok, valamint nagy összegű kifizetéssel járó tranzakciókkal kapcsolatos kitettségek kezelése.
- ▶ Divíziós célok - a normál üzletmenettől történő eltérések (pl.: tervezett finomítói leállások) esetén, a divízió cash flow-jának védelme a piaci árkokozatból fakadó kitettség ellen.

A MOL két lehetséges forgatókönyvet különböztet meg a tőkeáttétel szintjétől függően. A két különböző esetben a kockázatkezelés az alábbiakra fókuszál:

- ▶ Magas tőkeáttétel mellett a kockázatkezelés elsődleges célja a banki kovenánsok megsértése valószínűségének csökkentése, mivel a kovenánsok esetleges megsértése akadályozhatja a Csoport tevékenységének zavartalan finanszírozását.
- ▶ Alacsony tőkeáttétel esetén a kockázatkezelés fókusza a részvényesi érték megóvása, a pénzköltési fegyelem erősítése, a kockázat alapú projekt kiválasztás segítségével.

A Csoport jelenlegi tőkeáttétele alacsony. 2016. december 31-én a Nettó adósság / EBITDA mutató 0,97 (2015-ben 0,74), míg a Nettó eladósodottság 25,2% (2015-ben 20,7%).

A MOL Csoport csak az ISDA (International Swaps and Derivatives Association), illetve a magyar jog hatálya alá tartozó Magyar Piaci Kereskedelmi Keretszerződés szerint köt származékos ügyletet. A MOL Commodity Trading Kft. azért jött létre, hogy a kőolaj és olajtermék fedezeti ügyleteket a MOL Csoport igényeinek megfelelően központilag kezelje, optimalizálja a MOL Csoport széndioxid-kvóta pozícióját, illetve hogy menedzselje a Csoport árambeszerzését. A piaci- és hitelkockázat kontrollja érdekében kockázati limitek (Kockázatot Érték (VaR) limit, partner limit, potenciális kitettség limit) kerültek megállapításra. A limiteknek való megfelelés napi szinten ellenőrzésre kerül.

a) Főbb kitettségek

A Csoportszintű Kockázatkezelés azonosítja a főbb kockázati tényezőket és méri a Csoport működési eredményére vonatkozó hatásukat. A MOL Csoport főbb kitettségeket alulról építkező (bottom-up) modellezés segítségével kíséri figyelemmel. Ennek megfelelően a gázolaj crack spread, a kőolaj ára és a benzin crack spread járul hozzá leginkább a cash flow volatilitásához. Az árfolyamok, az egyéb finomítói és vegyipari termékek árának cash flow volatilitásra gyakorolt hatása is jelentős.

Termékár kockázat kezelése

A MOL-csoport, mint integrált olaj- és gázipari vállalat, mind eladóként, mind vásárlóként termékár kockázatnak van kitéve. A főbb termékár kockázat abból származik, hogy a Csoport integrált üzleti modelljében a Downstream szegmens több kőolajat használ fel, mint a saját termelésű kőolaj mennyisége. Az Upstream szegmensben „hosszú” kőolaj pozícióval, míg a Downstream szegmensben „hosszú” finomítói és vegyipari árres pozícióval rendelkezik a Csoport. A termékár kockázat nincs teljes mértékben fedezve, hiszen az olajipari vállalatok részvényeibe befektetők általában hajlandóak vállalni az olajipari üzletmenetből származó kockázatokat. Amennyiben szükséges, a Csoport lefedezí a normális üzletmenettől eltérő és a szokásos piaci árváltozásokat meghaladó termékár kockázatokat.

2016-ban a Csoport rövid lejáratú és középtávú termékár csere és opciós ügyleteket kötött. A tranzakciók elsősorban készletekhez kapcsolódó fedezeti ügyletek voltak, amelyeket a Csoport a finomító normál üzletmenettől való eltérése (pl.: karbantartás/leállítás) időszakában felmerülő ármozgások fedezése céljából, a kedvező határidős görbe struktúrából származó előnyök kihasználása érdekében, kőolajbeszerzéshez, valamint egyéb kereskedelmi lehetőségek kiaknázásához kapcsolódóan kötött.

Árfolyamkockázat kezelése

Az üzleti működés jellemzően USD vezérelt. A Csoport működési cash flow-ját gazdasági szempontból összességében nettó „hosszú” USD, EUR, RON és nettó „rövid” HUF, HRK, RUB kitettség jellemzi. A MOL jelenlegi árfolyamkockázat-kezelési politikája szerint a működési cash flow 'hosszú' deviza kitettségét mérsékli a finanszírozási cash flow 'rövid' kitettsége.

Alacsony tőkeáttétel mellett a Csoport azon közgazdasági árfolyamkockázat-kezelési alapelvet alkalmazza, mely szerint az adósságállomány deviza-összetétele a Csoport nettó működési cash flow pozícióját tükrözi ('természetes fedezés'). A Csoport árfolyamkitettségeinek kezelésére származékos deviza ügyleteket is alkalmaz.

A Csoport döntése szerint EUR/USD deviza határidős ügylettel fedezi az egyik kibocsátott kötvénye (Eurobond 2) tekintetében a cash flow-k árfolyamkockázat miatt fellépő változásának kockázatát, valamint az USD-ben denominált külföldi érdekeltségben lévő nettó befektetések árfolyamkockázatát.

A Csoport hosszú lejáratú adósságának bizonyos elemei fedezeti instrumentumként kerültek megjelölésre EUR-ban és USD-ben denominált külföldi érdekeltségekben lévő nettó befektetésekre vonatkozó fedezeti ügyletekben. Ezekkel a hitelekkel a Csoport külföldi befektetéseinek spot USD és EUR deviza átváltási kockázatainak való kitétsége került fedezésre.

A Csoport határidős ügyleteket is kijelölt (357 millió forint névértékben), amelyek az USD-ben denominált külföldi érdekeltségekben lévő nettó befektetések fedezeti ügyleteként szolgálnak.

A Csoport 2016 márciusában megszüntette a lejárat nélküli átváltoztatható Magnolia kötvényeket (610 millió euró). A Csoport kibocsátott egy 7 év futamidejű, 750 millió euró névértékű kötvényt, amely tovább emelve, 71%-ra növelte az euróban denominált adósságállomány arányát. Figyelembe véve az euró és dollárfinanszírozás költsége közötti növekvő különbséget, valamint a refinanszírozási kockázatot, amelyet a MOL fut, a dollár alapú finanszírozás részarányának növelése nem szándékolt.

A Csoport két hosszú távú (2017-ben és 2023-ban lejáró) nemzetközi földgázszállítási szerződéssel rendelkezik, melyek esetében az elszámolás SDR alapon történik. A szerződésben foglalt SDR alapú árkalkuláció egy SDR/USD swap beágyazott származékos ügyletnek minősül, mivel a Csoport szerint az USD-alapú árképzés szorosan kapcsolódik az alapszerződéshez. Ez az ügylet az alapul szolgáló szerződéstől elkülönítésre került és cash flow fedezeti ügyleteként kerül kimutatásra.

Az INA d.d. olyan hosszú távú földgáz és kőolaj szállítási és tárolási szerződéseket kötött, melyek beágyazott derivatívákat tartalmaznak. Ezek a beágyazott származékos ügyletek az alapul szolgáló szerződésektől elkülönítésre kerültek és valós érték fedezeti ügyletként kerültek kimutatásra.

Kamatlábckockázat kezelése

A MOL-Csoport, mint energiaipari cég, kamatlábckockázatból adódó kitétsége limitált. A fix és változó kamatozású adósság arányát a Csoportszintű Kockázatkezelés felügyeli és rendszeresen jelenti az Igazgatóság számára.

A Csoport a változó kamatozású hitelekből eredő kamatkockázat cash flow-ra gyakorolt hatásának fedezésére kamat swap ügyleteket köt.

Hitelkockázat

A Csoport termékeit és szolgáltatásait egy olyan üzleti és földrajzi szempontból is diverzifikált vevőportfóliónak értékesíti, amelyet megfelelő hitelkockázati profillal rendelkező vevők széles köre alkot.

Az érvényben lévő Csoportszintű politika és eljárások célja megteremteni a vevői hitelkezelés és a Csoport követelésbehajtásának keretrendszerét és alapelveit, hogy minimalizálni tudja a vevők késedelmes vagy nem fizetéséből származó hitelkockázatot, ezen felül célja a kockázatok folyamatos nyomon követése, illetve pénzügyi segítségnyújtás biztosítása az értékesítési folyamatok számára a Csoport értékesítési stratégiájának és kockázatviselési képességeinek megfelelően.

A Csoport alaposan kiértékeli és rendszeresen ellenőrzi a halasztott fizetési határidővel rendelkező vevők hitelképességét, valamint hitelkockázat mérséklő eszközöket alkalmaz. A tisztán vevői hitelkockázat fedezésre a leginkább preferált biztosítékfajták a hitelbiztosítások, a bankgaranciák, az akkreditívek, a készpénz letét és a zálogjogok. A Csoportszintű politika elvárja, hogy adott esetben a vevői hitelkockázat fedezésére értékpapír fedezet álljon rendelkezésre.

Az egyedi hitellimitok a vevők külső és belső értékelése, valamint a vevők által nyújtott biztosítékok alapján kerülnek megállapításra. A már meglévő és lehetséges vevőkről az információk ismert és megbízható hitelminősítőktől kerülnek beszerzésre. A vevők belső értékelése a beszerzett információk (demográfiai, pénzügyi és külső információk) alapján történik. A vevői hitellimitok felülvizsgálatára évente legalább egyszer sor kerül.

A vevői hitelkockázat kezelését, beleértve a hitel kitétségek folyamatos figyelemmel kísérését, a hitel korlátok túllépésének és lejáratának, illetve a lejárt követeléseknek és garanciáknak a nyomon követését, összetett szoftveres támogatás (SAP, CRM és Endur) segíti. Amennyiben ilyen eset következik be, a Csoport a szállításokat azonnal leállítja. Az újraindításáról szóló döntést mind az üzleti, mind a pénzügyi oldalon kizárólag a kijelölt vezető hozhatja meg. A szükséges döntések szintjéről a Csoport belső szabályzata rendelkezik.

Likviditási kockázat

A Csoport célja, hogy a likviditási kockázatot megfelelően kezelje, így a felmerülő likviditási igényt bankbetétekből, egyéb készpénz egyenértékesekből és megfelelő mennyiségű rendelkezésre tartott lehívható hitelkeretből biztosítsa. Emellett a napi működés során a Csoport számos csoporton belüli cash-pool segítségével optimalizálja a többlet likviditást és a fellépő likviditási igényt.

A jelenlegi bankhitel keretek kellő mértékű likviditást és pénzügyi rugalmasságot biztosítanak a Csoport számára.

	2016
	millió forint
Lehívható, fel nem használt, rendelkezésre tartott hitelkeretek	
Hosszú lejáratú lehívható hitelkeret (vállalatfinanszírozási célra)	911.616
Rövid lejáratú lehívható hitelkeret	109.146
Összes lehívható hitelkeret	1.020.762

Pénzügyi kötelezettségek lejárat szerinti megoszlása, szerződéses nem diszkontált kifizetések alapján 2016	1 hónapon belül esedékes millió forint	1 és 12 hónap között esedékes millió forint	1 és 5 év között esedékes millió forint	5 éven túl esedékes millió forint	Összesen millió forint
Kölcsönök	92,409	382,751	250,536	248,065	973,761
Eladott "A" részvények eladási és vételi opcióval	70,652	91,089	-	-	161,741
Szállítói- és egyéb tartozások	342,968	157,705	255	9	500,937
Egyéb pénzügyi kötelezettségek	1,700	3,409	8,095	1,294	14,498
Nem derivatív pénzügyi instrumentumok	507,729	634,954	258,886	249,368	1,650,937
Pénzügyi garanciákból eredő teljes kitettség	60	-	-	-	60
Derivatívák	19,405	16,366	329	3,048	39,148

Pénzügyi kötelezettségek lejárat szerinti megoszlása, szerződéses nem diszkontált kifizetések alapján 2015	1 hónapon belül esedékes millió forint	1 és 12 hónap között esedékes millió forint	1 és 5 év között esedékes millió forint	5 éven túl esedékes millió forint	Összesen millió forint
Kölcsönök	123,945	93,946	492,026	11,730	721,647
Eladott "A" részvények eladási és vételi opcióval	-	166,351	-	-	166,351
Szállítói- és egyéb tartozások	334,161	164,957	2,672	9	501,799
Egyéb pénzügyi kötelezettségek	1,318	2,410	5,195	-	8,923
Nem derivatív pénzügyi instrumentumok	459,424	427,664	499,893	11,739	1,398,720
Pénzügyi garanciákból eredő teljes kitettség	91	-	-	-	91
Derivatívák	885	14,564	14,773	-	30,222

b) Érzékenység vizsgálat

A nemzetközi gyakorlatnak megfelelően a Csoport Kockázatkezelési Vezetése érzékenységi vizsgálatot készít. A Pénzügyi Kockázatkezelési Modellnek megfelelően a főbb érzékenységi mutatók a következők:

"Tiszta" újrabeszerzési árakkal becsült* üzleti tevékenység nyereségére / veszteségére (-) gyakorolt hatás	2016 milliárd forint	2015 módosított milliárd forint
Brent kőolaj ára (+/- 10 USD/bbl változás; fix crack spreadek és vegyipari árrés esetén)		
Upstream	+39.8 / -39.3	+31.2 / -30.4
Downstream	-20.7 / +20.7	-26.0 / +26.0
Gáz Midstream	+0.9 / -0.9	+1.2 / -1.2
Árfolyam (+/- 15 HUF/USD változás; fix crack spreadek)		
Upstream	+1.9 / -1.9	+2.5 / -2.5
Downstream	+12.5 / -12.5	+17.8 / -17.8
Gáz Midstream	+1.3 / -1.3	+1.5 / -1.5
Árfolyam (+/- 15 HUF/EUR változás; fix crack spreadek / vegyipari árrés esetén)		
Upstream	+1.6 / -1.6	+1.0 / -1.0
Downstream	+23.6 / -23.6	+26.2 / -26.2
Finomítói árrés (+/- 1 USD/bbl változás)		
Downstream	+32.9 / -32.9	+31.7 / -31.7
Integrált vegyipari árrés (+/- 100 EUR/t változás)		
Downstream	+30.4 / -30.4	+31.3 / -31.3

*Az újrabeszerzési árakkal becsült üzleti tevékenység nyereségét / veszteségét (-) és ezen eredménykategória számítási módszerét az IFRS nem szabályozza. A "tiszta" újrabeszerzési árakkal becsült üzleti tevékenység nyeresége / vesztesége (-) üzleti tevékenység nyereségéből / veszteségéből (-) történő levezetését, valamint a vonatkozó definíciókat a 3. sz. melléklet tartalmazza.

21. Pénzügyi instrumentumok levezetése

2016	Eredményrel szemben valós értéken	FVTPL millió forint	Fedezeti elszámolásba bevont derivatívák fedezeti elsz. millió forint	Kölcsönök és követelések és kötelezettségek amortizált bek. értéken	Értékesíthető instrumentumok FVTOCI millió forint	Könyv szerinti érték összesen millió forint
Pénzügyi instrumentumok könyv szerinti értéke						
Pénzügyi eszközök						
	Tőkeinstrumentumok	-	-	-	31.857	31.857
Egyéb befektetett pénzügyi eszközök	Adott kölcsönök	-	-	5.312	-	5.312
	Betétek	-	-	304	-	304
	Egyéb	-	-	26.177	2	26.179
Befektetett pénzügyi eszközök összesen		-	-	31.793	31.859	63.652
Vevő- és egyéb követelések		-	-	476.531	-	476.531
Pénzeszközök és pénzeszköz egyenértékesek		-	-	216.928	-	216.928
Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok		1.543	-	-	52.367	53.910
Egyéb rövid lejáratú pénzügyi eszközök	Termékkár ügyletek	9.762	3.481	-	-	13.243
	Adott kölcsönök	-	-	2.146	-	2.146
	Betétek	-	-	6.871	-	6.871
	Deviza származékos ügyletek	8	-	-	-	8
	Egyéb származékos ügyletek	1	-	-	-	1
	Egyéb	-	-	4.560	-	4.560
Rövid lejáratú pénzügyi eszközök összesen		11.314	3.481	707.036	52.367	774.198
Pénzügyi eszközök összesen		11.314	3.481	738.829	84.226	837.850
Pénzügyi kötelezettségek						
Kölcsönök (Hosszú lejáratú hitelek)		-	-	436.922	-	436.922
Egyéb hosszú lejáratú pénzügyi kötelezettségek	Deviza származékos ügyletek	-	3.048	-	-	3.048
	Egyéb	-	-	3.112	-	3.112
Hosszú lejáratú pénzügyi kötelezettségek összesen		-	3.048	440.034	n/a.	443.082
Szállítói- és egyéb tartozások		-	-	493.389	-	493.389
Kölcsönök (Rövid lejáratú hitelek)		-	-	440.372	-	440.372
Egyéb rövid lejáratú pénzügyi kötelezettségek	Eladott "A" részvények eladási és vételi opcióval	-	-	160.907	-	160.907
	Termékkár ügyletek	13.927	5.867	-	-	19.794
	Deviza származékos ügyletek	524	11.068	-	-	11.592
	Egyéb származékos ügyletek	4.714	-	-	-	4.714
	Egyéb	-	-	5.049	-	5.049
Rövid lejáratú pénzügyi kötelezettségek összesen		19.165	16.935	1.099.717	n/a.	1.135.817
Pénzügyi kötelezettségek összesen		19.165	19.983	1.539.751	n/a.	1.578.899

* FVTPL: eredménnyel szemben valósan értékelt; fedezeti elsz.: fedezeti elszámolás alatt; FVTOCI: Egyéb átfogó jövedelemmel szemben valósan értékelt

		Eredménnyel szemben valós értéken	Fedezeti elszámolásba bevont derivatívák	Kölcsönök és kötelezettségek amortizált bek. értéken	Értékesíthető instrumentumok	Könyv szerinti érték
		FVTPL millió forint	fedezeti elsz. millió forint	amortizált bek. ért. millió forint	FVTOCI millió forint	Összesen millió forint
2015 - módosított						
Pénzügyi instrumentumok könyv szerinti értéke						
Pénzügyi eszközök						
Egyéb befektetett pénzügyi eszközök	Tőkeinstrumentumok	-	-	-	28,103	28,103
	Adott kölcsönök	-	-	11,540	-	11,540
	Egyéb	-	-	15,917	-	15,917
Befektetett pénzügyi eszközök összesen		-	-	27,457	28,103	55,560
Vevő- és egyéb követelések		-	-	410,967	-	410,967
Pénzeszközök és pénzeszköz egyenértékűek		-	-	131,838	-	131,838
Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok		62,205	-	-	942	63,147
	Termékár ügyletek	14,367	10,800	-	-	25,167
Egyéb rövid lejáratú pénzügyi eszközök	Adott kölcsönök	-	-	1,336	-	1,336
	Deviza származékos ügyletek	334	-	-	-	334
	Egyéb származékos ügyletek	92	-	-	-	92
	Egyéb	-	-	1,030	-	1,030
Rövid lejáratú pénzügyi eszközök összesen		76,998	10,800	545,171	942	633,911
Pénzügyi eszközök összesen		76,998	10,800	572,628	29,045	689,471
Pénzügyi kötelezettségek						
Kölcsönök (Hosszú lejáratú hitelek)		-	-	461,681	-	461,681
Egyéb hosszú lejáratú pénzügyi kötelezettségek	Deviza származékos ügyletek	7	3,212	-	-	3,219
	Egyéb	-	-	2,850	-	2,850
Hosszú lejáratú pénzügyi kötelezettségek összesen		7	3,212	464,531	n/a.	467,750
Szállítói- és egyéb tartozások		-	-	432,680	-	432,680
Kölcsönök (Rövid lejáratú hitelek)		-	-	206,814	-	206,814
	Eladott "A" részvények eladási és vételi opcióval	-	-	164,526	-	164,526
Egyéb rövid lejáratú pénzügyi kötelezettségek	Termékár ügyletek	11,186	4,052	-	-	15,238
	Deviza származékos ügyletek	-	6,736	-	-	6,736
	Egyéb származékos ügyletek	5,029	-	-	-	5,029
	Egyéb	-	-	3,956	-	3,956
Rövid lejáratú pénzügyi kötelezettségek összesen		16,215	10,788	807,976	n/a.	834,979
Pénzügyi kötelezettségek összesen		16,222	14,000	1,272,507	n/a.	1,302,729

* FVTPL: eredménnyel szemben valósan értékelt; fedezeti elsz.: fedezeti elszámolás alatt; FVTOCI: Egyéb átfogó jövedelemmel szemben valósan értékelt

A Csoport nem rendelkezik lejáratig tartott pénzügyi instrumentumokkal, illetve olyan instrumentumokkal, amelyeket a kezdeti megjelenítéskor az eredménnyel szemben valós értéken értékeltnek jelölt, azon célból kifolyólag, hogy az értékelési vagy megjelenítési következtetlenségeket csökkentse.

Az amortizált bekerülési értéken értékelt pénzügyi instrumentumok valós értéke, a kibocsátott kötvényeket kivéve, megközelíti a könyv szerinti értéküket. A kibocsátott kötvények valós értéke 2016 év végén 651.676 millió forint, míg könyv szerinti értéke 626.648 millió forint volt (2015 év végén a valós érték 413.147 millió forint, míg a könyv szerinti érték 388.644 millió forint volt).

Értékvesztés kizárólag a vevőkövetelések esetén került elszámolásra. A többi pénzügyi instrumentum elenyésző hitelkockázatot hordoz magában.

A fedezeti elszámolásba bevont fedezeti instrumentumok könyv szerinti értékét az alábbi táblázat foglalja össze.

Fedezeti instrumentumok könyv szerinti értéke			2016	2015
			millió forint	millió forint
Valós érték fedezeti ügyletek	Eszközök	Termékár ügyletek	3.299	9.991
		Deviza származékos ügyletek	3	13
	Kötelezettségek	Termékár ügyletek	5.743	2.636
Cash flow fedezeti ügyletek	Eszközök	Termékár ügyletek	182	809
		Deviza származékos ügyletek	3.048	3.212
	Kötelezettségek	Termékár ügyletek	124	1.416
külföldi érdekeltségbe történt nettó befektetés fedezete	Kötelezettségek	Kölcsönök	518.400	299.403
		Deviza származékos ügyletek*	11.065	6.723

*EUR/USD deviza származékos ügyletek az egyik kibocsátott kötvény cash flow fedezeti programjában is meg vannak jelölve mint fedezeti instrumentumok. További részletek a 20 a) magyarázatban találhatóak.

22. Valós érték hierarchia

Valós érték hierarchia	2016			2015		
	1. szint Nem módosított aktív piacokon jegyzett árak millió forint	2. szint Elérhető és figyelemmel kísérhető piaci adatokon alapuló értékelési eljárások millió forint	Valós érték összesen millió forint	1. szint Nem módosított aktív piacokon jegyzett árak millió forint	2. szint Elérhető és figyelemmel kísérhető piaci adatokon alapuló értékelési eljárások millió forint	Valós érték összesen millió forint
Pénzügyi eszközök						
Tőkeinstrumentumok	25.909	5.948	31.857	21.835	6.268	28.103
Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	53.910	2	53.912	-	63.147	63.147
Termékár ügyletek	-	13.243	13.243	-	25.167	25.167
Deviza származékos ügyletek	-	8	8	-	334	334
Egyéb származékos ügyletek	-	1	1	-	92	92
Pénzügyi eszközök összesen	79.819	19.202	99.021	21.835	95.008	116.843
Pénzügyi kötelezettségek						
Termékár ügyletek	-	19.794	19.794	-	15.238	15.238
Deviza származékos ügyletek	-	14.640	14.640	-	9.955	9.955
Egyéb származékos ügyletek	-	4.714	4.714	-	5.029	5.029
Pénzügyi kötelezettségek összesen	-	39.148	39.148	-	30.222	30.222

Ez a tábla csak azokat a pénzügyi instrumentumokat tartalmazza, amelyek valós értéken értékelték. Azok a tőkeinstrumentumokba történő befektetések, amelyek nem jegyzettek aktív piacokon, valamint amelyek valós értéke nem határozható meg megbízhatóan bekerülési értéken vannak nyilvántartva és ezáltal nem szerepelnek a valós érték hierarchia táblában.

A Csoport 2016-ban és 2015-ben sem rendelkezett olyan instrumentummal, amely a 3. szintű kategóriába lett volna besorolva. (3. szint: nem elérhető és figyelemmel nem kísérhető piaci adatokon alapuló értékelési eljárások)

23. Vevő és egyéb követelések

Számviteli politika

A vevő és egyéb követelések a vállalat általános üzletmenete során áru értékesítésből és szolgáltatás nyújtásból származó követeléseket és olyan egyéb követeléseket tartalmaznak, mint a margining követelések. A vevő és egyéb követelések bekerüléskor tranzakciós költségekkel csökkentett valós értéken kerülnek kimutatásra. A vevő és egyéb követelések a követő értékelés folyamán a kétes követelésekre képzett céltartalékkal csökkentett amortizált bekerülési értéken kerülnek értékelésre. Értékvesztés megállapítására olyan objektív bizonyíték alapján kerül sor (például fizetéseképtelenség valószínűsége vagy az adós jelentős pénzügyi nehézségei), amely arra enged következtetni, hogy a Csoport nem lesz képes a teljes, a számla eredeti feltételeinek megfelelő összeget behajtani. A leírt követelés kivezetése akkor történik meg, amikor behajthatatlannak minősül.

Amennyiben az áruszállításból eredő követelések pénzügyi rendezésére várhatóan a szokásos üzletmenet során, tehát egy éven belül sor kerül, azok a forgóeszközök között kerülnek kimutatásra, míg ellenkező esetben befektetett eszközként kerülnek megjelenítésre.

	2016. dec. 31. millió forint	2015. dec. 31. módosított millió forint
Vevőkövetelések	417.133	378.749
Egyéb követelések	59.398	32.218
Összesen	476.531	410.967

	2016. dec. 31. millió forint	2015. dec. 31. módosított millió forint
Vevőkövetelések	464.139	424.367
Kétes követelésekre képzett értékvesztés	-47.006	-45.618
Összesen	417.133	378.749

	2016 millió forint	2015 módosított millió forint
Kétes vevőkövetelésekre képzett értékvesztés változása		
Nyitó egyenleg január 1-jén	45.618	38.667
Tárgyévi növekedés	11.453	13.696
Tárgyévi csökkenés (visszaírás)	-9.999	-8.077
Értékvesztés kivezetése	-433	791
Árfolyam-különbözet	367	541
Záró egyenleg december 31-én	47.006	45.618

	2016. dec. 31.		2015. dec. 31. módosított	
	Bruttó könyv szerinti érték millió forint	Nettó könyv szerinti érték millió forint	Bruttó könyv szerinti érték millió forint	Nettó könyv szerinti érték millió forint
Vevőkövetelések lejárat szerinti megoszlása				
Nem esedékes vevőkövetelések	380.729	380.280	333.393	333.215
Késedelmes vevőkövetelések	83.410	36.853	90.974	45.534
90 napon belül	24.366	23.609	26.993	23.920
91 - 180 nap között	4.328	1.779	5.451	2.418
180 napon túli	54.716	11.465	58.530	19.196
Összesen:	464.139	417.133	424.367	378.749

24. Pénzeszközök és pénz-egyenértékesek

Számviteli politika

A pénzeszközök a készpénzt és bankbetéteket foglalják magukban. A pénz egyenértékesek olyan rövid távú magas likviditású befektetési formák, amelyek minimális értékváltozási kockázatot hordoznak, és azonnal pénzeszközökre konvertálhatók.

Önkéntes változtatás a számviteli politikában

A Csoport döntése értelmében a "minimális értékváltozási kockázat" fogalom nem korlátozódik három hónapos időszakra. E döntés nincs kihatással a korábbi időszakok egyenlegére.

	2016. dec. 31. millió forint	2015. dec. 31. módosított millió forint
Rövid lejáratú bankbetétek	111.505	57.240
Látraszóló betétek	98.190	69.175
Készpénz állomány	7.233	5.423
Összesen	216.928	131.838

25. Tőkekezelés

A Csoport tőkekezelésének legfőbb célja a kedvező hitelbesorolás megtartása és a megfelelő pénzügyi mutatók biztosítása annak érdekében, hogy minél jobban támogassa az üzletmenetet és maximalizálja a Csoport részvényesi értékét.

A Csoport a mindenkor gazdasági körülményeknek megfelelően alakítja ki tőkeszerkezetét, melyet szükség esetén változtat. Ennek eszközeként a Csoport változtathatja az osztalék kifizetés összegét, tőkét juttathat vissza a részvényeseknek vagy új részvényeket bocsáthat ki. A Csoport végezhet saját részvény tranzakciókat is ilyen célból.

A Csoport a nettó eladósodottsági mutató alkalmazásával követi figyelemmel a tőkeszerkezet alakulását, amely a nettó adósság és a saját tőke, valamint a nettó adósság hányadosa.

a) Kölcsönök

Számviteli politika

Valamennyi hitel és kölcsön valós érteken kerül felvételre, mely a kapott ellenérték kibocsátási költségeivel csökkentet értéke. A kezdeti megjelenítést követően a kamatozó hitelek és kölcsönök az effektív kamatláb módszerével számított amortizált bekerülési értéken kerülnek értékelésre.

	2016 millió forint	2015 módosított millió forint
Rövid lejáratú hitelek		
Eurobond 2 5,875%, 750 millió EUR, lejárat: 2017	242.660	9.601
Eurobond 3 2,625%, 750 millió EUR, lejárat: 2023	4.362	-
USD bond 6,250 %, 500 millió USD, lejárat: 2019	2.425	2.364
Bankhitelek	181.172	189.180
Pénzügyi lízing kötelezettség	619	460
Egyéb	9.134	5.209
Rövid lejáratú hitelek összesen	440.372	206.814
Hosszú lejáratú hitelek		
Eurobond 2 5,875%, 750 millió EUR, lejárat: 2017	-	234.110
Eurobond 3 2,625%, 750 millió EUR, lejárat: 2023	230.632	-
USD bond 6,250 %, 500 millió USD, lejárat: 2019	146.569	142.569
Bankhitelek	57.676	70.682
Pénzügyi lízing kötelezettség	1.970	2.645
Egyéb	75	11.675
Hosszú lejáratú hitelek összesen	436.922	461.681
Bruttó hitelállomány (rövid- és hosszú lejáratú) összesen	877.294	668.495
Pénzeszközök és pénzeszköz egyenértékesek	216.928	131.838
Rövid lejáratú hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	53.910	63.147
Nettó hitelállomány	606.456	473.510
Saját tőke	1.801.626	1.816.568
Tőke és nettó hitelállomány	2.408.082	2.290.078
Eladósodottsági mutató (%)	25,2%	20,7%
EBITDA	623.388	643.378
Nettó hitelállomány / EBITDA	0,97	0,74

A Csoport bruttó adósságát pénznemenkénti bontásban az alábbi táblázat foglalja össze.

	2016 millió forint	2015 módosított millió forint
Bruttó hitelállomány devizanemenként		
EUR	623.187	392.521
USD	231.973	253.462
HUF	16.229	16.567
HRK	5.905	5.884
Egyéb	-	61
Összesen	877.294	668.495

Az alábbi táblázat mutatja be az év végén fennálló kibocsátott kötvényeket.

	Pénznem	Kibocsátott összeg (eredeti pénznem, millió)	Kupon	Típus	Kamatfizetés gyakorisága	Forgalomba hozatal napja	Lejárat dátuma	Kibocsátó
Eurobond 2	EUR	750	5,875	Fix	Éves	2010.04.20	2017.04.20	MOL Nyrt.
Eurobond 3	EUR	750	2,625	Fix	Éves	2016.04.28	2023.04.28	MOL Nyrt.
USD bond	USD	500	6,25	Fix	Féléves	2012.09.26	2019.09.26	MOL Group Finance SA

A teljes jövőbeli minimális pénzügyi lízing fizetések és a pénzügyi lízingből eredő kötelezettségek jelenértékének levezetését az alábbi táblázat mutatja be:

	2016. dec. 31.		2015. dec. 31. módosított	
	Minimális lízing fizetések millió forint	Pénzügyi lízingből eredő kötelezettségek jelenértéke millió forint	Minimális lízing fizetések millió forint	Pénzügyi lízingből eredő kötelezettségek jelenértéke millió forint
Pénzügyi lízingek				
1 éven belül esedékes	723	625	728	588
2-5 éven belül esedékes	990	646	1,476	1,044
5 éven túl esedékes	1,629	1,318	1,880	1,473
Összesen	3,342	2,589	4,084	3,105
Jövőbeni finanszírozási költségek	-753	n/a	-979	n/a
Pénzügyi lízingből eredő kötelezettségek jelenértéke	2,589	2,589	3,105	3,105

b) Saját tőke

Számviteli politika

A konszolidált éves beszámolóban szereplő tartalékok értéke nem azonos a tulajdonosoknak osztalékként kifizethető tartalékok összegével. Az osztalék mértékének meghatározására a MOL Nyrt. egyedi, magyar számviteli törvény szerint készített éves beszámolója szolgál.

Átváltási tartalék

Az átváltási tartalék a külföldi társaságok konszolidációja során keletkező átváltási különbözeteket tartalmazza. Az olyan monetáris eszköz kapcsán keletkező átváltási különbözet, amely tartalmilag a Csoport külföldi társaságba történő befektetésének részét képezi, a konszolidált éves beszámolóban a befektetés megszüntetéséig az egyéb átfogó jövedelem elemeként kerül kimutatásra. Amikor a kapcsolódó eszközök kivezetésre kerülnek, a felhalmozott értékelési tartalék vagy az átváltási tartalék ugyanabban az időszakban kerül elszámolásra bevételként vagy költségként, amikor az értékesített eszközökből származó nyereség vagy veszteség.

Valós érték értékelési tartalék

A valós érték értékelési tartalék a hatékony cash-flow fedezeti ügyletek és az értékesíthető pénzügyi instrumentumok valós értékének halmozott nettó változását tartalmazza.

Az összetett instrumentumok tőkerésze és a visszavásárlási árak különbözete

Az összetett instrumentumok tőkerésze tartalmazza az instrumentum kibocsátásából származó bevétel kötelezettség részen felüli értékét. A kötelezettség rész az instrumentumhoz kapcsolódó jövőbeni kifizetések jelenértékévé kerül meghatározásra. Az összetett instrumentumok tőkerésze akkor kerül kimutatásra, amikor azok szerződéses feltételei a Csoport számára kötelezővé válnak.

Visszavásárolt saját részvények

A visszavásárolt saját részvények névértéke a jegyzett tőkéből kerül levonásra. A névérték és a bekerülési érték közötti különbözet közvetlenül a tőketartalékban kerül elszámolásra.

Önkéntes változtatás a számviteli politikában

A Csoport felülvizsgálta a visszavásárolt saját részvényekre vonatkozó számviteli politikáját annak érdekében, hogy következetesen megkülönböztesse a visszavásárolt saját részvény ügyletek tőketartalék és eredménytartalék hatását. A saját részvény visszavásárlási és viszonteladási ügyletek a tőketartalék helyett az eredménytartalékra hatnak. A tőketartalékból 549.535 millió forint összeg került átvezetésre az eredménytartalékba.

Jegyzett tőke

2016-ban tőkeleszállítás történt, amely miatt változott a kibocsátott részvények száma. 2016. december 31-én az összes kibocsátott részvény darabszám 102.428 millió, ami 102.428.103 „A” sorozatú, egy darab „B” sorozatú és 578 darab „C” sorozatú részvényt foglal magában. A kibocsátott jegyzett tőke összege 2016. december 31-én 79.260 millió forint, míg 2015. év végén 79.241 millió forint volt.

Az „A” sorozatú törzsrészvények 1.000 forint névértékűek, a „C” sorozatú törzsrészvények 1.001 forint névértékűek. Minden 1.000 forint, azaz egyezer forint névértékű „A” sorozatú részvény egy szavazatra, illetve minden 1.001 forint, azaz egyezeregy forint névértékű „C” sorozatú részvény egy egész egyezred szavazatra jogosít, kivéve az alábbiakat. Az Alapszabálynak megfelelően egy részvényes vagy részvényesi csoport sem gyakorolhatja a szavazati jogok több, mint 10%-át, kivéve a Társaság megbízásából a Társaság részvényeit vagy azokat megtestesítő értékpapírokat kezelő letét- és értékpapír-kezelőt.

A „B” sorozatú részvény, névre szóló, 1.000 forint névértékű, Alapszabályban meghatározott szavazatelsőbbbségi jogokat biztosító részvény. A „B” sorozatú részvény tulajdonosa a magyar állam nevében tulajdonosi jogokat gyakorló MNV Zrt. A „B” sorozatú részvény névértékének megfelelően egy szavazatra jogosít. A „B” sorozatú részvény tulajdonosának igen szavazata szükséges az Alapszabály 12.4 Cikkelye alapján a következő ügyekhez: a „B” sorozatú részvényt kapcsolatos adatok megváltoztatása, szavazati jogok és részvényesi csoportok meghatározása, a közgyűlésen minősített többséget igénylő döntések listája, továbbá ezen 12.4 Cikkely módosítása. Továbbá, azon határozati javaslat elfogadásához, amelyet az Igazgatóság nem támogat, a „B” sorozatú részvény tulajdonosának igen szavazata szükséges az alábbi kérdésekben: az Igazgatóság, a Felügyelő Bizottság tagjai valamint a könyvvizsgáló megválasztása, visszahívása, az adózott eredmény felhasználására vonatkozó döntés, illetve az Alapszabály egyes pontjainak módosítása.

Az Igazgatóság az Alapszabály 17.D Cikkelyének felhatalmazása alapján 2019. április 23-ig jogosult az alaptőkét, a Gazdasági Társaságokról szóló törvényi szabályozás adta kereteken belül, bármely választott módon, egy vagy több részletben felemelni, de az alaptőke felemelésének mértéke összesen nem haladhatja meg a 30.000 milliárd forintot.

A törzsrészvény, a saját és a kibocsátható részvények darabszámának változásai:

"A" és "B" sorozatú részvények	Összes kibocsátott részvény darabszáma	Visszavásárolt saját részvény darabszáma	Visszavásárlási kötelezettséggel rendelkező részvények darabszáma	Kintlévő részvények darabszáma	Kibocsátható részvény maximális darabszám
2015. január 01.	104.518.485	-2.842.147	-22.448.142	79.228.196	134.519.063
Igazgatóság tagjainak juttatott részvények	-	12.067	-	12.067	-
Unicredit Bank A.G.-vel kötött új részvény adás-vételi szerződés	-	1.300.000	-1.300.000	-	-
2015. december 31.	104.518.485	-1.530.080	-23.748.142	79.240.263	134.519.063
Magnolia Finance Limited-től részvény visszavásárlás	-	-6.006.495	6.007.479	984	-
Igazgatóság tagjainak juttatott részvények	-	18.600	-	18.600	-
Tőkeleszállítás	-2.090.381	2.090.381	-	-	-2.090.381
CA CIB részvény opciós szerződés elszámolása	-	-2.129.666	2.129.666	-	-
ING Bank N.V. részvény opciós szerződés elszámolása	-	-356.899	356.899	-	-
2016. december 31.	102.428.104	-7.914.159	-15.254.098	79.259.847	132.428.682

* A kibocsátott „C” sorozatú törzsrészvények számában nem történt változás. Mind az 578 darab részvényt visszavásárolta a Társaság és a kibocsátható maximális részvény darabszám tartalmazza őket.

A MOL 2006-ban 6.007.479 darab „A” sorozatú MOL törzsrészvényt értékesített a Magnolia Finance Limited („Magnolia”), Jersey-ben bejegyzett társaság részére. A Magnolia 610 millió euró értékű, lejárat nélküli, átváltható értékpapírt értékesített, amelyek 2011 és 2016 között „A” sorozatú MOL törzsrészvényre voltak átválthatóak. A MOL a saját részvények értékesítésével egyidejűleg megállapodott egy swap szerződés aláírásában a Magnolia-val, amely értelmében a MOL-t vételi jog illeti meg az összes vagy egyes MOL törzsrészvényekre vonatkozóan. A MOL és a Magnolia között megkötött swap megállapodás értelmében a vételi jog lehívásra került, amely 2016. február 4-én került bejelentésre. A 6.006.495 darab „A” sorozatú MOL törzsrészvényre vonatkozó fizikai elszámolásra 2016. március 21-én került sor. A részvények részvényenkénti vételára 45,9905 euró volt. Egyidejűleg, a Magnolia visszahívta a kibocsátott lejárat nélküli, átváltható értékpapírjait. Annak ellenére, hogy a MOL nem rendelkezik közvetlen vagy közvetett tulajdonosi részesedéssel vagy kontrollal a Magnolia-ban, az IFRS szerinti beszámolójában konszolidálja a Magnolia-t az „IFRS 10 – Konsolidált pénzügyi beszámoló” standarddal összhangban.

Osztalék

A tulajdonosok által 2016 áprilisában megtartott Éves Általános Közgyűlésen meghozott döntés értelmében a 2015-ös év üzleti eredményéből 55.000 millió forintnyi osztalék kifizetésére került sor, amely 567 forint részvényenkénti osztalékot jelent. Az osztalékfizetésre jogilag rendelkezésre álló tartalékok teljes összege a Társaság egyedi beszámolója alapján 2016. december 31-én 1.170.422 millió forint, 2015. december 31-én 1.256.239 millió forint volt.

Saját részvényekre vonatkozó put és call opciós tranzakciók

A MOL és egyes pénzügyintézetek között 2016. december 31-én 10.243.597 darab „A” sorozatú MOL törzsrészvényre („Részvény”) vonatkozó opciós szerződés áll fenn. A MOL amerikai típusú vételi opciókkal, míg a pénzügyintézetek európai típusú eladási opciókkal rendelkeznek az „A” sorozatú MOL törzsrészvényekre vonatkozóan. Mind a vételi, mind az eladási opciók lejáratára azonos: a szerződés megkötésétől számított egy évre szólnak.

Pénzügyintézet	MOL törzsrészvények darabszáma	Kötési árfolyam részvényenként	Lejárat
ING Bank N.V.	4,863,101	EUR 60,22309	2017. nov. 24
UniCredit Bank AG	5,380,496	EUR 42,2198	2017. jan. 10

A MOL és az Unicredit Bank AG („Unicredit”) között 2016. január 19-én létrejött 5.380.496 darab „A” sorozatú MOL törzsrészvényre vonatkozó opciós szerződés alapján fennálló opciós jogok 1.721.416 darab részvény vonatkozásában fizikai és 3.659.080 darab részvény vonatkozásában pénzbeli teljesítéssel elszámolásra kerültek 2017. január 12-én. Egyúttal a MOL és az Unicredit új opciós szerződéseket kötött 3.659.080 darab „A” sorozatú MOL törzsrészvényre vonatkozóan. Az opciók lejáratára 2017. november 14., további egy év hosszabítási lehetőséggel, maximum két alkalommal. A tranzakciók 2017. évi tranzakcióknak számítanak, így nincsenek kihatással a 2016-os pénzügyi adatokra.

Részvényswap megállapodás az OTP-vel

Miután 2009. április 16-án a MOL és az OTP Bank Nyrt. („OTP”) az 5.010.501 darab MOL részvényre vonatkozó értékpapír kölcsönügyletet megszüntette, a MOL és az OTP részvénycseréje és részvényswap megállapodást kötött, amely alapján a MOL 24.000.000 db OTP törzsrészvény ellenében 5.010.501 db „A” sorozatú MOL törzsrészvényt ruházott át az OTP-re. A megállapodás további teljesítési rendelkezéseket tartalmaz a relatív részvényárfolyamok bizonyos változása esetén nettó módon pénzben vagy nettó módon részvényben történő további elszámolásra vonatkozóan. A részvényswap-megállapodás eredeti lejáratára 2012. július 11. 2012 folyamán ez meghosszabbításra került 2017. július 11-ig, mely időpontig bármelyik fél kezdeményezheti az ügylet pénzbéli vagy fizikai elszámolását.

EGYÉB PÉNZÜGYI INFORMÁCIÓK

E szakasz ismerteti az egyéb pénzügyi információkat, amelyeket vagy a vonatkozó számviteli standardok tesznek kötelezővé vagy a vezetőség tekint a részvényesek számára lényeges információnak.

26. Mérlegen kívüli kötelezettségek

Számviteli politika

A mérlegen kívüli kötelezettségek nem szerepelnek a konszolidált pénzügyi kimutatásokban, hacsak nem üzleti kombinációk során szerezte a Csoport. A magyarázatokban kerülnek bemutatásra, kivéve, ha a gazdasági hasznok megtestesítő források kiáramlásának esélye minimális. A mérlegen kívüli követelések nem szerepelnek a konszolidált pénzügyi kimutatásokban, azonban amennyiben gazdasági hasznok beáramlása valószínűsíthető, a magyarázatokban kimutatásra kerülnek.

b) Adott garanciák

A MOL csoporton kívüli felek részére vállalt garanciák összege 103 millió forint 2016. december 31.-én és 91 millió forint volt 2015. december 31.-én.

c) Szerződéses és beruházási kötelezettségek

A szerződéses és beruházási kötelezettségek értéke 2016. december 31.-én 83.368 millió forint, amelyből 49.142 millió forint társult vállalkozásokhoz, 19.280 pedig magyar tevékenységhez tartozik. További jelentős rész kapcsolódik új petrokémiai üzemek beruházásaihoz Szlovákiában (11.475 millió forint) és Magyarországon (2.417 millió forint).

d) Operatív lízing

	2016. dec. 31.	2015. dec. 31.
	millió forint	millió forint
Operatív lízing kötelezettségek		
1 éven belül esedékes kötelezettségek	6.384	5.605
2-5 éven belül esedékes kötelezettségek	84.079	84.211
5 éven túl esedékes kötelezettségek	752	2.964
Összesen	91.215	92.780

A 2016. december 31.-én fennálló operatív lízing ügyletek értékéből 72.248 millió forint összegű kötelezettség egy tengeri olajfuró platformhoz kapcsolódik az Északi-tengeren. A fennmaradó egyenlegből 11.270 millió forint a szlovákiai, 3.793 millió forint a horvátországi, 2.340 millió forint pedig a magyarországi tevékenységhez köthető.

e) Hatósági eljárások, peres ügyek

Általánosságban

A lentiek szerint felsorolt peres ügyek egyike sem gyakorolt hatást a mellékelt konszolidált pénzügyi kimutatásokra, kivéve ahol ez kiemelésre került. A MOL Csoport tagjai szokásos működésük során több peres ügyben is érintetté váltak. Jelenleg nincs folyamatban olyan további peres ügy, melynek kimenetele jelentős negatív hatással lehet a Csoport pénzügyi helyzetére, eszközeire, eredményére vagy üzleti tevékenységére.

Azon perek pertárgyértéke, melyekben a MOL-csoport tagjai alperesként vesznek részt, 37.693 millió forint. Erre tekintettel 25.497 millió forint összegű céltartalék képzésére került sor.

CREDITOR perek (MOL Nyrt.)

CREDITOR GAMA s.r.o. kártérítési keresetet nyújtott be MOL Nyrt.-vel szemben a SLOVNAFT a.s. részvények megszerzésével kapcsolatban, melyben arra kérte a bíróságot, hogy kötelezze a MOL-t nagyjából 380 millió szlovák korona (12,6 millió EUR) és annak 2007. november 28-tól számított évi 14,75%-os késedelmi kamatai megfizetésére. A keresetet a bíróság első fokon elutasította. A felperes fellebbezett az ítélet ellen.

CREDITOR BETA s.r.o. azt állítja, hogy a SLOVNAFT a.s. társaság felvásárlásakor a MOL által tett kötelező vételi ajánlatot a szlovák pénzügyi felügyelet (Úrad pre financny trh) nem hagyta jóvá, és az elhúzódó eljárás miatt 213 napig nem jutott hozzá a felajánlott részvényei ellenértékéhez. Keresetében ebből a késedelemből származó kára megtérítését kéri (nagyjából 3 millió EUR és annak 2007. június 28-tól számított évi 10,48%-os késedelmi kamatai megfizetését). A per az összecszerűség tekintetében tovább folytatódik, a jogalap vonatkozásában hozott közbenső ítélet ellen a MOL fellebbezést nyújtott be.

Paraffin kartell jogsértés (MOL Nyrt.)

Az Európai Bizottság az európai paraffin gyártók és kereskedők feltételezett kartell tevékenysége miatt 2005 áprilisában vizsgálatot indított. Az ügyben hozott döntés megállapította, hogy a társaságok összehangolták kereskedelmi tevékenységüket az európai (EGT) paraffin piacon és folyamatos jogellenes kartellben vettek részt. A MOL esetében a Bizottság 23,7 millió EUR bírságot szabott ki, amelyet a társaság 2009 elején megfizetett. Több korábban paraffinvaszt vásárló vállalkozás kártérítési igényt jelentett be egy angol (2010), valamint egy holland (2012) bíróság előtt. A kartellben részt vevő vállalkozások úgy döntöttek, hogy peren kívüli egyezségi ajánlatot tesznek. A MOL 2013-ban a kártérítési összeget megfizette. Az angol eljárás lezárult. A holland eljárás jelenleg is folyamatban van.

ICSID választottbíróági eljárás (MOL Nyrt. kontra Horvát Köztársaság)

Választottbíróági eljárást indító kérelmét a MOL 2013. november 26-án nyújtotta be a Beruházási Viták Rendezésének Nemzetközi Központjához ("ICSID") a Horvát Köztársaság Kormányával szemben. A kereset benyújtását elsősorban az INA-Industrija Nafta, d.d.-nek a gáz üzletágban elszenvedett hatalmas veszteségei indokolták, melyeket a horvát kormány 2009-es szerződésekkel kapcsolatos szerződészegő magatartása okozott.

UNCITRAL választottbíróági eljárás (Horvát Köztársaság kontra MOL Nyrt.)

A Horvát Köztársaság Kormánya 2014. január 17-én választottbíróági eljárást kezdeményezett a MOL ellen azt állítva, hogy az megvesztegette Horvátország volt miniszterelnökét, Ivo Sanadert, hogy a MOL az INA felett irányítási jogot szerezzen a Részvényesi megállapodás és más az INA működésével kapcsolatos szerződések megkötése útján. A horvát kormány azt kéri a választottbíróági tanácstól, hogy kötelező érvényű döntésével minősítse érvénytelennek a Részvényesi megállapodás első módosítását (FASHA) és a Gáz keretszerződést (GMA), valamint kötelezze a MOL-t a magatartásával okozott károk megtérítésére. Válaszában a MOL tagadta a kormány állításait és kérte a felperes összes kérésének elutasítását.

2016. december 27-én a MOL tájékoztatta a tőkepiacokat a 2016 december 24-én kézhez kapott UNCITRAL választottbíróági ítéletről, amely a Horvát Köztársaság által 2014 januárjában indított ügyben született. A választottbíróóság a következő döntést hozta: „A Horvát Köztársaság felperes és MOL Nyrt. alperes között folyó választottbíróági ügyben – az alább kifejtett indokok alapján és elutasítva minden, ezekkel ellentétes beadványt és állítást – a Választottbíróóság a következő KIJELENTÉSEKET és MEGÁLLAPÍTÁSOKAT teszi, és az alábbi VÉGZÉSEKET, MEGHAGYÁSOKAT és DÖNTÉSEKET hozza: A Választottbíróóság Horvátországnak a vesztegetésre, a társaságirányításra, valamint a 2003-as Részvényesi Megállapodás állítólagos megszegésére vonatkozó valamennyi kérelmét elutasítja”.

A vesztegetés kapcsán a választottbíróóság a következőket állapította meg: „Horvátország által a vesztegetés körében előadott valamennyi bizonyíték és beadvány lehető leggondosabb mérlegelése alapján, és a vesztegetésről a felek által a lehető legaprólékosabban, egyszersmind a lehető legátfogóbban tett perbeli előadásokra figyelemmel a Választottbíróóság arra az egyértelmű következtetésre jutott, hogy Horvátország nem tudta bebizonyítani, hogy a MOL valóban megvesztegette Dr. Sanadert. Ennek megfelelően elutasításra került Horvátország azon kérelme, hogy az állítólagos vesztegetésre tekintettel a Választottbíróóság állapítsa meg a FASHA és a GMA érvénytelenségét.” Bár a nemzetközi választottbíróági döntések jogerősek, kötelező erejűek és végrehajthatóak a felekkel való közlés pillanatától, Horvátország megtámadta az ítéletet a Svájci Szövetségi Legfelsőbb Bíróságon egy úgynevezett érvénytelenítési (setting-aside) eljárás keretében.

Hungarian Horizon Energy Ltd – MOL választottbíróági eljárás

A HHE indított választottbíróági eljárást UNCITRAL szabályok alapján a MOL ellen a londoni székhelyű választottbíróóság előtt, a Joint Operating Agreement (és más kapcsolódó megállapodások) megsértése miatt. A különböző pénzügyi követelések teljes összege meghaladja a 42 millió USD-t. A tárgyalás a július 24-i hétre van kitűzve. Végző döntés nem várható 2017 végénél, 2018 elejénél előbb.

CEOC - MOL választottbíróági eljárás

A MOL-hoz 2015. május 7-én három választottbíróági kereset érkezett a CEOC Ltd-től három mezőfejlesztési megállapodással („Field Re-development Framework Agreement”) kapcsolatban. A CEOC részletes keresetlevelét (Statement of Claim) 2015. november végén nyújtotta be, melyben ~47m USD-t követelt, majd ezt az összeget 2016-ban ~58 millió USD-re emelte. A Felek 2016 július végéig benyújtották nyilatkozataikat. A jogvitára a magyar jog az irányadó, a választottbíróági eljárás UNCITRAL szabályok alapján, Bécsben folyik. A bíróság 2016 október 24-31. között tartott meghallgatást az ügyben. A Felek meghallgatás utáni összefoglaló nyilatkozataikat 2017. március 3-ig nyújtották be. Végző döntés 2017 második negyedévében várható.

SALBATRING ENERGIJA, Međunarodna trgovina, d.o.o (INA Csoport)

A SALBATRING ENERGIJA, Međunarodna trgovina, d.o.o. ("SALBATRING") cég választottbíróági eljárást kezdeményezett. Az INA 2015. június 20-án kapta kézhez a Salbatring teljes keresetlevelét, amelyben a Salbatring 27,950,385 USD és kamatai, valamint költségei megfizetését követeli. A választottbíróági eljárás jelenleg is folyamatban van; az első meghallgatást 2017 októberére ütemezték.

Koncessziók (INA Csoport)

2011. július 29-én a Gazdasági Munkaügyi és Vállalkozási Minisztérium (a továbbiakban: Minisztérium) három határozatot hozott, amelyekkel megfosztotta az INA szénhidrogén-kutatási koncesszióitól a „Száva”, „Dráva” és „Északnyugat-Horvátország” feltárási területeken. 2011. augusztus 29-én az INA három keresetet nyújtott be a Minisztérium döntései ellen a bírósághoz. A Közigazgatási Bíróság érvénytelenítette a Minisztérium határozatait. A Minisztérium 2014. november 10.-én, és 2015. február 20-án új határozatokat hozott, amelyekben ismét megfosztotta az INA-t szénhidrogén-kutatási koncesszióitól a „Száva”, „Dráva”, illetve az „Északnyugat-Horvátország” feltárási területeken, ugyanazon érvelés alapján. Az INA pert indított a „Száva”, „Dráva”, és „Északnyugat-Horvátország” feltárási területeket érintő új minisztériumi határozatokkal szemben, továbbá kérelmezte ideiglenes intézkedések végrehajtását is. 2015 áprilisában a Közigazgatási Bíróság határozatot hozott, amelyben elutasította az INA ideiglenes intézkedésre irányuló kérelmét. Az INA a döntés ellen fellebbezett, de 2015 júniusában a Fellebbviteli Közigazgatási Bíróság elutasította az INA ezen fellebbezését.

2016 novemberében a Közigazgatási Bíróság döntést hozott és ebben elutasította az INA igényét a „Dráva” feltárási területre vonatkozó ügyben. Az INA a döntés ellen 2016 decemberében nyújtott be fellebbezést. A „Száva” és „Északnyugat-Horvátország” feltárási területekkel kapcsolatban a Közigazgatási Bíróság mindez idáig nem bírálta el az INA keresetét.

f) Környezetvédelmi kötelezettségek

A Csoport tevékenységéhez kapcsolódóan környezetkárosításból vagy szennyezésből fakadó kötelezettségek, valamint az ezekhez kapcsolódó helyreállítás miatt felmerülő ráfordítások keletkezhetnek. A Csoportot a tevékenységével kapcsolatosan korábban felmerült környezetkárosításért felelősség terheli. Ennek megfelelően a MOL a múltban okozott környezeti károk helyreállításának, továbbá a jelenleg hatályban lévő környezetvédelmi szabályozásoknak való megfeleléshez szükséges intézkedéseknek a 2016. december 31-ével becsült költségeire 65.726 millió forint céltartalékot képzett (lásd 16. magyarázat). Bár a menedzsment megítélése szerint e céltartalékok összege az ésszerűen lehetséges becslések alapján elegendő fedezetet nyújt

a követelményeknek való megfelelésre, az e követelményekkel kapcsolatos jövőbeni szabályozási fejlemények és változások, valamint az ismert és tényleges környezeti állapot között fennálló eltérések e becslések átértékeléséhez vezethetnek.

Ezen túlmenően, a Csoport egyes telephelyei szennyezettségének felszámolása jelenleg nem becsülhető mértékű költséggel járhat vagy a jogszabályi követelmények nem egyértelműen nevesítik a feladatokat. A legjelentősebb eset, ahol ilyen kötelezettség létezik, az a tiszaujvárosi telephely, ahol a Csoport potenciálisan jelentős talaj- és talajvíz szennyezettséget azonosított be. A regionális környezetvédelmi hatóság határozatának megfelelően, a MOL Petrolkémia Zrt.-nél és a MOL tiszai finomítójában a Csoportnak el kell végeznie a szennyezés vizsgálatát és annak eredményét, valamint a technikai megvalósítás részleteit be kell nyújtania a hatósághoz. A felmérés eredményének alapján a hatóság előírja az elvégzendő környezetvédelmi kockázatkezelési tervet és várhatóan határozatban fogja a MOL Petrolkémia Zrt.-t és a MOL-t kötelezni ezek közös elvégzésére. A teljes kötelezettség összege jelenleg nem számszerűsíthető, de várhatóan nem haladja meg a 4 milliárd forintot.

Továbbá, a kőolaj és földgáz kutatás és termelés során a Csoport magyar jogelődje által 1976 (a környezet védelméről és a veszélyes hulladékokról szóló szabályozás hatályba lépésének időpontja) előtt alkalmazott technológiák következtében felmerülhet az ezen tevékenység során keletkezett fúrású iszap eltávolításának kötelezettsége azokban az esetekben, ahol a kutak mélysége meghaladja az 1800 méter. A keletkezett szennyező anyag kezelése az akkor érvényben lévő környezetvédelmi szabályoknak megfelelően történt, azonban a jogszabályi előírásokban azóta bekövetkezett változások következtében további áthelyezési és helyreállítási kötelezettségek merülhetnek fel. Ezen kötelezettség fennállása, következtésképpen a kapcsolódó költségek alakulása függ a nagy számosságú helyszínen hátrahagyott fúrású iszap kiterjedésétől, mennyiségétől és összetételétől. A kötelezettség összege jelenleg nem számszerűsíthető, de várhatóan nem haladja meg a 4-6 milliárd forintot.

További függő kötelezettségek merülhetnek fel a közelmúltban üzleti kombinációk során megszerzett Mantovai Finomító körüli ipari parknál, valamint a horvátországi finomítóknál, telephelyeknél és kiskereskedelmi egységeknél, későbbi részletesebb helyszíni felmérések, továbbá a helyi szabályozások és hatósági gyakorlatok változásának következtében. Csoportszinten a pénzügyi helyzetre vonatkozó kimutatásban környezetvédelmi céltartalékként megjelenített kötelezettség összesített értéke 2016. december 31-én 40,1 milliárd forint (2015. december 31-én 38,4 milliárd forint) volt.

g) Függő követelés

A 2016. december 23-án kihirdetett ítélet értelmében a MOL Nyrt. mint alperes győztesként került ki a horvát állammal szembeni döntőbírói tárgyaláson. A bíróság elrendelte, hogy a horvát állam mint vesztes fél viselje a választott bírósági költségeket, a MOL jogi, hivatali és minden egyéb költségével együtt. A teljes összeg a horvát államot terheli. Horvátország az ítélet kihirdetését követően benyújtotta fellebbezési kérelmét a Svájci Szövetségi Legfelsőbb Bíróságon.

27. A konszolidált cash flow kimutatással kapcsolatos információk

Számviteli politika

A látraszóló folyószámlahitelek a pénzeszközök és pénzeszköz-egyenértékesek résztételeként szerepelnek abban az esetben, ahol a rövid lejáratú hitelek szerves részét képezik a vállalkozás pénzgazdálkodási gyakorlatának.

	2016 millió forint	2015 módosított millió forint
Pénzeszközök és pénzeszköz-egyenértékesek összetétele December 31-én		
Pénzeszközök és pénzeszköz-egyenértékesek a pénzügyi helyzetre vonatkozó kimutatás szerint	216.928	131.838
Megszűnő tevékenységhez hozzárendelhető pénzeszközök és pénzeszköz-egyenértékesek	-	-
Pénzeszközök és pénzeszköz-egyenértékesek összesen	216.928	131.838
	2016 millió forint	2015 módosított millió forint
Leányvállalatok, közös vezetésű vállalkozások mint üzleti kombinációk megszerzésére fordított nettó pénzáramlás elemzése		
Fizetett ellenérték	31.057	-50.194
Megszerzett pénzeszközök	-3.835	3.122
Leányvállalatok, közös vezetésű vállalkozások mint üzleti kombinációk megszerzésével kapcsolatos nettó pénzáramlás	27.222	-47.072

	2016 millió forint	2015 módosított millió forint
Leányvállalatok, közös vezetésű vállalkozások mint üzleti kombinációk értékesítésével kapcsolatos nettó pénzáramlás elemzése		
Fizetett ellenérték	2.152	-
Átadott pénzeszközök	-5.715	-
Leányvállalatok, közös vezetésű vállalkozások értékesítésével kapcsolatos nettó pénzáramlás (pénz kiáramlás)	-3.563	-

	2016 millió forint	2015 módosított millió forint
Leányvállalatok, mint eszköz akvizíciók megszerzésére fordított nettó pénzáramlás		
Fizetett ellenérték	-	-30.244
Összesen	-	-30.244

	2016 millió forint	2015 módosított millió forint
Közös vezetésű és társult vállalkozásokkal kapcsolatos nettó pénzáramlás elemzése		
Akvizícióval és tőkeemeléssel kapcsolatosan fizetett ellenérték	-3.599	-14.084
Értékesítéssel és tőkecsökkentéssel kapcsolatos kapott ellenérték	887	734
Összesen	-2.712	-13.350

	2016 millió forint	2015 módosított millió forint
Egyéb pénzmozgással nem járó tételek elemzése		
Készletek leírása (nettó)	6.027	14.830
Vevőkövetelések leírása (nettó)	2.587	10.078
Átváltási tartalék felszabadítása	46	-27.794
Egyéb ki nem emelt tételek	5.249	-3.095
Összesen	13.909	-5.981

28. Egy részvényre jutó eredmény

Számviteli politika

Az egy részvényre jutó hozam kiszámítása a törzsrészesvények után kiosztható hozam, valamint az időszak során rendelkezésre álló törzsrészesvények súlyozott átlagának hányadosaként, a visszavásárolt saját részesvények időszaki átlagos állományával csökkentett állományának figyelembe vételével történik.

Az egy részvényre jutó hígított eredmény hasonlóan kerül kiszámításra, mint az egy részvényre jutó eredmény, a számításnál azonban figyelembe veszik az összes hígításra alkalmas forgalomban lévő részesvényt a következőképpen:

- ▶ a törzsrészesvények után kiosztható hozamot megnövelve az adott időszakban figyelembe vehető átváltoztatható részesvények osztalékával és hozamával, módosítva az átváltoztatható részesvények átváltásból eredő további bevételekkel és ráfordításokkal
- ▶ a forgalomban lévő részesvények súlyozott átlagos darabszámát megnövelve azon további részesvények súlyozott átlagos darabszámával, melyek forgalomban lennének, ha az összes átváltoztatható részesvény átváltásra kerülne.

2016-ban, ahogy 2015-ben, az egy részvényre jutó hígított eredmény megegyezik az egy részvényre jutó eredménnyel, mivel nincs hígító hatás az eredményen.

	Eredmény millió forint	Forgalomban lévő részesvények darabszámának súlyozott átlaga	Egy részesvényre jutó nyereség forint
Egy részesvényre jutó eredmény 2015	-268,575	91,813,076	-2,925
Egy részesvényre jutó hígított eredmény 2015	-268,575	91,813,076	-2,925
Egy részesvényre jutó eredmény 2016	261,601	91,083,241	2,872
Egy részesvényre jutó hígított eredmény 2016	261,601	91,083,241	2,872

	2016 millió forint	2015 módosított millió forint
Anyavállalati részvényesek részesedésére jutó eredmény	263.497	-260.999
Kamatfizetés a Magnolia által kibocsátott értékpapírok tulajdonosai részére (-)	-1.896	-7.576
Törzsrészvényesek tulajdonosainak kiosztható eredmény az egy részvényre jutó eredményhez	261.601	-268.575
Kamatfizetés a Magnolia által kibocsátott értékpapírok tulajdonosai részére (+)	-	-
Átváltási opció valós értéke	-	-
Törzsrészvényesek tulajdonosainak kiosztható eredmény az egy részvényre jutó hígított eredményhez	261.601	-268.575

	2016	2015 módosított
Törzsrészvények darabszámának súlyozott átlaga az egy részvényre jutó eredményhez	91.083.241	91.813.076
Részvényre váltható lejárat nélküli értékpapírok súlyozott átlagos darabszámának hígító hatása	-	-
Törzsrészvények darabszámának módosított súlyozott átlaga az egy részvényre jutó hígított eredményhez	91.083.241	91.813.076

29. Tranzakciók kapcsolt felekkel

a) Társult és közös vezetésű vállalkozásokkal folytatott üzleti tranzakciók

	2016 millió forint	2015 módosított millió forint
Vevő és egyéb követelések kapcsolt vállalkozásoktól	4.465	8.545
Szállító és egyéb kötelezettségek kapcsolt vállalkozásokkal szemben	12.871	14.042
Értékesítés nettó árbevétele kapcsolt vállalkozások felé	26.144	24.506

A csoport 2016-ban és 2015-ben egyaránt vásárolt, illetve értékesített különböző termékeket és szolgáltatásokat kapcsolt és közös vezetésű vállalkozásoktól, illetve kapcsolt és közös vezetésű vállalkozások részére a rendes üzletmenet keretein belül. Valamennyi tranzakció piaci viszonyok mellett került lebonyolításra.

Az Ural Group Limitedhez, mint a Fedorovskyfield társult vállalkozásához köthető szerződéses és beruházási kötelezettségek értéke 49.142 millió forint.

Az INA d.d. egy 2015. november 1-től 2017. április 1-ig érvényes, rugalmas gáz értékesítési szerződést (földgázvásárlási kötelezettség, Take or Pay (TOP) szerződés) kötött a MET International A.G.-vel, amely a Csoport társult vállalkozása. 2016. december 31-én a jövőbeni kötelezettségek ÁFA nélküli értéke a szerződés lejáratáig megközelítőleg 30.3 millió horvát kuna (1.246 millió forint) volt.

b) Juttatások az Igazgatóság számára

Az Igazgatóság díjazása 2016 és 2015 során rendre 130 millió, illetve 125 millió forint volt. Emellett, az Igazgatóság külföldi tagjai egy hosszútávú ösztönzési rendszerben vesznek részt, melynek részletei bemutatásra kerülnek a magyarázatok között.

Az Igazgatósági tagok az ösztönző programon túlmenően az alábbiakban részletezett nettó juttatásban részesülnek:

- ▶ Külső és belső Igazgatósági tagok 25.000 EUR/év
- ▶ Bizottsági elnökök 31.250 EUR/év

Abban az esetben, ha az Igazgatóság elnöki tisztségére nem külső igazgatósági tagot választanak, a juttatás mértéke az külső igazgatósági tagot illeti meg. A nem magyar állampolgár és nem magyarországi lakhelyű igazgatósági tagok minden igazgatósági ülés után (maximum 15 alkalommal) Magyarországra utazásuk esetén 1.500 EUR juttatásban részesülnek.

c) Az Igazgatóság, az Ügyvezető testület és a Felsővezetés által birtokolt részvények darabszáma

	2016 Részvények száma	2015 Részvények száma
Igazgatóság	260.334	243.894
Ügyvezető testület (az Igazgatóság tagjait kivéve)	115.508	119.508
Felsővezetés (az Igazgatóság és a tagjait kivéve)	10.843	11.843
Total	386.685	375.245

d) A kulcspozícióban lévő vezetőkkel való tranzakciók és egyéb kapcsolt felek

2016 októberében a MOL egy darab 1.000 euró névértékű DAC ARÉNA a.s. részvényt vásárolt az E.H.C.S a.s.-tól, amely a MOL-csoport egy kulcspozícióban lévő vezetője által irányított vállalat. A MOL-csoport a részvényvásárlást követően, 2016 novemberében egy 2 millió eurós tőkeemelés keretében 22.5%-ra növelte részesedését a DAC ARÉNA a.s.-ben.

2016-ban a kulcspozícióban lévő vezetők által irányított vállalatok 1.841 millió forint értékben vásároltak üzemanyagot a MOL-csoporttól. A MOL-csoport 56 millió forint értékben vásárolt PR, média és egyéb szolgáltatásokat olyan vállalatoktól, melyek kulcspozícióban lévő vezetők irányítása alatt állnak.

A MOL Csoport 250 millió forint értékben nyújt szponzorációt olyan sportszervezeteknek, melyek kulcspozícióban lévő vezetők irányítása alatt állnak.

A kulcspozícióban lévő vezetők irányítása alatt lévő vállalatok 215 ezer darab részvényt birtokolnak.

e) Juttatások a kulcspozícióban lévő felső- és középvezetés részére

A bemutatott összegek azon vezetők juttatásait tartalmazzák, akik a MOL-csoport szempontjából vezető tisztségviselőnek minősülnek.

	2016 millió forint	2015 millió forint
Bérek és egyéb bér típusú kifizetések	853	864
Egyéb rövid távú juttatások	687	866
Részvény alapú kifizetések	896	187
Összesen	2.436	1.917

f) Az Igazgatóság és a Felügyelő Bizottság tagjai részére nyújtott kölcsönök

Sem az Igazgatóság, sem a Felügyelő Bizottság tagjai részére nem került sor kölcsön nyújtására.

30. Beszámolási időszak utáni események

2017. január 31-én a MOL-csoport megvásárolta az OT Industries Vagyonkezelő Zrt. (OVK) 51%-os tulajdoni részesedését 45 millió forintért. Az OVK hat 100%-ban tulajdonolt leányvállalattal rendelkezik. A 2016-os pénzügyi évre vonatkozóan nem áll rendelkezésre árbevétel vagy eredmény adat. A tranzakció 2017-ben fejeződött be és nincs hatással a 2016. évi beszámolóra. Az üzleti kombináció kezdeti elszámolása még nem zárult le a pénzügyi kimutatások közzétételre történő jóváhagyásának időpontjáig.

31. Mellékletek

a) I. számú melléklet: Közzétett, de még nem hatályos Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok

A pénzügyi beszámoló elfogadásának időpontjában, az alábbi standardokat és értelmezéseket már kibocsátották, viszont még nem léptek hatályba.

Az előzetes felmérések alapján a Csoport úgy ítéli meg, hogy a következő standardok alkalmazása nem lesz jelentős hatással a konszolidált eredményre és pénzügyi helyzetre:

- ▶ IFRS 2 Részvényalapú kifizetés - A részvényalapú kifizetések besorolására és mérésére vonatkozó pontosítás miatti módosítás (2018. január 1. vagy azután kezdődő üzleti években hatályos, ezt a módosítást az EU még nem hagyta jóvá).
- ▶ IFRS 4 Biztosítási szerződések - IFRS 4 és IFRS 9 standardok közötti összhang miatti módosítás (2018. január 1. vagy azután kezdődő üzleti években hatályos, ezt a módosítást az EU még nem hagyta jóvá)
- ▶ IFRS 10 Konszolidált pénzügyi kimutatások - Módosítás egy befektető és annak társult- vagy közös vállalkozásaiban az eszközök értékesítésével vagy vagyoni hozzájárulással kapcsolatban (hatályosság kezdeti dátuma nincs meghatározva, ezt a módosítást az EU még nem hagyta jóvá)
- ▶ IFRS 10 Konszolidált pénzügyi kimutatások - Módosítás a konszolidációs kivételek alkalmazásával kapcsolatban (2017. január 1. vagy azután kezdődő üzleti években hatályos, ezt a módosítást az EU még nem hagyta jóvá)
- ▶ IFRS 12 Más gazdálkodó szervezetekben lévő érdekeltségek közzététele – Módosítás a konszolidációs kivételek alkalmazásával kapcsolatban (2017. január 1. vagy azután kezdődő üzleti években hatályos, ezt a módosítást az EU még nem hagyta jóvá)
- ▶ IFRS 14 Hatósági árszabályozásból eredő elhatárolások (2016. január 1. vagy azután kezdődő üzleti években hatályos egy gazdálkodó egység első IFRS szerinti éves beszámolójára vonatkozóan, ez a standard nem kerül jóváhagyásra az EU-ban)
- ▶ IAS 7 Cash flow kimutatások – A közzétételi kezdeményezésből eredő módosítás (2017. január 1. vagy azután kezdődő üzleti években hatályos, ezt a módosítást az EU még nem hagyta jóvá)
- ▶ IAS 12 Nyereségadók – Módosítások a nem realizált veszteség halasztott adó eszközként való megjelenítésére vonatkozóan (2017. január 1. vagy azután kezdődő üzleti években hatályos, ezt a módosítást az EU még nem hagyta jóvá)
- ▶ IAS 28 Társult vállalkozásokban lévő befektetések – Módosítás egy befektető és annak társult vállalkozásaiban az eszközök értékesítésével vagy vagyoni hozzájárulással kapcsolatban (hatályosság kezdeti dátuma nincs meghatározva, ezt a módosítást az EU még nem hagyta jóvá)
- ▶ IAS 28 Társult vállalkozásokban lévő befektetések – Módosítás a konszolidációs kivételek alkalmazásával kapcsolatban (2017. január 1. vagy azután kezdődő üzleti években hatályos, ezt a módosítást az EU még nem hagyta jóvá)
- ▶ IFRS-ek éves javításai, 2014-2016 ((2018. január 1. vagy azután kezdődő üzleti években hatályos)

A Csoport jelenleg vizsgálja a következő standardok lehetséges hatásait a Csoport konszolidált eredményére és pénzügyi helyzetére:

IFRS 9 Pénzügyi eszközök: Besorolás és értékelés

Az IFRS 9 lefedi a pénzügyi instrumentumok besorolási, értékelési és kivezetési szabályozását, új értékvesztési és új fedezeti elszámolás modellt vezet be. Az IFRS 9 kiváltja az IAS 39 Pénzügyi Instrumentumok: Besorolás és értékelés standardot, valamint az IFRS 9 valamennyi korábbi változatát. 2018. január 1. vagy azután kezdődő üzleti években hatályos.

IFRS 15 Vevőkkel kötött szerződésekből származó bevételek

Az IFRS 15 egy új, öt lépésből álló modellt határoz meg a vevőkkel kötött szerződésekből keletkező árbevételekre vonatkozóan. Az IFRS 15 alapján árbevétel olyan értékben mutatható ki, amely tükrözi a gazdálkodó egység által elvárt azon ellenértéket, melyre az általa a vevőnek átadott áruk, vagy nyújtott szolgáltatások ellentételezéséként jogosult lenne. Az IFRS 15 kiváltja az IAS 18 Bevételek és IAS 11 Beruházási szerződések standardokat. 2018. január 1. vagy azután kezdődő üzleti években hatályos.

IFRS 16 Lízingek

A lízingbe vevő esetében az új standard bevezet egy elszámolási modellt és lízingeszközök, valamint kötelezettségek megjelenítését követeli meg minden lízing esetén. Kivételt képeznek a kevesebb, mint egy éves lízingszerződések és az alacsony értékű szerződések. Így a lízingbe vevő tekintetében megszűnik a pénzügyi és operatív lízingszerződés közötti különbség. A lízingbe adó az IAS 17 Lízingek standardhoz hasonlóan a szerződéseket továbbra is a pénzügyi vagy operatív kategóriákba kell, hogy besorolja. Az IFRS 16 Lízingek kiváltja az IAS 17 Lízingek, IFRIC 4, SIC-15 és SIC-27 standardokat. 2019. január 1. vagy azután kezdődő üzleti években hatályos, ezt a standardot az EU még nem hagyta jóvá.

b) II. számú melléklet: Leányvállalatok

Társaság	Ország (Bejegyzés / Tevékenység helye)	Tevékenységi kör	Tulajdoni hányad	
			2016	2015
Integrált leányvállalatok				
INA-Industrija nafte d.d.	Horvátország	Integrált olaj- és gázipari társaság	49%	49%
Upstream				
Adriagas S.r.l.	Olaszország	Gázvezeték projekt társaság	49%	49%
CEGE Közép-európai Geotermikus Energia Termelő Zrt.	Magyarország	Geotermikus energiatermelés	100%	100%
CEGE Geotermikus Koncessziós Kft.	Magyarország	Geotermikus energiatermelés	100%	100%
CROPLIN, d.o.o.	Horvátország	Földgáz kereskedelem	49%	49%
Csanád Szénhidrogén Koncessziós Kft. ²	Magyarország	Kőolaj- és földgázkészletek kutatása, termelése	100%	-
EMSZ Első Magyar Szénhidrogén Koncessziós Kft.	Magyarország	Kőolaj- és földgázkészletek kutatása, termelése	100%	100%
Hawasina GmbH ⁶	Svájc / Omán	Kőolaj- és földgázkészletek kutatása, termelése	-	100%
INA Naftaplín International Exploration and Production Ltd.	Egyesült Királyság	Kőolaj- és földgázkészletek kutatása, termelése	49%	49%
Kalegran B.V.	Hollandia	Kutatások finanszírozása	100%	100%
Kalegran Ltd.	Ciprus / Irak	Kőolaj- és földgázkészletek kutatása, termelése	100%	100%
KMSZ Koncessziós Kft.	Magyarország	Kőolaj- és földgázkészletek kutatása, termelése	100%	100%
Ménrót Kft.	Magyarország	Kutatás menedzsment	100%	100%
Karinvest Kft.	Magyarország	Kutatás menedzsment	100%	100%
MH Oil and Gas B.V.	Hollandia	Kutatás menedzsment	100%	100%
MNS Oil and Gas B.V.	Hollandia	Kutatások finanszírozása	100%	100%
MOL ENERGY UK Ltd.	Egyesült Királyság	Kőolaj- és földgázkészletek kutatása, termelése	100%	100%
MOLGROWEST (I) Ltd.	Egyesült Királyság	Kőolaj- és földgázkészletek kutatása, termelése	100%	100%
MOLGROWEST (II) Ltd.	Egyesült Királyság	Kőolaj- és földgázkészletek kutatása, termelése	100%	100%
MOL OPERATIONS UK Ltd.	Egyesült Királyság	Kőolaj- és földgázkészletek kutatása, termelése	100%	100%
MOL UK FACILITIES Ltd.	Egyesült Királyság	Kőolaj- és földgázkészletek kutatása, termelése	100%	100%
MOL Cameroon B.V.	Hollandia	Kutatások finanszírozása	100%	100%
MOL Central Asia Oil and Gas Co. B.V.	Hollandia / Szíria / Kazahsztán	Kőolaj- és földgázkészletek kutatása, termelése	100%	100%
MOL (FED) Kazakistan B. V.	Hollandia	Kutatások finanszírozása	100%	100%
MOL (FED) Kazakistan B.V. Rep. Office	Kazahsztán	Kutatások finanszírozása	100%	100%
MOL (FED) Kazakistan B.V. BO	Kazahsztán	Kutatás menedzsment	100%	100%
MOL (MV) Russia B.V.	Hollandia	Kutatások finanszírozása	100%	100%
MOL Matjushkinskaya B.V.	Hollandia	Kutatások finanszírozása	100%	100%
Matjushkinskaya Vertical LLC ⁷	Oroszország	Kőolaj- és földgázkészletek kutatása, termelése	-	100%
MOL Nordsjön B.V.	Hollandia	Kutatások finanszírozása	100%	100%
MOL Norge AS	Norvégia	Kőolaj- és földgázkészletek kutatása	100%	100%
MOL Pakistan Oil and Gas Co. B.V.	Hollandia / Pakisztán	Kőolaj- és földgázkészletek kutatása, termelése	100%	100%
MOL-RUSS Ooo.	Oroszország	Management szolgáltatások	100%	100%
MOL West Oman B. V.	Hollandia	Kutatások finanszírozása	100%	100%
Panfora Oil and Gas S.r.l.	Románia	Kőolaj- és földgázkészletek kutatása, termelése	100%	100%
Platounko Investments Ltd.	Ciprus	Kutatások finanszírozása	100%	100%
Tápió Szénhidrogén Koncessziós Kft. ²	Magyarország	Kőolaj- és földgázkészletek kutatása, termelése	100%	-
Theatola Ltd.	Ciprus	Kutatás menedzsment	100%	100%
Greentrade Ltd.	Ciprus	Kutatás menedzsment	100%	100%
USI Ltd.	Ciprus	Kutatás menedzsment	100%	100%
Gas-Midstream				
FGSZ Földgázszállító Zrt.	Magyarország	Földgáz szállítás	100%	100%
Downstream				
Dunai Gőzfejlesztő Kft. ⁵	Magyarország	Gőz-és forró víz szolgáltatása	-	100%
Energopetrol d.d.	Bosznia és Hercegovina	Kiskereskedelem	33%	50%
Holdina d.o.o.	Bosznia és Hercegovina	Kőolaj termékek kereskedelme	49%	49%
IES S.p.A.	Olaszország	Kőolaj termékek feldolgozása és értékesítése	100%	100%
Greengas S.r.l. ⁷	Olaszország	Hidrogén erőmű üzemeltetése	-	49%
Nelsa S.r.l.	Olaszország	Kőolaj termékek kereskedelme	74%	74%
IES Power & Gas S.r.l.	Olaszország	Energia szolgáltatás	70%	70%
Panta Distribuzione S.r.l.	Olaszország	Kőolaj termékek kereskedelme	100%	100%
INA d.o.o.	Szerbia	Kőolaj termékek kereskedelme	49%	49%
INA BH d.d.	Bosznia és Hercegovina	Kőolaj termékek kereskedelme	49%	49%
INA BL d.o.o.	Bosznia és Hercegovina	Kőolaj termékek kereskedelme	49%	49%
INA Crna Gora d.o.o.	Montenegró	Kőolaj termékek kereskedelme	49%	49%
INA Kosovo d.o.o.	Koszovó	Kőolaj termékek kereskedelme	49%	49%
INA Maloprodajni servisi d.o.o.	Horvátország	Kereskedelmi ügynöki tevékenység külföldi és belföldi piacokon	49%	49%
INA Maziva Ltd.	Horvátország	Kenőanyagok gyártása és kereskedelme	49%	49%
INA Slovenija d.o.o. (volt: Interina d.o.o. Ljubljana)	Szlovénia	Kőolaj termékek kereskedelme	49%	49%
Leodium Investment Kft.	Magyarország	Pénzügyi szolgáltatások	100%	100%
MOL Austria GmbH	Ausztria	Kenőanyagok és kőolajszármazékok nagykereskedelme	100%	100%
Roth Heizöle GmbH	Ausztria	Kőolaj termékek kereskedelme	100%	100%
MOL Commodity Trading Kft.	Magyarország	Pénzügyi szolgáltatások	100%	100%
MCT Slovakia s.r.o.	Szlovákia	Pénzügyi szolgáltatások	100%	100%
MOL E-mobilitás Kft. ²	Magyarország	Befektetés menedzsment	100%	-
MOL E-Üzemanyag Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. ²	Magyarország	Elektronikus közelekedési megoldások	100%	-

Társaság	Ország (Bejegyzés / Tevékenység helye)	Tevékenységi kör	Tulajdoni hányad	
			2016	2015
MOL Germany GmbH	Németország	Kőolaj termékek kereskedelme	100%	100%
MOL-LUB Kft.	Magyarország	Kenőanyagok gyártása és kereskedelme	100%	100%
MOL-LUB Russ LLC	Oroszország	Kenőanyagok gyártása és kereskedelme	100%	100%
MOL Retail Holding Kft.	Magyarország	Ingtatlankezelés	100%	100%
MOL Kiskereskedelmi Ingatlan Kft.	Magyarország	Ingtatlankezelés	100%	100%
MOL Romania PP s.r.l.	Románia	Üzem- és kenőanyag kis- és nagykereskedelem	100%	100%
MOL Romania Downstream Investment B.V.	Hollandia	Befektetés menedzsment	100%	100%
MOL Retail Comert s.r.l.	Románia	Kiskereskedelem	100%	100%
MOL Serbia d.o.o.	Szerbia	Üzem- és kenőanyag kiskereskedelem	100%	100%
MOL Slovenia Downstream Investment B.V.	Hollandia	Befektetés menedzsment	100%	100%
MOL naftna družba, trgovsko podjetje d.o.o. ²	Szlovénia	Kiskereskedelem	100%	-
MOL Slovenia d.o.o.	Szlovénia	Üzem- és kenőanyag kiskereskedelem	100%	100%
MOL Solar Investment Kft. ²	Magyarország	Befektetés menedzsment	100%	-
MOL Solar Operator Kft. ²	Magyarország	Energia termelés	100%	-
MOL South-East Europe Holding Kft. ²	Magyarország	Befektetés menedzsment	100%	-
MOL Kiskereskedelem Zrt. ²	Magyarország	Nagy- és kiskereskedelem	100%	-
Maltrans Kft.	Magyarország	Szállítási szolgáltatások	100%	100%
MOLTRADE-Mineralimpex Zrt.	Magyarország	Energetikai termékek importálása, exportálása	100%	100%
MOL CZ Downstream Investment B.V.	Hollandia	Befektetés menedzsment	100%	100%
MOL Čerpací stanice s.r.o. ³	Csehország	Kiskereskedelem	-	100%
Pap Oil s.r.o. ³	Csehország	Kiskereskedelem	-	100%
MOL Česká republika s.r.o.	Csehország	Nagy- és kiskereskedelem	100%	100%
MOL Retail Česká s.r.o. ³	Csehország	Kiskereskedelem	-	100%
MOL Ukraine LLC	Ukrajna	Nagy- és kiskereskedelem	100%	100%
MULTIPONT Program Zrt.	Magyarország	Reklámügynöki tevékenység	100%	83%
Petrol d.d.	Horvátország	Kőolaj termékek kereskedelme	49%	49%
SLOVNAFT a.s.	Szlovákia	Kőolaj és vegyipari termékek feldolgozása és értékesítése	99%	99%
CM European Power Slovakia s.r.o.	Szlovákia	Termikus erőművek üzemeltetése	99%	50%
Slovnaft Polska S.A.	Lengyelország	Nagy- és kiskereskedelem	99%	99%
Slovnaft Retail s.r.o. ⁴	Szlovákia	Kiskereskedelem	-	99%
Slovnaft Trans a.s.	Szlovákia	Szállítási szolgáltatások	99%	99%
SWS s.r.o.	Szlovákia	Szállítást támogató szolgáltatások	51%	51%
VÚRUP a.s.	Szlovákia	Kutatás, fejlesztés	99%	99%
Zväz pre skladovanie zásob a.s.	Szlovákia	Nagy- és kiskereskedelem, raktározás	99%	99%
Terméktároló Zrt.	Magyarország	Kőolaj termékek tárolása	74%	74%
Tifon d.o.o.	Horvátország	Üzem- és kenőanyag kiskereskedelem	100%	100%
MOL Petrolkémia Zrt.	Magyarország	Vegyipari termelés és kereskedelem	100%	100%
Tisza-WTP Kft. ¹	Magyarország	Vízszolgáltatás nyújtás	0%	0%
TVK-Erőmű Kft.	Magyarország	Áramtermelés és kereskedelem	100%	100%
Központ és egyéb				
Cosco Naftni Servisi d.o.o.	Horvátország	Kőolaj kutatás-termelés támogatása	49%	49%
CorteCros d.o.o. ⁷	Horvátország	Korrózió-védő termékek gyártása	-	29%
Cosco B.V.	Hollandia	Kőolaj kutatás-termelés támogatása	49%	49%
Nordic Shipping Ltd.	Marshall-szigetek	Tengeri fűró- és termelő platformok működtetése	49%	49%
Cosco International d.o.o. (Slovenia)	Szlovénia	Kőolaj kutatás-termelés támogatása	49%	49%
Cosco International d.o.o. (Tuzla)	Bosznia és Hercegovina	Kőolaj kutatás-termelés támogatása	49%	49%
Cosco International Ltd.	Egyesült Királyság	Kőolaj kutatás-termelés támogatása	49%	49%
Cosco S.A. DE C.V	Mexikó	Javítási, karbantartási munkák	49%	49%
Rotary Zrt.	Magyarország	Kőolaj kutatás-termelés támogatása	49%	49%
Sea Horse Shipping Inc.	Marshall-szigetek	Tengeri fűró- és termelő platformok működtetése	49%	49%
Geoinform Kft.	Magyarország	Kőolaj- és földgázkészletek kutatása	100%	100%
Hostin d.o.o.	Horvátország	Idegenforgalom	49%	49%
Magnolia Finance Ltd. ¹	Jersey	Pénzügyi szolgáltatások	0%	0%
MOL Aréna Kft. ²	Magyarország	Befektetés menedzsment	100%	-
MOL Cyprus Co. Ltd.	Ciprus	Biztosítási tevékenységek végzése	100%	100%
MOL Group Finance S.A.	Luxemburg	Pénzügyi szolgáltatások	100%	100%
MOL Group International Services BV	Hollandia	Pénzügyi és számviteli szolgáltatások	100%	100%
MOL Investment Kft.	Magyarország	Pénzügyi szolgáltatások	100%	100%
MOL Magyarország Szolgáltató Központ	Magyarország	Üzleti szolgáltatás	100%	26%
MOL Csportszintű Pénzügyi Szolgáltató Kft.	Magyarország	Számviteli szolgáltatások	100%	26%
MOL Magyarország HR Szolgáltató Kft.	Magyarország	HR tevékenység	100%	26%
MOL Magyarország Informatikai Szolgáltató Kft.	Magyarország	IT szolgáltatások	100%	26%
MOL Magyarország Pénzügyi Szolgáltató Kft.	Magyarország	Számviteli szolgáltatások	100%	26%
MOL Magyarország Társasági Szolgáltató Kft.	Magyarország	Társasági szolgáltatások	100%	26%
MOL Reinsurance Co. Ltd.	Írország	Biztosítási tevékenységek végzése	100%	100%
MOL Vagyonkezelő Kft.	Magyarország	Befektetés menedzsment	100%	100%
Petrolszolg Kft.	Magyarország	Javítási, karbantartási munkák	100%	100%
PLAVI TIM d.o.o.	Horvátország	IT szolgáltatások	49%	49%
Slovnaft Montáže a opravy a.s.	Szlovákia	Javítási, karbantartási munkák	99%	99%
STSI Integrirani tehnički servisi d.o.o.	Horvátország	Javítási, karbantartási munkák	49%	49%
Tichum Kft.	Magyarország	Vagyonkezelés	100%	100%
Top Računovodstvo Servisi d.o.o.	Horvátország	Számviteli szolgáltatások	49%	49%
TVK Ingatlankezelő Kft.	Magyarország	Ingtatlankezelés	100%	100%

1) Az "IFRS 10 - Konszolidált Pénzügyi Kimutatások" standard alapján konszolidálva; 2) 2016-tól teljeskörűen konszolidálva; 3) 2016-ban beolvadt az MOL Česká republika s.r.o. cégbe; 4) 2016-ban beolvadt az Slovnaft a.s. cégbe; 5) 2016-ban beolvadt a Ménrtő Kft. cégbe; 6) 2016-ban végelszámolva; 7) 2016-ban értékesítve

c) 3. számú melléklet: Tiszta újraberzerzési árakkal becsült üzleti eredmény

Az újraberzerzési árakkal becsült üzleti tevékenység nyereségét / veszteségét (-) (Clean CCS EBIT) és ezen eredménykategória számítási módszerét az IFRS nem szabályozza. A tiszta újraberzerzési árakkal becsült üzleti eredmény az egyik leginkább figyelt jövedelmezőségi mutatószám az olaj- és gáziparban. Ez mutatja meg legjobban egy finomítási művelet mögöttes teljesítményét, mivel kiszűri a nem ismétlődő speciális tételeket, a készlettartásból származó nyereséget és veszteséget, valamint a nyersanyagok és saját termelésű készletek értékvesztését, illetve a szállítási fedezeti ügyleteket.

Készletezési nyereség/veszteség

A készletezési nyereség és veszteség kiszűrésével kapott üzemi eredmény tükrözi a vizsgált időszak tényleges berzerzési költségeit, ebből adódóan pontosabban ábrázolja a mögöttes termelési és értékesítési eredményeket, illetve ennek köszönhetően az eredmény az adott iparágban működő más társaságok eredményével összehasonlíthatóvá válik.

Nyersanyagok és saját termelésű készletek értékvesztése

A készletek a bekerülési és a nettó realizálható érték közül az alacsonyabbikban vannak kimutatva.

A készletek költségét csökkenteni kell – vagyis értékvesztést kell elszámolni az időszak záró készletértékére – amennyiben a bekerülési érték jelentősen meghaladja az értékesítési költséggel csökkentett várható eladási árat.

A késztermékek esetében értékvesztés elszámolására akkor kerül sor, amennyiben a készletek időszak végi értéke meghaladja a termék értékesítési költséggel csökkentett jövőbeni várható eladási árat. Nyersanyagok és félkész termékek esetében, amelyek a további termelés során felhasználásra kerülnek, meg kell vizsgálni, hogy a termelésben való felhasználásukat követően az előállított késztermék eladási árából megtérül-e az értékük. Amennyiben azok értéke nem realizálható teljes mértékben, akkor értékvesztés elszámolására kerül sor a megtérülés szintjéig.

Szállítási fedezeti ügyletek

A szállítási fedezeti ügyletekkel a nyersolaj áraknak való kitétség fedezve van a tényleges (havi átlagos) szállítási árak megváltoztatásával.

Mivel az újraberzerzési árakkal becsült módszer alapja az időszaki átlagos nyersolaj árakon alapszik, az újraberzerzési árakkal becsült hatás a szállítási fedezeti ügyletek hatásának eredményével együttesen felesleges duplikációhoz vezetett, ebből kifolyólag a szállítási fedezeti ügyletek jövedelemre vonatkozó kimutatásra kifejtett hatását meg kell szüntetni.

Nem ismétlődő speciális tételek

Az egyszeri tételek egyedülálló, jelentős (több, mint 10 millió euró jövedelemhatással bíró), nem ismétlődő gazdasági események, amelyek nem képezik részét a szegmens alapvető tevékenységének, ebből kifolyólag nem tükrözik az időszak tényleges teljesítményét.

	2016	2015 módosított
	millió forint	millió forint
Tiszta újraberzerzési árakkal becsült üzleti tevékenység nyeresége / vesztesége (-) levezetése		
Üzleti tevékenység nyeresége / vesztesége (-)	307.905	-217.231
Készletezési nyereség / veszteség	-26.362	78.738
Alapanyagok és saját termelésű készletek értékvesztése	-6.356	1.338
- ebből alapanyagokat érintő	-633	-723
- ebből saját termelésű készleteket érintő	-5.722	2.061
Szállítási fedezeti ügylet	3.217	-7.562
Újraberzerzési árakkal becsült üzleti tevékenység nyeresége / vesztesége (-)	278.404	-144.717
Fedezeti módosítások	4.957	4.295
Egyszeri tételek	22.968	480.814
Tiszta újraberzerzési árakkal becsült üzleti tevékenység nyeresége / vesztesége (-)	306.329	340.393

Egyszeri tételek	2016 millió forint	2015 millió forint
Speciális tételek nélküli üzleti tevékenység nyeresége / vesztesége (-)	330.873	263.584
Upstream		
Értékvésztés INA Csoportban	-	-109.470
Értékvésztés Egyesült Királyságban	-	-218.168
Egyéb értékvésztés	-	-20.122
MOL Nyrt. bányajáradék visszatérítés	-	35.227
Akri-Bijell blokk felhagyás	-	-130.603
Kamerun felhagyás	-	-17.306
Matjushkinskaya Vertical értékesítés	-3.234	-
Kalegran készlet értékvésztés	-3.344	-
Upstream egyszeri tételek összesen	-6.578	-460.442
Downstream		
INA létszám leépítési programjára képzett céltartalék	-	-9.203
IES értékvésztés (Értékesítésre tartott eszközzé minősítés IFRS 5)	-5.982	-
HCK (HydroCracker) értékvésztés	-4.471	-
Downstream egyszeri tételek összesen	-10.453	-9.203
Központ és egyéb		
Akri-Bijell blokk felhagyás	-	-1.538
Értékvésztés INA Csoportban	-5.937	-9.632
Központ és egyéb egyszeri tételek összesen	-5.937	-11.170
Egyszeri tételek üzleti tevékenység nyereségére / veszteségére (-) gyakorolt hatása	-22.968	-480.815
Üzleti tevékenység nyeresége / vesztesége (-)	307.905	-217.231

A vezetés beszámolója és elemzése a 2016. évi pénzügyi helyzetről, valamint a működés eredményeiről

1. GAZDASÁGI ÉS IPARÁGI MŰKÖDÉSI KÖRNYEZET

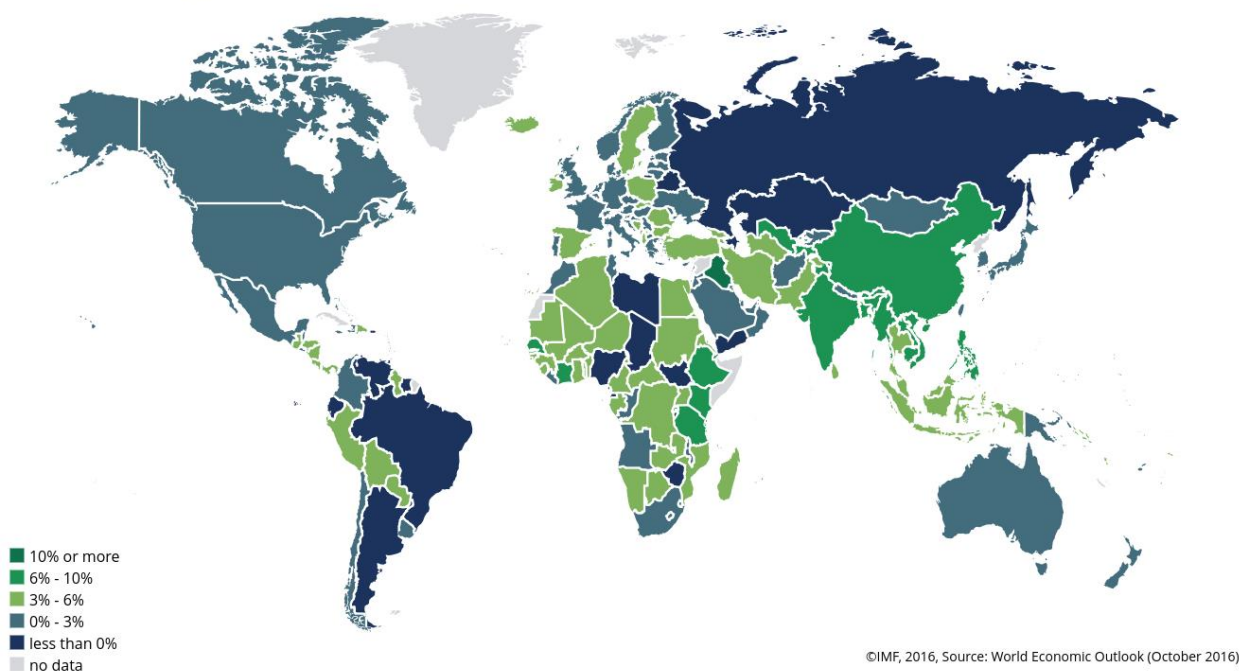
Világgazdaság

A világgazdaság növekedési ütemének lassulása 2016-ban elérhette a mélypontját. A 3,1 százalékos növekedés a 2008-2009-es válság óta a legalacsonyabb ütem. Ugyanakkor a globális növekedés az egyes országokban/régiókban továbbra sem volt egyenletes.

1. ábra A GDP reálnövekedése (éves százalékos változás, 2016)

IMF DataMapper

Real GDP growth (Annual percent change, 2016)

Forrás: IMF

A világgazdaság növekedéséhez továbbra is nagyobb mértékben járultak hozzá a fejlődő országok, mindenekelőtt India és Kína. Bár a kevésbé fejlett piacok növekedése megelőzte a fejlett országokét, a növekedési ütem mértéke elmarad az előző évtizedben látottaktól. Argentína, és nagyobb mértékben Brazília és Venezuela is recesszióba süllyedtek 2016-ban. Ezzel szemben az orosz visszaesés az előző évben annak ellenére volt a vártnál enyhébb, hogy a gazdaságot súlyosan érintették az alacsony nyersanyagárak és a hatályban maradó gazdasági szankciók. Kínában sikerült elkerülni a növekedés drasztikus lassulását 2016-ban, a 2015-ben megemelkedett pénzügyi feszültségek ellenére. A növekedéstámogató lépések, mindenekelőtt a egyre nagyobb mértékben közpénzből finanszírozott beruházások, a növekedési ütemet 6% feletti szinten tartották. Mindazonáltal a gazdasági bővülés hosszabb távon is lassuló pályán maradhat a törékeny pénzügyi piaci helyzet és az elhúzódó strukturális reformok következményeként.

A világgazdasági növekedési ütem hosszabb ideje tartó lassulása a fejlett országok teljesítményét is visszavetette. Az USA gazdasági bővülése jelentősen fékeződött (1,6 százalékos növekedés a 2015-ös 2,6 százalékkal szemben), mivel az olajárak csökkenése visszavetette az energiaszektor termelését és beruházásait, a dollár felértékelődése gyengítette az exportot és a feldolgozóipari beruházásokat, és ezzel párhuzamosan leépültek a készletek is. A háztartási fogyasztás erős maradt a bővülő foglalkoztatásnak és növekvő béreknek köszönhetően, és nőtt a jövedelmek vásárlóereje is az energiaárak csökkenésének eredményeként.

Az eurózóna visszafogott növekedést mutatott 2016-ban (1,7%, szemben a 2015-ös 2,0 százalékkal), lassú, de biztos kilábalást jelezve a Brexit és az olasz bankpiaci kockázatok megjelenése ellenére is. A növekedés motorja a belső kereslet stabil bővülése volt, amit a laza monetáris kondíciók, a javuló munkaerő-piaci helyzet és a nagyrészt semleges fiskális impulzus támogattak. Másfelől, az export erősödése elmaradt a behozatalétól, elsősorban az USA fent jelzett növekedési mérséklődése nyomán, fékezve a növekedést.

Nemzetközi energiapiac és olajkitermelés

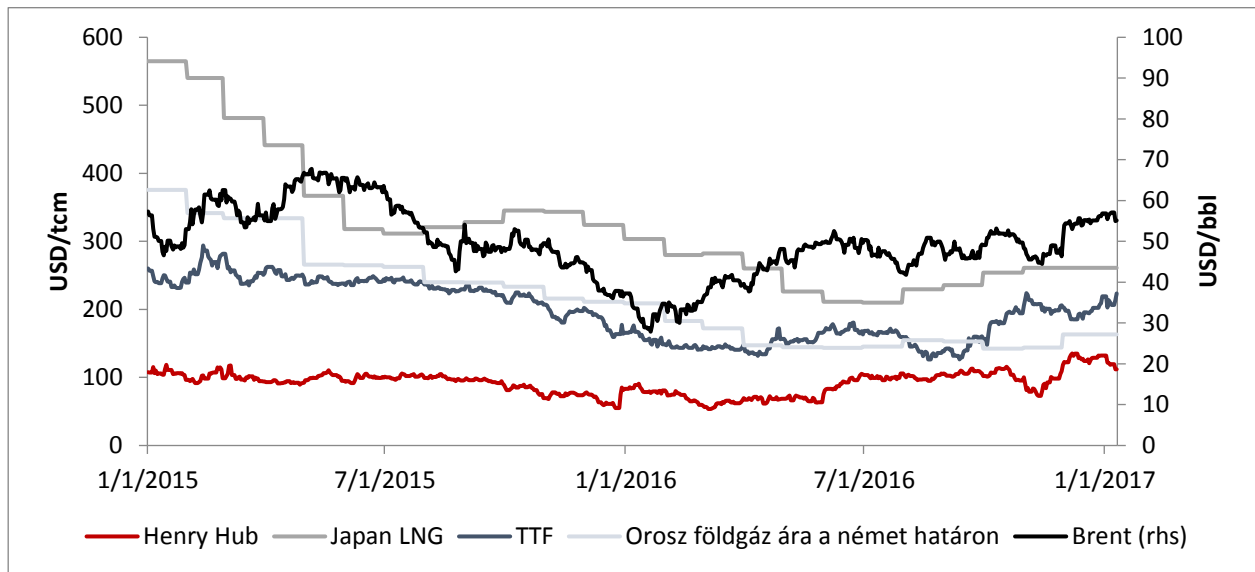
2016-ban a nyersolajárak nyomottak maradtak. A Brent átlaga 43,7 USD/hordó szintet ért el, a 2015-ös 52,3 USD/hordó értékhez képest, 17 százalékos csökkenést mutatva. E mögött nagyrészt a tovább növekvő túlkészletezés állt: az OECD országok átlagos készletállománya 2016-ban 65 nap átlagos olajfogyasztást tudott kielégíteni, míg a 2011-15-ös átlag 55 nap volt. Ezt a hatást csak részben ellensúlyozta a kereslet és a kínálat közötti egyensúlytalanság szűkülése (0,8 millió hordó/napra, ami éves szinten 50 százalékos csökkenést jelent). 2016 végén a Brent jegyzése 50-55 USD/hordóra erősödött, jelentős részben az OPEC tagállamai és számos OPEC-en kívüli olajtermelő ország (köztük Oroszország) közötti megállapodás következtében, amelynek értelmében 2017 januárjától visszafogják nyersolaj-kitermelésüket.

Az olajtermelés világszinten 97,2 millió hordó/nap értéket ért el, 0,4 millióval többet, mint 2015-ben. Az OPEC-en kívüli országok termelése csökkent (0,6 millió hordó/nap mértékben), amit elsősorban az USA palaolaj termelők alacsony olajár-jegyzésekre adott válasza magyaráz. Ezt azonban több mint ellensúlyozta az OPEC országok bővülő kitermelése (+1 millió hordó/nap), főként az Iránban, Irakban és Szaúd-Arábiában észlelt volumennövekedésből adódóan. Miután a kereslet növekedése 2015-ben 5 éves csúcsra jutott, 2016-ban ~1,4 millió hordó/nap mértékűre csökkent – főként az USA fogyasztáscsökkenéséből következően – és 96,5 millió hordó/nap szintet ért el. A kereslet bővülése még így is felülmúlta a kínálatét, így a teljes egyensúlytalanság mérséklődött.

A nemzetközi gázárak csökkentek és közeledtek egymáshoz a három fő regionális piacon. Az USA-beli Henry Hub ár (árkuszó) és a japán LNG ár (árplafon) – valamint a köztes európai TTF ár – markánsan csökkent 2016-ban, a 2011-15-ös átlagos 414 USD/ezer m³-ről 162 USD/ezer m³-re. A tavalyi TTF gázárak átlaga 163 USD/ezer m³ volt (30 százalékos éves csökkenést jelezve). Az árcsökkenés (i) a csökkenő olajáraknak és az ennek nyomán mérséklődő olajár-indexált szerződéses ázsiai LNG-áraknak, (ii) az LNG túlkínálat további bővülésének (Ausztráliából és USA-ból származóan) és (iii) az ázsiai-óceániai kereslet visszaesésének a következménye. A piacok szegmentációja így is megmaradt, az eltérő szállítási költségek és a hosszú távú szerződések hatása miatt.

2. ábra Brent és földgázárak

Forrás: Bloomberg

Finomítás és feldolgozás

Bár a 2016-os finomítói marzsok a 2015-ös csúcson maradtak, 2016 még mindig egy jó év volt az előző 5 év átlagához viszonyítva. A készletek magas szintje és a megnövekedett kereskedelmi aktivitás – mindenekelőtt Kínából – aláásták a finomított termékek és a kőolaj árkülönbözetét. A visszaesést ugyanakkor mérsékelte a vártnál alacsonyabb finomítói kapacitás-növekedés, és a finomított termékek keresletének jelentős erősödése, amelyet a stabil gazdasági növekedés és az alacsony termékárak támogattak. A 2016-os benzin termékár meghaladta az 5 éves átlagot az Atlanti-óceán mindkét oldalán növekvő kereslet eredményeként. Emellett az USA-beli és az európai finomítókat a Dél-Amerikába irányuló export erősödése is segítette. Az európai dízel termékár ugyanakkor az 5 éves átlag alá kerültek a nagyobb észak-amerikai és közel-keleti importverseny miatt.

2016-ban az európai petrokémiai tevékenység szintén nem tudta megismételni 2015 kiugró teljesítményét. Egy rövid május-júniusi időszaktól eltekintve, a nem tervezett leállások az előző év szintje alatt maradtak, a kontinensen belüli kínálatot jobban stabilizálva. Mindeközben a kínai jüan euróval szembeni relatív gyengülése Európát ismét kedvezőbb exportcélponná tette a közel-keleti és USA-beli termékek számára. Ennek és a nagyrészt stagnáló európai kereslet következményeként a poliolefin tömegtermékek (főként a polietilén és polipropilén) európai piacán a kereslet/kínálati viszonyok valamelyest normalizálódtak. Ugyanakkor az olajárhoz erősebben kötött nafta (vegyipari benzin) versenyhátránya az etilényártásban csökkent a könnyű olefinüzem alapanyagokhoz képest, és így az európai petrokémiai piacra nehezedő külső – olcsó etánon alapuló – nyomás továbbra is visszafogott maradt. Mindezek a tényezők együttesen messze az 5 éves átlag felett tartották az integrált petrokémiai árrést és a nyereségességet egyaránt.

Kelet-Közép-Európa

Kelet-Közép-Európa 2016-ban sikeres évet zárt, erősödő gazdasággal és ellenállóképes pénzügyi rendszerrel. A kibocsátás-növekedést elsősorban a belső kereslet élénkülése vezérelte. A növekedési ütem mértéke és fenntarthatósága azonban országoként eltérő volt.

Magyarország

A magyar GDP növekedése 2016-ban 2,0 százalékra mérséklődött. A lassulás elsősorban a beruházások – az Európai Unió költségvetési ciklus velejárájaként átmenetileg visszaeső EU támogatások miatt – várakozásoktól elmaradó bővülése és a visszafogott ipari termelés eredménye. A belső kereslet növekedése ennek ellenére pozitív előjelű maradt, a bővülés motorja a háztartások fogyasztása volt, amit a gyorsuló bérnövekedés és a

növekvő foglalkoztatás támogatott. A munkanélküliségi ráta többéves minimumára csökkent, a fogyasztói bizalmi index pedig több mint tízéves csúcson volt 2016 decemberében. A nettó export GDP-növekedési hozzájárulása mérséklődött, mivel az export kevésbé tudott csak bővülni a gyenge külső környezetben, míg az importot húzta a belső kereslet.

A benzin kereslete 3,7 százalékkal nőtt éves szinten, köszönhetően a viszonylag alacsony áraknak és a növekvő reáljövedelemnek. A dízel esetében a növekedés 2,9 százalékra mérséklődött (a 2015-ös 8,8 százalékról) az üzleti partnerek gyengülő kereslete nyomán.

Szlovákia

2016-ban a szlovák gazdaság 3,3 százalékkal növekedett, főként az erős nettó exportóri pozíciójának és a gyorsuló háztartási fogyasztásnak köszönhetően, míg a csökkenő beruházások visszafogták a növekedést. Bár továbbra is viszonylag magas, a munkanélküliség csökkenő pályán mozog: 9,7 százalékra mérséklődött és várhatóan ez folytatódik (2018-ban ~8 százalékra), tükrözve a folyamatos gazdasági fellendülést. A GDP-arányos államháztartási hiány 2,2 százalékra csökkent 2016-ban.

Az ország személygépkocsi állománya 13 százalékkal növekedett, erősítve mind a benzin- (3,7%), mind a dízelfogyasztás (6,0%) növekedését. Utóbbit a dízelüzemű járművek nagyobb aránya is erősítette.

Horvátország

A gazdasági növekedés 2016-ban gyorsult: 2,9 százalékot ért el a 2015-ös 1,6 százalékot követően. A gazdasági válság óta ez volt a legmagasabb növekedés. 2016-ban egyaránt nőtt a foglalkoztatás, a beruházások és a reáljövedelem, míg a magánszektor eladósodottsága csökkent. A belső kereslet bővülése volt a gazdasági növekedés motorja. Az ipari termelés éves szinten 5 százalékkal bővült, ami a legnagyobb érték 2002 óta. Bár a termékek és szolgáltatások exportjának növekedése fennmaradt, a beruházási kiadások és a háztartási fogyasztás erősítette az importot. A nettó termék- és szolgáltatásexport növekedési hozzájárulása így hozzávetőleg -0,5% volt.

A horvát benzinkereslet 1,6 százalékkal csökkent, míg a dízelkereslet 2,1 százalékkal nőtt. A dízelüzemű személygépjárművek aránya tovább nőtt a teljes gépjárműparkban, a benzinkeresletet gyengítve.

Megjegyzés: A kőolajadatok alapjául az EIA szolgált.

2. INTEGRÁLT KOCKÁZATKEZELÉSI RENDSZER

A MOL-csoport magas kockázatú iparág piaci szereplője, ezért elkötelezett a kockázatok elfogadható határokon belül tartásában és kezelésében, a legjobb iparági gyakorlatnak megfelelően.

A MOL-csoport kockázatkezelési célja, hogy az üzleti környezetből származó bizonytalanságokat elfogadható szinten belül tartsa, ezáltal támogatva a stabil és fenntartható működést, a cég jövőbeli növekedését. A MOL-csoport fejlett kockázatkezelési tevékenységet folytat, mely szerves részét képezi a felelős társaságirányítási struktúrának.

A különböző típusú kockázatok egy hosszú távú, átfogó és dinamikus modellbe való integrálását az **Egységes Vállalati Kockázatkezelés (ERM)** keretében végezzük. Az ERM egy kockázatkezelési keretrendszer, amely vonatkozik csoport szintű üzletágakra, funkcionális szervezetekre, valamint a leányvállalatokra, különös figyelmet fordítva a beruházási és egyéb projektekre is.

A MOL-csoport által alkalmazott kockázatkezelési módszertan nemzetközi szabványokon és a legjobb iparági gyakorlatokon alapul. Az ERM figyelembe veszi a vállalati értékteremtés bizonytalanságoknak való kitettségét, a célkitűzések megvalósításának sikerét befolyásoló tényezőket és az azt fenyegető veszélyeket, továbbá olyan váratlan események előfordulását, amelyek potenciális veszélyt jelenthetnek emberek, eszközök, a környezet vagy a vállalati hírnév szempontjából.

Kockázatok kezelése kockázat-tulajdonosok feladata, akik a meglévő ellenőrzési keret működtetéséért felelős vezetők a meghatározott kockázatcsökkentő intézkedések végrehajtásáért kijelölt szervezetekben. A kockázatok nyomon követését és jelentését a csoportszintű kockázatkezelési osztály végzi az Igazgatóság Pénzügyi és Kockázatkezelési Bizottsága részére.

A kockázatok kockázati térképeken gyűjtjük és mutatjuk be, különböző szinteken, a csoport szintű kockázatkezelési osztály koordinálásával a vállalati eszközök teljes élettartama alatt. A felsővezetés számára készülő rendszeres beszámoló biztosítja a legjelentősebb kockázatok felügyeletét, a naprakész kockázatcsökkentő intézkedések meglétét, ellenőrzését, valamint nyomon követését az ügyvezető testület (Executive Board) által.

A csoport fő kockázati tényezői

A vállalati kockázatokat kategorizáljuk, hogy biztosítsuk a hatékony kockázati jelentéstételt és a hasonló vagy kapcsolódó kockázatokra adandó következetes válaszokat.

- a. A vállalatot érintő piaci és pénzügyi kockázatok többek között az alábbiak:
  - i. **Tömegáru-árkockázat:** A MOL-csoport mind a beszerzési oldalon, mind az értékesítési oldalon a nyersanyagárak árkockázatának van kitéve. A kockázat az integrált üzleti modellből fakad, mivel a Downstream üzletág több nyersanyagot dolgoz fel és értékesít, mint a saját kőolajtermelés. Az Upstream üzletág „hosszú” kőolaj pozícióval, míg a Downstream üzletág „hosszú” üzemanyag és petrokémiai árrés pozícióval rendelkezik. Csoportszinten a konszolidált tömegáru-árkockázatra a túlnyomórészt „hosszú” finomítói és petrokémiai árrés pozíció jellemző (üzemanyagokat és petrokémiai termékeket adunk el a piacon, az általunk feldolgozott kőolaj nagyobb mértékben piaci eredetű, kisebb mértékben a saját termelés). A tömegáru-árkockázat cash flow hatását nem célszerű teljes mértékben fedezni, mivel az olajipari vállalatokba befektetők hajlandóak vállalni az olajipar üzleti kockázatait. Amikor szükséges, a normál üzleti tevékenységtől eltérő kockázat esetén, vagy az általános piaci árvolatilitás hatásának csökkentése céljából fedezeti ügyletek végrehajtását mérlegeljük.
  - ii. **Devizaárfolyam-kockázat (FX):** Közgazdasági szempontból a vállalat tevékenysége főleg USD vezérelt. A Csoport teljes működési cash flow kitétsége nettó „hosszú” USD, EUR, RON, és nettó „rövid” forint, HRK, RUB devizákban. A MOL-csoport árfolyamkockázat-kezelési irányelveinek megfelelően a működési cash flow „hosszú” FX kitétségeit a finanszírozási cash flow „rövid” kitétségei csökkentik.
  - iii. **Hitelkockázat:** A MOL-csoport változatos ügyfélportfólió számára nyújt termékeket és szolgáltatásokat - mind az üzleti szegmens mind földrajzi szempontból - többségében elfogadható hitelkockázat-profilú vevőknek. A hitelkockázat minimalizálása céljából csoportszintű szabályzatok és eljárások (pl. vevők értékelése, vevői limitek eldöntése, kockázat mérsékelési technikák, biztonsági struktúrák, a monitoring és felülvizsgálat) alapján állítjuk be az ügyfelek hitelkezelési és a követelésbehajtási kereteit és elveit, a késedelmes fizetésből vagy mulasztásból származó hitelkockázat csökkentésére. A MOL-csoport folyamatosan figyelemmel kíséri ezeket a kockázatokat, támogatást nyújt az értékesítési stratégiával és a kockázatviselési hajlandósággal összhangban.
- b. Működési kockázatok lehetnek az alábbiak:
  - i. **Eszközbiztonság és berendezések meghibásodásának kockázata:** A Downstream üzletág nagyfokú eszköz koncentrálttsága egy jelentős kockázati tényező. Az esetleges negatív hatások mérséklése átfogó EBK programok és csoportszintű biztosítások meglétével történik.
  - ii. **Kőolajellátási kockázat:** Downstream tevékenység folyamatos működése a kőolaj-ellátás folyamatosságán alapszik. Annak érdekében, hogy a vállalat mérsékelje az esetleges ellátási zavarokból fakadó jelentős kockázatot, a csővezetéken érkező kőolaj szállítmányok mellett jelenleg az Adriai-tenger irányából érkező változatos, rendszeres kőolaj-szállítmányokkal diverzifikálja a Downstream üzletág ellátását.
  - iii. **Cyber-kockázat:** A közelmúltban megnövekedett cyber kockázat megköveteli a MOL-csoport alkalmazkodását, szerepvállalását és elszámoltathatóságát a hatékony gazdálkodás biztosítása érdekében. Világos jövőképet és stratégiát hoztunk létre a számítógépes incidensek és fenyegetések kezelése érdekében (az emberek, folyamatok és technológiák védelmében), így a vállalat képes azonosítani, felderíteni és kezelni a számítógépes fenyegetésekhez kapcsolódó kockázatokat.
- c. Stratégiai kockázatok lehetnek:
  - i. **Szabályozói kockázat:** A MOL-csoportnak jelentős kitétsége van sokféle törvény, rendelet, a környezetvédelmi és a kormányzati politika kapcsán, amelyek jelentősen változhatnak az idő múlásával.

A lehetséges kormányzati intézkedéseket befolyásolhatja a fokozott gazdasági és néhány régióban a politikai válság kockázata, így növekszik a szabályozói kockázatok hatása a működésünkre.

- ii. **Országkockázat:** A vállalat nemzetközi portfóliója szükségessé teszi az országkockázati kitétségek megfelelő kezelését, ezért nyomon követjük a politikai erőszak lehetőségét, a helyi előírásoknak való megfelelést, a különböző szankciókat, hogy fokozzuk a diverzifikációs hatást a befektetési portfólióra vonatkozóan.
- iii. **Reputációs kockázat:** Az energia iparág szereplői az elmúlt évek extrém negatív eseményei miatt kiemelt médiafigyelem mellett működnek. A MOL-csoport, mint kiemelkedő piaci szereplő a régióban különös figyelmet kap jelentős számú érdekelt féltől, folyamatosan törekszik arra, hogy betartsa a felelős kötelezettségeit.

Főbb kockázatkezelési eszközök

Az Enterprise Risk Management (ERM) egy keretrendszer, amely üzletágakra és funkcionális szervezetekre is vonatkozik, biztosítva a felmerülő kockázatok megjelenítését kockázati térképeken.

A kockázatértékelési tevékenység támogatja a stabil és hatékony működést azon kulcsfontosságú kockázatok azonosításával, amelyek veszélyeztetik a vállalati célok elérését és különös figyelmet igényelnek a felsővezetés megerősített ellenőrzése által vagy a kockázatsökkentő intézkedések végrehajtása során. A kockázati térkép grafikusán jeleníti meg a legjelentősebb kockázatok mátrix formában, a kockázatok valószínűsége és hatásának értékelése alapján. A kockázati térképek integrálják a piaci és pénzügyi, működési és stratégiai kockázatok, amelyeket rendszeresen azonosítunk és újraértékelünk, a felsővezetés számára információt biztosítva a kockázatok aktuális állapotára és a kockázatsökkentő intézkedések végrehajtására vonatkozóan.

A nyereségesség és pénzügyi stabilitás fenntartása érdekében célzott pénzügyi kockázatkezelési eljárásaink vannak a rövid távú, piaci kockázatok kezelésére. Rendszeres érzékenységvizsgálatokat és stressztesztet végzünk a piaci és pénzügyi kockázatokra. A tömegáru-árkockázat, FX és a kamatkockázat mérését egy komplex modell alapján (Monte Carlo szimuláció) végezzük, ha szükséges, fedezeti ügyletekkel kezeljük.

A működési kockázatok pénzügyi következményeinek áthárítása a biztosításmenedzsment feladata. A biztosítások kötése egy fontos kockázatsökkentő eszköz a leglényegesebb, tevékenységünkől fakadó kockázati kitétségek és kötelezettségek kezelésében. A meghatározó biztosítástípusok a következők: vagyonszűnő, üzemszünet, felelősség és kútkockázat (a legtöbb biztosítási program éves megújítású), valamint hitelkockázat. A biztosítások kötése csoportszintű közös program keretében zajlik.

Szinergiák

A kockázatkezelési tevékenység integráltsága lehetőséget teremt a MOL-csoport számára, hogy a kockázatkezelés fentiekben részletezett több pillére közötti szinergiákat kiaknázza. A pénzügyi kockázatok modellezésére szolgáló inputadatokat és módszertant az ERM is alkalmazza. Ehhez hasonlóan a biztosítási tevékenység kapcsán a működési kockázatokról szerzett információk ugyancsak hasznosak az ERM fejlesztése során.

2016-ban, a legjobb iparági gyakorlatoknak megfelelően, összpontosítva az alacsony valószínűségű, de magas potenciális hatású kockázatokra, amelyek megszakíthatják az értékteremtési folyamatunkat, egy üzletfolytonossági programot hajtottunk végre. Azonosítottuk a kritikus üzleti folyamatunkat és ezekhez magas szintű helyreállítási stratégiákat fejlesztettünk ki. Ezen kívül azonosítottuk a kritikus erőforrásokat és dependenciákat, jelenleg cselekvési terveket készítünk annak érdekében, hogy elviselhető határok közé szorítsuk a helyreállításhoz szükséges időt.

Az ERM működési kockázatokot érintő információi (beleértve az üzletfolytonosság-menedzsmentet) jó iránymutatásul szolgálnak a biztosítások menedzseléséhez: rávilágítanak azon területekre, ahol intézkedésekre van szükség a gyors helyreállítási műveletek végrehajtásához, illetve mindenképpen biztosítási fedezetet igényelnek.

Tőkeallokációs döntések támogatása

A kritikus kockázatokról való információszolgáltatás mellett az ERM szerepe kiterjed a felsővezetés és az Igazgatóság támogatására is az egyes projektek kockázati profilját figyelembe vevő, megalapozott döntések

meghozatalában. Ennek érdekében a Csoportszintű Kockázatkezelés az ERM felhasználásával támogatja a tőkeallokációs döntéseket, véleményt nyújt a pénzügyi flexibilitásról és részt vesz minden jelentősebb projekt, potenciális akvizíció vagy divesztíció értékelésében.

3. A 2016-OS ÉV PÉNZÜGYI ÉS MŰKÖDÉSI ÖSSZEFOGLALÓJA

3.1. A 2016-OS EREDMÉNYEK ÖSSZEFOGLALÓJA

2016-ban a MOL 605 Mrd Ft (2,15 Mrd dollár) újrabeszerzési árakkal becsült „tisza” EBITDA-t ért el, ami 12%-al alacsonyabb a 2015-ös szintnél, és megfelel a frissített éves célnek. A Downstream szegmens, annak ellenére, hogy a külső környezet kedvezőtlenebbül alakult, továbbra is a Csoport eredményének jelentős részét, az EBITDA kétharmadát adta. A többi szegmensnek valamelyest szintén csökkent az EBITDA hozzájárulása.

A működő tőke változás előtti, üzleti tevékenységből származó cash flow kis mértékben (-11%) szintén csökkent az előző évihez képest (1,95 Mrd dollár), de az organikus befektetések értéke ezt meghaladó mértékben csökkent (1,26-ról 1 milliárd dollárra), ezáltal a szabad cash flow termelés még javult is 2016-hoz képest és megközelítette az 1 milliárd dollárt. A mérlegünk továbbra is stabil maradt, a Nettó adósság/EBITDA mutató 0,97-re, míg a nettó eladósodottságunk 25%-ra nőtt év végére. Az erős készpénztermelő képességünk ellenére a hitelmutatóink némileg romlottak 2015-év végéhez képest, a Magnolia tranzakció elszámolásának következtében.

- ▶ Az Upstream szegmens speciális tételek nélküli EBITDA-ja 190 Mrd forintot ért el 2016-ban és csak kevéssé maradt el a 2015-ös szinttől annak ellenére, hogy a külső környezet jelentősen romlott, a kőolajár 17%-kal, a realizált gázár 23%-al csökkent. A szegmens eredményére számos pozitív fejlemény volt hatással: (1) a kitermelés 6%-al nőtt összehasonlítható⁷ alapon 2015-höz képest, a KKE régió termelése éves alapon 7%-kal emelkedett, (2) a működési költségek (OPEX) az New Upstream Program eredményeként jelentősen, mintegy 90 millió dollárral csökkentek, ezen belül a szénhidrogén-termelés fajlagos költsége az előző évhez képest 1 dollárral, 6,6 dollár/boe-re csökkent, (3) a kutatási költségek szintén tovább csökkentek.
- ▶ A Downstream újrabeszerzési árakkal becsült „tisza” EBITDA-ja 408 Mrd forintot ért el, amely 12%-al alacsonyabb az előző évi értéknél. A 2016-os teljesítményre negatív hatással volt: (1) az alacsonyabb finomítói és integrált petrokémiai árrések, habár mindkettő a normalizált értékeknél magasabb szinten maradt; (2) 8%-kal alacsonyabb termelési és 4%-kal alacsonyabb értékesítési volumen a petrokémia szegmensben valamint romló kihozatal a finomításban, melyeket nem tervezett események okoztak. Ezen tényezőket ellensúlyozták a (1) kiskereskedelmi teljesítmény folytatódó, és kimagasló növekedése (+40% EBITDA év/év alapon); (2) és további 130 millió dollár EBITDA növekedés mely a Next Downstream Program második évének az eredménye.
- ▶ A Gáz Midstream 2016-ban 54,5 Mrd forint EBITDA-t teljesített, amely 9%-al marad el előző évi eredménytől, köszönhetően az alacsonyabb kapacitás lekötéseknek 2016. IV. negyedévben.
- ▶ A központ és egyéb szegmens 39 Mrd forint EBITDA veszteséget ért el 2016-ban. Az 2015-höz képest enyhén növekvő veszteség elsősorban az olajipari szerviz cégek, alacsonyabb olajárból eredő, kisebb hozzájárulásának köszönhető.
- ▶ A pénzügyi műveletek nettó vesztesége jelentősen mértékben 50 Mrd forintra csökkent az előző évi 93 Mrd forintos szintről, elsősorban a jóval alacsonyabb árfolyamvesztésnek köszönhetően.
- ▶ A beruházások és befektetések (CAPEX) értéke 317 Mrd forintot (1,12 Mrd dollárt) tett ki 2016-ban, amely további 26%-os csökkenés az előző évhez képest a jóval alacsonyabb kutatási és termelési kiadásoknak köszönhetően. Ebből az összegből 31 Mrd forintot (111 millió dollárt) fordítottunk inorganikus befektetésekre, elsősorban a kiskereskedelmi hálózat bővítésére.
- ▶ A működőtőke változás előtti, üzleti tevékenységből származó cash-flow 11%-kal, 547 Mrd forintra csökkent a bázis időszakhoz képest, összhangban az EBITDA-szint csökkenésével. A negatív forgótőke változás az előző évihez hasonló volt, ezért a üzleti tevékenységből származó pénzáramlás szintén 11%-kal csökkent év/év alapon és 519 Mrd forintot ért el.
- ▶ A nettó adósság 474 Mrd-ról 606 Mrd forintra nőtt annak ellenére hogy jelentős volt a szabad cash flow áramlás az év folyamán. Az adósságállomány növekedését elsősorban a Magnolia tranzakció váltotta ki, mely közvetlenül növelte az adósságállományt. Ennek következtében az Egyszerűsített Nettó adósság/EBITDA mutató 0,97-re nőtt és a nettó eladósodottság (gearing) 21%-ról 25%-ra emelkedett,

azonban a mérleg erős és biztonságos maradt. 2016 áprilisában a MOL 750 millió euró értékben bocsátott ki 7 éves lejáratú kötvényeket, melynek kamatszintje a MOL kibocsátások eddigi legalacsonyabbika. Ezen felül a MOL júniusban 615 millió euró összegű rülirozó hitelszerződést kötött, mellyel a pénzügyi mozgásterét 3,8 milliárd euróra növelte év végére.

A MOL-csoport pénzügyi összefoglaló

	2015. év Mód. (millió Ft)	2016. év (millió Ft)	2015. év Mód (millió USD)	2016. év (millió USD)
Értékesítés nettó árbevétele	4.090.662	3.553.005	14.650	12.624
EBITDA	643.378	623.388	2.297	2.217
EBITDA speciális tételek nélkül³	610.205	629.966	2.184	2.240
Újrabesz. árakkal becsült „tisztá” EBITDA ^{3,4}	687.014	605.422	2.459	2.153
Üzleti eredmény	-217.231	307.905	-738	1.099
Üzleti eredmény speciális tételek nélkül³	263.584	330.873	928	1.179
Újrabesz. árakkal becsült „tisztá” üzleti eredmény^{3,4}	340.393	306.329	1.203	1.092
Pénzügyi műveletek nyeresége / vesztesége	-92.626	-49.752	-331	-176
Anyavállalati részvényesek részesedése a nettó eredményből	-260.999	263.497	-903	941
Működési cash flow a működőtőke változása előtt	615.582	547.269	2.200	1.948
Működési cash flow	586.803	519.385	2.088	1.843
EGY RÉSZVÉNYRE JUTÓ EREDMÉNY				
EPS, Ft	-2.925,2	2.872,1	-10,1	10,3
ELADÓSODOTTSÁGI MUTATÓK				
Egyszerűsített Nettó adósság/EBITDA	0,74	0,97		
Nettó eladósodottság (gearing) ⁵	20,7%	25,2%		

^{3, 4, 6} A megjegyzéseket és speciális tételeket az 1. és 2. számú melléklet tartalmazza

Főbb pénzügyi adatok divizionális bontásban

Értékesítés nettó árbevétele	2015 (millió Ft)	2016 (millió Ft)	2015 (millió USD) ⁵	2016 (millió USD) ⁵
Upstream	408.039	371.208	1.462	1.317
Downstream	3.749.637	3.301.100	13.425	11.732
Gáz Midstream	103.642	89.410	371	317
Központ és egyéb	205.818	188.649	735	667
Összesen	4.467.136	3.950.367	15.993	14.033
Külső értékesítés nettó árbevétele ¹	4.090.662	3.553.005	14.650	12.624
EBITDA	2015 (millió Ft)	2016 (millió Ft)	2015 (millió USD) ⁵	2016 (millió USD) ⁵
Upstream	240.956	183.676	855	652
Downstream	375.459	432.865	1.343	1.540
Gáz Midstream	59.627	54.488	214	194
Központ és egyéb	-37.538	-38.848	-133	-137
Szegmensek közötti átadás ²	4.874	-8.793	18	-32
Összesen	643.378	623.388	2.297	2.217
EBITDA speciális tételek nélkül ³	2015 (millió Ft)	2016 (millió Ft)	2015 (millió USD) ⁵	2016 (millió USD) ⁵
Upstream	197.042	190.254	705	675
Downstream	384.662	432.865	1.375	1.540
<i>Feldolgozás és Kereskedelem üzletág újrabeszerzési árakkal becsült „tisztá” EBITDA ^{3,4}</i>	461.471	408.321	1.650	1.453
Gáz Midstream	59.627	54.488	214	194
Központ és egyéb	-36.000	-38.848	-127	-137
Szegmensek közötti átadás ²	4.874	-8.793	17	-32
Összesen	610.205	629.966	2.184	2.240
<i>Újrabeszerzési árakkal becsült „tisztá” EBITDA ^{3,4}</i>	687.014	605.422	2.459	2.153
Üzleti eredmény ¹	2015 (millió Ft)	2016 (millió Ft)	2015 (millió USD) ⁵	2016 (millió USD) ⁵
Upstream	-469.615	37.038	-1.643	132
Downstream	264.214	299.016	944	1.067
Gáz Midstream	45.612	41.439	164	147
Központ és egyéb	-67.450	-62.529	-239	-221
Szegmensek közötti átadás ²	10.008	-7.059	36	-26
Összesen	-217.231	307.905	-738	1.099
Üzleti eredmény speciális tételek nélkül ³	2015 (millió Ft)	2016 (millió Ft)	2015 (millió USD) ⁵	2016 (millió USD) ⁵
Upstream	-9.173	43.617	-49	155
Downstream	273.417	309.469	976	1.102
Gáz Midstream	45.612	41.439	164	147
Központ és egyéb	-56.280	-56.592	-200	-200
Szegmensek közötti átadás ²	10.008	-7.060	37	-25
Összesen	263.584	330.873	928	1.179

^{1, 2, 3, 4, 5} A megjegyzéseket és speciális tételeket az 1. és 2. számú melléklet tartalmazza

3.2. KITEKINTÉS STRATÉGIAI IDŐHORIZONTON

MOL-csoport számára a 2016-os év még a külső környezet folyamatos kihívásaival övezve is kiváló eredményeket és fontos mérföldköveket hozott. Az olajár 2016 első negyedében elérte hordónkénti 30 dollár alatti mélypontját, miközben a finomítói és petrokémiai marginok, nem teljesen váratlan módon, visszaestek 2015-ös rekord szintjükről. A MOL-csoport ismételten túlteljesítette előzetes előrejelzéseit azzal, hogy 2,15 milliárd dolláros újrabeszerzési árakkal becsült „tisza” EBITDA eredményt ért el, ami a szigorú beruházási fegyvellemmel együttvéve még a 2015-ösnél is erősebb szabad cash flow termelést eredményezett. A Csoport magas minőségű, alacsony-költségszintű eszközei valamint integrált üzleti modellje ismét bizonyította ellenálló képességét az ingadozó makrokörnyezeti hatások közepette.

2016 egy rendkívül fontos év volt a MOL-csoport számára, hiszen az Igazgatóság jóváhagyta a vállalat új hosszú távú stratégiáját („MOL Group 2030 – Enter Tomorrow”), melynek végrehajtása már meg is kezdődött. Az új stratégia célja, hogy megfelelő válaszokat találjon a gyorsan változó külvilág kihívásaira, amiben a szénhidrogén-alapú iparágakkal kapcsolatos előzetes feltételezések már nem feltétlenül érvényesek. A stratégia kapcsán a vállalat egy jelentős növekedési kilátásokkal gazdagított, izgalmas átalakulási folyamat mentén indult el. Ambiciózus céljaink között szerepel vezető pozícióink megőrzése a Csoport alaptervekenységéhez tartozó (ún. core) üzletágakban, az, hogy a KKE térség vezető vegyipari vállalatává váljunk, valamint hogy a MOL-csoport az alkalmazottak, ügyfelek és befektetők első számú választása legyen. A „MOL Group 2030” irányvonalai meghatározóak lesznek már a 2017-es tevékenységünk során is, amikor fontos mérföldköveket szeretnénk elérni, csakúgy mint az elkövetkezendő 15 évben.

A Csoport elsődleges célja továbbra is az, hogy megfelelő cash flow-t érjen el, mely fedezi a Csoport befektetési igényeit, a pénzügyi költségeket, a fizetendő adókat és a részvényesek felé fizetett osztalékot egyaránt, az erős és biztonságos mérleg pozíció megtartása mellett. 2017-2021-es pénzügyi keretrendszerünk feltételezéseivel élve (hordónkénti olajár a 40-60 dolláros sávban és normalizálódó downstream marginok) a MOL-csoport 2017-ben ismét legalább 2 milliárd dollár EBITDA eredmény elérését tűzi ki célul, az organikus CAPEX maximum 1,2 milliárd dolláros szinten tartása mellett. Mindez az erős szabad cash flow termelés folytatását biztosítja a 2017-es évben is, lehetőséget teremtve az átalakulási projektek finanszírozására, valamint az osztalékfizetés növelésére.

A MOL-csoport 2016-ban ismét bebizonyította, hogy Downstream üzletága egy minőségi, integrált, magas készpénztermelő képességgel rendelkező egység, ami képes volt ellensúlyozni a valamelyest gyengébb külső környezet negatív hatásait. Az év fénypontja a kiskereskedelmi (Fogyasztói Szolgáltatások) szegmens megingathatatlan és meggyőző növekedése, valamint a Next Downstream program keretében elért további jelentős hatékonyságjavulás volt. Az üzemi rendelkezésre állást és ezen keresztül a volumeneket, finomítói termékkihozatalt, és elért marginokat érintő nem tervezett események, valamint a növekedési projektjeinkben való késedelem emlékeztetett arra, hogy még sok munka áll előttünk és további tartalékok vannak működésünkben, amelyeket ki kell használnunk az előttünk álló években.

A Downstream üzletág 2017-ben kettős célt tűz ki maga elé. A Next Downstream program záró évébe lépve a MOL-csoport továbbra is törekszik önerőből, a vállalat képességeinek maximális kihasználásával, enyhíteni a várhatóan visszaeső marginok hatását. Ennek fontos eszköze lesz a két növekedési projektünk (butadién, LDPE4) akadálymentes működtetése, valamint a javuló üzemi rendelkezésre állás. Mindemellett 2017-ben jelentős lépéseket készülünk megtenni a petrokémiai üzletágot érintő, stratégiai átalakulást elősegítő projektjeink terén. A tervezett poliold projekt megvalósításához szükséges technológia kiválasztásán, valamint a szükséges engedélyek megszerzésén fogunk dolgozni, és előreláthatóan döntés születik majd az egyik tiszaujvárosi olefin üzem átalakításáról is.

Az Upstream területen a MOL-csoport sikeresen végrehajtotta a 2016 elején indított New Upstream Programot (NUP), melynek célkitűzése a vállalat helytállásának, valamint a portfólió önfinanszírozásának biztosítása az alacsony olajár-környezetben. Örömmel jelenthetjük ki, hogy NUP minden célkitűzését elérte, sőt még túl is teljesítette azokat. A szénhidrogén-termelés összehasonlítható⁷ alapon 6%-kal nőtt, ami főként a KKE régió termelésnövekedésének köszönhető. A működési költségeket körülbelül 90 millió dollárral csökkentettük, így fajlagos közvetlen termelési költségünk év/év alapon 14%-kal lett kevesebb, és a rendkívül versenyképes 6,6 dollár/boe (hordó kőolaj egyenérték) szintre csökkent. Ezenkívül folytattuk az üzletág tőkeallokációs

tevékenységének felülvizsgálatát és év/év alapon 36%-kal sikerült csökkentenünk az organikus CAPEX-et. Ez lehetővé tette, hogy az Upstream üzletág EBITDA eredményét a 2015-öshöz hasonló szinten tartsuk és több mint 250 millió dollár (vagyis körülbelül 7 dollár/boe) szabad cash flow-t termeljünk az olaj- és gázárak jelentős visszaesése ellenére.

A MOL-csoport Upstream célkitűzései egyértelműek. Biztosítani kívánjuk, hogy az üzletág képes legyen értéket teremteni alacsony olajár-környezetben is. Ennek érdekében továbbra is folyamatosan szem előtt tartjuk a hatékonyságot és a költségeket, és arra törekszünk, hogy a termelést a jelenlegi szinten stabilizálni tudjuk. Várakozásaink szerint a termelés 2017-ben is 110 mboepd körüli szintet ér majd el, és ez további két éven keresztül fenntarthatónak bizonyulhat. Mindemellett egyre komolyabban fontolóra vesszük organikus és inorganikus készletpótlási lehetőségeinket, hiszen a Csoport hosszú távú stratégiája az integrált üzleti modell erősségein alapul.

3.3. UPSTREAM ÜZLETÁGI ÖSSZEFOGLALÓ

3.3.1. 2016-OS ÉV ÁTTEKINTÉSE

2016 legfontosabb eredményei

- 250 millió dollárt meghaladó szabad cash flow-t termeltünk (7 dollár/hordó egységnyi szabad cash flow) 44 dollár/hordó Brent olajár és 33 dollár/hordó átlagos realizált szénhidrogén ár környezetben
- A termelés csökkenését sikeresen megfordítottuk, portfólió szinten éves átlagban ~112 mboepd termelést értünk el (~104 mboepd a társult és közös vezetésű vállalatok nélkül), ami 6%-os növekedést jelent az előző évhez képest (összehasonlítható⁷ alapon)
- 2012 óta a legmagasabb szárazföldi termelést értük el a kelet-közép-európai régióban (71 mboepd)
- Folytattuk a Termelés Optimalizálási Programot a KKE régióban, ami 7%-os növekedést eredményezett a szárazföldi termelésben az előző évhez képest, elsősorban a jelentős olaj- (+14%) és szárazföldi gáz volumenek (+4%) emelkedésének következtében
- 2016-ban az New Upstream Program eredményeként 90 millió dollárral csökkentettük a működési költségeinket és hordónként 1,0 dollárral a szénhidrogén-termelés fajlagos költségét (-14%) az előző évhez képest
A portfólió szintű fajlagos termelési költség 6,6 dollár/hordó volt. Az organikus beruházások 36%-kal csökkentek 2015-höz képest
- Folytattuk a portfólió optimalizálási törekvéseinket az oroszországi Matyushinsky blokk értékesítésével, valamint a részesedésünk csökkentésével két romániai licenszben. A kutatási portfóliónkat ugyanakkor újabb magyar és norvég licenszek megvásárlásával terjesztettük ki
- A MOL Norge kutatási koncepciója olyan világszínvonalú partnerek érdeklődését is felkeltette mint az Aker BP, a Statoil és a Petoro

2017-2019-es kitekintés

- Az Upstream üzletág továbbra is fő alappillérét képezi az integrált üzleti modellnek, és az alacsony olajár-környezetben is biztosítani kell az önfinanszírozó működést
- 2018-ra a termelést ~115 mboepd szintre növeljük a Termelés Optimalizálási Projekt és a nemzetközi mezőfejlesztési programok segítségével
- A projektek jóváhagyását a jövőben is szigorú feltételekhez kötjük, biztosítva az alacsonyabb (~12-16 dollár/boe) fajlagos kutatási és mezőfejlesztési költség szintet
- A kutatási beruházásainkat a főbb régióinkban, elsősorban Közép-Kelet Európában, Pakisztánban és Norvégiában fogjuk megvalósítani. A mezőfejlesztési kiadásainkat a KKE régióban lévő (mezőfejlesztés előtt álló bizonyított és valószínűsített) készletekre, a nemzetközi portfóliónk szintjén pedig az Egyesült Királyságban, Pakisztánban, Kazahsztánban és az oroszországi Baitugan területén összpontosítjuk
- Továbbra is a hatékonyságra helyezük a hangsúlyt, annak érdekében, hogy - a stratégiai célkitűzéseinkkel összhangban - az egységre jutó termelési költségeket versenyképes szinten tartsuk
- Megvizsgáljuk az inorganikus befektetési lehetőségeket is annak érdekében, hogy a jelenlegi termelési szintet hosszú távon is fent tudjuk tartani

Melyek voltak a közelmúlt legfontosabb feladatai a MOL-csoport Upstream üzletága számára?

“Az olaj- és gáztermelőket komoly kihívás elé állította a tavalyi év, hiszen az átlagos olajár kevéssel haladta meg a 40 dollár/hordó szintet. Ennek ellenére sikeresen végrehajtottuk a New Upstream Programban foglalt célkitűzéseket. A MOL Upstream a kedvezőtlen külső környezeti tényezők ellenére 250 millió dollárt meghaladó szabad cash flow-t termelt, azaz hordónként 7 dollárt. A jövőt illetően arra törekszünk, hogy az üzletágunk képes legyen megbirkózni a külső környezet kihívásaival, illetve a hosszú távú versenyképességünket a készleteink pótlásával biztosítani.”

Dr. Berislav Gašo – Ügyvezető Igazgató, Csoportszintű Kutatás és Termelés

3.3.2. UPSTREAM TÉRKÉP

3.3.3. LEGFONTOSABB EREDMÉNYEK

A MOL-csoport Upstream divíziója 80 éves múltra tekint vissza. A MOL-csoport portfóliója olaj- és gázkutatási és -kitermelési eszközökkel rendelkezik 13 országban, amelyből 8-ban termelési tevékenységet is folytat. A MOL-csoport elkötelezett a fenntartható fejlődés alapelvei mellett. Célunk, hogy a környezet-, egészség- és munkavédelmi balesetek számát nullára csökkentjük és tartsuk ezt a jövőben is, a környezetünk védelmének

érdekében csökkentjük az elfolyások számát, valamint a fáklyázásból származó üvegházhatású gázok kibocsátását. Ez utóbbi tekintetében a MOL-csoport csatlakozott a Világbank Zero Flaring Initiative kezdeményezéséhez.

KELET-KÖZÉP-EURÓPAI RÉGIÓ

2016-ban a MOL-csoport sikeresen folytatta a Termelés Optimalizálás Programját a KKE régióban, melynek eredményeként a szárazföldi termelés 7%-kal, 71 mboepd-re növekedett, elsősorban a jelentős olaj- (+14%) és szárazföldi gáztermelés (+4%) emelkedése révén.

A Termelés Optimalizálás Program (PO) eredményesen hajtottuk végre **Magyarországon** 2016-ban, mely hozzájárult a termelés 8%-os növekedéséhez az előző évhez képest. A projekt keretein belül elvégzett beavatkozások (29 kútmunkálat, 4 savazásos eljárás, 7 repesztéses eljárás, 21 mechanikus termeltetés (Artificial Lifting System) és 26 termelési ütem optimalizálás (choke optimization)) mind szerepet játszottak a magyarországi termelés 3,5 mboepd mértékű éves növekedésében.

A MOL 6 új licenst nyert el a negyedik magyarországi szénhidrogén bányászati tenderen, melynek eredményeként Bázakerettye, Bucsa, Jászárokszállás, Mezőtúr, Okány-Nyugat és Zala-Nyugat térségekben kezdődhet majd meg a szénhidrogén-kutatás. Az új licenzeknek köszönhetően a MOL-csoport magyarországi kutatási területei megkétszereződtek.

2016-ban számos kutatási program hozott pozitív eredményt Magyarországon. A Dány Kutatási Program folytatódott egy fúrással (a tesztelés folyamatban van, az előrejelzések kedvezőek); a Komádi-Nyugat-4 és az Üllés-Kelet-1 tesztfúrások sikeresek voltak, a kutak termelésre alkalmasnak bizonyultak.

Horvátországban 2016-ban számos kútmunkálatot végeztünk, melyek hozzájárultak a szárazföldi termelés 6%-os éves szintű növekedéséhez. Az Általános Kútmunkálati Projekt keretein belül 35 kutat, míg a teljes Mező Optimalizálás projekt (FFO) keretein belül 11 kutat kezeltek a Kloštar mezőn és 16 kutat a Jamarica és Lipovljani mezőkön, melyek hozzájárultak az 1,6 mboepd mértékű éves termelés növekedéshez.

Az INA aláírta az új horvát szárazföldi kutatási koncessziós szerződést (Drava-02).

Horvátországban a Medimurje projekt keretében két mezőn kezdődött meg a gáztermelés, mely 2016-ban 0.8 mboepd adiciónális termelést eredményezett. A fokozott olajkinyerési eljárás (Enhanced Oil Recovery - EOR) tovább folytatódott 2016-ban az Ivanić és a Žutica mezőkön, és 0.3 mboepd adiciónális éves volumennel járult hozzá a termeléshez.

A **romániai** kutatási tevékenységünk kockázatainak mérséklése érdekében, a MOL-csoport csökkentette a részesedését két eszközben, EX-1-ben 30%-ra és EX-5-ben pedig 20%-ra.

Az Egészségvédelem, Biztonságtechnika és Környezetvédelem (EBK) terén számos ígéretes lépést tettünk annak érdekében, hogy az Upstream üzletág részt vállaljon a környezetvédelmi törekvéseinkben. Az INA serkentett olajtermelési eljárási projektje hozzájárult a széndioxid kibocsátás csökkentéséhez és az ivóvízkészlet megőrzéséhez, hiszen a termelt rétegvíz a kutak kezelése során újrahasznosításra került. Megkezdjük a magyar projektek felülvizsgálatát és minősítését annak érdekében, hogy azok – az Upstream Kibocsátás Csökkentési Program részévé válva – megfeleljenek Európai Unió üzemanyagok minőségéről szóló irányelvének.

ÉSZAKI-TENGER

Mezőfejlesztési szempontból a régió legfontosabb eredménye 2016-ban a Scolty and Crathes mező a tervezettnél korábban történő termelésbe állítása volt, ami 0,8 mboepd éves átlagos volumen többletet eredményezett az Egyesült Királyságban. Norvégiában az APA (Award in Pre-Defined Areas) tenderen való sikeres részvétellel a MOL-csoport kiterjesztette a portfólióját a régióban.

Az **Egyesült Királyságban** a Scolty and Crathes mezőn - a tervezettnél hamarabb - november 21-én indult el a termelés, jelentős költségvetési megtakarítással. A Catcher mezőn sikeresen elvégzett 2016-os fúrási terv keretében 6 további kútfúrás hozott pozitív felszín alatti és operatív eredményeket. A tenger alatti munkálatok és felszíni termelő-tároló egység (FPSO) építése tovább folytatódott, valamint az összes jelentős tenger alatti felépítmény telepítésre került. A Scott mezőn folytatódott a sűrítő termelő fúró program.

2016-ban a MOL-csoport részt vett az APA tenderen **Norvégiában**, illetve 4 licenst nyert el a fókusz régióban (melyből egy hosszabbítást jelent). Az Északi-tenger világszínvonalú kutató vállalataival (Petoro, Statoil and Aker BP) alakítottunk ki partneri kapcsolatot és kiterjesztettük operátori tevékenységünket a Mandal High fókusz

régióinkban. A Rovarkula kutató kút (PL626) száraznak bizonyult, ezért felhagyásra került. A program a tervezett költségvetés betartásával, valamint személyi és környezeti károk nélkül zárult le.

KÖZEL-KELET, ÁZSIA, AFRIKA

A MOL- csoport által működtetett pakisztáni TAL Block-ban a legújabb kutak bekötésének eredményeként a termelés elérte a 80 mboepd szintet 2016 negyedik negyedévében. A 2016-ban elért három további kutatási sikerrel a MOL Pakisztán már 13 találatát könyvelheti el 3 különböző blokkban 1999 óta.

A MOL-csoport stabil jelenléttel, erős partnerekkel és több, mint 15 év tapasztalattal rendelkezik **Pakisztánban**. A MOL-csoportnak 5 blokkban van részesedése, amelyből 2-ben operátor.

A TAL blokk éves átlagos termelése 9%-kal emelkedett (78 mboepd-re) a tavalyi évhez képest, a negyedik negyedévben az átlagos termelés pedig meghaladta 80 mboepd-t, a sikeres bekötések eredményeképpen. A Mardankhel-1 kút 2016 novemberében bekötésre került, a Makori East-5 termelési kút bekötése pedig szintén befejeződött, miután 2016 negyedik negyedévében befejezték a termelési létesítmény felépítését.

2016-ban A MOL-csoport sikerrel folytatta a kutatási tevékenységét az országban. A tavalyi évben három további kutatási találatot könyvelhetünk, a TAL blokkban a Makor Deep-1 és a Tolanj West-1 kutakon, a Karak Blokkban pedig Halini Deep-1 kúton. Nagyszabású szeizmikus kutatások folytak az országban, főként a Karak, a Margala és a Ghauri Blokkban. A kutatási portfólió optimalizálásának részeként a Margala North eszköz kivezetésre került 2016. január 1-jei hatállyal, melynek hatósági jóváhagyása még folyamatban van.

A jó üzleti eredmények mellett azonban sajnos még mindig komoly EBK kihívásokkal kell szembenéznünk Pakisztánban. 2016-ban alvállalkozóinknál 2, harmadik félnél további 20 halálos baleset történt, többségükben szállítmányozás közben. Ez megerősíti azt a törekvésünket, hogy a térségben további erőfeszítéseket tegyünk a biztonságos munkavégzés megteremtésére.

Annak érdekében, hogy fejlesszük a helyi közösségekkel való kapcsolatunkat, a MOL Pakisztán megkezdte a MOL Group Human Rights Roadmap megvalósítását. Ennek első lépéseként egy képzés indult el a helyi személyi biztonsági szolgálat állományában (privát és hivatalos fegyveres erők állományában).

Irak Kurdisztáni Régiójában a nem operált Shaikan Blokkban jelenleg 8 kúton folyik a termelés, amelyek két, együttesen 40 mboepd kapacitású felszíni létesítménybe vannak bekötve.

Ománban a MOL-csoport teljesítette a vállalt kutatási programját a 66-os Blokkban, mely az ország közép-nyugati részén fekszik, a szaúdi határ közelében. A nagyszabású szeizmikus kutatási program végrehajtása után 2014-ben, fúrási programba kezdtünk 2015-ben. 2016-ra két kút fúrása zárult le, a Maisoorah-1 kút vizet tartalmazott, a Husna-1 pedig száraz lett.

FÁK országok

A MOL-csoport már több, mint 10 éve jelen van ebben a térségben. A Baitugan mező jelentősen hozzájárul a nemzetközi portfólió termeléséhez. A felgyorsított fúrási program eredményeként, 2016-ban a Baitugan mező termelése 20%-os növekedést hozott az előző évhez képest. A Fedorovsky blokkban Kazahsztánban, mezőfejlesztési munkálatokba kezdtünk a KMG és a FIOC partnereinkkel.

Oroszországban az operált Baitugan blokkban elsősorban a termelés növelése volt a fókuszban a koncentrált mezőfejlesztési program keretein belül. A program során 65 kutat fúrtunk 2016-ban, a tervezett költségvetés keretein és a kitűzött határidőn belül. A felszín alatti munkálatok kivitelezésére új eljárást vezettünk be, amellyel az új kutak esetében magasabb kitermelési ütemet értünk el. Ennek eredményeképpen a teljes termelés a tavalyi évhez képest 20%-kal nőtt. A Yerilkinsky blokkban a kutatási tevékenység befejeződött, a Novo-Semenkinskaya-1 kút száraz lett és felhagyásra került.

Komoly előrelépést értünk el a Baitugan blokkban bizonyos, az EBK terén folytatott programokkal, köztük az elfolyás-megelőzést célzó olajvezeték-integritás projekttel, valamint a gáz melléktermékeket újrahasznosító energiatermelési projekttel.

A MOL aktív portfóliómenedzsmentjének részeként a Matyushinsky blokk eladásra került. Az értékesítésnek nincs jelentős hatása a MOL oroszországi éves termelésére, mivel a Baitugan termelésélénkítő programja sikeresen ellensúlyozta a kieső volument. A MOL-csoport továbbra is elkötelezett a kutatási és termelési tevékenység folytatása mellett Oroszországban.

A kazah Fedorovsky blokkban az U-25-ös kút fúrása befejeződött. A Tournasian rétegben a tesztek gázt és kondenzátumot mutatnak.

3.3.4. A 2016-os ÉV PÉNZÜGYI ÁTTEKINTÉSE

Átlagos realizált szénhidrogén ár	2015 Mód.	2016	Vált. %
Brent olaj (USD/hordó)	52,5	43,7	-16,8
Átlagos realizált kőolaj és kondenzátum ár (USD/hordó)	46,8	39,0	-16,7
Átlagos realizált gázár (USD/boe)	35,9	27,7	-22,9
Átlagos realizált szénhidrogén ár (USD/boe)	40,9	33,2	-18,9

Az átlagos realizált szénhidrogén árak változását a Brent olaj 9 USD/hordós csökkenése vezérelte, mivel a Brent átlagára 44 USD/hordó szintre süllyedt. A hanyatló európai gáz jegyzésárak hatására a realizált gázár csökkent. Továbbá a horvátországi szabályozott gázár 2016. áprilisi 20%-os csökkentése szintén negatívan hatott.

A speciális tételek nélküli EBITDA csaknem elérte a 2015-ös szintet, 190 Mrd forintot tett ki, így csupán 7 Mrd forinttal marad el az előző évi eredménytől. Az eredményt az alábbi tételek befolyásolták:

(-) Az átlagos realizált szénhidrogén árak 8 dollár/boe mértékben, 33 USD/boe szintre csökkentek, az átlagos realizált gázár 23%-kal, a realizált olajár 15%-kal esett.

(+) A csoportszintű szénhidrogén-termelés (társult és közös vezetésű vállalatokkal együtt) tovább növekedett és 112 mboepd-t ért el. A termelés összehasonlítható⁷ alapon 6 mboepd-vel, vagyis 6%-ot növekedett.

(+) A New Upstream Program sikeres megvalósítása szintén támogatólag hatott. A közvetlen fajlagos kitermelési költség 1,0 dollár/boe mértékben csökkent. A New Upstream Program célja volt a közvetlen fajlagos kitermelési költségek lefaragásán túlmenően az egyéb kontrollált működési költség csökkentése. Így az Upstream üzletág működési költségei (értékcsökkenés nélkül) összesen 207 Mrd forintot tettek ki, amely 38 Mrd forintos csökkenést jelent 2015-höz képest. A kutatási költségek 4 Mrd forinttal voltak alacsonyabbak szintén a NUP sikeres megvalósításának köszönhetően.

A könyv szerinti működési nyereség 44 Mrd Ft lett 2016-ban, míg az egyszeri tételektől megtisztított működési nyereség 51 Mrd Ft-ot tett ki. 7 Mrd forintnyi egyszerű tétel sújtotta az EBITDA-t és a működési eredményt egyaránt, amelyek az oroszországi Matyushinsky blokk értékesítéséhez és az Irak Kurdisztáni Régiójában található Akri-Bijeel blokk készletleírásához kapcsolódnak.

Szénhidrogén-termelés (ezer boe/nap)	2015 Mód.	2016	Vált. %
Kőolajtermelés	35,2	40,9	16,2
Magyarország	11,4	13,3	15,8
Horvátország	10,7	11,9	11,8
Oroszország	1,9	1,3	-33,5
Irak Kurdisztáni Régiója	3,6	3,6	0,0
Egyesült Királyság	3,2	6,6	106,4
Egyéb	4,4	4,2	-4,5
Földgáztermelés	56,9	55,6	-2,2
Magyarország	25,7	26,9	4,4
Horvátország	25,0	22,4	-10,1
<i>amiből offshore</i>	12,2	9,3	-23,6
Egyesült Királyság	1,7	1,3	-20,7
Egyéb	4,5	5,0	11,4
Kondenzátum	7,1	7,5	6,5
Magyarország	3,8	4,2	9,6
Horvátország	1,9	1,9	-1,5
Egyéb	1,3	1,5	9,1
Teljeskörűen konszolidált vállalatok átlagos napi szénhidrogén-termelése	99,1	104,1	5,0
Oroszország (Baitex)	4,8	5,8	20,8
Irak Kurdisztáni Régiója (Pearl Petroleum) *	n.a.	2,4	n.a.
Társult és közös vezetésű vállalatok átlagos napi szénhidrogén-termelése	4,8	8,1	67,9
Csoportszintű átlagos napi szénhidrogén termelés	103,9	112,2	7,9

* Kivéve gáz, termelés 2016-tól megjelenítve

Az átlagos napi szénhidrogén-termelés (társult és közös vezetésű vállalatokkal együtt) ~112 mboepd szintet ért el 2016-ban. 2016 folyamán a MOL-csoport equity módszerrel konszolidálta a Baitex mezőt és annak ~6 mboepd mértékű termelését, amely a társult és közös vezetésű vállalatok közé került átsorolásra. 2016-tól a Pearl Petroleum ~2 mboepd kondenzátum termelése szintén bemutatásra kerül, mint társult vállalkozás hozzájárulása. A csoportszintű szénhidrogén termelés összehasonlítható bázison – a Pearl Petroleum 2016-os hozzáadásának hatását kiszűrve - 6%-kal emelkedett, amely 6 mboepd növekedésnek felel meg. A növekedést teljes mértékben a kitermelt olaj és kondenzátum emelkedése vezérelte. Ennek megfelelően az olaj és kondenzátum aránya a teljes kitermelésen belül 50% közelébe emelkedett.

Változások az upstream szabályozói környezetben

Magyarországon a szabályozott gázár 2,8 Ft/m³ mértékben emelkedett 2016 negyedik negyedévében.

Horvátországban a szabályozott földgázár 1,59 HRK/m³-ről 1,27 HRK/m³-re került csökkentésre 2016. április 1-től.

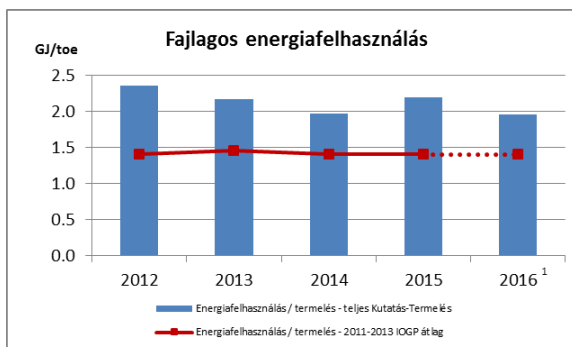
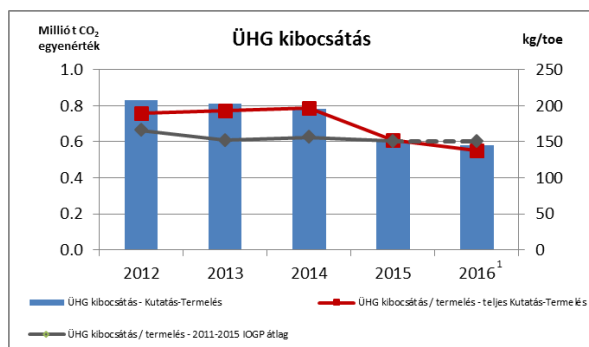
Norvégiában a társasági adó 24%-ra (1%-kal) csökken, de a kőolaj speciális adója hasonló mértékben 54%-ra nő, így a marginális adótartalom 78% marad. Az új szabályozás 2017 januárjától hatályos.

Az Egyesült Királyságban a kőolaj speciális adója (ún. „supplementary charge”) 20%-ról 10%-ra csökkent, míg a másik speciális adónem („petroleum revenue tax”) mértéke 50%-ról 0%-ra csökkent. Mindkét változás 2016. januártól hatályos. Az adócsökkentés jelenleg nem jár közvetlen következménnyel a MOL-csoportra nézve a jelentős mennyiségű adóalapot csökkentő elhatárolt veszteség miatt.

3.3.5. FENNTARTHATÓSÁGI ÖSSZEFOGLALÓ

ÉGHAJLATVÁLTOZÁS

¹ Nincs tényleges adat a riport időpontjában, az indikátor becsléséhez a legutóbbi IOGP adatokat használtuk.

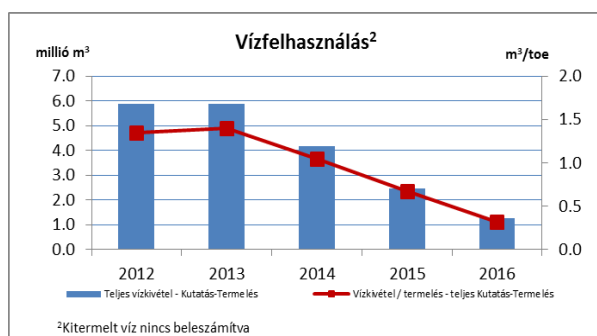
STRATÉGIAI CÉL:

CO₂ intenzitás 20%-os csökkentése 2016 végéig a 2010-es szinthez képest (CO₂/tonna olaj egyenérték)

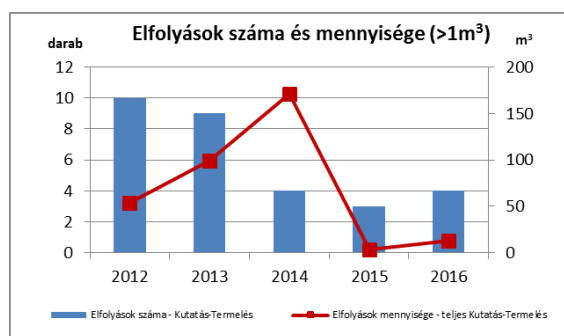
TELJESÍTMÉNY:

- ▶ 2016-ban (a tavalyi évhez képest) enyhén emelkedett a Kutatás-Termelés üzletág ÜHG kibocsátása, melynek fő oka a megnövekedett termelés Oroszországban és Pakisztánban
- ▶ Az átfogó kibocsátás csökkentésre vonatkozó stratégiai cél teljesült. 2016-ban a 2010-es szinthez képest 21%-os csökkenést értünk el.
- ▶ Az ÜHG kibocsátásunk szintje kicsivel az IOGP átlag alatt van.
- ▶ Baitexhez kapcsolódó gázhasznosítás (energiatermelés) javult és elérte a 95%-ot.

VÍZGAZDÁLKODÁS ÉS ELFOLYÁSOK

²Kitermelt víz nincs beleszámítva

STRATÉGIAI CÉLOK:

A teljes vízfelhasználás csökkentése évről-évre 5%-kal; 2020-ra az elfolyások számának 30%-os csökkentése a 2014-es szinthez viszonyítva

TELJESÍTMÉNY:

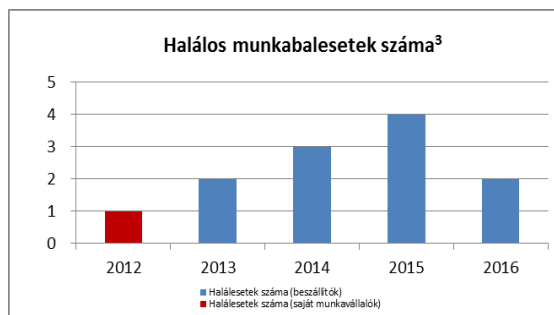
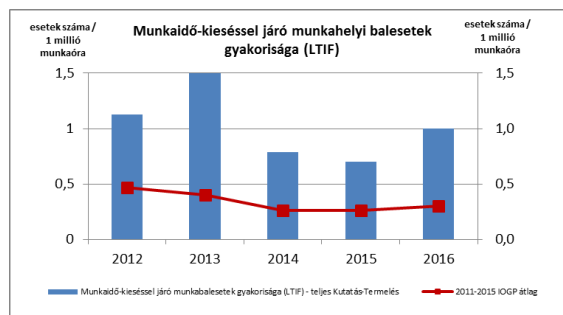
- ▶ A vízfelhasználás jelentősen csökkent a hajdúszoboszlói hűtőrendszer-projekt 2015-ös elindításának köszönhetően.
- ▶ 2016-ban az elfolyások száma és mértéke némileg növekedett főként a vezetékek korróziójából fakadóan.
- ▶ A kisebb elfolyások mérséklése érdekében a Baitexnél vezeték állagjavítási projekt indult 2016-ban.
- ▶ Az elkövetkezendő években az eszközök állagjavítása lesz a középpontban, különös tekintettel a vezetékekre.

KÉSZLETEK ÉS K+F

	2012	2013	2014	2015	2016
Készlettartam Index (év) (SPE 2P)	15	15	16	14	11
Kutatás-fejlesztési kiadások (millió HUF)	730	486	286	1.164	1.627

Két fő kutatás-fejlesztési projekt indult 2015-ben. Felületaktív-polimer EOR kísérleti projekt indult 2015-ben és mikro-emulziós projekt 2016-ban.

BIZTONSÁG- ÉS EGÉSZSÉGVÉDELEM

³ Kivéve harmadik felek halálos baleseteinek száma (2016-ban 20 haláleset)

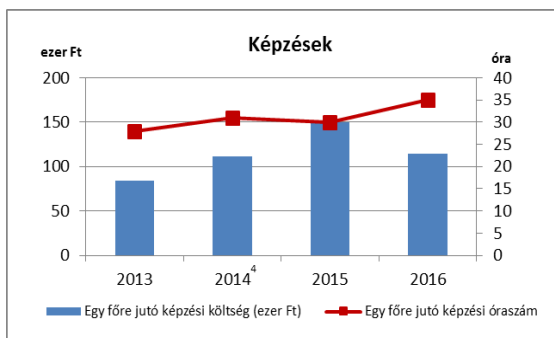
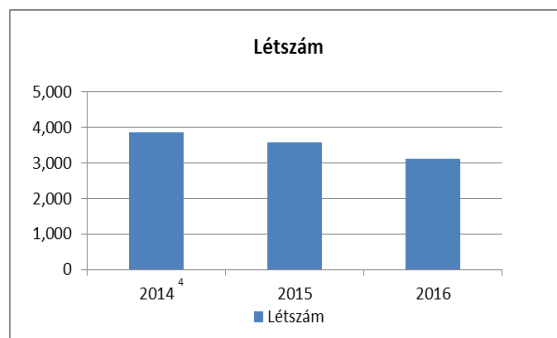
STRATÉGIAI CÉL:

Balesetmentes munkavégzést célzó programok implementálása

TELJESÍTMÉNY:

- ▶ 2016-ban 2 beszállítói haláleset történt a Kutatás-Termelés üzletágban. Az egyik veszélyes anyag szállításból, a másik vezetékkarbantartásból adódott.
- ▶ Számos figyelemfelkeltő és más tevékenység lett bevezetve annak érdekében, hogy csökkentsük a baleseteket és eseményeket. Az életmentő szabályok program, a leesés védelmi program, vagy a GPS/SOS felszerelés kísérleti program, amelyet 2016-ban indítottunk.

HUMÁN TŐKE

⁴ 2014-ben Crosco nélkül

STRATÉGIAI CÉL:

A dolgozói elkötelezettség növelése és a technikai karrierépítés további fejlesztése

TELJESÍTMÉNY:

- ▶ A létszám a portfólió optimalizációval összhangban csökkent (Akri-Bijeel felhagyása, Matjushkinskaya Vertical felszámolása).
- ▶ 2016-ban a technikai karrierépítés programot kiterjesztettük 3 új munkakörre, valamint a mentorálás körét is kiszélesítettük.

KÖZÖSSÉGEK

	2012	2013	2014	2015	2016
Közösségi befektetések a nemzetközi Kutatás-Termelésben ⁵ (millió forint) (Teljes MOL-csoport, INA-csoport nélkül)	191	354	205	601	279

⁵Társadalmi kiadások fedezése 2016-ban a következő tevékenységekre: Kurdistan, Baitex, Matjushkinskaya Vertical, Pakisztán

Erőteljes csökkenés látható 2015-ről 2016-ra, amelynek oka a portfólióban történt változásokban keresendő (főként a tevékenységek visszaszorítása Kurdistanban).

3.4. DOWNSTREAM ÜZLETÁGI ÖSSZEFOGLALÓ

3.4.1. 2016. ÉVI ÜZLETÁGI ÖSSZEFOGLALÓ

2016. évi áttekintés

- A MOL-csoport új hosszú távú stratégiája, a MOL Group 2030 – Enter Tomorrow egyértelműen meghatározza a Downstream által a hosszú távú versenyképesség megőrzése és a szegmens növekedése érdekében megvalósítandó stratégiai célokat
- A Downstream 2016-ban 408 milliárd forint (1,45 milliárd dollár) „tisztá” újrabeszerzési árakkal becsült EBITDA eredményt ért el, és ezzel a külső környezet kedvezőtlen változása ellenére alig valamelyest maradt el a 2015. évi rekord magas szinttől
- A Petrolkémia és a Kiskereskedelem szegmens (Fogyasztói Szolgáltatások) közel 60 %-kal járult hozzá a Downstream „tisztá” újrabeszerzési árakkal becsült EBITDA eredményéhez, ezzel ismét igazolva az integrált Downstream értéklánc előnyeit
- A Next Downstream program ismét hozzájárult az átfogó Downstream üzletági eredményekhez:
  - A program keretében megvalósuló kezdeményezések 130 millió dollárral javították az EBITDA eredményt, elsősorban az év közben megvalósított belső hatékonyságnövelésen keresztül
  - 2016-ban a belső erőfeszítések eredményeit a fontosabb üzemegegyeségeket érintő nem tervezett leállások és az új petrolkémiai (butadién és LDPE4) üzem késedelmes indulása negatívan befolyásolták
- A finomítás területén az olajosár diverzifikálására és a különböző kőolajtípusok közötti árkülönbségek kihasználására irányuló stratégiával összhangban ismét jelentős mértékben növekedett a tenger felől érkező kőolaj mennyisége
- A Dunai Finomító az elmúlt 6 év legjobb, 96,5 %-os üzemi rendelkezésre állási szintjét érte el és ennek elismeréseként átvehette a legjobb termelési teamnek járó DS Termelés Igazgató Megbízhatósági Díjat

Kitekintés

- A külső környezet továbbra is kedvezően alakulhat az iparági ciklus átlagos szintje felett maradva, bár a 2015. évi kondíciókkal aligha számolhatunk
- A Downstream főbb stratégiai célkitűzései: a finomítók hatékonyságának és rugalmasságának növelése, valamint a petrolkémiai és kiskereskedelmi üzletág organikus és felvásárlásokkal való bővítése
- A Next Downstream Program célja a külső környezeti ingadozások hatásainak további mérséklése a 2014-2017 közötti időszakban a Downstream EBITDA 500 millió dolláros (ennek részeként 2017-ben: 160 millió dolláros) növelésével az alábbi területeken:
  - 350 millió dollár az eszköz- és piaci hatékonyságnövelő intézkedések eredményeként
  - 150 millió dolláros eredményjavító hatás a stratégiai növekedési projektek nyomán
- A MOL-csoport 2017-2021 közötti időszakra vonatkozó makrogazdasági sarokszámai alapján a Downstream üzletágnak 2017-ben 1,4-1,5 milliárd dolláros „tisztá” újrabeszerzési árakkal becsült EBITDA eredményt kell elérnie
- A Downstream üzletági normalizált CAPEX 2017-re várhatóan 400–500 millió dollár körül alakul, mely ismét megteremti a magas szinten tartott szabad cash flow termelési képesség alapját

- A MOL-csoport új 2030 Enter Tomorrow stratégia megfogalmazott célja, hogy a finomítás és petrokémia területén, a mobilitási termékek és szolgáltatások tekintetében a MOL legyen a vevők első számú választása a tágabb értelemben vett kelet-közép-európai régióban
- 2030-ra megvalósítandó, már korábban útjára indított kultúrafejlesztési program lesz a MOL-csoport üzleti stratégiai sikereinek egyik alappillére
- Az EBK terület változatlanul prioritást élvez:
  - A sikeres 2016-os bevezetést követően folytatjuk és kiterjesztjük a kivitelezőkre is az EBK vezetői elkötelezettségi programot
  - A folyamatbiztonsági intézkedések végrehajtása terén továbbra is a környezeti elfolyások és tüzesetek számának csökkentéséhez szükséges műszaki állapot biztosítására helyezzük a hangsúlyt
  - 2017 a klímavédelem éve lesz az EU jogalkotásban, így a MOL-csoport már megkezdte a szükséges előkészületeket, hogy erre érdemben reagáljon

IDÉZETEK:

“2016-ban a külső környezet kedvezőtlen változásai ellenére ismét javítani tudtuk a Downstream hatékonyságát és versenyképességét, ezzel jelentős mértékben hozzájárulva az 1,45 milliárd dolláros „tisza” újrabeszerzési árakkal becsült EBITDA eredményhez. Integrált finomítói és petrokémiai eszközállományunk erősségét és főbb piacokon való jelenlétét pontosan tükrözi, hogy a Petrokémia és a Kiskereskedelem 2016-ban mintegy 60 %-kal járult hozzá az eredményhez. Örömmel számolhatok be arról, hogy a MOL-csoport 2030 stratégiája egyértelműen rögzíti a Downstream üzletág céljait: megőrizze regionális vezető szerepét az alaptevékenységek területén, piacvezető petrokémiai csoporttá váljon és a vevők első számú választása legyen. Ez egyben azt is jelenti, hogy továbbra is azzal foglalkozunk, amiben a legjobbak vagyunk: hatékonyan működtetjük az alaptevékenységek ellátásához szükséges eszközöket, kiváló minőségű termékekkel látjuk el a piacot, folytatjuk a petrokémiai értéklánc bővítését és a fogyasztói élményt továbbra is prioritásként kezeljük. Emellett elkezdtük a vállalati kultúra fejlesztését is, hogy felkészüljünk a jövőbeni kihívásokra és képesek legyünk megvalósítani a MOL-csoport 2030 stratégiában megfogalmazott célokat. A napi munkafolyamatok és együttműködés hatékonyságának javításával további sikereket érhetünk el az ügyfélelégedettség és a munkavállalói elkötelezettség fejlesztése terén.” (Horváth Ferenc, Csoportszintű Downstream igazgató)

„Elköteleztünk vagyunk a biztonsági kultúra és az EBK vezetői elkötelezettség megteremtése iránt, 2016-ban több mint 600 EBK vezetői elkötelezettségi képzést tartottunk. Komoly erőfeszítéseket teszünk a propilén értéklánc, ezen belül a poliolk diverzifikáltabb hasznosítását érintő stratégiai növekedési lehetőségekkel kapcsolatos döntéshozatal hatékonyságának javítására, támogatására. Ennek megfelelően átalakítottuk a szervezetet és a Downstream műszaki kapacitásainak továbbfejlesztése, erősítése érdekében útjára indítottunk egy szakmai karrierút programot a termelési tevékenységeket végző mérnökök és dolgozók részére. Örömmel számolhatunk be a Dunai Finomító megbízhatósági eredményeiről, a polimerüzemek jó rendelkezésre állásáról, melyek megfelelő alapot biztosítottak a kedvező árrés érvényesítéséhez és ahhoz, hogy története során először a pozsonyi finomító tenger felől érkező kőolajat dolgozzon fel.” (Miika Eerola, Csoportszintű Downstream Termelés igazgató)

“A MOL-csoport Downstream január 1-jével új szervezeti egységet hozott létre Csoportszintű Ellátás, Trading & Optimalizáció néven. Miután a termelési kapacitásokat messze meghaladó mértékben sikerült növelnünk az értékesítési volument, egyértelművé vált, hogy komolyabb figyelmet kell fordítanunk a trading és a külső beszerzési tevékenységekre. Célunk, hogy megteremtsük az egyensúlyt a beszerzési lehetőségek, potenciális értékesítési volumenek és saját termelési kapacitásaink között és az optimalizáción keresztül a szervezet képes legyen maximalizálni jövedelmezőségét. Az új szervezeti felépítésnek köszönhetően gyorsabban tudunk reagálni, mely rendkívül fontos egy állandó változásokkal jellemezhető környezetben. A piachoz legközelebb lévő szervezetenként az ETO az eszközök hatékony alkalmazásával, a vevőközpontúság folyamatos fejlesztésével és munkatársaink szakismereteinek hasznosításával már jelenleg is kiemelt szerepet kap a stratégia megvalósításában.” (Pethő Zsolt, Csoportszintű Ellátás, Trading & Optimalizáció igazgató)

„Rendkívül büszke vagyok a Kiskereskedelem már harmadik éve rendkívül stabil pénzügyi eredményeire. Az üzemanyagok terén piaci részesedésünket növelni tudtuk, értékesítési volumeneink a piacra jellemző mértéknél

gyorsabban nőnek, míg a nem-üzemanyag termékek terén a FRESH CORNER koncepció segített abban, hogy a stratégiai elképzelésekkel összhangban jelentős változásokat valósítsunk meg és árreszeinket 2017-re megduplázzuk. Továbbra is elsődleges feladatunknak tekintjük egy vevők kiszolgálására optimalizált kultúra kialakítását annak érdekében, hogy vevőinket biztonságosan és a legmagasabb színvonalon szolgáljuk ki, miközben már keressük a 2030 Enter Tomorrow stratégia megvalósításával kapcsolatos, Kiskereskedelmet érintő új kihívásokat.” (Lars Höglund, Csoportszintű Kiskereskedelem igazgató)

„Küldetésünk, hogy a zökkenőmentes, hatékony és biztonságos működés, valamint a munkavállalói-, vevői- és tulajdonosi elégedettség megteremtése érdekében gazdálkodjunk a rendelkezésre álló emberi erőforrásokkal, eszközökkel és folyamatokkal” (Howard Lamb, Csoportszintű Logisztika igazgató)

Versenyelőnyünk

A MOL-csoport Downstream 6 termelőegységet - 4 finomítót és 2 petrokémiai üzemet - működtet, a különböző üzletági tevékenységek egy integrált értéklánc részeit alkotják. Ez az értéklánc a kőolaj feldolgozásával szállítást és értékesítést igénylő finomított termékek széles skáláját állítja elő a különböző háztartási-, ipari- és szállítási igények kielégítésére. A termékek között találjuk többek között a benzint, a dízelt, a fűtőolajat, a légiközlekedési üzemanyagot, a kenőanyagokat, a bitument, a kéntartalmú és cseppfolyós propán-bután gázt (PB). Emellett a MOL petrokémiai termékeket is előállít és értékesít világszerte, valamint vezető pozíciót tölt be a kelet-közép európai petrokémiai szektorban.

A MOL-csoport komplex, kiváló minőségű létesítményeket működtet összesen 20,9 millió tonna/év finomítói és 2,2 millió tonna/év petrokémiai kapacitással. A magas nettó készpénztermelő képességgel rendelkező magyarországi és szlovákiai finomítóink kihasználják a földrajzi elhelyezkedésükből és a kiegyensúlyozott termék- és vevőportfóliókból fakadó előnyöket. A MOL-csoport Petrokémia üzletága (MPK) egyedülálló előnyt biztosít a MOL-csoport finomítói számára és kiváló minőségű termékeket kínál vevőinknek. Az MPK már jelen van a butadién piacon és a hosszú távú stratégiával összhangban tovább folytatódik az értéklánc mentén az előre irányuló integráció. A MOL-csoport célja, hogy a további vegyipari- és petrokémiai terjeszkedés révén regionális piacvezető szerepre tegyen szert.

Túlnyomórészt a finomítói ellátási sugáron belül elhelyezkedő közel 2.000 töltőállomásból álló kiskereskedelmi hálózatával a MOL-csoport 10 országban van jelen, mely lehetővé teszi a finomítás és kereskedelem, valamint a kiskereskedelem közötti szinergiák maximalizálását.

Az alapanyag optimalizálás segítségével a kőolajtípusok széles palettájáról választhatjuk ki a legmegfelelőbb nyersanyagot finomítóink számára. A megfelelő kőolaj- és alapanyag-ellátást, a költséghatékony termékszállítást nagy kiterjedésű vezetékrendszerünk és megnövelt tárolókapacitásaink biztosítják. 2016-ban a Pozsonyi Finomító története során először dolgozott fel a Barátság I kőolajvezetéken keresztül szállított tenger felől érkező kőolajat.

3.4.2. DOWNSTREAM TÉRKÉP

3.4.3. LEGFONTOSABB EREDMÉNYEK

A Next Downstream Program második évében ismét közelebb kerültünk a kitűzött 2017. évi cél eléréséhez

A Next Downstream Program a MOL-csoport 2015-2017 közötti időszakra vonatkozó Downstream stratégiájának egyik alapeleme és egyben a stratégiai célok teljesülésének nyomon követésére is szolgál. A program változatlanul a hosszú távon fenntartható fejlődésre helyezi a hangsúlyt a piaci lehetőségek hatékonyabb kihasználása érdekében, a külső és belső kihívásokra adott válaszként.

A program keretében egy rendkívül ambiciózus, 2017 végéig megvalósítandó 500 millió dolláros EBITDA növekedést tűztünk ki célként. A program első évének sikeres befejezését követően 2016-ban ismét sikerült továbblépni a hároméves program alábbi területein:

- ▶ Eszköz- és piaci hatékonyságnövelő intézkedések
- ▶ Stratégiai növekedési projektek

A program második évében a Next Downstream program további 130 millió dollár eredményjavítást ért el belső átalakításokkal, mely egyértelműen jelzi, hogy milyen léptékű hatékonyságjavulást sikerült megvalósítanunk néhány kulcsfontosságú területen. A program keretében, a hosszú távú stratégiai célkitűzések részeként 2016-ban folytattuk a kőolajosár diverzifikációját az első nem orosz forrásból származó kőolajszállítmány Pozsonyi Finomítóban történő feldolgozásával. A tengeri kijáratral nem rendelkező Dunai Finomító teljes alapanyagvolumenének 18%-át már a tenger felől érkező kőolaj teszi ki.

A belföldi piacokat terhelő erős importnyomás ellenére, a Downstream intézkedések segítségével sikerült megőrizni versenyképességünket és komoly sikereket értünk el a logisztikai költséghatékonyság és az ellátás fejlesztése terén a kereskedelmi tevékenység intenzitásának fokozása mellett.

Összességében az eszközfejlesztési- és hatékonyságjavítási intézkedések 2016-ban mintegy 120 millió dolláros javulást eredményeztek, ebből 20 millió dollár a termelési-, ellátási-, értékesítési- és logisztikai egységek által

indított mintegy 45 új kezdeményezésből származott. A teljesítményeket negatívan befolyásolta néhány finomítói és petrokkémiai egység nem tervezett leállása.

A Kiskereskedelem a regionális piaci mértéknél jelentősebb volumennövekedést ért el, míg a nem-üzemanyag szegmensben az új töltőállomási bolti koncepció hozott látványos növekedést a Fresh Corner termékkategóriákban.

Emellett a növekedési projektek 10 millió dollárral járultak hozzá a program sikeréhez, elsősorban a kiskereskedelmi akvizícióknak köszönhetően. Készt az új petrokkémiai egységek, azaz a pozsonyi LDPE4 üzem és a tiszaujvárosi butadién üzem indítása, de tervek szerint 2017-ben már zökkenőmentesen működnek és jobb teljesítményt produkálnak.

A Next Downstream Program és a Downstream stratégiai céljainak megvalósulása három pilléren nyugszik: a kiváló eszközállományon, a piaci igényekhez való alkalmazkodáson és munkatársaink szakmai felkészültségén.

Eszközállomány: Határozott erőfeszítéseket tettünk a kiváló eszközállomány fejlesztésének érdekében

2016-ban is folytattuk az eszközállomány megbízhatóságának növelését és ez különösen a MOL Finomítás esetében hozott látványos sikert, ahol a Dunai Finomító az elmúlt hat éve legmagasabb üzemi rendelkezésre állását érte el (96,5%). A kiemelkedő teljesítmények támogatása érdekében és a termelőüzemek rendelkezésre állásának javítására irányuló erőfeszítések elismeréseként a legjobb termelési csapatok megkapják a DS Termelés Igazgató Megbízhatósági Díjat.

Általában megállapítható, hogy a rendelkezésre állás nem volt kielégítő és további jelentős erőfeszítésekre van szükség ezen a területen. A Pozsonyi Finomító és a MOL Petrokkémia olefin üzemének rendelkezésre állási problémái 2016-ban megakadályozták, hogy ezek piaci potenciálját teljes mértékben kihasználjuk.

A komplex nagyleállításokat sikeresen elvégeztük a magyarországi finomítás és petrokkémia területen. Büszkék lehetünk a több jelentősebb léptékű komplex felújítási projekt sikeres befejezésére. Emellett sikeresen elvégeztük a jövőbeni tevékenységek alapjául szolgáló új integrált végrehajtási modell vizsgálatát.

A MOL-csoport jó eredményeket ért el az energiahatékonyság területén a belső teljesítmények fejlesztésével és a kedvező piaci feltételek kihasználásával. Folytattuk a már megvalósított ISO 50001-alapú energiagazdálkodási rendszer fejlesztését annak érdekében, hogy megfeleljünk az Európai Unió energiahatékonysági irányelvében megfogalmazott követelményeknek.

Elindult az MPK butadién üzeme, 2017-ben bővül a butadién értéklánc, a magyarországi petrokkémiai üzem megkezdte a szintetikus gumi gyártását. Már zajlanak az utolsó üzemi kísérletek a pozsonyi LDPE4 üzemben és a polimer üzemek megfelelő rendelkezésre állása már lehetővé teszi a kedvezőbb árú alkalmazását.

A MOL 2030 stratégiai fejlesztési projektek részeként jelentős erőfeszítéseket tettünk a finomítási- és petrokkémiai növekedéssel, propilén értéklánccal, poliokkal kapcsolatos döntéshozatali folyamat hatékonyságának javítására és támogatására. A különböző EBK programok (BAB2, EBK Nap, EBK fórumok, EBK vezetői elkötelezettségi program) sikeres megvalósítása nyomán az EBK kultúra folyamatos fejlődésének lehetünk tanúi. 2017-ben is folytatjuk az EBK vezetői elkötelezettség program végrehajtását és ezt kiterjesztjük a kivitelezőkre is, továbbá folytatjuk a megcsúszások és botlások megelőzése érdekében útjára indított nem tudatos magatartás-fejlesztési program megvalósítását.

Sikerrel folytattuk a logisztika hálózat optimalizálását a MOL-csoport stratégiával összhangban. A vasúti és uszályos szállítás területén egy csoportszintű tender keretében korszerűsítettük a vasúti flottát, kidolgoztuk az egyes flotta típusokra vonatkozó műszaki előírásokat és a flotta átlagéletkorát 17 év alá csökkentettük. A MOL-csoport mérföldkőhöz érkezett a GPS-alapú vasúti flottakövetési- és monitoring rendszer megvalósításával és az egységes csoportszintű koncepció kidolgozásával, az éles indulásra 2017-ben kerül sor. A pozitív eredmények mellett megemlítendő, hogy 2016-ban minden logisztikai tevékenységet halálos kimenetű baleset és súlyos esemény nélkül valósítottunk meg. Ami a további tervekkel illeti, a Logisztika a MOL-csoport stratégiával összhangban a vasúti- és uszályos stratégiákra és akciótervekre helyezi a hangsúlyt, valamint folytatja a folyamatok és eszközök egységesítését célzó erőfeszítéseket.

Piac: Versenyképesség növelése az üzemanyagellátáson és -értékesítésen túlmutató diverzifikációs lehetőségek mentén

A piacok a megszokottnál jóval gyorsabb változásoknak vannak kitéve, így a MOL Downstream is folyamatosan keresi a rendkívül turbulens környezethez való alkalmazkodás lehetőségeit. Új működési modellt alakítottunk ki: az ellátás, trading és optimalizáció team teljes körű felhatalmazást kapott a Downstream rendszerek kezelésére

és a versenyképes piacra jutási idő biztosítására. Az volt az elsődleges cél, hogy egy olyan működési modellt dolgozzanak ki, mely kulcsfontosságú kérdésekben lehetővé teszi a gyors üzleti döntéshozatalt, és az egész Downstream rendszer akár 24 órán belüli irányváltását, amennyiben ezt a piaci folyamatok megkövetelik.

2016-ban sikeresen megkezdtek a tenger felől érkező kőolaj feldolgozását a Pozsonyi Finomítóban, ezzel párhuzamosan minimális mértékben növeltük az alternatív (szintén tenger felől érkező) kőolaj feldolgozását a Dunai Finomítóban, míg az INA finomítóinál 9 %-kal nőtt a feldolgozási teljesítmény (a nem-REB kőolaj 76 %-a). A felhasznált alapanyagok jelentős része változatlanul uráli típusú kőolaj, bár fokozatosan növekedik a komplex finomítók által már bevizsgált kőolajtípusok száma. A MOL-csoport célja, hogy 2020-ra már 50 különböző finomítói feldolgozásra alkalmas kőolajtípus közül lehessen választani.

A végfelhasználók hatékonyabb támogatása, a működési költségek csökkentése és az iparági előírásoknak való megfelelés érdekében a MOL-csoport 2016-ban folyamatosan fejlesztette logisztikai hálózatát, így többek között megteremtve a MED piachoz való közvetlen hozzáférést (Koper, Szlovénia), akvizíciós tárgyalások folytatva a saját telephelyekkel (Szerbia), előkészítve a terminál korszerűsítést (Solin, Horvátország). Sikeresen elkészültek az elosztóhálózat-optimalizációs tanulmányok, melyek nyomán belső megállapodás született a romániai zöldmezős saját terminálra vonatkozóan, illetve kisebb változásokra volt szükség az osztrák ellátási láncban. Létrejött a csoportszintű tárolókapacitás adatbázis és megkezdte működését az Integrált Kapacitás Menedzsment, mely lehetővé teszi, hogy a MOL-csoport optimalizálni tudja és hatékonyabban hasznosítsa a rendelkezésre álló tárolókapacitásokat.

A keverőüzemi hatékonyságjavítási projekt is újabb mérföldkőhöz érkezett, befejeződött a részletes tervezési fázis, a megvalósításra a tervek szerint 2017-ben kerül sor. Tervek szerint 2017-ben valósul meg a MILES (MOL Integrált Logisztikai Kiválóság Rendszer) projekt, valamint folytatódik a folyamatok, technológiai megoldások és a pénzügyi beszámolás egységesítése és optimalizációja.

2016-ban a MOL-csoport Kiskereskedelem látványos növekedést produkált, éves szinten 39%-kal növelte „tiszta” újraberzerzési árakkal becsült EBITDA eredményét és sikerrel hajtott végre több mint 350 korszerűsítési projektet. 2016-ban valósult meg a MOL-csoport első komplex vásárlókutatási és -szegmentációs programja, melynek célja, hogy a MOL alaposabban megismerje vásárlóit és közelebb kerüljön hozzájuk személyre szabott ajánlataival. A kutatás kiváló eredményekkel zárult, megerősítette, hogy a MOL, a Slovnaft és az INA vezető pozíciót tölt be saját piacain (az MWB nemzetközi márkaerő vizsgálati módszertan alapján). A MOL-csoport új hosszú távú stratégiájával összhangban a Kiskereskedelem (Fogyasztói Szolgáltatások) célja, hogy a vevők első számú választása legyen az üzemyanyagtermékek és kényelmi szolgáltatások terén, valamint saját piacain a legerősebb márkanévvel rendelkezzen.

Az elmúlt évek során jelentős mértékben nőtt a MOL regionális kiskereskedelem piaci lefedettsége és vevőköre a számos akvizíció nyomán, így többek között az ENI csehországi, szlovákiai, romániai, magyarországi és szlovéniai hálózatának, valamint a Lukoil csehországi kiskereskedelmi hálózatának felvásárlásával. 2016-ban sikeresen lezárult a felvásárolt magyarországi és szlovéniai hálózatok integrációja és megkezdődött a töltőállomások arculatának átalakítása. A csehországi és szlovákiai töltőállomások teljesen új arculatot kaptak. Ennek eredményeként a MOL-csoport tovább erősítette vezető pozícióját a magyarországi és szlovákiai piacon, a második legnagyobb piaci szereplővé vált a romániai és csehországi piacokon, illetve a harmadik legjelentősebb piaci szereplő lett Szlovéniában.

Emberi erőforrások: a jövőbeni sikerek záloga a folyamatos teljesítményfejlesztés

A Downstream szakmai képességek megerősítése és továbbfejlesztése érdekében a MOL-csoport karrierút programot indított a termelésben dolgozó mérnökök és dolgozók részére. Az üzemeltetői kompetenciák fejlesztése alapvető fontosságú a biztonságos működéssel, magasabb szintű rendelkezésre állással és az eszközállomány hatékonyságának növelésével kapcsolatos stratégiai célkitűzések teljesülése szempontjából. Emellett a DS Termelés szervezetnél újtára indítottuk a tehetségek számára a NEXT vezetésfejlesztési programot. Létrehoztuk a Slovnaft oktatási központot a kivitelezők és saját dolgozóink kompetenciáinak és a munkabiztonsági kultúra fejlesztésére. A 2017. évi tervek között szerepel, hogy ezt kiterjesszük a MOL-csoport más területeire is.

A MOL-csoport hosszú távú stratégiájával összhangban, a teljesítmények folyamatos javítása érdekében 2016-ban a Slovnaftnál végrehajtottuk a Működési Kiválóság kísérleti projektet. Tervek szerint 2017-ben kerül sor a program teljes körű és további helyszíneket is érintő bevezetésére annak érdekében, hogy változtassunk a jelenlegi gyakorlatokon és magatartásmintákon, kihasználjuk a MOL-csoportnál korábban bevezetett LEAN gyakorlatokban rejlő szinergiákat.

2016-ban 52 műszaki szakértő vett részt az öt évvel ezelőtt indított, három ország 6 finomítóját és petrokémiai üzemét érintő Downstream Termelés rotációs programban. A 2017-ben is folytatódó időszakos rotáció célja a finomítási technológiákkal kapcsolatos szakmai ismeretek és szakértelem csoportszintű megosztása, valamint a Csoportszintű Downstream Termelés telephelyei közötti szakmai együttműködés elmélyítése.

A MOL-csoport jövőképével összhangban arra törekszik, hogy főbb piacain vezető márkává váljon, valamint a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó stratégiában foglaltak szerint a „vevők első számú választása legyen”. Ennek megfelelően a MOL-csoport komplex vevőszolgálati programot dolgozott ki, melynek célja, hogy fenntartható versenyelőnyt alakítson ki a töltőállomási kiszolgálás szintjén. 2016-ban a MOL-csoport sikerrel indította útjára a Magyarországon kísérleti jelleggel bevezetett, maga nemében egyedülálló HOST programot, melyet a kiskereskedelmi tevékenységet végző leányvállalatokra is ki fog terjeszteni.

3.4.4. A 2016-os ÉV MŰKÖDÉSI ÁTTEKINTÉSE

Külső környezet

	2015	2016	Vált. %
Csoportszintű finomítói árrés (USD/hordó)	6,1	5,7	-8
Komplex finomítói árrés (MOL+Slovnaft) (USD/hordó)	7,3	6,3	-13
Brent (USD/hordó)	52,4	43,7	-17
Ural (USD/hordó)	51,9	42,5	-18
Brent Ural spread (USD/hordó)	1,4	2,1	51
Crack spread – ólmozatlan benzin (USD/bbl)	15,9	12,4	-22
Crack spread – gázolaj (USD/bbl)	14,7	9,5	-35
Crack spread – vegyipari benzin (USD/bbl)	-3,8	-2,5	-34
Crack spread – fűtőolaj 3,5 (USD/bbl)	-12,1	-11,3	-7
Integrált petrokémiai árrés (EUR/t)	680	613	-10

Normalizálódó downstream külső környezet

A Downstream üzletág 2016-ban ismét profitált a kedvező külső környezet adta lehetőségekből. A finomítói és a petrokémiai árrés az iparági ciklus átlagos szintje fölött maradt az év folyamán, ám mindkettő kis mértékben csökkent a 2015-ös csúcshoz képest.

A MOL-csoport finomítói üzletágát támogatta, hogy a Brent-Ural jegyzésár 2,1 USD/hordós szintre emelkedett, amely a legmagasabb érték 2008 óta. Ezen túlmenően az olajár mélypontjára esett, így a finomítói saját kőolaj-felhasználás és veszteség költségei tovább csökkentek. Ugyanakkor a motorüzemanyagok termékárreése nagymértékben esett. Az európai finomítók továbbra is kiélezett versennyel néznek szembe, melyet közel-keleti és amerikai versenytársak támasztanak, ebből adódóan a gázolaj termékárreése 5,2 USD/hordót esett és hét éves mélypontra zuhant.

Az integrált petrokémiai árrés 10%-ot csökkent a 2015-ös csúcshoz képest. Az európai petrokémiai iparági szereplőket azonban így is támogatta az alapanyagok viszonylag alacsony árszintje, melyet az olajár befolyásolt, az erős amerikai dollár az euróhoz képest és a végtermékek iránt megnyilvánuló kedvező autó- és csomagolóipari kereslet.

Regionális kereslet

A kelet-közép-európai országokban a keresletet nagymértékben befolyásolta az alacsony szintű végfelhasználói ár, amit az olajár-változások és a régiós gazdasági teljesítmény alakulása befolyásolt. Magyarországon 5%-kal, Szlovákiában 3%-kal növekedett a kereslet, míg Horvátországban évek óta először emelkedett a motorüzemanyag-fogyasztás. A benzin és a gázolaj kereslet hasonló mértékben emelkedett Közép-Kelet-Európában.

A régiós motor üzemanyag kereslet változása	Teljes piac			
	2016 év / 2015 év %	Benzin	Dízel	Motor üzemanyagok
Magyarország	4	3	3	3
Szlovákia	3	6	6	6
Horvátország	-2	2	1	1
Egyéb	5	8	8	8
KKE 10 ország	5	7	7	7

Éves teljesítmény

A MOL-csoport Downstream üzletág kedvező külső környezetben 408 Mrd forintos újrabeszerzési árakkal becsült „tisza” EBITDA-t ért el 2016-ban. A petrokkémiai és kiskereskedelmi szegmens 56%-kal járult hozzá a „tisza” EBITDA-hoz.

Újrabeszerzési árakkal becsült 'tisza' EBITDA – Downstream ^{3,4} (Mrd HUF)	2015 Mód.	2016	Vált. %
MOL-csoport	461,5	408,3	-12
Ebből Petrokkémia	160,3	144,3	-10
Ebből Kiskereskedelem	61,8	86,3	40
MOL eredmény INA hozzájárulás nélkül	457,9	391,9	-14
INA	3,5	16,4	369
Újrabeszerzési árakkal becsült 'tisza' üzleti eredmény – Downstream ^{3,4} (Mrd HUF)	2015 Mód.	2016	Vált. %
MOL-csoport	350,2	284,9	-19
MOL eredmény INA hozzájárulás nélkül	367,1	290,7	-21
INA	-16,9	-5,8	-66

^{3,4} A megjegyzéseket és speciális tételeket az 1. és 2. számú melléklet tartalmazza.

2016-ban a Downstream üzletág „tisza” újrabeszerzési árakkal becsült EBITDA-ja és működési eredménye egyaránt csökkent az előző évhez képest, előbbi 408 milliárd forintot ért el, míg utóbbi 285 milliárd forint volt. Az eredmény alakulásának hátterében az alábbi tényezők állnak:

- (-) Az összességében kedvező, ám kis mértékben romló külső környezetben főleg a gázolaj termékárresek zuhanásának hatására csökkent a komplex finomító árrés (7,3 dollár/hordóról 6,3 dollár/hordóra) és az integrált petrokkémiai árrés (680 EUR/t-ról 613 EUR/t-ra);
- (-) tervezett és nem tervezett leállások negáiban hatottak komplex Downstream eszközeink teljesítményére, valamint a petrokkémiai értékesítés 4%-os csökkenését eredményezték.

A fenti tényezőket részben ellensúlyozta:

- (+) a kiskereskedelem újrabeszerzési árakkal becsült „tisza” EBITDA-jának 40%-os emelkedése, melyet támogatott a hálózat inorganikus bővülése, a közép-kelet-európai motorüzemanyag kereslet pozitív irányú változása és a Fresh-Corner nem üzemanyag típusú termékek értékesítésének bővítését célzó programja;
- (+) Next Downstream Program megvalósítása során elért eredmények.

Külső kőolaj- és petrokkémiai termék-értékesítés termékenként (kt)	2015	2016	Vált. %
Kőolajtermékek	17.234	17.811	3
Motorbenzin	3.826	3.816	0
Gázolaj	9.402	9.724	3
Fűtőolaj	470	508	8
Bitumen	553	541	-2
Ebből Lakossági szolg. szegmens értékesítés*	3.856	4.246	10
Motorbenzin	1.143	1.237	8
Gáz- és tüzelőolajok	2.615	2.909	11
Petrokkémiai termékértékesítés	1.298	1.245	-4
Olefin termékek	197	190	-4
Polimer termékek	1.089	1.001	-8
Butadién termékek	12	54	350
Teljes kőolaj- és petrokkémiai termék értékesítés	18.532	19.056	3

* A 2015. év nem tartalmazza az ausztriai értékesítést (60 kt)

A MOL továbbra is erős versennyel szembesül főbb motor üzemanyag piacain miközben a piaci kereslet kedvezően alakult. Éves összehasonlításban stabilizálódott a magyar-, a szlovák- és a horvát nagykereskedelmi piaci részesedés. Ugyanakkor az értékesített volumen növekedett a piaci keresletnövekedés hatására.

Nagymértékű javulás a kiskereskedelemben

A kiskereskedelem eredménye nagy mértékben, 40%-kal javult az újrabeszerzési árakkal becsült „tisztá” EBITDA-t alapul véve és 86 Mrd Ft-ot ért el 2016-ban.

Teljes kiskereskedelmi értékesítés (kt)	2015	2016	Vált. %
Magyarország	934	1.059	13
Szlovákia	534	617	16
Horvátország	1.076	1.060	-1
Románia	586	662	13
Cseh Köztársaság	358	468	31
Egyéb	368	380	3
Összesen*	3.856	4.246	10

* A 2015. év nem tartalmazza az ausztriai értékesítést (60 kt)

- Az értékesített mennyiség jelentősen növekedett **Csehországban** (31%-kal), **Szlovákiában** (16%-kal), **Magyarországon** (13%-kal) és **Romániában** (13%-kal) az előző évihez képest, amely főleg a hálózat inorganikus bővítésének köszönhető.
- A **horvátországi** értékesítés éves szinten nem változott jelentősen.

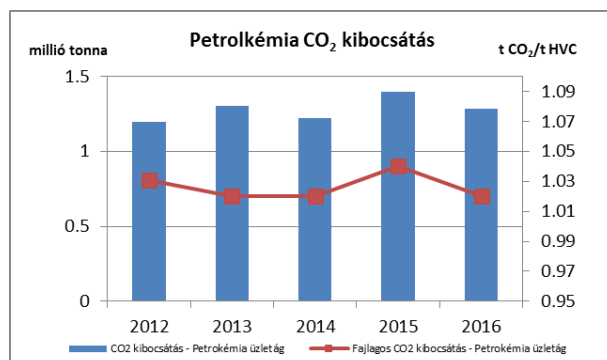
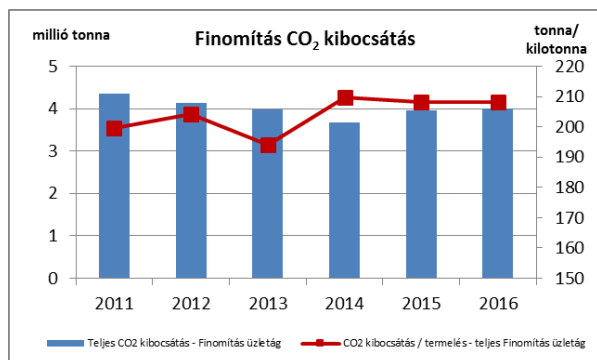
Beruházások és befektetések

Beruházások és befektetések típus szerinti bontásban (Mrd Ft)	2015. év	2016. év	Vált. %
Összesen	179,0	172,2	-4
Stratégiai projektek	86,8	41,2	-53
Normalizált beruházások és befektetések	92,2	131,0	42

A Downstream üzletág beruházásai 172 milliárd forintra rúgtak 2016-ban, amely csupán 4%-os csökkenés 2015-höz képest. A beruházások összetétele azonban jelentős mértékben változott. A stratégiai projektekhez kapcsolódó befektetések körülbelül 50%-kal csökkentek, mivel a butadién üzem 2015-ben elkészült, míg az LDPE4 üzem építési munkálatainak nagy része szintén lezárult 2016 év végéig. A „normalizált” CAPEX éves összevetésben ugyanakkor emelkedett egyrészt a magasabb kiskereskedelmi beruházások (a megvásárolt hálózatok arculátalakítása) másrészt a finomítói és petrokkémiai karbantartások szintjének emelkedése miatt 2016-ban.

3.4.5. FENNTARTHATÓSÁGI ÖSSZEFOGLALÓ

ÉGHAJLATVÁLTOZÁS

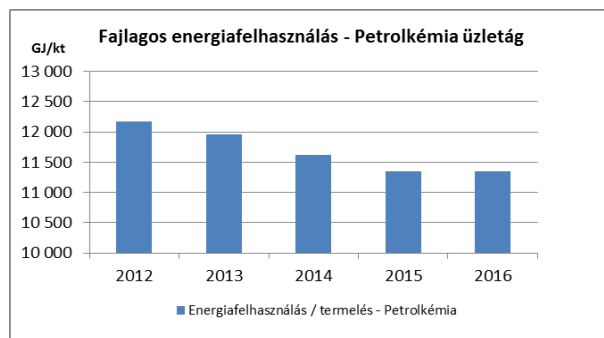
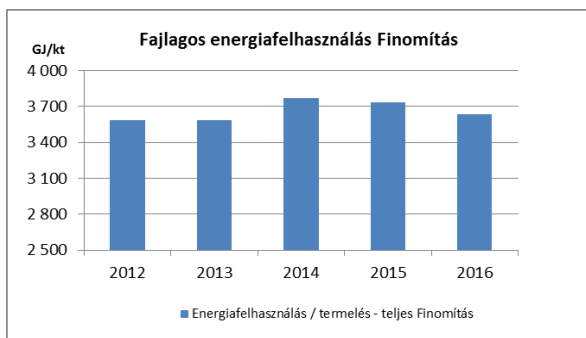
STRATÉGIAI CÉL:

2020-ra a közvetlen és közvetett ÜHG kibocsátás 200 ezer tonna CO₂ egyenértékkel való csökkentése energiahatékonysági kezdeményezéseken keresztül.

TELJESÍTMÉNY:

- ▶ A finomítás és petrokémiai termelés a MOL-csoport ÜHG kibocsátásának elsődleges forrása.
- ▶ A CO₂ intenzitás az energia intenzitással együtt csökkent a petrokémiai üzletágban.
- ▶ A Next Downstream Program 91 ezer tonna energia és CO₂ kibocsátást takarított meg.

ENERGIAHATÉKONYSÁG

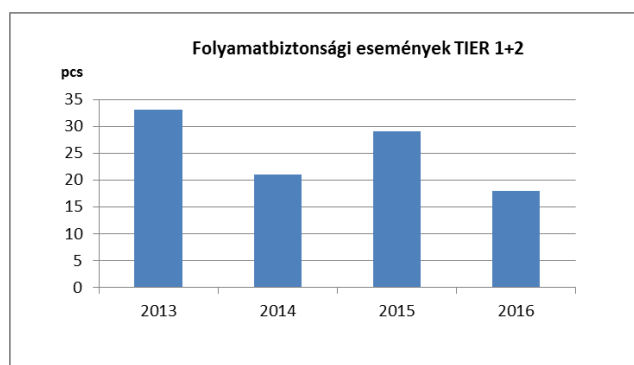
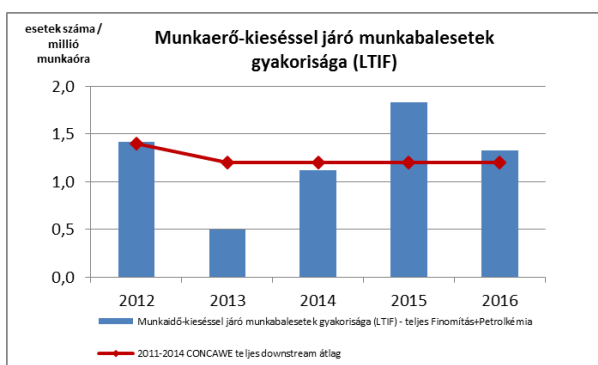
STRATÉGIAI CÉL:

A downstream termelés energiafelhasználásának legalább 5%-os csökkentése.

TELJESÍTMÉNY:

- ▶ A fajlagos energiafelhasználás csökkenő tendenciát mutat a finomítás üzletágban annak ellenére, hogy erőművek konszolidációja van folyamatban a termelésben.
- ▶ A petrokémiai üzletág fajlagos energiafelhasználásában nincs jelentős változás. A MOL-nál ugyan csökkent az energiafelhasználás, de a Slovnaftban történt termelés-újraindítások némileg növelték azt.

BIZTONSÁG- ÉS EGÉSZSÉGVÉDELEM

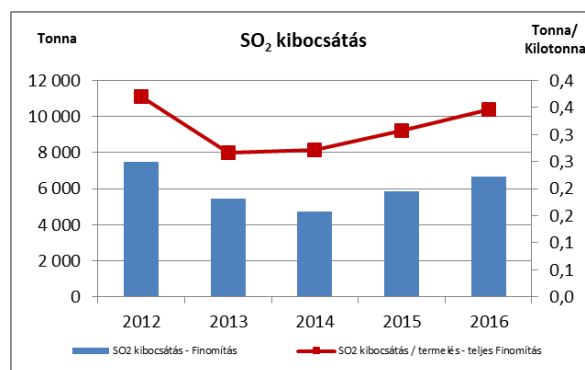
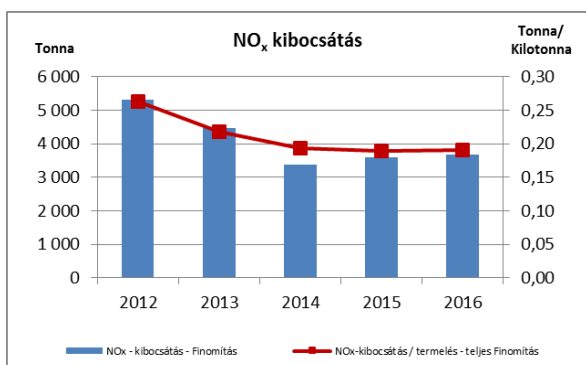

STRATÉGIAI CÉL:

Munkaidő-kieséssel járó balesetek számát nullára csökkenteni mind a saját munkavállalók, mind a beszállítók körében 2020-ig.

TELJESÍTMÉNY:

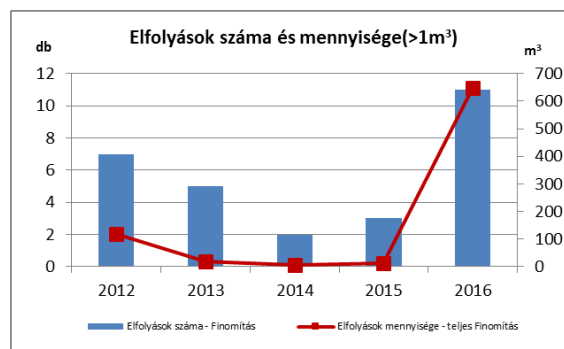
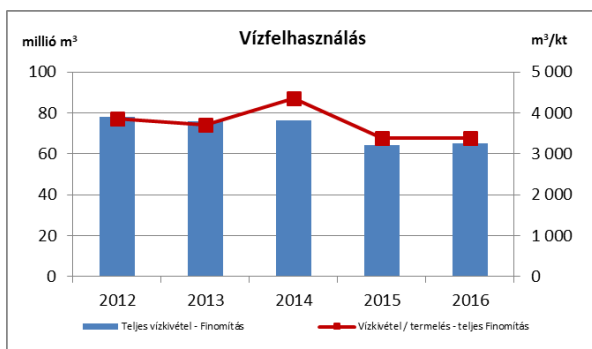
- ▶ A munkaidő-kieséssel járó munkabalesetek száma (LTI) csökkent 2015-höz képest, amikor is a MOL termelési részlege újra bevezette biztonságtudatossági programját, illetve a HSE vezetői elköteleződés programja is fokozott figyelmet fordított a biztonságra, mint a folyamatok kulcselemére (Slovnaft, INA, Petrolkémia vonatkozásában 50%-kal csökkent a kiesések száma).
- ▶ A folyamatbiztonsági események száma ismét csökkent követve a tendenciát, de a kényszerleállások közvetett költséghatása továbbra is nehézséget jelent.

LEVEGŐTISZTASÁG-VÉDELEM**STRATÉGIAI CÉL:**

A NO_x és SO_x kibocsátások 15%-os csökkentése 2020-ig.

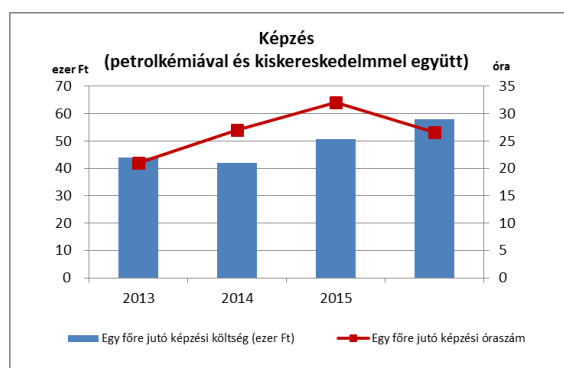
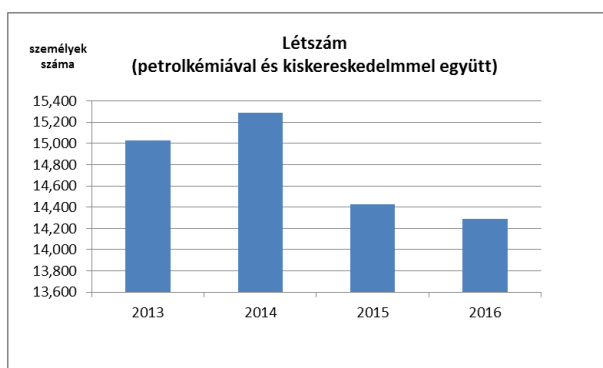
TELJESÍTMÉNY:

- ▶ A SO₂ kibocsátás emelkedése a szlovák és horvát finomítók megnövekedett termelésének, valamint a finomításnál használt alternatív nyersanyag magasabb kén tartalmának tulajdonítható.
- ▶ Az ötéves kibocsátási trendek jelentős előrelépést mutatnak elsősorban a jogi megfelelésnek köszönhetően.

VÍZGAZDÁLKODÁS ÉS ELFOLYÁSOK**TELJESÍTMÉNY:**

- ▶ A vízfelhasználás stagnálása a szlovákiai és horvátországi vízhatékonysági intézkedések eredménye.
- ▶ Az egy m³-nél nagyobb mennyiségű, szénhidrogén tartalmú elfolyások számának szignifikáns növekedése két nagyobb eseményhez köthető a rijekai és a pozsonyi finomítóknál. Az elkövetkezendő években az eszközök állagjavítására irányuló projektek kerülnek a Downstream üzletág fókuszába.

HUMÁN TŐKE

STRATÉGIAI CÉL:

A dolgozói elkötelezettség növelése és technikai karrierépítési rendszer kifejlesztése a Downstreamben.

TELJESÍTMÉNY:

- ▶ A downstream teljes dolgozói létszáma tartalmazza a petrolkémiai, logisztikai és kiskereskedelmi üzletágakat.
- ▶ A 2016-ban érzékelhető enyhe létszámcsökkenés mögött a kiskereskedelem üzleti modelljének változása és az INA folyamatos racionalizálása áll.
- ▶ Csoportszinten a képzési óraszámok növekedése helyett a minél relevánsabb és értékesebb képzések tartása került a középpontba.

3.4.6. KITEKINTÉS

Diverzifikációs lehetőségek a fosszilis motorüzemanyagok előállításán és értékesítésén túl

A finomítás üzletág tekintetében a MOL-csoportnak gondoskodnia kell a megfelelő színvonalú komplexitásról és rugalmasságról, a diverzifikált termékportfólióról, az optimális termelési hozamról, hogy alkalmazkodni tudjon a változó piaci- és az értékláncot érintő igényekhez. A keresleti trendekkel kapcsolatos hosszú távú elképzelésekre reagálva a MOL-csoport tervek szerint 2030-ra 50 % feletti mértékre növeli a jelentősebb értéket képviselő nem üzemanyag-jellegű finomított termékek részesedését, ezzel párhuzamosan a jelenlegi szinten tartva a finomítói kőolaj-feldolgozást.

A petrolkémiai termékekkel kapcsolatos kilátások ennél is kedvezőbbek, jó diverzifikációs lehetőségeket kínálva a fosszilis motorüzemanyagok előállításáról és értékesítéséről történő elmozduláshoz. Így az értéklánc mentén történő terjeszkedéssel és az új piaci szegmensekben való megjelenéssel 2030-ra a petrolkémiai szegmensben is megvalósulhat az ambiciózus növekedési stratégia. A növekedési stratégia mellett a MOL-csoport hosszú távú petrolkémia célja, hogy a vegyipari alaptermékektől eltávolodva, organikus és inorganikus, függetlenül vagy partnerség keretében jelenjen meg a feltömegáruk és speciális termékek piacán. Célunk, hogy a működésünk által érintett szegmenseken belül a nagyobb hozzáadott értéket képviselő termékek felé mozduljunk el a regionális növekedési lehetőségekből, valamint az értéklánc mentén és a földrajzi értelemben is integrált működésből fakadó versenyelőny kihasználásával.

A MOL-csoport a Slovnaft új, kissűrűségű polietilén (LDPE4) üzemében rejlő lehetőségek kiaknázásával, a propilén hozam fejlesztésére irányuló projektek megvalósításával, valamint a rendkívül ígéretes propilén származékokkal kapcsolatos beruházásokon keresztül kíván versenyképesebbé válni a petrolkémiai piacon.

A Next Downstream Program tekintetében továbbra is 500 millió dolláros EBITDA javulással számolunk a 2015-2017 közötti időszakban: A 2015-2016 közötti időszakban elért 340 millió dolláros eredményjavulással és a folyamatosan megjelenő újabb kezdeményezésekkel a MOL-csoport annak biztos tudatában kezdheti meg a program utolsó szakaszát, hogy a 2014-ben kitűzött célok teljesülni fognak. Összesen több mint 200 intézkedést találunk a program eszköz- és piaci, termelési- és kereskedelmi hatékonyságnövelési területein, melyek célja, hogy 2017 végére elérjük az összesen 350 millió dolláros eredményjavulást.

2017 végéig a stratégiai növekedési projektek összesen 150 millió dollárral járulnak hozzá a Next Downstream Programhoz: 2017. évi prioritásaink között szerepel az új petrolkémiai egységek, a 130.000 t/év kapacitású MPK butadién üzem, valamint a három elavult termelő üzemotthon kiváltó és az új, korábbinál jobb minőségű kissűrűségű polietilént előállító pozsonyi LDPE4 üzem zökkenőmentes üzemeltetése. A piac tekintetében arra törekszünk, hogy hatékonyan tudjuk elhelyezni az új üzemekben előállított termékeket, valamint sikeresen zárjuk a felvásárolt kiskereskedelmi hálózatok integrációját.

Továbbra is legfontosabb feladataink között szerepel kulcsfontosságú eszközeink megbízhatóságának további fejlesztése és az értékesebb termékek termelési hozamának növelése: Folytatjuk a tenger felől érkező kőolaj arányának fokozatos növelését a dunai és pozsonyi finomítókban. A komplex finomítókban bevizsgált kőolajtípusok száma tovább emelkedik és a rendelkezésre álló típusokra vonatkozó gazdasági számítások alapján hozzuk meg a beszerzési döntéseket. Az akvizíciók és a saját piaci pozíciók fejlesztését szolgáló ország-specifikus intézkedések nyomán 2017-re magasabb üzemanyag értékesítési volumennel számolunk.

2017 várhatóan a klímavédelem éve lesz az EU jogalkotásban: A párizsi kötelezettségvállalások teljesítése érdekében az európai döntéshozók már a 2020 utáni időszak energia- és klímavédelmi szabályozási kereteinek kidolgozásával foglalkoznak. A MOL-csoport a Next Downstream Program, valamint a következő öt év során a saját kutatás-fejlesztési programok részeként megvalósítandó további hatékonyságnövelő intézkedések keretében már megkezdte az új kihívások megfelelő kezeléséhez szükséges felkészülést.

A Downstream üzletágnak változtatnia kell hagyományos üzleti mentalitását és át kell térnie a vevő-orientáltabb működésre: A Csoportszintű Downstream 2030-ig megvalósítandó jövőképe egyértelműen rögzíti az üzletág céljait: megőrizze regionális vezető szerepét az alaptervekenyességek területén, piacvezető petrokémiai csoporttá váljon és a vevők első számú választása legyen. Ennek célja, hogy a megfelelő termékekkel és szolgáltatásokkal tudjuk kielégíteni a különböző és változó igényeket, a mobilitási megoldások elsődleges forrásaként minket válasszanak, és egyre magasabb megtérülést biztosítsunk részvényeseinknek. Ez alapvető változást jelent a vállalati működés logikájában, így a szervezetnek a legkülönbözőbb szinteken van szüksége kultúraváltásra. Az üzleti stratégia sikerének egyik feltétele, hogy 2030-ra létrejöjjön az új vállalati kultúra. 2016 végén a Csoportszintű Downstream útjára indított egy hosszú távú átfogó kultúrafejlesztési programot a jelenlegi vállalati kultúra sajátosságainak felmérésére. A főbb fejlesztendő területeket azonosítottuk, 2017-ben megkezdjük a kívánt változások megvalósítását, hogy a 2030 stratégia üzleti céljainak teljesülése érdekében a napi munkavégzés szintjén is megjelenjenek a preferált vállalati magatartásminták és egyéni mentalitás.

3.5. GÁZ MIDSTREAM ÜZLETÁGI ÖSSZEFOGLALÓ

3.5.1. A 2016-OS ÉV ÁTTEKINTÉSE

Áttekintés

- 5.782 km hosszú távvezetékrendszer
- 24 betáplálási pont, közel 400 gázkiadási pont
- 6 regionális központ, 6 kompresszorállomás
- Magas szakmai színvonalú rendszerirányító központ Siófokon

Az FGSZ Földgázszállító Zrt. (a továbbiakban FGSZ) a legnagyobb szállítási rendszerüzemeltető Magyarországon. Tevékenysége szabályozott piaci környezetben zajlik. A hazai földgázszállítás mellett az FGSZ tranzit tevékenységet is folytat Szerbia és Bosznia-Hercegovina részére, és szállítást Románia, Horvátország, Ukrajna és az MGT Zrt. rendszerén keresztül Szlovákia irányába. Magyarország ellátásbiztonsága elválaszthatatlan a közép-európai térség és egész Európa energiabiztonságától. Ezért célunk, hogy a kölcsönös előnyökön nyugvó európai gázpiaci együttműködések keretében hazai részről biztosítsuk a térség földgázrendszereinek átjárhatóságát, valamint növeljük a Magyarországon keresztül történő és a tranzitszállítások volumenét. A Társaság jövőjét, a regionális gázelosztó szerep kiteljesítését az FGSZ által az elmúlt években végrehajtott vezeték- és kereskedelmi infrastruktúra-fejlesztések alapozzák meg.

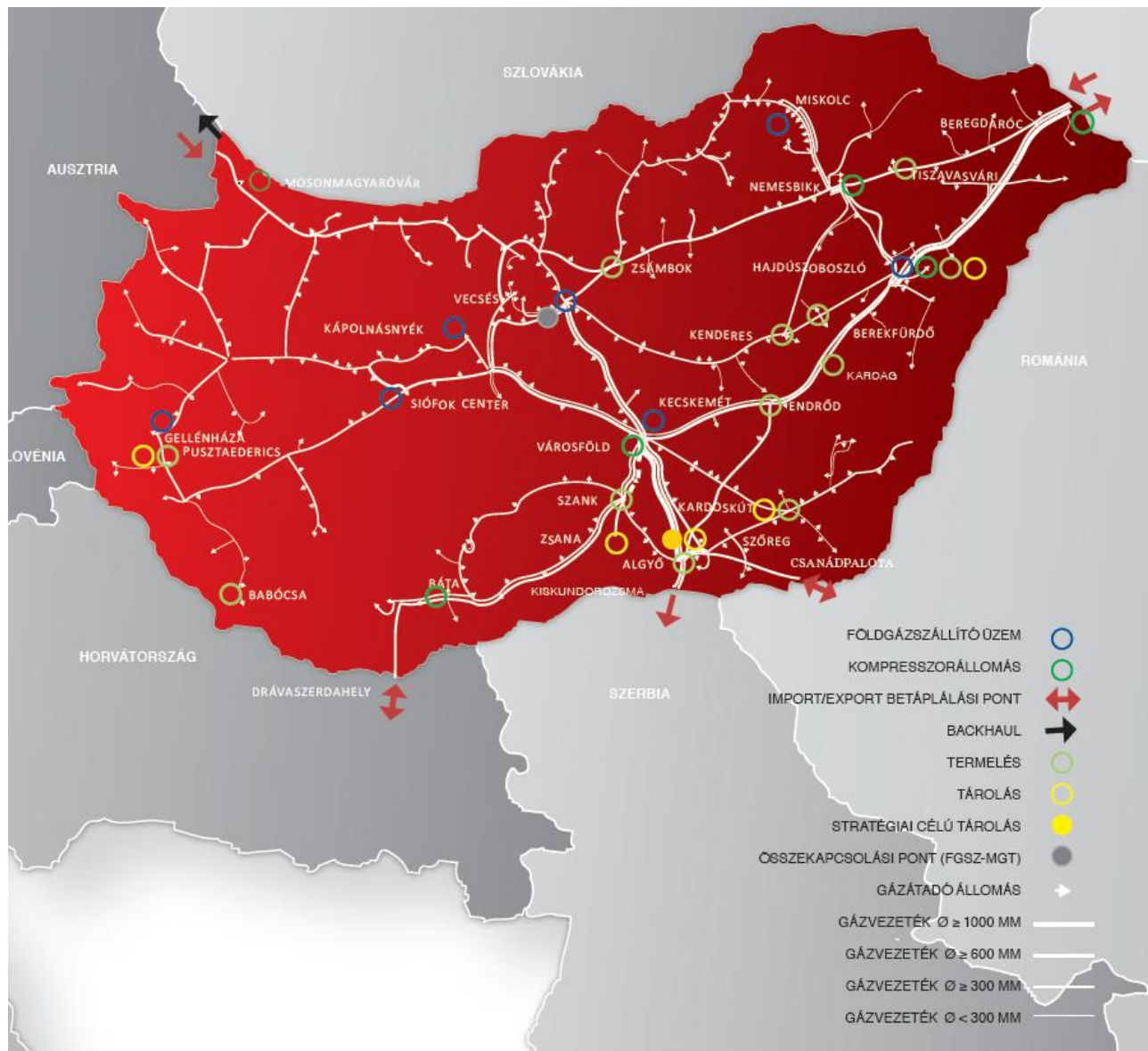
Az FGSZ Regionális Booking Platformja (RBP) a földgázszállító rendszerekben alkalmazott kapacitásallokációs mechanizmusokat szabályozó európai uniós üzemi és kereskedelmi szabályzatnak, illetve a kapcsolódó egyéb uniós és magyar jogszabályoknak¹ megfelelően fejlesztett informatikai alkalmazás. A kapacitásallokációs alkalmazás nem csak az FGSZ rendszerén található határkeresztező és belföldi hálózati pontokon, hanem bármilyen más, akár az együttműködő hazai földgázszállító rendszertől független hálózati ponton is alkalmas kapacitásallokációs eljárások lebonyolítására. Az elmúlt esztendőket követő munkájának eredményeként az RBP ügyfélköre folyamatosan bővül, mára az FGSZ-en kívül hét másik EU-s földgázszállító társaság is használja, az

---

¹ (984/2013/EU Bizottsági rendelet), (490/2012/EU EB határozat (szerződéses torlódáskezelés), 1227/2011/EU rendelet (REMIT), 703/2015/EU rendelet (interoperabilitás), 31/2000/EC irányelv (elektronikus kereskedelem), 910/2014/EU rendelet (eIDAS))

Eustream (Szlovákia), a Transgaz (Románia), a Plinacro (Horvátország), az MGT (Magyarország), a Bulgartransgaz (Bulgária), a DESFA (Görögország) és a Gas Connect Austria (Ausztria), 2017-ben pedig további földgázszállító társaságok csatlakozása várható.

3.5.2. GÁZ MIDSTREAM TÉRKÉP

3.5.3. A 2016-os ÉV MŰKÖDÉSI ÁTTEKINTÉSE

A működési költségek kontrollja részben ellensúlyozta a szabályozási környezet kedvezőtlen változásait

2016-ban az FGSZ-re vonatkozó szállítási tarifák tartalmilag és nagyságukat tekintve lényegében változatlanok maradtak.

A szabályozási környezet egyéb változásai azonban a hazai szállításból származó bevételek összetételének változását eredményezték a 2015-2016-os gázévtől kezdődően, az éves kapacitáslekötések aránya csökkent, míg a rövid távú vagy szezonális kapacitáslekötések aránya növekedett.

A hazai szállítási tevékenységből származó árbevételek 8%-kal, míg a tranzit szállítási tevékenységből származó árbevételek 9%-kal csökkentek. A hazai árbevételek csökkenését elsősorban a lekötött éves kapacitások alacsonyabb mennyisége, valamint a rendszerhasználók részére (az egyetemes szolgáltatásra jutó gázfogyasztás alapján) fizetett magasabb visszatérítés hatására összességében elmaradó kapacitásdíj bevételek indokolják. A

fent említett kedvezőtlen hatásokat részben ellensúlyozta a magasabb hazai és export szállítási igények következtében megnövekedett szállítási mennyiségek hatása.

A működési költségek kismértékben alacsonyabbak az előző évhez viszonyítva. A szállítórendszer sajátgáz-felhasználása magasabb volt az előző évhez képest, ennek hatását az alacsonyabb gázbeszerzési árak részben ellensúlyozták. A karbantartáshoz kapcsolódó, valamint az egyéb költségek éves szintje kismértékben szintén alacsonyabb az előző évhez viszonyítva a szigorú költséggazdálkodás hatására.

Összességében az FGSZ által elért EBITDA 2016-ban 55 Mrd Ft volt, amely 5 Mrd Ft-tal marad el a bázis időszakhoz viszonyítva.

3.5.4. KITEKINTÉS

2017-től hatályos új szabályozási ciklus

2016-ban új költség- és eszköz-felülvizsgálati eljárás indult a 2017. január 1-jén kezdődő szabályozási ciklus induló árainak meghatározására, amely a tárgyévben le is zárult. Az új árszabályozási ciklus hatósági induló árai jelentősen alacsonyabbak az eddigienél, a kapacitásdíjak átlagban 25%-kal, a forgalmi díjak 69%-kal csökkentek.

Európai dimenziók

Az FGSZ egy hatékonyabb, több lábon álló, likvid gázpiac létrejöttében érdekelt. Ezért a 2016-tól 2025-ig terjedő 10 éves időszakban mind a magyar, mind pedig nemzetközi szinten átfogó infrastruktúrafejlesztésekben kíván részt venni, elősegítve, hogy Magyarország regionális gázelosztó központtá fejlődhessen. A gázpiac átformálása lehetővé teszi, hogy a hazai fogyasztók elérhessék az egymással versenyző gázforrásokat.

2016-ban sikeresen megvalósult a dunántúli központi szagosítás átalakítása, elősegítve az Ausztria-Magyarország irányú betáplálási kapacitás növelését, ami nagymértékben növeli a nyugat-magyarországi szállítórendszer rugalmasságát, ami egyúttal támogatja a Magyarország-Ausztria irányú kiszállítási lehetőség megteremtését is.

A stratégiai beruházások 2019-2022-es időszakra tervezett üteme a délkelet – északnyugat szállítási útvonalra, a Románia – Magyarország – Ausztria szállítási folyosó megvalósítására és a határkeresztezők kétirányúsítására fókuszál.

Az FGSZ célja, hogy az ellátásbiztonság érdekében minden lehetséges irányból biztosítsa a földgáz beszállíthatóságát és a létrejött határkeresztező összeköttetések kétirányúvá tételével szerves részévé váljon az öt körülvéő régióknak. Ebben a sorban fontos lépés volt a Románia felől érkező földgáz betáplálási lehetőségének kialakítása. Az első lépcsőben megnyitott kapacitás ugyan csak kisebb mennyiség beszállítást teszi lehetővé, de az FGSZ és román partnere, a Transgaz közösen dolgozik ennek szignifikáns bővítésén.

3.6. BERUHÁZÁSOK ÉS BEFEKTETÉSEK

Beruházások és befektetések (Mrd Ft)	2015 Mód.	2016
Upstream	223,8	122,1
<i>ebből inorganikus</i>	33,2	0,0
Downstream	179,0	172,2
<i>ebből inorganikus</i>	50,9	30,7
Gáz Midstream	5,7	7,5
Központ és Szegmensok közötti átadás	19,5	14,7
Összesen	428,0	316,5
<i>ebből inorganikus</i>	84,1	30,7

A beruházások és befektetések összértéke 2016-ban 26%-kal tovább csökkent a korábbi évhez viszonyítva, amit elsősorban a szigorú beruházási fegyelem és az Upstream üzletág organikus beruházásainak drasztikus, 36%-os visszafogása eredményezett. Az üzletágak közül a Downstream szegmens tette ki a beruházások legnagyobb, 54%-os részét, és az előző évhez hasonlóan a kiadásokhoz jelentős mértékben hozzájárult néhány kúthálózat akvizíciója is. Az Upstream szegmensre csak a kiadások 39%-a jutott, mivel az év során az üzletág nem hajtott vége akvizíciót. A kiadások fennmaradó 7%-a, vagyis 22 milliárd forint, a gáz szegmens és a központ területéhez kapcsolódott.

3.6.1. UPSTREAM ÜZLETÁG BERUHÁZÁSA ÉS BEFEKTETÉSE

2016. év (Mrd Ft)	Magyar- ország	Horvát- ország	Kurdisztán Régió - Irak	Orosz- ország	Pakisztán	Egyesült Királyság	Norvégia	Egyéb	Összesen
Kutatás	6,7	0,3	0,0	0,0	4,0	0,2	5,1	6,4	22,7
Fejlesztés	15,3	20,3	0,6	0,2	1,4	45,7	0,0	4,3	87,8
Akvízió	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Egyéb	5,5	4,8	0,7	0,0	0,0	0,5	0,1	0,0	11,6
Összesen	27,5	25,4	1,3	0,2	5,4	46,4	5,2	10,7	122,1

2016-ban az Upstream szegmens befektetéseink értéke 122 milliárd forintot ért el melynek a legnagyobb részét, közel a felét, azaz 53 milliárd forintot, a KKE régió tette ki, amelyet az Egyesült Királyságok követett 46 milliárd forinttal. A többi régióban csak kisebb beruházásokat hajtottunk végre 2016-ban, így biztosítani tudtuk a kiegyensúlyozott működést és az értékteremtő működést alacsony olajár környezetben is.

3.6.2. DOWNSTREAM ÜZLETÁG BERUHÁZÁSA ÉS BEFEKTETÉSE

Beruházások és befektetések (Mrd Ft)	2015 Mód.	2016	Vált. év/év %	Fő projektek 2016-ban
Feldolgozás és Kereskedelem beruházások és befektetések, Kiskereskedelmi üzletág nélkül	62,0	77,7	25	<ul style="list-style-type: none"> MOL: A DMHCK üzem átalakítása és nagyleállítás a Dunai Finomítóban SN: Leállítás és a katalizátor projektek INA: CMS és katalizátor projektek; az új DCU a Rijekai Finomítóban kivitelezési fázisban, a földmunkálatok elkezdődtek
Kiskereskedelem beruházások és befektetések	74,2	61,8	-17	<ul style="list-style-type: none"> Folytatódott a nem-üzemanyag koncepció megvalósítása 7 országban. Az év végéig 405 kút került felújításra, amiből 248 Fresh Corner-é alakult át. Új töltőállomások megnyitására került sor Romániában (8 helyen), Szerbiában és Boszniában Lezárult az ENI Szlovénia és ENI Magyarország megvásárlása (17+173 benzinkút) Akvíziók nélkül 2015-ben 23,3 milliárd forint, 2016-ban pedig 31,1 milliárd forint (+32%)
Vegyipar beruházások és befektetések	39,0	30,2	-23	<ul style="list-style-type: none"> A Slovaft Petrolkémia beruházásainak jelentős része az LDPE4 üzem utolsó fázisaihoz kapcsolódik 2016-ban, az MPC kisebb beruházási projektjei mellett
Energia és egyéb	3,8	2,5	-34	
Összesen	179,0	172,2	-4	

A Downstream üzletág beruházásai csak kis mértékben csökkentek év/év alapon, bár a szegmensen belüli elosztás jelentős mértékben átalakult 2015-höz képest. A stratégiai petrokémiai projektek (LDPE4 és a Butadién üzemek) a végükhöz közelednek, így a petrokémiai beruházások 23%-al estek vissza az előző évhez képest. A kiskereskedelem üzletágban felgyorsultak az organikus beruházások a korábban megvásárolt kúthálózatok integrálása révén. Ezzel párhuzamosan a kiskereskedelem akvizíciós kiadásai viszont alacsonyabb szinten alakultak az előző évhez viszonyítva, 17%-al csökkentve a kiskereskedelem beruházásainak teljes értékét. A finomítás és értékesítés beruházásai 25%-al növekedtek év/év alapon, elsősorban a finomítói nagyleállításoknak, valamint kisebb növekedési projekteknek köszönhetően.

4. RÖVIDEN A CSOPORTSZINTŰ INNOVATÍV ÜZLETÁGAK ÉS SZOLGÁLTATÁSOK SZERVEZETRŐL

A hagyományos olaj és gázipar érettsége, illetve meglévő biztos és erős regionális pozícióink miatt, növekedési lehetőségeink alaptevékenységeinkben – mint a kutatás-termelés vagy a finomítás, feldolgozás – korlátozottak. Ugyanakkor pedig azt látjuk, hogy a világ egyre gyorsabban változik, és különösen a technológiai változásoknak köszönhetően folyamatosan alakulnak a fogyasztói szokások, igények, üzleti folyamatok is.

Járműveink digitalizációja, az elektromos mobilitás és az alternatív üzemanyagok előretörése valamint a közösségi járműhasználat és az önvezető autók elterjedése alapjaiban hatnak majd az emberek mindennapjaira, és így a mi üzleti folyamatainkra is. Hamarosan felnő egy olyan generáció, amely a technológiai fejlődés révén elképesztő gyorsaságot, rugalmasságot és azonnali reakciót vár el minden szolgáltatótól. A fogyasztók újabb generációi másképp gondolkodnak a magántulajdonról is, sokkal szívesebben használnak szabadabb, közösségi mobilitási lehetőségeket, amelyek ráadásul legkevésbé terhelik környezetünket. Mi ezekben a változásokban, kihívásokban mind fejlődési lehetőségeket látunk, amelyeket kihasználva tovább építhetjük vállalatunk jövőjét.

Annak érdekében dolgoztuk ki hosszú távú stratégiánkat, hogy megbirkózzunk a változások által generált kihívásokkal és felkészültek legyünk a folyamatosan formálódó gazdasági és ipari környezetben. Legfőbb célunk, hogy fogyasztóink és kereskedelmi partnereink elsődleges választásává váljunk. Ennek megfelelően a jövőbeni növekedési potenciál megteremtéséhez új területeken keresünk befektetési lehetőségeket, kihasználva az eddig megszerzett tudásunkból, szakértelmünkéből és vállalatunk méretéből származó előnyöket.

Ahhoz hogy kitűzött céljainkat elérjük, 2016. december 1-jén létrehoztuk a Csoportszintű Innovatív Üzletágak és Szolgáltatások szervezetet, amely megfelelő szervezeti háttérrel nyújthat a stratégia megvalósításához. Ez a szervezet azokat tevékenységeket foglalja magába, amik nem feltétlenül kapcsolódnak az alaptevékenységeinkhez, de kiszolgálják a fogyasztókat (B2C – Fogyasztói Szolgáltatások) és iparági ügyfeleinket (B2B – Iparági Szolgáltatások) egyaránt.

Elmozdulás az üzemanyag értékesítéstől: kilométereket és felhasználói élményt adunk

A kiskereskedelmi szektor sikeresen teljesítette korábbi célját, és az újonnan bevezetett koncepció eredményeképpen a legkorszerűbb kiskereskedelmi hálózat jött létre. Korábbi tapasztalataink alapján szeretnénk tovább bővíteni és diverzifikálni kiskereskedelmi megoldásainkat. Ennek érdekében hoztuk létre a Fogyasztói Szolgáltatások szervezetünket, mely magába foglalja a kiskereskedelmi és a mobilitási szolgáltatásainkat.

Az új Mobilitás szervezet feladata kiépíteni a MOL mobilitási szolgáltatásait. Célunk, hogy a régió legvonzóbb mobilitási megoldásokat és innovációkat nyújtó szolgáltatójává váljunk, továbbá az alternatív üzemanyagok regionális piacán is vezető szerepre tegyünk szert. Mindezek mellett ez a szervezet szellemi műhelyként is funkcionál majd, amely az innovatív mobilitási megoldások kidolgozásáért lesz felelős a jövőben.

A Fogyasztói Szolgáltatások részeként a kiskereskedelmi szektor fő feladata, hogy a rendelkezésre álló 10 millió vevő, napi 1 millió tranzakció és a másodpercenkénti 10 vásárlás alapján, az úton lévő emberek számára a legjobb és legvonzóbb szolgáltatásokat nyújtsa. Elsődleges célunk, hogy szolgáltatásaink minősége alapján különböztessük magunkat versenytársainktól.

Iparági ügyfeleink számára nyújtott szolgáltatásaink

A MOL továbbra is folytatja a kőolaj- és földgáztermeléshez kapcsolódó szolgáltatásait, szállítás és feldolgozás létesítményeinek tervezését, és annak menedzsmentjét, karbantartási-, mérnöki-, építőipari és logisztikai tevékenységeit. Azonban amellett, hogy belső ügyfeleit kiszolgálja, egyértelmű szándék irányul a külső ügyfelek igényeinek kielégítésére is, illetve az iparági portfólió fokozatos kiszélesítésére is.

Annak érdekében, hogy megerősítsük kelet-közép-európai pozícióinkat, és megalapozzuk további növekedésünket, újabb és újabb területeken keresünk befektetési lehetőségeket. Arra törekszünk, hogy a jövőbeni EBITDA 30 százalékát a Fogyasztói és Iparági szolgáltatásaink, valamint az új üzleti területeink adják majd.

Dr. Világi Oszkár üzenete:

„ A Csoportszintű Innovatív Üzletágak és Szolgáltatások divízió létrehozásával célunk a belső és külső szolgáltatásaink színvonalának növelése annak érdekében, hogy minél változatosabb, minőségi megoldásokat nyújtsunk belső és külső ügyfeleink számára egyaránt. Ezzel egyidejűleg – a korábban megszerzett regionális tapasztalatainkra alapozva, – olyan új üzleti lehetőségek felé is nyitunk, amelyek nem közvetlenül kapcsolódnak alaptevékenységeinkhez. Végezetül pedig, legfőbb célunk, hogy a fogyasztók elsődleges választásává váljunk nem csak meglévő, de új üzleti tevékenységeinket tekintve is.”

1. SZÁMÚ MELLÉKLET

SPECIÁLIS TÉTELEK ÜZLETI EREDMÉNY-, ÉS EBITDA-HATÁSA (millió Ft)

MOL-CSOPORT	2015. év Mód.	2016. év
ÜZLETI EREDMÉNY SPECIÁLIS TÉTELEK NÉLKÜL	263.584	330.873
UPSTREAM	-460.442	-6.578
Matjushkinskaya Vertical értékesítés		-3.234
Kalegran készlet értékvesztés		-3.344
Értékvesztés INA Csoportban	-109.470	
Értékvesztés Egyesült Királyságban	-218.168	
Egyéb értékvesztés	-20.122	
Akri-Bijeel blokk felhagyás	-130.603	
Kamerun felhagyás	-17.306	
MOL Nyrt. bányajáradék visszatérítés	35.227	
DOWNSTREAM	-9.203	-10.453
IES értékvesztés (Értékesítésre tartott eszközzé minősítés IFRS 5)		-5.982
HCK (HydroCracker) értékvesztés		-4.471
INA létszám leépítési programjára képzett céltartalék	-9.203	
KÖZPONT ÉS EGYÉB	-11.170	-5.937
Értékvesztés INA Csoportban	-9.632	-5.937
Akri-Bijeel blokk felhagyás	-1.538	
ÜZLETI EREDMÉNYT ÉRINTŐ SPECIÁLIS TÉTELEK ÖSSZESEN	-480.815	-22.968
OPERATING PROFIT	-217.231	307.905

MOL-CSOPORT	2015. év	2016. év
EBITDA SPECIÁLIS TÉTELEK NÉLKÜL	610.205	629.966
UPSTREAM	43.914	-6.578
Matjushkinskaya Vertical értékesítés		-3.234
Kalegran készlet értékvesztés		-3.344
Akri-Bijeel blokk felhagyás	360	
Kamerun felhagyás	8.327	
MOL Nyrt. bányajáradék visszatérítés	35.227	
DOWNSTREAM	-9.203	0
INA létszám leépítési programjára képzett céltartalék	-9.203	
KÖZPONT ÉS EGYÉB	-1.538	0
Akri-Bijeel blokk felhagyás	-1.538	
SPECIÁLIS TÉTELEK HATÁSA AZ EBITDA-RA ÖSSZESEN	33.173	-6.578
EBITDA	643.378	623.388

2. SZÁMÚ MELLÉKLET

Jegyzetek

¹ A nettó értékesítés és az üzleti eredmény a harmadik félnek, valamint más szegmensnek történő értékesítésekből származó eredményt foglalja magába. Az Upstream belföldön kitermelt kőolajat, kondenzátumokat és PB gázt ad át a Downstream-nek, és földgázt a Gáz Midstream szegmensnek. A belső transzferárak az aktuális piaci árakon alapulnak. A gáz átadási árak megegyeznek az átlagos import beszerzési árakkal. A szegmens eredmények az adott szegmenshez tartozó teljes körűen konszolidált leányvállalatok eredményeit is tartalmazzák.

² Ezen a soron a szegmensek közötti átadásokból származó nem realizált üzleti eredmény változását mutatjuk ki. Nem realizált eredmény akkor keletkezik, amikor az átadott tétel a fogadott szegmensnél készleten van az időszak végén és csak a későbbi időszakban kerül értékesítésre harmadik fél felé. A szegmensszintű kimutatásokban az átadó szegmens az átadáskor azonnal elszámolja a tranzakción keletkező nyereséget. Társasági szintű eredmény szempontjából azonban a nyereség csak a harmadik félnek történő értékesítéskor kerül elszámolásra.

³ Az Üzleti eredményt és az EBITDA-t érintő speciális tételek részletezése az 1. számú mellékletben található.

⁴ Újrabeszerzési árakkal becsült EBITDA és üzleti eredmény speciális tételek, valamint a Feldolgozás és Kereskedelem szegmenset érintő készletleírások nélkül.

⁵ Az adatok átszámításánál az év során minden hónap adott havi átlagos HUF/USD MNB devizaárfolyamát használtuk.

⁶ Nettó eladósodottság (gearing): nettó adósság aránya a nettó adósság és a külső tulajdonosok részesedését is tartalmazó saját tőke összegéhez.

⁷ 2016-tól kezdve a teljes csoportszintű termelés tartalmazza a Pearl termelését, azonban a bázis (2015-ös teljes csoportszintű termelés) nem. Ezért év/év alapú összehasonlítások esetében a Pearl-re vonatkozó termelést kivonjuk a 2016-os teljes csoportszintű termelésből.

Felelősségvállalási nyilatkozat

Alulírottak, mint cégjegyzésre és képviseletre feljogosított személyek, a MOL törzsrészesvények kibocsátójának, a MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyilvánosan Működő Részvénytársaságnak (MOL Nyrt.) a képviseletében kijelentjük, hogy a MOL Nyrt. teljes felelősséget vállal a tekintetben, hogy a MOL Nyrt. által nyilvánosságra hozott 2016. évi Konsolidált Éves Jelentése a legjobb tudásunk szerint a Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok szerint készült, valós és megbízható képet ad a MOL Nyrt. és konszolidált vállalatai eszközeiről, kötelezettségeiről, pénzügyi helyzetéről, valamint eredményéről; továbbá megbízható képet ad a MOL Nyrt. helyzetéről, fejlődéséről és teljesítményéről, ismertetve a főbb kockázatokat és bizonytalansági tényezőket.

Budapest, 2017. április 13.

Molnár József
vezérigazgató

Simola József
pénzügyi vezérigazgató-helyettes